

कृत्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

नागपूर जिल्हा

१९९६-९७

अर्ष व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक

व

आर्थिक समालोचना

1996 - 97

जिल्हा न नागपूर

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय,
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
नागपूर

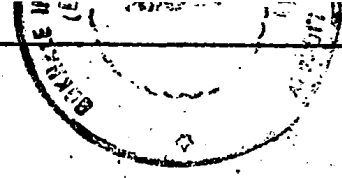
अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1996-97

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
		1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या	
1.	1.1	1991च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	1
2.	1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक वाढ	3
3.	1.3	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण	9
4.	1.4	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	11
5.	1.5	1991च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणाऱ्यांची संख्या	13
6.	1.6(अ)	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण जनगणना 1981	17
7.	1.6(ब)	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण जनगणना 1991	18
8.	1.7	1991च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमातीकरिता आकडेवारी	19
9.	1.8	भिंती/छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण	21
10.	1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण	22
11.	1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा तपस	23
		2. हवामान	
12.	2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य 1996	24
13.	2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान 1995 व 1996	29
		3. कृषी	
14.	3.1	जमिनीचा वापर सन 1993-94 व 1995-96 करिता	30
15.	3.2	तहसिलवार निरनिराळ्या पिकाखालील क्षेत्र (1993-94 व 1995-96)	34
16.	3.3	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन (1996-97)	46
17.	3.4	विविध साधनानी ओलीताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र (1993-94 व 1995-96)	47
18.	3.5	निरनिराळ्या पिकाखालील ओलीताचे तालुकावार क्षेत्र सन 1993-94 व 1995-96 या वर्षाकरिता	49

क्र.	क्र.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
19.	3.6(अ)	तालुकावार सिंचन विहीरी आणि इतर विहीरी 1993-94 व 1995-96	57
20.	3.6(ब)	तालुकावार कुपनलीका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या (1996-97)	59
21.	3.7	विहीरी खेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे (1996-97)	60
22.	3.8	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे 30 जून, 1997 अखेरची	62
23.	3.9	वहित धारण जमीनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ, ओलीता-खाली असलेली वहितधारण जमीन आणि ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमीनीची संख्या (1990-91)	66
24.	3.10	कृषी विषयक अंजारे कृषी गणना 1992	69
25.	3.11	दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती 1996-97	70
26.	3.12	टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती 1996-97	73
4. पशुसंवर्धन			
27.	4.1	तहसिलवार पशुधन (1992च्या पशुगणनेप्रमाणे)	75
28.	4.2	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या 1996-97	82
29.	4.3	रोगांच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1996-97)	84
30.	4.3(अ)	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष 1996-97	85
31.	4.4	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहांत कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या (1996-97)	86
32.	4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष 1996-97	87
33.	4.6	जिल्ह्यातील मुल्य व गौण वनउत्पादने वर्ष (1996-97)	88
34.	4.7	जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1996-97)	89
35.	4.8	जिल्ह्यातील सामरी मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1996-97)	
5. रोजगार उद्योग, संजीवनी व वीज			
36.	5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष 1996	90
37.	5.2	चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1996	104
38.	5.3	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष 1996	108
39.	5.4	उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींचा तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष 1996-97	112
40.	5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1996	114
41.	5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1996-97	116
42.	5.7	जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1996)	117

टिप- * तक्त्यातील माहिती निरंक आहे.

अ. तक्ता क्रमांक
क्र.

विषय

पृष्ठ
क्रमांक

1	2	3	4
43.	5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च, 97 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	118
44.	5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गांवांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च, 1997 असेर	119
45.	5.10	विजेचा वापर 1996-97 या वर्षाकरिता	121
46.	5.11	कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना 1990)	122
47.	5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषी व बिगर कृषी उद्योग) उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	124
48.	5.13	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	125
49.	5.14	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांतील कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)	126
50.	5.15	बिगर कृषी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकूण) (आर्थिक गणना 1990)	127
51.	5.16	उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या (आर्थिक गणना 1990)	128
52.	5.17(अ)	वस्तूनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	129
53.	5.17(ब)	वस्तूनिर्माण व दुरुस्तीसेवा उद्योगगटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	130
54.	5.18(अ)	घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	131
55.	5.18(ब)	घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	132
56.	5.19(अ)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	133
57.	5.19(ब)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	134
58.	5.20(अ)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	135

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1.	2.	3.	4.
59.	5.20(ब)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण उद्योग गटामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1990)	136
		6. सहकार	
60.	6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था 31.3.97 अखेर	137
61.	6.2	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती (31.3.97 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	138
62.	6.3	जिल्ह्यातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.97 अखेर	139
63.	6.4	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळी वरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.97 अखेर	140
64.	6.5	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर	141
65.	6.6	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर	
66.	6.7	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर	144
67.	6.8	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.97 अखेर	147
68.	6.9	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.97 अखेर	
69.	6.10	जिल्ह्यातील आदिवासी सहाकरी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.97 अखेर	148
70.	6.11	जिल्ह्यातील बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर	149
71.	6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक घणन संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर	150
72.	6.13	जिल्ह्यातील उत्पादन आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर	153
73.	6.14	जिल्ह्यातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशिल 31.3.97 अखेर	154
74.	6.15	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31.3.97 अखेर	155
75.	6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.3.97 अखेर	163
		7. वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	
76.	7.1	सार्वजनिक व अर्थ सहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची माहिती 1996	164
77.	7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या 1996	166
78.	7.3	विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या 1996	167
79.	7.4	माता बाल संगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी 1996-97 वर्षाकरिता	168
80.	7.5	जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्राची संख्या 1996-97	169

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
8. शिक्षण			
81.	8.1	1991 च्या जनगणने नुसार तालुकावार साक्षरता	170
82.	8.2	शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1995-96	171
83.	8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1995-96	172
84.	8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1995-96	174
85.	8.5	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती 1995-96	175
86.	8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1996-97	176
87.	8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी) 1996-97	177
88.	8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 1996-97	
89.	8.9	शिक्षकाकरिता प्रशिक्षण संस्था 1995-96	178
9. वाहतूक व दळणवळण			
90.	9.1(अ)	रेल्वे मार्गाची लांबी (31.3.97 या वर्षाअखेर)	179
91.	9.1(ब)	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी (31.3.97 या दिवशीची).	180
92.	9.2	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी 31 मार्च 1997 अखेर	181
93.	9.3	वापरात असलेली मोटर वाहनांची संख्या 31 मार्च 1997 वर्षाअखेर	182
94.	9.4	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी (96-97) वर्षाकरिता	183
95.	9.5	महत्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतूक गणना 1996 या वर्षाकरिता (वाहतूक गणना डिसेंबर, 1996)	184
96.	9.6	पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संघ यांची आकडेवारी (वर्ष 31 मार्च 97) अखेर	189
10. स्थानिक संस्था			
97.	10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च (वर्ष 1996-97 करिता)	190
98.	10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च 1996-97 या वर्षाकरिता	191
99.	10.3	जिल्हापरिषदेचे बाबदा उत्पन्न व खर्च (1996-97 या वर्षाकरिता)	194
100.	10.4	महानगरपालिका कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे उत्पन्न व खर्च (1996-97 वर्षाकरिता)	196

टिप :- * तक्त्यातील माहिती निरंक आहे.

पुढे चालू ...

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
<u>11. नियोजन</u>			
101.	11.1	विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनाअंतर्गत स्वर्च 1996-97	198
102.	11.2	योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधये 1996-97 या वर्षाकरिता	200
103.	11.3	रोजगार हमी योजना (1996-97 या वर्षाकरिता)	209
104.	11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व स्वर्च 1996-97 या वर्षाकरिता	210
105.	11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोई व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना 1996-97 या वर्षाकरिता	211
106.	11.6	संकरीत व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र (1996-97 वर्षाकरिता)	214
107.	11.7	जिल्ह्यातील रासायनिक स्वताचे वाटप (वर्ष 1996-97 या वर्षाकरिता)	221
108.	11.8	जिल्ह्यातील साखर कारखाने 1996-97 या मळीत हंगामाकरिता	222
109.	11.9	दुग्ध संस्थांची संख्या (वर्ष 1996-97)	223
110.	11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता (वर्ष 1996-97)	224
111.	11.11	जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतुद व स्वर्च (वर्ष 1996-97)	225
112.	11.12	वीस केलमी कार्यक्रम (1996-97 वर्षाकरिता)	227
113.	11.13	विशेष घटक योजना (1996-97 या वर्षाकरिता)	228
114.	11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (वर्ष 1996-97)	229
<u>12. किमती व निर्देशांक</u>			
115.	12.1	जिल्ह्यातील निव्वळ शेतीमालाच्या सरासरी घातुक किमती एप्रिल 1996 ते मार्च 1997	231
116.	12.2	जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाचा वस्तुच्या मासिक सरासरी किरकोळ किमती वर्ष 1996	233
117.	12.3	महत्वाच्या ग्राहक किमतीचे निर्देशांक सन 1996-97	239

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
13. न्याय व प्रशासन			
118.	13.1	जिल्ह्यातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या सन 1996-97	240
119.	13.2	जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधीची आकडेवारी सन 1996-97	241
120.	13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार सन 1996-97	243
121.	13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण 1996-97	244
122.	13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे सन 1996-97	245
14. बँकींग व विमा			
123.	14.1	जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्जे सन 1996-97	246
124.	14.2	जिल्ह्यातील 31 मार्च 1997 रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवलाची संख्या	247
125.	14.3	उत्तरविलेच्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम (1996-97)	247
15. संकिर्ण			
126.	15.1	जिल्ह्यातील चित्रपट गृहाविषयी आकडेवारी सन 1996-97	248
127.	15.2	गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणुक व खातेदारांची संख्या सन 1996-97	249
128.	15.3	तहसिल निहाय गोळा केलेला जमीन महसूल सन 1996-97	250
129.	15.4	मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियमकालिके 31.3.97 या दिवशी	251
130.	15.5	स्वस्त धान्य दुकानांना घुरविलेले तांदुळ, गहु व साखर सन 1996-97	253
131.	15.6	जिल्ह्यातील मागणी व वसूल केलेले धान्य सन 1996-97	253
132.	15.7	जिल्ह्यातील 1997 मधील लोकसभा व 1996 मधील विधानसभा निवडणुक संबंधी आकडेवारी	254
133.	15.8	जिल्ह्यातील 31.3.97 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुका निहाय यादी	258
134.	15.9	निवडक निर्देशांकाचे कल 1996-97	260

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1996-97

दृष्टिक्षेपात जिल्हा - नागपूर

अ क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
[एक]	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	अ) भौगोलिक स्थान		0 0	0 0
	1) उत्तर अक्षांश	अंश	20.35 ते 21.44	16.4 ते 22.1
	2) पूर्व रेखांश	अंश	78.15 ते 79.40	72.6 ते 80.9
	ब) हवामान		(1996)	(1994)
	तापमान			
	1) किमान	डिग्री सेल्सिअस	8.3	4.8
	2) कमाल	-----	46.8	47.1
	3) पर्जन्य [सरासरी]	मिमि	828.7	1035.16
	क) प्रशासकिय विभाग[1996-97]			
	1) तहसिल	संख्या	14	325
	2) पंचायत समित्या	संख्या	13	317
	3) टंचाई ग्रस्त तालुके	संख्या	-	उना
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प	संख्या	13	-
	5) शहरे	संख्या	23	336
	6) गावे [एकुण] 1991 प्रमाणे	संख्या	1878	43864
	1) निर्जन	संख्या	243	2613
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1635	41251
	7) क्षेत्रफळ	चौकिमि	9931	307713
	दोन			
	प्रशासकिय संस्था [1996-97]			
	1) पंचायत समित्या	संख्या	13	317
	2) महानगरपालिका	संख्या	1	13
	3) नगरपरिषदा	संख्या	10	232
	4) कटक मंडळे	संख्या	1	7
	5) ग्रामपंचायती	संख्या	775	27620
	6) पोलीस ठाणी (1994)	संख्या	42(96-97)	1751
	7) पोलीस आऊट पोस्ट (1994)	संख्या	41(96-97)	731

अक्र	बाब	परिणाम	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
तीन	लोकसंख्या [1991] प्रमाणे			
	1) ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	1256	48396
	2) नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	2031	30541
	3) एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	3287	78937
	4) अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	619	8758
	5) अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	18.83	11.09
	6) अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	458	7318
	7) अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	13.93	9.27
	8) पुरुष	आकडे हजारात	1710	40826
	9) स्त्रिया	आकडे हजारात	1577	38112
	10) स्त्रि-पुरुष प्रमाण	1000 पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण	922	934
	11) घनता	दर चौरस किमि क्षेत्रातील लोकसंख्या	331	257
	12) साक्षरतेचे प्रमाण [1991]			
	1) एकूण	टक्केवारी	73.64	64.87
	2) पुरुष	टक्केवारी	81.79	76.6
	3) स्त्रिया	टक्केवारी	64.74	52.3
	4) राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	संख्या	2	-
चार	कृषि [अस्थायी]		(1995-96)	(1996-97)
	1) भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	986	30758
	2) जंगलव्याप्त क्षेत्र त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर टक्केवारी	139 14.10	5274 17.15
	3) शेतीस उपलब्ध, नसलेली जमीन			
	अ) बिगर शेती वापरासालील जमीन	हजार हेक्टर	53	1249
	ब) यडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	47	1711
	क) एकूण (अ + ब)	हजार हेक्टर	100	2960

अक्र.	बाब.	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
4)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमिन			
1)	कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	53	1357
2)	झाडे झडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	12	228
3)	लागवडीयोग्य परंतु पड- जमीन	हजार हेक्टर	62	891
5)	पडीत जमीन			
1)	चालू पड	हजार हेक्टर	23	1049
2)	इतर पड	हजार हेक्टर	38	1128
6)	पिकाखालील जमीन			
1)	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	559	17876
2)	दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	83	3786
3)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	642	21662
7)	ओलित क्षेत्र		(1995-96)	(1996-97)
1)	निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	77	2549
2)	एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	149	3338
8)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्नधान्या)	हजार हेक्टर	316	13793
9)	वहित धारण जमिन (अंतिम (1990-91)			
1)	2 हेक्टरपेक्षा कमी	हजार हेक्टर	114	6003
2)	2 ते 10 हेक्टर	हजार हेक्टर	97	3297
3)	10 हेक्टरपेक्षा जास्त	हजार हेक्टर	4	170
10)	जमिन महसूल वसुली (1996-97) सुधारीत	लाख रुपये	19.28	10996
11)	जिल्हा परिषदाचा उपकर	हजार रुपये	1825	उ. ना.
12)	पंचायत समित्यांचा उपकर	हजार रुपये	1810	
पाच)	पशुसंवर्धन (पशुगणना 1992)			
1)	एकूण पशुधन	संख्या हजारात	1061	36393
2)	गायी व बैल	संख्या हजारात	635	17441
3)	म्हशी व शेडे	संख्या हजारात	88	5447
4)	मेंढ्या	संख्या हजारात	17	0
5)	शेळ्या	संख्या हजारात	308	13015
6)	कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	599	32187

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सहा)	<u>सहकार (1996-97)</u>			
	1) सहकारी संस्था	संख्या	3896	136785
	2) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	596	20104
	3) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	209	8980
	4) सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	279	20145
	5) प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेली कर्जे	रुपये कोटीत	24.00	1661
सात)	<u>जलसिंचन (1996-97) च्या अखेरपर्यंत पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र</u>			
	1) मोठे प्रकल्प	संख्या	1	33
	2) मध्यम प्रकल्प	संख्या	15	177
	1 व 2 चे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	245	उना
	3) लघु प्रकल्प (राज्यक्षेत्र) लाभक्षेत्र	संख्या	47	1700
	4) सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	37	1392
आठ)	<u>उद्योग (1996 अखेर)</u>			
	1) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या	संख्या	1788	32152
	2) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या (उत्पादन चालू कारखाने)	संख्या	1380	27868
	3) सहकारी साखर कारखान्याची संख्या (1996-97)	संख्या	3	102
	4) सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन (1996-97)	हजार मेटन	1	3364
	5) सर्व सुत गिरण्यांची संख्या (1996-97)	संख्या	9	238
नऊ)	<u>वीज</u>		(31. 3. 97)	(31. 3. 98)
	1) वीजपुरवठा केलेली शहरे व भेडी	संख्या	1901	39413
	2) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1878	उना

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	अ) वीज पुरवठा केलेले पंप संच (मार्च 1997 असेरपर्यंत)	संख्या '000'	61	2092
	ब) बसविण्यात आलेले गोबरगॅस संपत्रे	संख्या	13900	उ. ना.
दहा)	<u>सर्वजनिक आरोग्य (1996)</u>			
	1) रुग्णालये	संख्या	23	741
	2) दवाखाने (प्रा. आ. केंद्र म्हणून श्रेणी वाढीमुळे संख्येत घट)	संख्या	121	1423
	3) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	45	1695
	4) प्राथमिक आरोग्य पथके (अस्थायी)	संख्या	-	161
अकरा)	<u>शिक्षण</u>		(1995-96)	(1996-97)
	1) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	2414	63230
	2) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	439	11972
	3) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	14	304
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	32	39
बारा)	<u>माध्यमिक शिक्षण उच्च माध्यमिक सह</u>		(1995-96)	(1996-97)
	1) दुय्यम शाळा	संख्या	650	14072
	2) शाळेतिल एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	387	7947
	3) शाळेतिल शिक्षक	संख्या हजारात	12	237
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	32	34
तेरा)	<u>उच्च शिक्षण (1996-97)</u>			
	1) संस्था	संख्या	117	1392
	2) एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	64	853
चौदा)	<u>अ) प्रौढ शिक्षण (1996-97)</u>			
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	-	उ. ना.
	2) प्रौढांची उपस्थिती (साक्षर)	संख्या हजारात	-	उ. ना.

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	ब) तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण[1995-96]		(1996-97)	(1995-96)
	1) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	40	485
	1) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	11	241
	2) अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	29	244
	2) शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	4544	78416
	3) पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षा साठी प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या	8 1928	94 23351
	4) पदवीका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या	10 2420	182 31416
	5) व्यवसाय शिक्षण संस्था [माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गट] व त्यांची प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या हजारात	78 10	उना उना
पंधरा)	परीवहन आणि दळणवळण [मार्च 1997 अखेर]			
	1) एकूण रेल्वे मार्ग लांबी	किमि	391	5554
	2) रस्त्यांनी जोडलेली गावे		1996-97	
	अ) बारमाही	संख्या	710	28756
	ब) हंगामी	संख्या	493	8480
	3) एकूण रस्त्यांची लांबी (पृष्ठां कित) [1996-97	किमि	10518	157394
	4) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	किमि	287	2958
	5) राज्य महामार्गाची लांबी	किमि	1115	32359
	6) महत्त्वाच्या जिल्हा रस्त्याची लांबी	किमि	1300	41081
	7) इतर जिल्हा रस्त्याची लांबी	किमि	2276	41043
	8) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	किमि	5540	70134

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा नागपूर	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सोळा]	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
	1) द्वारिद्वय स्थेलातील कुटुंबे 1992-93 च्या सर्वेक्षणानुसार	संख्या लाखात	2.05	77.65 (अस्थायी)
	2) 1996-97 वर्षातील जुने लाभार्थी	संख्या	-	6987
	नविन लाभार्थी	संख्या	4094	154031
	एकुण	संख्या	4094	161018.
सतरा]	रोजगार निर्मिती (1996-97)			
	अ) रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस (लाखात)	5.29	901.14
	ब) जवाहर रोजगार कार्यक्रम	-----	28.57	455.08
अठरा]	आदिवासी कल्याणकारी योजना		(1996-97)	
	आदिवासीकरीता आश्रमशाळा विद्यार्थी	संख्या	7	731
		संख्या	2212	248298
एको- णवीस	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना		(1996-97)	(1994-95)
	अ) मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	9	192.
	ब) वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	899	12797
वीस]	जिल्हा नियोजन (1996-97)			
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	88.49	4079.20
	2) अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतूद	रुपये कोटीत	21.54	338.08
एकेवीस]	नागरी पुरवठा (1996-97)			
	1) रास्त भावाची दुकाने	संख्या	1342	42716
	2) पुरविलेला एकुण साठा			
	अ) गहू	हजार टन	45	1010
	ब) तांदूळ	हजार टन	9	858
	3) शासकिय गोदामे (30.6.97)	संख्या	13	840
	4) साठविण्याची क्षमता(30.6.97)	मेटन	15400	563061

टिप : उना = उपलब्ध नाही

भाग - 1

भाग - 2

1996 - 97

सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1996-97

जिल्हा - नागपूर

1. स्थान व भौगोलिक वैशिष्ट्ये

1.1 भौगोलिक स्थान :

गोंड राजा बहल बुलंद यांनी अठराव्या शतकात नागपूर वसविले. व शहराच्या नावावरूनच नागपूर जिल्हा हे नांव या जिल्ह्यास देण्यात आले. पुढे भोसले घराण्याने नागपूरला आपली राजधानी केली व या शहराचा आणि जिल्ह्याचा विकास केला. सन 1817 मध्ये सिताबर्डीच्या युद्धात ब्रिटीशांनी भोसले घराण्यावर विजय मिळविला. सन 1853 मध्ये भोसले घराण्याचा हास होऊन ब्रिटीश राजवटीस सुरुवात झाली. मध्य प्रांत व वहाड याची राजधानी ब्रिटीशांनी नागपूर येथेच ठेवली. सन 1867 मध्ये ग्रेट इंडियन पेनीनसुला रेल्वे (सध्याची मध्य रेल्वे) मुळे या शहराचा इतर प्रमुख शहरांशी संबंध जोडण्यात आला. त्यामुळे नागपूर शहराच्या आणि जिल्ह्याच्या विकासास गती मिळाली. सन 1947 ला स्वातंत्र्य प्राप्ती नंतर मध्य प्रदेशाची निर्मिती झाली. तेव्हा पासून 1956 पर्यंत नागपूर हे राजधानीचे ठिकाण होते. भाषावार प्रांत रचनेनंतर नागपूर जिल्हा विद्विभाषिक मुंबई राज्यात समाविष्ट करण्यात आला. त्यामुळे नागपूरच्या राजधानीचे स्वरूप संपुष्टात आले. दिनांक 1 मे 1960 रोजी महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मिती नंतर नागपूर कथारानुसार नागपूरला उपराजधानीचे स्थान देण्यात आले. नागपूर हा जिल्हा उत्तर अक्षांश 20. 35 ते 21. 44 व पूर्व रेखांश 78. 15 ते 79. 40 चे दरम्यान पसरलेला आहे. जिल्ह्याचे मुख्यालय नागपूर येथे असून ते भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण आहे. जिल्ह्याच्या उत्तरेस मध्यप्रदेशातील छिंदवाडा व शिवनी जिल्हा व पूर्वेस भंडारा, दक्षिणेस चंद्रपूर आणि पश्चिमेस वर्धा जिल्हा आहे.

1.2 क्षेत्रफळ व प्रशासकीय विभाग :

नागपूर जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ 9931 चौ. कि. मी. असून महाराष्ट्राच्या 3.28 टक्के आहे. तालुक्याच्या पुर्नरचनेपूर्वी पूर्ण जिल्हा पांच विभागात विभागलेला होता. त्या पांच विभागाचे मुख्यालय अनुक्रमे नागपूर, काटोल, सावनेर, रामटेक व उमरुड येथे होते. उपविभागीय अधिका-यांकडे त्या त्या उपविभागाची प्रशासकीय जबाबदारी होती. 1 मे 1981 नंतर तालुक्यांची पुर्नरचना करण्यात येऊन एकूण 14 तालुके निर्माण करण्यात आले. नागपूर - शहर हा तालुका सोडल्यास सर्व तालुक्याचे मुख्यालय पंचायत समितीचे जे मुख्यालय होते तेच ठेवण्यात आले.

1991 चे जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्ह्यात 11 गणना शहरे तसेच एकूण 1878 खेडी असून त्यापैकी 1635 लोकवस्ती असलेली व 243 आसाड खेडी आहेत. जिल्ह्यामध्ये 776 ग्रामपंचायती असून 10 कृषी उत्पन्न बाजार समित्या आहेत. जिल्ह्यामध्ये 10 नगरपालिका व 1 कटकमंडळ व 1 महानगरपालिका कार्यरत आहे.

1.3 भौगोलिक वैशिष्ट्ये ।

भौगोलिकदृष्ट्या नागपूर जिल्हा साधारणतः तीन विभागामध्ये विभागल्या जातो. उत्तरेकडील टेकड्यांचा प्रदेश, पश्चिमेकडील डोंगराळ भाग व कन्हान, वेणा नदीच्या खो-यातील सखल भाग, उत्तरेकडील टेकड्यांच्या प्रदेशात पिल्कापार, महादगड गरमसुर, पिपरडोह, जामगड, चापेगडी ह्या प्रमुख टेकड्या असून हंशान्येस अंबागड आहे. रामटेकच्या टेकडीवर प्रसिद्ध कालीदास स्मारक उभारण्यात आले आहे. जिल्ह्याची समुद्रसपाटीपासून कमीत कमी उंची 274 मी. व जास्तीत जास्त उंची 652 मी. आहे.

1.4 भूगर्भ रचना ।

नागपूर जिल्ह्याच्या भूगर्भाची रचना विविध प्रकारच्या खनिजयुक्त खडकापासून तयार झाली आहे. जिल्ह्यातील कन्हान, खो-यात कोळसा, खापा, सावनेर व रामटेक विभागात मॅगनीज, भिवापूर व उमरेड तालुक्यांमध्ये कच्चे लोखंड चुनखडी दगड, रामटेक व सावनेर तालुक्यातील कांदी, पटगोवारी व देवलापार विभागात डोलामाईट दगड फार मोठ्या प्रमाणात आढळून येतो. याशिवाय फेल्सपार, क्वार्ट्ज व टंगस्टन ही खनिजे आणि इमारतीकरीता उपयुक्त असणारे दगड या जिल्ह्यात सर्वत्र आढळून येतात, एकंदरीत या जिल्ह्याची भूगर्भ रचना उपयुक्त खनिजामुळे अतिशय समृद्ध झालेली आहे.

1.5 नद्या ।

जिल्ह्याच्या पश्चिम सीमेवरून वर्धा व पूर्व सीमेकडून वैनगंगा नदी वाहते वैनगंगा नदीमुळे भंडारा जिल्ह्याची आणि वर्धा नदीमुळे अमरावती जिल्ह्याची सीमा निश्चित झालेली आहे. जाम व वेणा ह्या नद्या वर्धा नदीच्या उपनद्या असून जाम नदी काटोल तालुक्यातून वाहत जाऊन वर्धा नदीस मिळते. वेणा नदी कवडस पठारातून उगम पावून नागपूर तालुक्यातून वाहते. कन्हान नदी सातपुडा पर्वतातून उगमपावून वैनगंगेस मिळते. पेंच कोलार आणि नाग नदी ह्या कन्हान नदीच्या उपनद्या आहेत. कन्हान व पेंच नदीपासून नागपूर शहरास पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा होतो. कन्हानच्या खो-यातील जमीन अतिशय सुपीक समजली जाते.

1.6 हवामान व पर्जन्य ।

जिल्ह्यातील हवामान विषम स्वरूपाचे असून उन्हाळ्यात उष्ण तर हिवाळ्यात थंड असते. 1995 वर्षातील जून महिन्यात नागपूर विमानतळ येथील उष्णतेचे जास्तीत जास्त प्रमाण 47.0 डिग्री सेल्सीअस तर 1996 मध्ये हे प्रमाण 46.8 डिग्री सेल्सीअस पर्यंत नोंदल्या गेले. डिसेंबर 96 महिन्यात याच केंद्राचे उष्णतामान कमीत कमी 6.3 डिग्री सेल्सीअस असल्याचे आढळून येते.

1996 मध्ये जिल्ह्याचे वार्षिक सरासरी पर्जन्यमान 1147.5 मि.मी. तर वार्षिक पर्जन्य 823.7 मि.मी. असून सर्वात जास्त पाऊस उमरेड, भिवापूर व कुही या तालुक्यात पडतो. याच वर्षीत काटोल व नरसेड तालुक्यात पावसाचे प्रमाण इतर तालुक्यापेक्षा सर्वात कमी होते. साधारणतः जून ते ऑक्टोबर या महिन्यात 69 ते 82 दिवस पाऊस पडतो. त्यातही पावसाचे प्रमाण जून, जुलै व ऑगस्ट या महिन्यातच अधिक असते.

1.7 जमीन व तिचे प्रकार :

नागपूर जिल्ह्यात प्रामुख्याने काळी, मोराड, खरडी व बरडी प्रकारची जमीन आढळून येते. मध्यम-काळी जमीन प्रामुख्याने सावनेर व कळमेश्वर तालुक्यातील वर्धा नदीच्या खोऱ्यात आणि नागपूर व कागठीचे जवळपास आढळून येत असून कापसाचे उत्पादनाकरीत उपयुक्त समजली जाते. या जिल्ह्यात 'भोरांड' प्रकारची जमीन सर्वत्र तालुक्यामध्ये आढळून येत असून ज्वारीच्या पिकाकरीत उपयुक्त समजली जाते. खरडी, बरडी जमीन रामटेक तालुक्याचे उत्तरेस व काटोल तालुक्याचे डोंगराळ प्रदेशात आढळून येते.

2. लोकसंख्या

2.1 जनगणना :

1991 चे जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्ह्याची लोकसंख्या 32,87,139 असून त्यापैकी 17,10,404 पुरुष व 15,76,735 स्त्रिया आहेत. सन 1981 ते 1991 या दशवर्षांमध्ये नागपूर जिल्ह्याची लोकसंख्या 26.96 % ने वाढल्याचे आढळते. जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागपूर शहर तालुक्याची लोकसंख्या 49.43 %, सावनेर तालुका 5.70 %, पारशिवनी तालुका 3.85 %, रामटेक तालुका 3.89 %, मौदा तालुका 3.28 %, कामठी तालुका 5.56 %, कुद्री तालुका 3.28 %, भिवापूर तालुका 2.25 %, उमरेड तालुका 3.98 %, नागपूर (ग्रामीण) तालुका 4.09 %, हिंमणा तालुका 3.48 %, काटोल तालुका 4.25 %, नरसेड तालुका 3.94 %, कळमेश्वर तालुका 2.98 %, एवढी आहे.

2.2 लोकसंख्येची घनता (1991) :

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे क्षेत्रफळ व लोकसंख्येच्या दृष्टीने विचार केल्यास नागपूर जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ महाराष्ट्र राज्याच्या क्षेत्रफळाच्या 3.28 % आहे. व लोकसंख्या 4.17% आहे. नागपूर जिल्ह्याकरीता लोकसंख्येची घनता दर चौ.कि.मी. मागे 331 असून हे महाराष्ट्र राज्याकरीता दर चौ.कि.मी. मागे 267 आहे तर भारताचे दर चौ.कि.मी. मागे 267 आहे.

2.3 नागरी व ग्रामीण लोकसंख्येचे प्रमाण :

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्याच्या एकूण लोकसंख्येपैकी नागरी भागामध्ये 61.78 % व ग्रामीण भागामध्ये 38.22 % लोक वास्तव्य करित आहेत. जिल्ह्याची नागरी लोकसंख्या 20,36,914 असून त्यापैकी एकट्या नागपूर शहरात 16,24,752 एवढे लोक वास्तव्य करित आहेत. म्हणजेच जिल्ह्यातील एकूण नागरी लोकसंख्येपैकी 80 % लोकसंख्या एकट्या नागपूर शहरामध्ये व उर्वरित 20 % लोकसंख्या कामठी, कामठी कटकमंडळ, काटोल, नरसेड, मोवाड, सावनेर, सापा, कळमेश्वर, मोहपा, रामटेक, उमरेड, डिगडोह, वाडी, बिचोली, वलणी सिल्लेवाडा, कन्हान (पिंपरी) टेकाडी, कांदी, महादुला, कोराडी व तोतलाडोह अशा बावीस नागरी विभागात विभागल्या गेली आहे.

2.4 लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुष प्रमाण

जिल्ह्यात दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे 922 असून महाराष्ट्राच्या 934 च्या तुलनेत हे प्रमाण कमी आहे. ग्रामीण भागात हे प्रमाण 933 असून नागरी भागात हे प्रमाण 915 आहे.

2.5 अनुसूचित जाती व जमाती (1991)

जिल्ह्यातील एकूण लोकसंख्येत अनुसूचित जातीचे नवबोधदासह प्रमाण 18.83 % असून अनुसूचित जमातीचे प्रमाण 18.93 % आहे. हेच प्रमाण राज्याकरीता अनुक्रमे 11.09 व 9.27 % आहे.

2.6 कामगार

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकूण मुख्यतः काम करणारे 11,67,900 असून 64,900 सिमांतीक कामगार आहेत. उरलेले 20,54,400 हे काम न करणारे आहेत. मुख्य कामगारांपैकी 2,14,700 शेतकरी, 2,80,200 शेतमजूर, 25,300 वस्तू निर्माण प्रक्रीया, सेवा व दुहस्त्या ह. घरगुती उद्योगात काम करणारे असून 6,47,700 कामगार इतर व्यवसायात गुंतलेले आहेत.

2.7 लोकसंख्येची वयोगटानुसार रचना

1991 च्या जनगणनेनुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये 0 ते 14 या वयोगटात 9,88,514, 15 ते 19 या वयोगटात 2,59,936, 20 ते 24 या वयोगटात 2,36,307, 25 ते 29 या वयोगटात 1,91,656, 30 ते 34 या वयोगटात 1,63,400, 35 ते 39 या वयोगटात 1,12,900, 40 ते 49 या वयोगटात 2,55,200, 50 ते 59 या वयोगटात 1,65,645 व 60 वर्षांपेक्षा अधिक या वयोगटात 1,68,671 लोकसंख्या आहे. वय अनिर्देशित लोकसंख्या 6,599 इतकी आहे.

2.8 साक्षरता (ग्रामीण व नागरी)

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे एकूण लोकसंख्येपैकी 73.64 % लोकसंख्या साक्षर असून ग्रामीण भागात 61.68 % व नागरी भागात 80.91 % आहे. साक्षरतेचे स्त्री व पुरुष यांचेसाठी प्रमाण अनुक्रमे 64.74 व 81.79 % आहे.

2.9 वापरातील निवासी घरांची व कुटुंबांची संख्या

1991 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील एकूण कुटुंबांची संख्या 6,10,795 एवढी असून त्यापैकी 2,44,165 ग्रामीण भागात व 3,66,630 नागरी भागात आहेत. एकूण कुटुंबांच्या संख्येत बेघर कुटुंबांचा समावेश असून त्यात संस्था कुटुंबांचा समावेश नाही. एकूण निवासी घरांची संख्या 7,73,170 एवढी असून ग्रामीण भागात 3,13,700 व नागरी भागात 4,59,470 घरे आहेत.

३. वने

3.1 . जिल्हयातील एकूण वनक्षेत्र :

1995-96 वर्षासाठी जिल्हयातील एकूण अस्थायी वनक्षेत्र 2947 चौ. कि.मी. असून ते जिल्हयाच्या एकूण क्षेत्राच्या 29.67 % आहे. या जिल्हयातील बहुतांश वनभाग रामटेक तालुक्यातील पेंच नदीच्या दोन्ही किनाऱ्यावर सातपुडा टेकड्याच्या पायथ्याशी आहे. तसेच काटोल तालुक्याचा पश्चिम भाग, नरसैड, उमसैड, कुही, हिंमणा आणि भिवापूर या तहसीलीमध्ये कमी अधिक प्रमाणात वनक्षेत्र आहे. एकूण वनक्षेत्राची राखीव, सुरक्षित व अवर्गीकृत अशा तीन भागांमध्ये विभागणी करण्यात येते. त्यापैकी 517 चौ. कि.मी. (17.54%) अवर्गीकृत क्षेत्र हे महसूल विभागाच्या देखरेखीखाली येते. आणि 2430 चौ. कि.मी. (82.46%) राखीव व सुरक्षित वनक्षेत्र वनविभागाच्या देखरेखीखाली येते. एकूण वनव्याप्त क्षेत्राच्या मानाने राखीव वनक्षेत्र 54 %, सुरक्षित वनक्षेत्र 28 % व अवर्गीकृत वनक्षेत्र 18 % एवढे आहे. वनविभागाचे राखीव वनक्षेत्रात महाराष्ट्र वनविकास महामंडळाकडे हस्तांतरित करण्यास आलेल्या वनक्षेत्राचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

3.2. वनोत्पादन :

रामटेक, सावनेर, हिंमणा, नरसैड, भिवापूर व कुही या परिक्षेत्रांमध्ये उत्तम दर्जाची सागवानी झाडांची वने आढळून येतात. सागवानी झाडासोबतच या जिल्हयामध्ये सालई, धावडा, खैर, बांबू, पळस व तेंदू या जातीची झाडे आढळून येतात. मुख्य व गौण वनोत्पादानापासून 1996-97 या वर्षामध्ये 1154.10 लाख रुपये एवढे उत्पन्न झाले. ते गेल्या वर्षीच्या तुलनेत अंदाजे 15.30 टक्क्यांनी वाढल्याचे दिसून येते.

3.3 वनविकास कार्यक्रम :

धूप, जोराच्या पाण्याचा निचरा व पूर यापासून जमिनीचे संरक्षण आणि जमिनीचा कस टिकवून शेतीस सहाय्य करण्याच्या दृष्टीने वने महत्वाची कामगिरी बजावतात. त्यादृष्टीने वनविकासाकरीता जिल्हास्तरावर [अ] मध्यवर्ती रोपवाटिकांची स्थापना [ब] निकृष्ट वनांचे पुर्नवनीकरण [क] औद्योगिक व व्यापारी उपयोगासाठी लागण-या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना [ड] वृक्ष साधन संपत्तीचा विकास [इ] किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास वनसंयुक्त योजना व कंत्राटदारांचे उच्चाटन इत्यादी महत्वाच्या योजना राबविण्यात येतात. नागपूर जिल्हयामध्ये सन 1996-97 या वर्षात वनविभागातील बिगर आदिवासी व आदिवासी योजनेअंतर्गत एकूण 29.33 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. 1995-96 वर्षाच्या तुलनेत 1996-97 वर्षात वन विभागातील योजनेवर 15.70 % नी खर्च जास्त करण्यात आल्याचे दिसते.

4. कृषी

4.1 जमीनीचा वापर :

1995-96 वर्षात जिल्हयातील एकूण भौगोलिक क्षेत्र 988 हजार हेक्टर होते. त्यापैकी 70.35 टक्के क्षेत्र लागवडीलायक असून 5.40 % क्षेत्र कायम गुरे चरण व इतर चरायची जमीन याखालील होते. तसेच 10.13 % क्षेत्र शेतीकरीता उपयुक्त नसलेले क्षेत्र होते.

1995-96 च्या मध्ये 694 हजार हेक्टर लागवडीलायक क्षेत्रांपैकी 559 हजार हेक्टर क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र असून ते एकूण क्षेत्राच्या 87.13 % एवढे होते व लागवडीलायक क्षेत्राच्या 80.54 % एवढे होते. दुबार पिकाखालील क्षेत्र निव्वळ पिकाखालील क्षेत्राच्या 14.76 % होते.

4.2 तहित धारण जमीनींची संख्या, त्यांचे क्षेत्रफळ आणि वर्गीकरण

चहिलाखालील जमीन धारणाचे गटाप्रमाणे भूधारकाची व क्षेत्राची टक्केवारी खालील प्रमाणे होती.

अ. क्र.	धारणगट - हेक्टर	भूधारक [टक्केवारी]		क्षेत्र [टक्केवारी]	
		1985-86	1990-91	1985-86	1990-91
1	2	3	4	5	6
1.	2 पर्यंत	46	53	18	23
2.	2 ते 5	37	34	36	40
3.	5 ते 10	14	11	31	26
4.	10 ते 20	3	2	13	9
5.	20 व त्यापेक्षा जास्त	-	-	2	2

1990-91 चे कृषी गणनेचे अस्थायी आकडेवारीनुसार एकूण भूधारकांपैकी 96.18 % वैयक्तिक भूधारक, 3.62 % संयुक्त धारक, व 0.20 % संस्थांचे धारक होते. 1985-86 च्या तुलनेत 1990-91 वर्षी 2 हेक्टर पर्यंतच्या भूधारकांच्या संख्येत 15 टक्क्यांनी वाढ झालेली आहे. मात्र इतर गटात घट आढळते. तसेच क्षेत्रफळाचे बाबतीत 2 हेक्टर पर्यंतच्या गटात 28 % आणि 2 ते 5 पर्यंतच्या गटात 11 % वाढ झालेली आहे. परंतु इतर गटात घटच झालेली आहे.

4.3 पीक पध्दती

1995-96 वर्षीत जिल्ह्यातील एकूण पिकाखालील 641427 हेक्टर क्षेत्रांपैकी अन्नधान्याचे पिकाखालील 315513 हेक्टर क्षेत्र म्हणजेच 49.19 % एवढे होते. अन्नधान्याचे पिकांपैकी सर्वात जास्त क्षेत्र ज्वारी पिकाखाली म्हणजे 33.26 % होते. दाळी वर्गीय पिकाखालील 32.82 %, गव्हाखालील 17.85 %, धानाखालील 12.80 % इतके होते. तसेच एकूण पिकाखालील क्षेत्रांपैकी कापूस याखाली 8.82 %, फळे व भाजीपाला या पिकाखाली 5.14 %, व गळीताचे पिकाखालील क्षेत्र 32.35 % होते.

4.4 पिकांचे उत्पादन

1996-97 या वर्षीत तृणधान्याचे उत्पादन 203600 मे. टन झाले असून मागील वर्षीचे तुलनेत 7 टक्क्याने घट झाल्याचे आढळून येते. कडधान्यांचे उत्पादनात मागील वर्षीचे तुलनेत 1.38 टक्के वाढ झाली आहे. तसेच तेलबियांचे उत्पादनात चालू वर्षी 17.31 टक्क्याने वाढ झाल्याचे आढळून येते. तेलबियामध्ये नागपूर जिल्ह्यात सर्वात जास्त उत्पादन सोयाबीन पिकाचे असल्याचे निदर्शनास येते.

4.5 मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन ।

जिल्ह्यामध्ये ज्वारी, गहू, धान, कापूस, हरभरा, तूर, शेंगदाणा, जवस, तीळ, मिरची व संत्री ही महत्वाची पिके होत. सन 1996-97 मध्ये ज्वारीचे दर हेक्टरी उत्पादन 1112 कि. ग्रॅम, गहू 1190 कि. ग्रॅम, धान 1365 कि. ग्रॅम, तूर 577 कि. ग्रॅम, हरभरा 624 कि. ग्रॅम, भूईमूग 796 कि. ग्रॅम, जवस 360 कि. ग्रॅम, तीळ 217 कि. ग्रॅम, मिरची 169 कि. ग्रॅम व हळद 941 कि. ग्रॅम होते. तसेच कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादन 191 कि. ग्रॅम एवढे होते. 1995-96 वर्षाचे तुलनेत कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादनात 1996-97 वर्षामध्ये 55 टक्क्याने वाढ झालेली आढळते.

4.6 अधिक उत्पन्न देणा-या पिकांचे क्षेत्र ।

तृणधान्याखालील संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या पिकांमध्ये प्रामुख्याने गहू, ज्वारी, भात [धान] या पिकांचा समावेश होतो. ज्वारीच्या एकूण पिकाखालील क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या ज्वारीचे क्षेत्र 71.32 %, गठहाचे एकूण क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या गठहाचे क्षेत्र 99.32 % व एकूण धान या पिकाखालील क्षेत्रापैकी संकरीत व जादा उत्पन्न देणा-या धानाचे क्षेत्र 98.92 % एवढे होते. एकंदरीत 1995-96 च्या तुलनेत अधिक उत्पादन देणा-या तसेच संकरीत पिकांच्या क्षेत्रात ब-याच तालुक्यात घट झालेली आढळते.

4.7 रासायनिक सत्ताचे वाटप ।

जिल्ह्यात सन 1996-97 मध्ये 103125 मे. टन. रासायनिक सत्ताचे वाटप करण्यात आले. 1995-96 च्या तुलनेत 1996-97 मध्ये रासायनिक सत्ताचे वाटपात जवळजवळ 8 टक्क्याने वाढ झालेली दिसून येते.

4.8 पीक संवर्धन ।

पीक संवर्धन मोहिमेअंतर्गत जिल्ह्यातील शेतक-यांना विशेष अन्नधान्य उत्पादन कार्यक्रमांतर्गत भात बियाणाचे वाटप केल्या जाते. या योजनेअंतर्गत बिगर आदिवासी योजनेअंतर्गत 9.41 लाख रुपये, आदिवासी योजनेतून 0.38 लाख रुपये, आणि ओ.टी.एस.पी. योजनेतून 0.88 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. कडधान्य उत्पादन कार्यक्रमांतर्गत केंद्र शासनाद्वारे बिगर आदिवासी योजनेअंतर्गत 1.01 लाख रुपये टी.एस.पी. साठी 0.29 लाख रुपये व ओ.टी.एस.पी. साठी 0.59 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. तसेच मागासवर्गीय नवबौद्ध व आदिवासींना दारिद्र्य रेषेच्या वर आणण्यासाठी टी.एस.पी. योजनेतून 5.00 लाख रुपये विशेष घटक योजनेतून 41.00 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. यात लाभार्थींना विहीरी बांधणे, बैलजोडी घेणे, सुधारित अक्जारेजमीन सुधारणा, निविष्टा वाटप इ. करीता अर्थसहाय्य देण्यात येते. फलोत्पादन विकासाकरीता बिगर आदिवासी व आदिवासी योजना तसेच विशेष घटक योजना मिळून एकंदर 24.47 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. त्यात गावठी रोपे बोरेंआंबा व काजू झाडांचे वाटप सुधारित जातीत रुपांतर करण्यासाठी कलमा व वाटप करण्यात आली. तसेच अल्पभूधारक सिमांतीक शेतक-यांना फलोत्पादनाच्या विकासासाठी भांडवल अनुदान योजनाही राबविण्यात आली.

4.9 शेतमाल साठवणूकीच्या व नियंत्रित बाजारपेठेच्या सोयी ।

जिल्ह्यामध्ये एकूण 10 कृषी उत्पन्न बाजार समित्या कार्यरत असून त्या सर्व ठिकाणी शेतकऱ्यांनी आपलेल्या विक्री योग्य मालाच्या साठवणूकीची सोय आहे. तसेच इतरही सोय उपलब्ध आहे. सन. 1996-97 मध्ये जिल्ह्यातील कृषी उत्पन्न बाजार समितीमार्फत तांदूळ 44550 मे.टन, गहू 13250 मे.टन., ज्वारी 6114 मे.टन., कापूस 44043 मे.टन., तूर 6933 मे.टन., मूग 276 मे.टन., उडीद 147 मे.टन., हरभरा 8483 मे.टन., भूईमूग 1520 मे.टन., जवस 627 मे.टन., तीळ 13 मे.टन., सोयाबीन 114499 मे.टन., सुकलेली मिरची 34072 मे.टन., व संत्री 75823 मे.टन., कृषी उत्पन्नाची विक्री करण्यात आली. या सर्वांचे एकूण मूल्य 3384928 हजार रुपये होते.

4.10 जमीन सुधारणा ।

विभागीय मृदसंधारण अधिकारी, नागपूर यांचेमार्फत जमीन विकासाची कामे केल्या जातात. जमिनीला बांध घालणे, व उतारावर समतल घालणे इत्यादी उपायांद्वारे जमिनीचा विकास करण्यात येतो. कामावरील सर्व हा रोजगार हमी योजनेतून केल्या जातो. सन 1996-97 मध्ये रोजगार हमी योजनेअंतर्गत 212.10 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. तसेच विशेष घटक योजनेअंतर्गत जिल्हा कृषी अधिकाऱ्यामार्फत निवडक अनुसूचित जातीच्या व नवबौद्ध शेतकऱ्यांना जमीन सुधारणेकरीता अर्धसहाय्य देण्यात येते. ओलिताच्या सोयीची उपलब्धता वाढविण्याकरीता शेतकऱ्यांना विहीरी बांधण्यासाठी जिल्ह्यांतील भूविकास अधिकार्यामार्फत कर्जाचे वाटप करण्यात येते.

4.11 इतर विकास कार्यक्रम ।

कृषी विकासाच्या दृष्टीने जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत निरनिराळे कार्यक्रम राबविले जातात. उदा [1] तालुका बीजगुणन क्षेत्राचा विकास [2] एकात्मिक भात विकास कार्यक्रम [3] कडधान्य व तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम फलोत्पादन कार्यक्रमांतर्गत खालील विकासाच्या योजना राबविण्यात येतात. [1] बागायती रोपमळ्यांचे बळकटीकरण [2] गावठी बोर व आंब्याच्या झाडांचे पुनरुज्जीवन व ग्रामपंचायतींना आंब्याच्या झाडाच्या नुतनीकरणासाठी प्रोत्साहन सहाय्य योजना.

पीक संवर्धन व फलोत्पादन या योजनेअंतर्गत बिगर आदिवासी व आदिवासी योजनेअंतर्गत नागपूर जिल्ह्यामध्ये सन 1996-97 वर्षाकरीता अनुक्रमे 60.34 व 13.74 लाख रुपये खर्च करण्यात आले. तसेच मृद व जलसंधारण या योजनेअंतर्गत 171.31 लाख रुपये खर्च करण्यात आला.

5. जलसिंचन

5.1 जलसिंचनाची कामे :

जिल्हयाचा कृषी विषयक उत्कर्ष साधण्यासाठी व सर्वसाधारण आर्थिक सुस्थितीसाठी सिंचन क्षमता वाढविणे ही एक महत्वाची बाब होय. जिल्हयामध्ये विहीरी लहान पाटबंधारे, मध्यम प्रकल्प, मोठे प्रकल्प व उपसा सिंचन योजना यांद्वारे तसेच नदी नाल्यावर पंप बसवून सिंचन केल्या जाते. जिल्हयामध्ये सन 1995-96 मध्ये एकूण निव्वळ पिकांखालील क्षेत्रापैकी फक्त 13.72 % हेक्टर क्षेत्र निव्वळ ओलिताखाली होते. सन 1995-96 मध्ये जिल्हयात एकूण सिंचन विहीरींची संख्या 47383 एवढी होती. पैकी 34821 विहीरी फक्त बागायतीसाठी उपयोगात आणल्या गेल्या.

5.2 निरनिराळ्या पिकांखालील ओलिताचे क्षेत्र :

सन 1995-96 मध्ये एकूण ओलिताचे क्षेत्रापैकी तृण धान्ये 46.97 टक्के, कडधान्ये 18.05 टक्के, उस 0.78 टक्के, मिरची व मसाल्याचे पदार्थ 5.56 टक्के, फळे व भाजीपाला 17.65 टक्के, कापूस 2.56 टक्के, गळीताची पिके 7.16 टक्के, व इतर पिके 0.29 टक्के एवढे ओलित करण्यात आले.

5.3 सिंचन क्षेत्र :

जिल्हयामध्ये सन 1995-96 मध्ये निव्वळ भिजणारे क्षेत्र 70098 हेक्टर एवढे होते. पैकी विहीरींद्वारे 37471 हेक्टर आणि तळी व कालवे यांद्वारे 32222 हेक्टर क्षेत्राचे सिंचन करण्यात आले.

5.4 सिंचन प्रकल्प :

नागपूर जिल्हयातील पूर्ण सिंचन प्रकल्पापैकी झालेल्या प्रकल्पाचे एकूण लाभक्षेत्र 245110 हेक्टर असून 1996-97 या वर्षामध्ये ओलिताखाली असलेले एकूण क्षेत्र 66525 हेक्टर म्हणजेच 27.14 टक्के इतके होते.

6. पशुसंवर्धन व पशुवैद्यकीय सेवा

6.1 पशुधन :

नागपूर जिल्हयामध्ये 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनाची संख्या 1060336 एवढी आहे. हीच पशुगणनेची संख्या 1987 मध्ये 1121207 एवढी होती. 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे एकूण पशुधनापैकी गायी व बैल 59.82 टक्के, म्हशी, सेडे 8.28 टक्के, मेंढया, बकरे 3062 टक्के व इतर पशुधन 1.28 टक्के आढळून येते. 1987 ते 1992 या पांच

वर्षाचे काळात पशुधनांची संख्या 5.7 टक्क्यांनी कमी झाल्याचे आढळून येते. तर कुक्कुटांची संख्या 28 टक्क्यांनी वाढल्याचे आढळून येते. शेतीला जोडधंदा म्हणून विस्तृत प्रमाणात ग्रामीण भागात कुक्कुट पालनाचा व्यवसाय करण्यात येतो. 1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे दर चौ. कि. मी. मागे पशुधनाची घनता 105 आढळून येते.

6.2 पशु उत्पादन व दुग्ध उत्पादन :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये शेतीला जोडधंदा म्हणून दुग्ध व्यवसाय केला जातो. 1996-97 या वर्षात नागपूर जिल्ह्यात 12331000 लिटर दुधाचे उत्पादन झाले असल्याचे आढळून येते. म्हणजेच प्रति दिन सरासरी 34000 लिटर दूध गोळा करण्यात येते.

6.3 पशुवैद्यकीय सेवा :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये 1 पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय, 44 दवाखाने व 42 पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे आहेत. हयाशिवाय 1 फिरते पशुरोग नियंत्रण पथक 1 दक्षता पथक, व 2 फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने आहेत. कृत्रिम गर्भधारणेकरीता जिल्ह्यामध्ये 169 कृत्रिम स्तन केंद्रे आहेत. चिकित्सालय दवाखाने व मदत केंद्रांमध्ये उपचार केलेल्या पशुंची संख्या सन 1996-97 मध्ये 473908 एवढी आहे. तसेच 169 कृत्रिम गर्भधारणे केंद्रांमध्ये 38443 पशुवर कृत्रिम गर्भधारणा करण्यात आली. आणि 1389568 जनावरांना विविध पशुवैद्यकीय संस्थांद्वारे लसी टोचण्यात आल्या.

6.4 पशुधन विकासाचे कार्यक्रम :

पशुधन विकासाकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत सालील महत्वाचे कार्यक्रम राबविले जातात. 1) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशु प्रथमोपचार केंद्र बांधणे 2) तोंडाचे व पायाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थसहाय्य 3) मध्यवर्ती अंडी उबविण्याकरीता यंत्रे खरेदी व निवासी व बिगर निवासी इमारतीचे बांधकाम 4) आधारभूत ग्रामकेंद्राची/विभागीय कृत्रिम स्तन केंद्राची स्थापना 5) संकरीता कालवडी जोपासण्याकरीता सहाय्य 6) अनुसूचित जाती व दुर्बल घटकासाठी बंदकांच्या पिलांचे गट वाटप इ. तसेच दुग्ध व्यवसाय विकासाकरीता आ) दुग्ध उत्पादक/दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था/संघ महासंघ यांना व्यवसाय स्थापण्यासाठी आर्थिक सहाय्य ब) भाकड-गाभण म्हशींची पुरवठा [वाहतूक व स्वाय अनुदानासह] क) देशी गायींचे वाटप ड) मुंबईच्या तबेल्यातील 1 वर्षे वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारड्यांना पुरवठा इ. योजना राबविण्यात येतात.

1996-97 या वर्षात पशुसंवर्धन व दुग्ध विकास विभागाद्वारे जिल्हा योजनेअंतर्गत [आदिवासी व बिगर आदिवासींसाठी] अनुक्रमे 28.45 व 0.80 लाख रुपये खर्च करण्यात आले.

7. मत्स्यव्यवसाय

7.1 मत्स्योत्पादन :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकूण 10769 हेक्टर क्षेत्र मत्स्योत्पादनासाठी अनुकूल आहे. याशिवाय 650 कि.मी. लांबीचे नदीचे पात्र देखील मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल आहे. जिल्ह्यामध्ये साधारणतः मरळ, कतला, मगर, कटवा, पोण्टी, कोलस, झिंगा इत्यादी प्रकारचे मासे आढळून येतात. सन 1996-97 मध्ये मत्स्यव्यवसायासाठी उपयोगात आणलेल्या 10769 हेक्टर क्षेत्रापासून 3360 मे. टन. भूजल मत्स्योत्पादन घेण्यात आले. त्याचे एकूण मूल्य 1008 लाख रुपये एवढे आहे. तसेच मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रांना मत्स्यव्यवसायासाठी 180 लाख मत्स्यबीजे पुरविण्यात आली. 1992 च्या पञ्चगणनेनुसार मासेमारी व्यवसायात गुंतलेले लोकांची लोकसंख्या 5092 इतकी असल्याचे दिसून येते.

7.2 मत्स्य विकास उत्पादनाचे कार्यक्रम :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये मत्स्यव्यवसायाचा विकास करण्याकरीता जिल्हा योजनेअंतर्गत खालील प्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.

- 1) मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना.
- 2) अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्य संवर्धन.
- 3) मच्छीमार युवकांना प्रशिक्षण.
- 4) मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे.

तसेच इतरही महत्वाच्या योजना राबविण्यात येतात. सन 1996-97 मध्ये मत्स्योत्पादन कार्यक्रमांतर्गत बिगर आदिवासी व आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत एकूण 16.35 लाख रुपये खर्च करण्यात आले.

8. विद्युत

8.1 विद्युतीकरण :

1991 चे जनगणनेनुसार नागपूर जिल्ह्यामध्ये 1625 वस्ती असलेली व 243 ओसाड अशी एकूण 1878 गावे आणि 28 शहरे आहेत. मार्च 1987 पर्यंत सर्व गावांचे व शहरांचे महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाद्वारे विद्युतीकरण पूर्ण करण्यात आले आहे. म्हणजेच तेव्हा पासून नागपूर जिल्ह्यामध्ये 100 % विद्युतीकरण झाले आहे.

8.2 विद्युतीकरण केलेले शेतीचे पंप :

जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च 1997 पर्यंत महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळामार्फत एकूण 60698 शेतीचे पंपाना वीज पुरवठा करण्यात आला.

8.3 वीजेचा वापर

1996-97 मध्ये 944548 हजार कि.वॅट. तास वीजेचा वापर करण्यात आला. त्यापैकी घरगुती वापरासाठी 40.72 %, व्यापारी कामासाठी व लघुशक्तीसाठी 7.84 %, औद्योगिक वापरासाठी 3.53 %, सार्वजनिक दिवाबत्तीसाठी 2.24 %, कृषीकामाकरीता 2.20%, व इतर कामाकरीता 38.57 %, विद्युत वापर करण्यात आला. तसेच जिल्ह्यामध्ये 607045 विद्युत संवर्धने [कनेक्शन्स] दिल्या गेलेले आहेत. यावरून असे आढळून येते की, मागील वर्षाच्या तुलनेत 1996-97 चा वर्षात वीजेच्या वापरात 25.25 % घट व संबंधनात 28.42 % नी वाढ झालेली आहे.

8.4 विद्युत उत्पादन केंद्रे

नागपूर जिल्ह्यामध्ये सापरखेडा व कौराडी या ठिकाणी कोळशाच्या सहाय्याने विद्युत निर्मिती केली जाते. तसेच पंच प्रकल्पापासून जलविद्युत निर्माण केली जाते.

9. स्वयंकार्य व उद्योग

9.1 स्वनिज उत्पादने

नागपूर जिल्हा स्वनिजाचे बाबतीत समृद्ध आहे. जिल्ह्यामध्ये आढळणारी महत्वाची स्वनिजे म्हणजे कोळसा, मॅगनीज, डोलोमाईट व चुन्याचे दगड, पांढरी माती व लोखंड ही होत. मॅगनीज या स्वनिजाचे साठे मुख्यत्वे करून नागपूर व भंडारा जिल्ह्यामध्ये असल्यामुळे मॅगनीज उत्पादनाचे बाबतीत नागपूर जिल्ह्याला भारतामध्ये महत्वाचे स्थान प्राप्त झालेले आहे. कच्चे लोखंड भिवापूर तालुक्यामध्ये भिवापूर नजीक 3 कि.मी. परिसरामध्ये आढळून येते. तेथील दगडामध्ये 55 ते 58 % लोखंडाचे प्रमाण असल्याबाबतचे अनुमान काढण्यात आलेले आहे. चुन्याचे दगड सावनेर, पारशिवनी व रामटेक तालुक्यामध्ये आढळून येतात. अभ्रक आणि टंगस्टन हे देखील नागपूर जिल्ह्यामध्ये आढळून येतात. अत्यंत महत्वाचे म्हणजे इमारती बांधकामाच्या उपयोगात वापरल्या जाणारी कन्हान नदीतील रेती उत्कृष्ट दर्जाची समजल्या जाते. या रेतीचा साठा नागपूर जिल्ह्यामध्ये भरपूर प्रमाणात आढळून येतो. इतर स्वनिजात पीगमेंट, फेल्सपार, क्वार्ट्ज, टंगस्टन, अँटीमनी व इमारतीस उपयुक्त दगड नागपूर जिल्ह्यामध्ये थोड्याफार प्रमाणात आढळून येतो.

9.2 उद्योग व कामगार

नागपूर हे शहर महाराष्ट्रातील इतर औद्योगिक शहरांपैकी एक होय. जिल्ह्यामध्ये औद्योगिकरण प्रामुख्याने नागरी भागातच आढळून येते. जिल्ह्यामध्ये प्रामुख्याने आढळणारे उद्योग म्हणजे कापसापासून सरकी काढणे व गासंड्या बांधणे,

सूतगिरणी, ताकूड कटाई, कापड गिरण्या, पैपर व स्टॉर्बोर्ड तयार करणे, रसायने व रासायनिक पदार्थ, फेरोमॅगनीज, प्रकाशनासंबंधी उद्योग, औषधी कारखाने, यंत्रसामुग्री, तांत्रिक अवजारे व सुटे भाग, मूलभूत धातू व मिश्र धातू, रबर प्लॅस्टिक वगैरे हे होत. जिल्ह्यात नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या 1996 मध्ये 1768 होती. व 1380 चालू कारखान्यांमध्ये 55825 कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आला.

9.3 औद्योगिक वसाहत :

जिल्ह्यामध्ये उद्योगाचे विकासाकरीता महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत नागपूर पासून 8 कि.मी. अंतरावर हिंमणा येथे औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यात आली आहे. त्याचे एकूण क्षेत्र 746.65 हेक्टर क्षेत्रात औद्योगिक वसाहत स्थापन करण्यात आली आहे.

9.4 बुटीबोरी औद्योगिक वसाहत :

नागपूर विभागात नागपूर पासून 30 कि.मी. अंतरावर हैद्राबादकडे जाणा-या महामार्गावर बुटीबोरी येथे 2500 हेक्टर जागेवर औद्योगिक वसाहत उभारण्या गेली आहे. कायमस्वरुपी पाण्याच्या सोयीसाठी वडगांव व नांद धरणातून तसेच कृष्णा नदीतून पाणी देण्यात येत आहे. 11200 चौ.कि.मी जागा दूरध्वनी केंद्रासाठी मंजूर केली असून या केंद्राची क्षमता 1400 लाईन्स एवढी आहे. ऑप्टिकल फायबर या नवीनतम तंत्रज्ञानावर आधारित असल्यामुळे देश-विदेशाच्या संपर्कासाठी त्याचा फायदा होईल. औद्योगिक वसाहतीपासून विमानतळ केवळ 22 कि.मी. अंतरावर आहे. त्याचेही विस्तारीकरण होत आहे. सध्या औद्योगिक वसाहतीत पेणा-या उद्योगात निर्यात प्रमुख उद्योगही असल्यामुळे त्यांच्या सोयीसाठी कंटेनर कॉर्पोरेशन मार्फत डेपो उभारण्यात आला असून निर्यात फोन सुरु करण्यात आले आहेत. उद्योजकांना वित्तीय सहाय्य पुरविण्यासाठी 2 राष्ट्रीयकृत बँकांनी येथे शाखा उघडल्या असून त्यातील एक औद्योगिक बँकेची शाखा आहे.

वरील विवेचनावरून असे दिसले की, बुटीबोरी येथील औद्योगिक वसाहतीमुळे नागपूर विभागातील इतर जिल्ह्यातील लोकांना रोजगार मिळेल व अनेक पुरक उद्योग येथे सुरु होऊ शकतील.

9.5 सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी नवीन बीज भांडवल योजना

सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वतःचा छोटा उद्योग किंवा व्यवसायामधून स्वयंरोजगारासाठी प्रकृत करण्यासाठी पुर्वीच्या योजनेत कांही ठळक फेरबदल करून अधिक व्यापक पध्दतीने नवीन बीज भांडवल योजनेत 1 ऑक्टोबर 1993 पासून लागू करण्यात आली आहे. यासाठी 18 ते 50 वयोगटातील किमान 7 वी पास वयवृत्ती किंवा समूह यांना प्रकल्प किंमतीच्या 15 % पर्यंत, जास्तीत जास्त 1.50 लाख रुपये किंवा आर्थिक दुर्बल किंवा अ.जा. जमातीपैकी 1 लाख रुपयापर्यंत प्रकल्प किंमत असल्यास 20 % व 22.5 % पर्यंत मदत मिळू शकते. सदर रकम दरसाल 10 % व्याजदराने असून पुढील 7 वर्षांत परतफेड करावयाची आहे. ही योजना पूर्णपणे जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत राबविण्यात येत आहे.

सन 1996-97 मध्ये बीज भांडवल योजनेअंतर्गत टी.एस.पी. व ओ.टी.एस.पी. योजनेखाली 2.29 लाख रुपयाची तरतूद करण्यात आली असून या योजनेचा 6 लाभाध्यांना लाभ मिळालेला आहे.

10. वाहतूक व दळणवळण

10.1 लोहमार्ग

नागपूर जिल्ह्यामध्ये एकेरी, दुहेरी व त्रैशेरी लोहमार्गांची लांबी अनुक्रमे 69.71, 186.27 व 135.00 कि.मी. आहे. नागपूर शहर हे भारताचे मध्यवर्ती ठिकाण असून ते दिल्ली, मद्रास, मुंबई व कलकत्ता हे प्रमुख शहरांना लोहमार्गाने जोडलेले आहे. नागपूर जिल्ह्यामध्ये महत्वाच्या रेल्वेमार्गाचे निष्पत्तीकरण पूर्ण करण्यात आले असून सर्व प्रवासी गाड्या विद्युत इंजिनांद्वारे धावू लागलेल्या आहेत.

10.2 स्तंभ्यांची लांबी

जिल्ह्यामध्ये मार्च 1997 पर्यंत 9485 कि.मी. लांबीच्या स्तंभ्याचे काम ग्रामीण भागात व 1083 कि.मी. लांबीच्या स्तंभ्याचे काम नगरपरिषदेच्या हद्दीत पूर्ण करण्यात आले. गेल्या वर्षीच्या तुलनेत 1996-97 वर्षात पृष्ठभागीय व स्तंभ्याच्या लांबीमध्ये 30.79 % वाढ झाल्याचे आढळून येते.

10.3 नोंदणी करण्यात आलेली वाहने

जिल्ह्यामध्ये निरनिराळ्या प्रकारच्या नोंदणी झालेल्या मोटार वाहनांची संख्या मार्च 1997 अखेर 373915 एवढी आहे. त्यात 83 % मोटार सायकली व स्कुटर, 7 % मोटारी व जीप, 5 % मालमोटारी व 5 % इतर वाहने आहेत. मागील वर्षीच्या तुलनेत नोंदणी केलेल्या वा. नात याला वर्षी 11.11 टक्क्यांनी वाढ झालेली आढळते.

10.4 टपाल व तार कार्यालये

जिल्हयामध्ये मार्च 1997 अखेर 344 टपाल कार्यालये व 88 तार कार्यालये कार्यरत आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे 10.46 टपाल कार्यालये व 2.68 तार कार्यालये उपलब्ध आहेत. जिल्हयामध्ये दूरध्वनीची संख्या 98576 इतकी आहे. 1995-96 च्या तुलनेत 1996-97 मध्ये 13.05 टक्क्यांनी दूरध्वनीच्या संख्येत वाढ झालेली आहे. तसेच जिल्हयामध्ये पोस्टांची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या 1177 आहे.

10.5 दूरदर्शन :

जिल्हयामध्ये दूरचित्रवाणीची सोय उपलब्ध करण्यात आली असून काही दूरचित्रवाणीद्वारे ग्रामीण जनतेला ज्ञान मिळण्याचे दृष्टीने महाराष्ट्र शासनातर्फे ग्रामपंचायतींना अनुदान तत्वावर सामुहिक दूरदर्शन संघ पुरविण्यात आले. 31 मार्च 1997 अखेर वाटप केलेल्या दूरदर्शनची संख्या 927 इतकी आहे.

11. कामगार व रोजगार

11.1 जिल्ह्यात निरनिराळ्या उद्योगामध्ये मार्च 1997 अखेर 236460 कामगार असून त्यापैकी 99865 शासकीय, 85886 निमशासकीय व 50709 स्वाजगी क्षेत्रात आहेत. म्हणजेच सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये 79 % व स्वाजगी क्षेत्रामध्ये 21 % रोजगार आहेत.

11.2 रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारीवरून स्पष्ट होते की, सन 1996 मध्ये 39733 उमेदवारांनी काम मिळविण्याकरीता आपली नावे नोंदविली होती. त्यापैकी फक्त 1211 उमेदवारांना रोजगार मिळाल्याचे आढळते. त्यात 63 % अनुसूचित जाती-जमाती व 37 % इतर वर्गाचे उमेदवार होते.

11.3 मजूरीचे दर :

सन 1996-97 या वर्षामध्ये कुशल कारागिर उदा. सुतार, लोहार, चांभार यांचे सरासरी मजूरीचे दर अनुक्रमे 70.00 रुपये, 60.00 रुपये, व 40.00 रुपये प्रति दिवस याप्रमाणे तर अकुशल कामगार उदा. शेतमजूर व गुरासी यांना अनुक्रमे देण्यात येणारे सरासरी मजूरीचे दर 35.00 रुपये व 30.00 रुपये प्रति दिवस असल्याचे आढळते.

12. सहकार

12.1 सहकारी संस्था :

नागपूर जिल्हयामध्ये विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या 31 मार्च 1997 अखेर 3896 असून त्यातील एकूण सभासदांची संख्या 1074 हजार आहे. त्यापैकी सहकारी पतसंस्था 32.96 % असून सहकारी पतसंस्थामध्ये कृषी पतसंस्था 46.50 % व इतर सहकारी पतसंस्था 53.50 % आहे. 1995-96 वर्षाच्या तुलनेत 1996-97 वर्षी एकूण सहकारी संस्थांच्या संख्येत 13.50 टक्के घट झाली असून एकूण सभासदांच्या संख्येत मात्र 13.65 टक्के वाढ झाल्याचे आढळून येते.

12.2 सभासदांची संख्या व कर्ज वाटप

सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या 31 मार्च 1997 अखेर 1074 हजार एवढी आहे. त्यापैकी सर्वात जास्त सभासदांची संख्या ही प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांची आहे. प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांच्या सभासदांची संख्या 199306 म्हणजेच 19 % आहे. प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थेमाफत 31 मार्च 1997 रोजी संपणा-या वर्षामध्ये 35808 शेतकरी सभासदांना 2400.47 लाख रुपये अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीच्या कर्जाचे वाटप करण्यात आले. तसेच मार्च 1997 अखेर कर्जाची एकूण थकबाकी 2593.87 लाख रुपये आहे.

नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक माफत 1996-97 रोजी संपणा-या वर्षामध्ये 13656.59 लाख रुपये अल्पमुदतीच्या कर्जाचे वाटप करण्यात आले. तसेच 31 मार्च 1997 अखेर अल्प मुदतीचे, मध्यम मुदतीचे व दीर्घ मुदतीच्या कर्जाची थकबाकी 4957.20 लाख रुपये असल्याचे निदर्शनास येते.

13. अधिकोष

13.1 नागपूर जिल्ह्यामध्ये वर्गीकृत अधिकोष शाखा कार्यालयांची एकूण संख्या सन 1996-97 या वर्षात 281 आहे. त्यापैकी 58 % शाखा ह्या एकट्या नागपूर शहरामध्ये व 42 % शाखा ह्या जिल्ह्यातील इतर भागामध्ये आहेत. जिल्ह्यामध्ये सहकारी बँकांच्या शाखांची संख्या 187 आहे. शिवाय 14 भूविकास बँकांच्या शाखा आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे वर्गीकृत बँकांच्या शाखांची संख्या अंदाजे 8 इतकी येते.

14. बाजार भाव

14.1 घाऊक बाजार भाव

मार्च 1997 ला संपणा-या वर्षाकरीता तांदुळ, गहू व ज्वारी यांचे सरासरी घाऊक बाजार भाव दर बिंदल मागे अनु. 862, 677 व 419 रुपये असल्याचे आढळते. मागील वर्षाच्या तुलनेत सन 1996-97 मध्ये तांदुळ, गहू व ज्वारीचे भावात अनुक्रमे 22.96%, 53.16 व 15.74% वाढ झाल्याचे आढळून येते.

1996-97 वर्षात विददल धान्यामध्ये तूर व हरभरा यांचे भाव दर बिंदलमागे अनुक्रमे 1505 व 1105 रुपये असे होते. तेलबियामध्ये जवंस, तीळ व सोयाबीन यांचे भाव अनुक्रमे 1631, 1977 व 1068 रुपये होते. गेल्या वर्षाच्या तुलनेत तेलबियाचे भावात वाढ झाल्याचे आढळून येते. रोखीचे पिकामध्ये नागपूर जिल्ह्यामध्ये कापूस व संत्री ही महत्त्वाची पिके होत. कापसाची खरेदी महाराष्ट्र स्टेट को-ऑपरेटिव्ह मार्केटिंग फेडरेशन तर्फे होत असल्यामुळे कापसाचे जातवार भाव शासनाने निर्धारित केलेले आहेत. संत्र्याचे भावामध्ये घट झालेली आढळते.

14.2 किरकोळ बाजारभाव ।

सन 1996 मध्ये जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या जीवनावश्यक वस्तूच्या सरासरी किरकोळ किमतीत मागील वर्षाचे तुलनेत वाढ झाल्याचे आढळते. यामध्ये विशेष अशी वाढ गहू, ज्वारी, तूरडाळ, मूगडाळ, मसूरडाळ, बोकडाचे मांस, अंडी, सुकी मिरची, चहा, कॉफी पावडर, लाकडी कोळसा, टूथपेस्ट, केशतेल, सुपारी, इ. वस्तूच्या किमतीत 10 टक्क्यापासून 50 टक्क्यापर्यंत वाढ झाल्याचे आढळून येते. तर उडीद डाळ, गुळ, गोडतेल व नुस्पती तूप, सोबरे, केळी इ. वस्तूच्या किमतीत घट झाल्याचे निदर्शनास येते.

14.3 ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक ।

पायाभूत वर्ष 1982 ज्युलै 100 धरून 1996-97 मध्ये सरासरी सर्वसाधारण निर्देशांक 354 व अन्नगट निर्देशांक 363 आहे. पानसुपारी, तंबाखू इ. 471, इंधन व दिवाबत्ती 318, घरबांधणी निर्देशांक 409, कापड बिछाने व पादत्राणे निर्देशांक 247, व संकीर्ण निर्देशांक 346 आहे. 1995-96 च्या तुलनेत 1996-97 सर्वसाधारण निर्देशांकामध्ये 11 % वाढ झालेली आढळते.

15. शैक्षणिक सुविधा

15.1 नागपूर जिल्हयामध्ये सन 1995-96 चा वर्षात प्राथमिक शाळांची एकूण संख्या 2414 आहे. माध्यमिक शाळांची संख्या 505, उच्च माध्यमिक शाळा 145 व सामान्य शिक्षणाचे महाविद्यालये 54 आहेत.

15.2 1995-96 मध्ये एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या 932128 आहे. त्यापैकी प्राथमिक शाळेमध्ये 47.12 %, माध्यमिक शाळेमध्ये 24.47 %, उच्च प्राथमिक शाळेमध्ये 17 %, महाविद्यालयातून 7.27 %, व पूर्व प्राथमिक शाळेमध्ये 4.14 % विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत.

15.3 याशिवाय नागपूर जिल्हयामध्ये शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये 17, बिधी-पदवी महाविद्यालये 1, वैद्यकीय महाविद्यालये 3, आयुर्वेदिक महाविद्यालये 2 व अभियांत्रिक महाविद्यालये 7 आहेत. याशिवाय औषध निर्माण पदवी व औषध निर्माण पदविका महाविद्यालये अनुक्रमे 2 व 3 आहेत. नागपूर जिल्हयाकरीता दरलाख लोकसंख्ये-
 मागे शैक्षणिक संस्थांची संख्या 125 येते.

16. सार्वजनिक आरोग्य सेवा

16.1 वैद्यकीय सेवा

सार्वजनिक आरोग्याचे दृष्टीने जिल्ह्यामध्ये वैद्यकीय सेवा ही शासनातर्फे, जिल्हा परिषदांतर्फे, नगरपालिकांतर्फे तसेच धर्मादाय संस्थांतर्फे उपलब्ध करून दिल्या जाते. नागपूर जिल्ह्यात सन 1996-97 मध्ये 23 रुग्णालये, 121 दवाखाने, 45 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व 23 प्रसूतिगृहे कार्यरत आहेत. दरलाख लोकसंख्येमागे रुग्णालयांची संख्या 0.70 येते. हे प्रमाण महाराष्ट्राच्या तुलनेत फारच कमी आहे. महाराष्ट्रात दरलाख लोकसंख्येमागे रुग्णालयांची संख्या 3 आहे. नागपूर जिल्ह्यात दरलाख लोकसंख्येमागे सार्वजनिक, वैद्यकीय संस्थांतील खाटांची संख्या 152 येते. हेच प्रमाण महाराष्ट्र राज्याकरीता 177 आहे. तसेच उपचार केलेल्या आंतररुग्णांची संख्या 534200 व बाह्यरुग्णांची संख्या 4061400 इतकी आहे.

16.2 जन्म-मृत्यू प्रमाण

नागपूर जिल्ह्यात सन 1996 या वर्षातील जन्म 63967 आणि मृत्यू 17418 नोंदविल्याचे आढळून येते. ग्रामीण भागामध्ये जन्म-मृत्यूची नोंद होत नसल्यामुळे हे प्रमाण कमी वाटते. तक्त्यातील प्राप्त माहितीवरून 1996 वर्षासाठी नागपूर जिल्ह्याकरीता दरहजारी जन्माचे प्रमाण 17.41 व मृत्यूचे प्रमाण 4.74 इतके आहे. तसेच बालमृत्यूचे प्रमाण 0.13 असे आढळते. 1995-96 च्या तुलनेत 1996-97 वर्षी जन्माचे प्रमाणात घट झाली आहे.

16.3 कुटुंब कल्याण कार्यक्रम

नागपूर जिल्ह्यामध्ये 31.3.97 रोजी एकूण 70 कुटुंब नियोजन केंद्रे कार्यरत आहेत. सन 1996-97 मध्ये निर्बिजीकरण केलेल्यांनी एकूण संख्या 21810 आहे. त्यापैकी 370 पुरुष नसबंदी व 21440 स्त्रियांची नसबंदी करण्यात आली. शिवाय 20218 स्त्रिया लूप पध्दतीचा वापर करित असल्याचे आढळते. लोकसंख्येला आळा घालण्याकरीता शासनामार्फत कुटुंब कल्याण कार्यक्रम राबविण्यात येतो. याशिवाय माताबाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोचणीचा कार्यक्रम जिल्ह्यात ग्रामीण व नागरी स्तरावर राबविण्यात येतो. यामध्ये डी. पी. टी., पोलिओ, बी. सी. जी., गोवर, बी. टी. तसेच 10 वर्षे व 16 वर्षे वयोगटातील मुला-मुलींना व मरोदर स्त्रियांना धनुर्वात प्रतिबंधक लस टोचण्यात येते.

कमजोर घटकांचे कल्याण

17.1 कमजोर घटकांचे कल्याणासाठी महाराष्ट्र शासनातर्फे जिल्हास्तरावर निर-निराळ्या योजना राबविण्यात येतात. उदा. कृषी विभागांतर्गत 1) मागासवर्गीय नवबौध्द दारिद्र्य रेषेच्या वर आणण्यासाठी विशेष अर्थ सहाय्य योजना, 2) अनुसुचित जाती / नवबौध्द शेतकऱ्यांसाठी विशेष घटक योजनांतर्गत संकरीत कालवडी जोपासण्यासाठी सहाय्य [दुग्ध कार्यक्रम] 3) दुधाळ जनावरांना वैरणेसाठी व औषधीसाठी अर्थसहाय्य [केंद्र पुरस्कृत योजना], सहकार विभागांतर्गत 4) आदिवासी/ अनुसुचित जाती व नवबौध्द यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग खेडीसाठी अर्थसहाय्य,

6) जमीन सुधारणेकरिता अतिरिक्त जमीनी दिलेल्या अभिहस्ताविना अर्थसहाय्य देणे 6) शिक्षण विभागांतर्गत शैक्षणिक दृष्ट्या मागासलेल्या भागातील प्राथमिक शाळेतील अनुजाती / जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती, तसेच मागासवर्गीयांचे कल्याण कार्यक्रमांतर्गत 7) मुलांना शिष्यवृत्त्या देणे, आद्य.टी.आय.च्या विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देणे, हरिजन वस्त्रांची सुधारणा व संजय गांधी स्वावलंबन योजना, तसेच समाज कल्याण विभागांतर्गत देखील मागासवर्गीयांचे कल्याणासाठी न्याय योजना राबविण्यात येतात.

17.1 विशेष घटक योजना

माननीय पंतप्रधानांच्या वीससूत्री कार्यक्रमांतर्गत बाब 7 मध्ये विशेष घटक योजना समाविष्ट करण्यात आली असून महाराष्ट्र शासनाच्या दिनांक 18.6.82 च्या निर्णयाव्दारे ही योजना सुरु करण्यात आली आहे. या योजनेअंतर्गत प्रत्येक पंचायत समितीमधून 70 याप्रमाणे नागपूर जिल्ह्यातून एकूण 490 अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांची निवड करण्यात येते. ज्या अनुसूचित जाती व नवबौद्ध कुटुंबाजवळ 6 हेक्टर पर्यंत जमीन आणि ज्या कुटुंबांचे शेती व्यतिरिक्त इतर वार्षिक उत्पन्न 5000 रुपयाच्या आत असते अशाच कुटुंबांना ही योजना लागू आहे. अशा प्रत्येक कुटुंबाला 9650 रुपयाचे अनुदान तीन ते चार वर्षांमध्ये जमीन सुधारणा, सुधारित अवजारे देण्यासाठी व बैलजोडी निविष्टा संच व लघुसिंचन या बाबीवर स्वर्च करण्याकरिता देण्यात येतात. सन 1996-97 मध्ये 2888.54 लाख रुपये स्वर्च करण्यात आले.

17.2 एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

जिल्ह्यातील दारिद्र्य रेषेवरील जीवण जगणा-या कुटुंबांना आर्थिक सहाय्य देऊन त्यांचे राहणीमान उंचाविण्याकरिता एकात्मिक ग्रामीण विकास योजना राबविण्याची केंद्र शासनाने धोरणानुसार वीस कलमी कार्यक्रमातील तिस-या कलमानुसार महाराष्ट्र शासनाने ठरविले आहे. नागपूर जिल्ह्यातील दारिद्र्य रेषेवरील जीवण जगणा-या कुटुंबांची गणना मार्च 1982 ते जून 1982 या कालावधीमध्ये घेण्यात आली. या योजनेअंतर्गत दारिद्र्य रेषेवरील कुटुंबांना राष्ट्रीयकृत व इतर बँकाकडून कर्ज रुपाने मदत मिळवून देऊन त्यांची आर्थिक परिस्थिती सुधारण्यास हातभार लावणे हा या कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश आहे. हा कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासनाने जिल्हा पातळीवर जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा स्थापन केली आहे. या योजनेअंतर्गत सन 1996-97 मध्ये 94.65 लाख रुपये स्वर्च करण्यात आले.

17.4 संजय गांधी स्वावलंबन योजना

जिल्ह्यातील बेकारांना त्यांचा स्वतंत्र व्यवसाय सुरु करण्याकरिता संजय गांधी स्वावलंबन योजनेअंतर्गत महसूल विभागामार्फत प्रत्येकी 2000 रुपयापर्यंत कर्जाचे वाटप करण्यात येते. त्याकरिता प्रत्येक तालुक्यामध्ये स्वतंत्र समिती स्थापन करण्यात आली आहे.

18. इतर

18.1 जिल्हा परिषदा, नगरपरिषद व ग्रामपंचायत यांचे उत्पन्न व खर्च :

1996-97 मध्ये नागपूर जिल्हा परिषदेचे एकूण उत्पन्न 20235.72 लाख रुपये असून खर्च 20206.20 लाख रुपये आहे. नागपूर जिल्ह्यामध्ये 1 महानगरपालिका 10 नगरपालिका व 1 कटक मंडळ नगरपालिकेची स्वनिर्मित उत्पादनाची साधने म्हणजे जकात कर, घर व जमीनवरील कर, नगरपालिकेच्या मालमत्तेतून मिळालेला कर व इतर उत्पन्न होय. सन 1996-97 मध्ये सर्व नगरपालिका, महानगरपालिका व कटक मंडळ यांचे एकूण उत्पन्न 18244.77 लाख रुपये व खर्च 16922.08 लाख रुपये झाला.

तसेच नागपूर जिल्ह्यात 1996-97 मध्ये एकूण 775 ग्रामपंचायती असून एकूण उत्पन्न 1428.11 लाख रुपये व खर्च 910.83 लाख रुपये झालेला आढळतो.

18.2 जिल्ह्यात प्रत्यक्ष जमा झालेला महसूल :

जिल्ह्यामध्ये महसूल विभागामार्फत जमीन महसूल गोळा केल्या जातो. 1996-97 या वर्षात नागपूर जिल्ह्यामध्ये गोळा झालेला एकूण जमीन महसूल 19.28 लाख रुपये आहे. जिल्ह्यामध्ये जमीन महसूल देणा-या स्वामिंदारांची संख्या 139416 आहे.

नागपूर जिल्ह्यात 1996-97 वर्षातील कायम चित्रपटगृहांची संख्या 29, फिरते चित्रपटगृहांची संख्या 7 व सरकारमान्य विहडीओ केंद्राची संख्या 63 असून एकूण वसूल झालेला करमणूक कर 407.62 लाख रुपये आहे. ह्या व्यतिरिक्त विक्री कर, वाहनकर, नोंदणी फी, आचकरांचा जिल्ह्याला मिळालेला वाटा तसेच विद्युत व सिंचन यापासून मिळालेले उत्पन्न इत्यादी बाबीपासून उत्पन्न प्राप्त होते.

18.4 वृत्तपत्रे व नियत कालिके :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च 1997 यादिवशी 20 मराठी दैनिके, 14 हिंदी दैनिके, 5 इंग्रजी दैनिके तसेच एकूण 125 साप्ताहिके 8 पाक्षिके व 40 मासिके मराठी, हिंदी व इंग्रजी भाषेतून प्रकाशित करण्यात आलेत. जिल्ह्यामध्ये 695 मुद्रणालये आहेत.

18.5 वाचनालये :

नागपूर जिल्ह्याचे मुख्यालयी एक "अ" वर्गाचे शासकीय प्रादेशिक ग्रंथालय आहे. व तसेच जिल्हास्तरावर एकूण 161 ग्रंथालये कार्यरत आहेत. शिवाय वेगवेगळ्या संस्थेकडून जिल्ह्यातील ग्रामीण व नागरी भागांमध्ये ग्रंथालये चालविली जातात. ग्रंथालयांचा विकास करण्याकरीता शासनामार्फत व्यवस्थापनेकरीता अनुदान देण्यात येते.

18.6 पोलिस व गुन्हे :

नागपूर जिल्ह्यामध्ये 1996-97 या वर्षात सुरक्षिततेच्या दृष्टीने 42 पोलिस ठाणी, 41 आऊटपोस्ट, 63 लोकअप्स व 13 सबपोस्ट स्थापन केली आहेत. सन 1996-97 मध्ये एकूण 24455 गुन्हे नोंदविण्यात आले. त्यापैकी सर्वात जास्त प्रकरणे विशेष किंवा स्थानिक कायद्याखालील दक्षलपात्र ठरविलेले गुन्हे 10769 इतके नोंदविण्यात आले आहेत.

2111 = 2

1111

1996 - 97

...1...

तक्ता क्र. 1.1

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	बा ब	क्षेत्र चौ. कि. मी.	घरे मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		शहरे संख्या	आकडे हजारात		लोकसंख्या हजारांत		
					अ	ओ		वापरातील निवा-संख्या	कुटुंबे संख्या	ए	पु	स्त्रिया
1	नागपूर (शहर)	एकूण	217.6	7468	-	-	1	293	314	1625	847	778
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	217.6	7468	-	-	1	293	314	1625	847	778
2	सावनेर	एकूण	612.0	306	126	6	5	36	39	187	98	89
		ग्रामीण	588.39	195	126	6	-	22	24	115	60	55
		नागरी	23.61	3045	-	-	5	14	14	72	38	34
3	पारशिवनी	एकूण	919.0	137	109	6	2	23	27	126	66	60
		ग्रामीण	913.99	98	109	6	-	16	19	90	47	43
		नागरी	5.01	7185	-	-	2	7	8	36	19	17
4	रामटेक	एकूण	734.0	174	139	15	3	24	26	128	66	62
		ग्रामीण	730.47	133	139	15	-	18	20	97	50	47
		नागरी	3.53	8782	-	-	3	5	6	31	16	15
5	मौदा	एकूण	952.0	113	122	2	-	21	22	108	55	52
		ग्रामीण	952.0	113	122	2	-	21	22	108	55	52
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	एकूण	455.0	402	73	2	4	33	34	183	95	88
		ग्रामीण	435.63	165	73	2	-	14	15	72	37	35
		नागरी	19.37	5731	-	-	4	19	19	111	58	53
7	कुही	एकूण	829.0	130	155	31	-	22	22	108	55	53
		ग्रामीण	829.0	130	155	31	-	22	22	108	55	53
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	एकूण	692.0	108	108	29	-	15	16	75	38	37
		ग्रामीण	692.0	108	108	29	-	15	16	75	38	37
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्र. 1.1 पुढे सुरु.

...३...
तक्ता क्र. 1.1 पुढे चालू

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	बा ब	क्षेत्र चौ. कि. मी.	घर चौ. कि. मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		श. ह. रे. संख्या	आकडे हजारांत		लोकसंख्या हजारांत		
					वस्ती अ स ले ती	ओ सा ड		वापरा तील निवा-सगृहे संख्या	कुटुंबे संख्या	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
9 उमडे	एकूण		988.0	133	138	53	1	26	26	131	68	63
	ग्रामीण		975.05	89	138	53	-	18	18	87	45	42
	नागरी		12.95	3398	-	-	1	8	8	44	23	21
10 नागपूर (ग्रामीण)	एकूण		683.5	196	151	11	1	28	29	134	71	63
	ग्रामीण		679.15	165	151	11	-	23	24	112	59	53
	नागरी		4.3	5116	-	-	1	5	5	22	12	10
11 हिंमणा	एकूण		698.0	163	121	34	1	24	24	114	61	53
	ग्रामीण		698.0	163	121	34	-	20	20	97	51	46
	नागरी		-	-	-	-	1	4	4	17	10	7
12 काटोल	एकूण		807.0	172	168	20	1	28	29	139	72	67
	ग्रामीण		796.64	141	168	20	-	23	24	112	58	54
	नागरी		10.36	2806	-	-	1	5	5	27	14	13
13 नरसेड	एकूण		803.0	161	133	21	2	26	27	129	67	62
	ग्रामीण		787.89	129	133	21	-	21	22	102	53	49
	नागरी		15.11	1787	-	-	2	5	5	27	14	13
14 कळमेश्वर	एकूण		541.0	181	92	13	2	19	20	98	51	47
	ग्रामीण		527.67	150	92	13	-	16	16	79	41	38
	नागरी		13.33	1425	-	-	2	4	4	19	10	9
जिल्हा	एकूण		9931.0	331	1635	243	23	619	654	3287	1710	1577
एकूण	ग्रामीण		9599.8	131	1635	243	-	249	260	1256	650	606
	नागरी		331.2	6132	-	-	23	370	394	2031	1061	970

टीप : 1) 'आकडेवारी केवळ अस्थायी' व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून.

2) आकडे पुर्णकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

3) क्षेत्रफळ 1981 च्या जनगणना प्रकाशनातून घेण्यात आले आहे.

आधार : 1991 ची जनगणना.

.... 8 ....
तक्ता क्रमांक : 1.2

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया			
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	नागपूर (शहर)	1991	1625	-	1625	847	-	847	778	-	778	
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	सावनेर	1991	187	115	72	98	60	38	89	55	34	
		1981	225	169	56	116	87	29	108	81	27	
		1971	181	142	39	93	73	20	88	69	19	
		1961	149	117	32	76	60	16	73	57	16	
		1951	134	99	35	68	50	18	66	49	17	
3	पारशिवनी	1991	126	90	36	66	47	19	60	43	17	
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	रामटेक	1991	128	97	31	66	50	16	62	47	15	
		1981	293	264	29	152	137	15	141	127	14	
		1971	214	194	20	110	99	11	104	95	9	
		1961	175	163	12	89	83	6	86	80	6	
		1951	147	137	10	74	69	5	73	68	5	
5	मौदा	1991	108	108	-	55	55	-	52	52	-	
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

तक्ता क्र. : 1.2 पुढे सुरु...

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ...

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6	कामठी	1991	188	72	111	95	37	58	88	35	53
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कूही	1991	108	108	-	55	55	-	53	53	-
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	1991	75	75	-	38	38	-	37	37	-
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरुडे	1991	131	87	44	68	45	23	63	42	21
		1981	284	250	34	144	126	17	140	123	16
		1971	236	209	27	120	106	14	116	103	13
		1961	192	166	23	97	85	12	95	84	11
		1951	158	139	19	80	70	10	78	69	9
10	नागपूर (ग्रामीण)	1991	134	112	22	71	59	12	63	53	10
		1981	1551	247	1304	811	129	683	739	118	621
		1971	1107	177	930	583	92	491	524	84	440
		1961	828	138	690	436	70	366	392	68	324
		1951	646	161	485	331	81	250	315	80	235

तक्ता क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11	हिंमणा	1991	114	97	17	61	51	10	53	46	7
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	1991	139	112	27	72	58	14	67	54	13
		1981	237	190	47	122	97	24	115	92	23
		1971	204	165	39	105	85	20	99	80	19
		1961	168	138	30	86	70	16	82	67	15
		1951	148	120	28	77	63	14	71	57	14
13	नरखेड	1991	129	102	27	67	53	14	62	49	13
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	1991	98	79	19	51	41	10	47	38	9
		1981	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण	1991	3287	1256	2031	1710	650	1061	1577	606	970	
	1981	2589	1120	1469	1345	577	768	1243	542	701	
	1971	1942	887	1055	1011	455	556	931	431	500	
	1961	1512	725	787	784	368	416	728	356	372	
	1951	1233	656	577	630	333	297	603	323	280	

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दश वर्षां क		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
1	नागपूर (शहर)	1991	7468	919	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
2	सावनेर	1991	306	908	-	-	-
		1981	195	931	+23.84	+18.56	+43.01
		1971	157	946	+21.58	+21.55	+21.69
		1961	110	961	+10.56	+17.69	+10.42
		1951	96	971	-	-	-
3	पारशिवनी	1991	137	909	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
4	रामटेक	1991	174	939	-	-	-
		1981	116	928	+36.78	+36.07	+43.68
		1971	84	945	+22.40	+18.94	+70.44
		1961	75	966	+19.19	+19.18	+19.24
		1951	63	986	-	-	-
5	मौदा	1991	113	945	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-

तत्का क्र. : 1.2 पुढे सुरु ..

..... 7 .....

तक्ता क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौरस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	द र द श वा र्ष ि क		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
6	कामठी	1991	402	926	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
7	कूही	1991	130	954	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	1991	108	974	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
9	उमरुड	1991	133	926	-	-	-
		1981	113	972	+20.30	+19.56	+25.17
		1971	94	967	+22.80	+23.25	+19.44
		1961	77	979	+21.42	+21.86	+18.23
		1951	63	975	-	-	-
10	नागपूर (ग्रामीण)	1991	196	887	-	-	-
		1981	756	911	+40.00	+35.33	+40.13
		1971	540	899	+33.70	+28.24	+34.79
		1961	394	899	+28.23	+16.41	+42.24
		1951	308	952	-	-	-

तक्ता क्र. : 1.2 पुढे सुरु .....

तक्ता क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौरस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवाषिक		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
11	हिंमणा	1991	163	869	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
12	काटोल	1991	172	931	-	-	-
		1981	147	943	+16.37	+14.25	+21.11
		1971	126	943	+21.13	+21.16	+25.42
		1961	175	953	+13.17	+13.76	+10.62
		1951	93	922	-	-	-
13	नरखेड	1991	161	925	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	1991	181	922	-	-	-
		1981	-	-	-	-	-
		1971	-	-	-	-	-
		1961	-	-	-	-	-
		1951	-	-	-	-	-
जि		1991	331	922	+26.90	+12.14	+38.26
ल्हा		1981	261	924	+33.26	+26.17	+39.22
ए		1971	196	921	+28.79	+22.37	+33.93
कू		1961	152	929	+22.54	+10.38	+36.33
ण		1951	124	957	+16.47	+ 3.57	+38.13

टिप : 1) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

2) नवीन तालुक्यानुसार 1981 ची लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे दशवार्षिक वाढ देता येणार नाही.

3) "आकडेवारी केवळ अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

आधार : 1951, 1961, 1971, 1981, 1991 ची जनगणना.

.....9.....

तक्का क्रमांक : 1.3

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्या शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	व स्ती		अ स ले ली		मा वे			
		200 पेक्षा कमी संख्या	लो. संख्या	200 ते 499 संख्या	लो. संख्या	500 ते 999 संख्या	लो. संख्या	1000 ते 1999 संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	25	18	27	94	42	296	20	279
3	पारशिवनी	16	15	37	131	28	190	19	245
4	रामटेक	25	30	44	160	44	307	21	295
5	मौदा	7	6	45	162	42	298	17	225
6	कामठी	5	7	17	60	29	209	15	209
7	कूही	18	15	61	210	50	330	21	281
8	भिवापूर	19	20	39	141	34	237	12	155
9	उमरेड	30	31	55	174	37	243	8	113
10	नागपूर (गा)	37	28	46	149	40	285	19	256
11	हिंगणा	32	29	37	123	30	206	13	175
12	काटोल	41	34	51	176	44	294	25	326
13	नरसेड	32	26	35	118	36	263	21	287
14	कळमेश्वर	15	13	21	69	31	215	18	238
एकूण जिल्हा		302	272	515	1768	487	3375	229	3084

तक्का क्र. : 1.3 पुढे सुरु .....

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्या शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	व स्ती		अ स ले ली		गा वे				
		2000 ते 4999	5000 ते 9999	10000 व अधिक	ए	कु	ण			
		संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	संख्या	लोक-संख्या	ओसाड गावे संख्या		
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	नागपूर (शे)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	10	326	2	139	-	-	126	1151	6
3	पारशिवनी	7	182	2	188	-	-	109	902	6
4	रामटेक	4	129	1	52	-	-	139	973	15
5	मौदा	10	305	1	81	-	-	122	1077	9
6	कामठी	6	180	1	59	-	-	73	724	2
7	कुही	3	90	2	154	-	-	155	1080	31
8	भिवापूर	3	82	-	-	1	119	108	755	29
9	उमरेड	6	170	2	143	-	-	138	873	53
10	नागपूर (गा)	7	224	1	61	1	122	151	1125	11
11	हिंमणा	5	191	4	247	-	-	121	971	34
12	काटोल	6	188	-	-	1	106	168	1123	20
13	नरखेड	7	207	2	120	-	-	133	1022	21
14	कळमेश्वर	5	140	2	111	-	-	92	787	13
जिल्हा एकूण		79	2414	20	1305	3	346	1635	12562	243

टीप : 1) "आकडेवारी केवळ अस्थायी" पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

2) आकडे पुर्णकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार: 1991 ची जनगणना.

...11...

तक्ता क्रमांक : 1.4

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण
जिल्हा : नागपूर (लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या					
		5000 पेक्षा कमी		5000 ते 9999		10000 ते 19999	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	4	52
3	पारशिवनी	-	-	-	-	2	37
4	रामटेक	-	-	2	11	-	-
5	मौदा	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	1	2	-	-	2	29
7	कुह्नी	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर (ग्रा)	-	-	-	-	-	-
11	हिंगणा	-	-	-	-	1	17
12	कादोल	-	-	-	-	-	-
13	नरखेड	-	-	1	8	1	19
14	कळमेश्वर	-	-	1	7	1	12
जिल्हा एकूण		1	2	4	26	11	166

तक्ता क्र. : 1.4 पुढे सुरु

....12....

तक्ता क्रमांक : 1.4 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लोकसंख्ये प्रमाणे		शहरांची संख्या		संख्या			
		20000 ते 49999	50000 ते 99999	100000 व अधिक	एकूण शहरे	लोकसंख्या	लोकसंख्या		
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या		
1	2	9	10	11	12	13	14	15	16
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	1	1625	1	1625
2	सावनेर	1	20	-	-	-	-	5	72
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	2	37
4	रामटेक	1	20	-	-	-	-	3	31
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	1	79	-	-	4	110
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरुड	1	44	-	-	-	-	1	44
10	नागपूर (गा)	1	22	-	-	-	-	1	22
11	हिंमणा	-	-	-	-	-	-	1	17
12	काटोल	1	27	-	-	-	-	1	27
13	नरखेड	-	-	-	-	-	-	2	27
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	2	19
जिल्हा एकूण		5	133	1	79	1	1625	23	2031

टीप : "आकडेवारी केवळ अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.
आधार : 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे.

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : नागपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	का म क र णा -यां चा वर्ग							
			शेत- करी	शेत- मजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	स्वयं-काम व दगड खाण-काम करणारे	वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दु-रुस्त्या इ. घरगुती उ-द्योगात का-म करणारे	घरगुती उद्योगा-व्यतिरिक्त इतर उद्योग	बांध-काम करणारे	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	नागपूर (श)	ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	38	37	64	38	141	913	436	
		एकूण	38	37	64	38	141	913	436	
2	सावनेर	ग्रामीण	168	223	12	33	9	40	11	
		नागरी	17	43	4	53	11	11	11	
		एकूण	185	266	16	86	20	51	22	
3	पारशिवनी	ग्रामीण	135	161	16	18	4	38	8	
		नागरी	4	7	2	39	1	12	5	
		एकूण	139	168	19	57	5	50	13	
4	रामटेक	ग्रामीण	167	168	20	13	6	33	11	
		नागरी	6	15	9	7	2	11	8	
		एकूण	174	183	29	20	8	44	19	
5	मौदा	ग्रामीण	190	246	8	-	6	28	3	
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	
		एकूण	190	246	8	-	6	28	3	
6	कामठी	ग्रामीण	109	149	6	2	3	34	7	
		नागरी	4	4	4	8	2	90	36	
		एकूण	113	153	10	10	5	124	43	
7	कुही	ग्रामीण	199	254	13	-	7	10	3	
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	
		एकूण	199	254	13	-	7	10	3	
8	भिवापूर	ग्रामीण	143	193	6	1	7	7	3	
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	
		एकूण	143	193	6	1	7	7	3	

.....14.....
 तत्का क्रमांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा नागपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग					
			शेत-करी	शेत-मजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	स्वाण-काम व दगड-स्वाण-काम करणारे	वस्तू निर्माण प्रक्रिया सेवा व दु-रुस्त्या इ. घरगुती उ-द्योगात काम करणारे	घरगुती उद्योगा-व्यतिरिक्त इतर उद्योग
1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	उमरुड	ग्रामीण	132	186	12	19	9	14
		नागरी	12	42	6	8	12	9
		एकूण	144	228	18	27	21	23
10	नागपूर (गा)	ग्रामीण	114	184	18	8	2	43
		नागरी	-	-	1	-	-	30
		एकूण	114	184	19	8	2	72
11	हिंमणा	ग्रामीण	122	185	7	2	6	47
		नागरी	-	-	-	-	-	31
		एकूण	122	185	7	2	6	78
12	काटोल	ग्रामीण	190	243	8	1	4	10
		नागरी	11	29	2	-	1	5
		एकूण	201	272	10	1	5	15
13	नरखेड	ग्रामीण	220	219	4	-	5	6
		नागरी	20	45	2	-	3	4
		एकूण	240	264	7	-	8	10
14	कळमेश्वर	ग्रामीण	135	152	7	6	11	24
		नागरी	10	17	2	-	2	10
		एकूण	145	168	9	6	13	34
	जिल्हा	ग्रामीण	2024	2563	138	103	79	334
	एकूण	नागरी	123	239	96	153	174	1125
	एकूण	एकूण	2147	2802	234	256	253	1459

तत्का क्र. : 1.5 पुढे

तत्का कमांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : नागपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांची संख्या	काम न करणाऱ्यांची संख्या	एकूण	सिमांतिक काम करणारे	एकूण काम करणारे	एकूण लोकसंख्या (14 ते 16 ची बेरिजे)
1	2	3	11	12	13	14	15	17
1	नागपूर (स)	ग्रामीण	-	-	-	-	-	-
		नागरी	1063	575	1245	4550	94	11604
		एकूण	1063	575	1245	4550	94	11604
2	सावनेर	ग्रामीण	11	4	24	533	39	579
		नागरी	23	10	38	221	12	489
		एकूण	34	13	62	754	51	1068
3	पारशिवनी	ग्रामीण	8	5	20	412	33	457
		नागरी	8	5	11	95	8	230
		एकूण	16	10	31	507	41	718
4	रामटेक	ग्रामीण	10	6	21	455	33	479
		नागरी	13	4	21	97	8	200
		एकूण	23	10	43	552	46	680
5	मौदा	ग्रामीण	13	5	22	520	69	433
		नागरी	-	-	-	-	-	-
		एकूण	13	5	22	520	69	433
6	कामठी	ग्रामीण	10	8	20	350	20	354
		नागरी	46	28	109	330	16	759
		एकूण	57	36	129	680	36	1113
7	कुही	ग्रामीण	11	2	25	527	40	513
		नागरी	-	-	-	-	-	-
		एकूण	11	2	25	527	40	513
8	भिवापूर	ग्रामीण	9	2	17	387	22	346
		नागरी	-	-	-	-	-	-
		एकूण	9	2	17	387	22	346

तक्ता क्रमांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा नागपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	का म कर णा -यां चा व र्ग	व्यापार आ- वाहतूक इतर एकूण सिमा- एकूण एकूण	णि वाणिज्य साठ- काम मुख्यतः तिक काम काम लोक-	क्षेत्रात काम वण क करणारे (4 ते 13 ची बेरी- जे)	करणारे क र णा रे	संख्या (14 ते 16 ची बेरीज)	
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
9	उमरेड	ग्रामीण	8	4	17	410	30	434	373
		नागरी	19	5	21	136	18	282	436
		एकूण	27	9	38	546	48	716	1209
10	नागपूर (गा)	ग्रामीण	20	11	52	491	24	611	1125
		नागरी	6	10	12	86	2	151	210
		एकूण	26	21	64	557	26	762	1334
11	हिंगणा	ग्रामीण	15	4	32	432	23	516	971
		नागरी	4	1	18	59	-	114	174
		एकूण	19	5	50	491	23	630	1145
12	काटोल	ग्रामीण	15	4	27	509	65	549	1123
		नागरी	13	4	19	85	2	186	273
		एकूण	28	8	46	594	67	735	1396
13	नरसेड	ग्रामीण	9	2	21	488	24	510	1002
		नागरी	10	2	12	99	12	161	273
		एकूण	18	4	34	587	36	671	1275
14	कळमेश्वर	ग्रामीण	7	3	15	367	37	383	737
		नागरी	7	2	9	61	13	118	192
		एकूण	14	5	24	428	50	501	979
जिल्हा		ग्रामीण	145	59	314	5880	463	6218	12511
एकूण		नागरी	1212	647	1515	5799	185	14325	20800
		एकूण	1357	706	1829	11679	649	20544	33311

आधार : 1991 ची जनगणना.

....17....
 तत्का क्रमांक : 1.6 (अ)

लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1981

जिल्हा : नागपूर

(आकडे शंभरात)

बा ब	सर्व वयोगट	0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34
1	2	3	4	5	6	7
एकूण	25888	9885	2599	2363	1917	1684
ग्रामीण	11195	4397	1009	891	763	688
नागरी	14693	5488	1592	1472	1154	946

तत्का क्रमांक : 1.6 (अ) पुढे सुरु ..

बा ब	35 - 39	40 - 49	50 - 59	60 व त्यावरील	वय अनिर्देशित
1	8	9	10	11	12
एकूण	1529	2552	1656	1687	66
ग्रामीण	670	1158	776	821	24
नागरी	859	1394	880	866	42

टिप : आकडे पुर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.
 आधार : 1981 ची जनगणना.

तक्ता क्रमांक : 1.6 (ब)

लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991

जिल्हा : नामपूर

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	पुरुष/स्त्रिया/एकूण	बा.ब	सर्व धर्म	बौद्ध	जि.श्च.न	हिंदू	जैन	मुस्लीम	शीख	इतर	धर्म अनिर्दिशित
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	पुरुष	एकूण	17104	2546	119	13067	72	1187	70	12	81
		ग्रामीण	6499	899	8	5460	5	105	6	2	14
		नागरी	10605	1647	111	7607	67	1082	64	10	17
2	स्त्रिया	एकूण	15767	2386	114	11999	68	1103	58	11	23
		ग्रामीण	6063	843	7	5094	5	96	4	1	13
		नागरी	9704	1543	107	6905	63	1007	54	10	15
	एकूण	एकूण	32871	4932	233	25066	140	2290	128	23	59
		ग्रामीण	12562	1742	15	10554	10	201	10	3	27
		नागरी	20309	3190	218	14512	130	2089	118	20	32

टीप : 'आकडेवारी केवळ अस्थायी' व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.
आधार : 1991 ची जनगणना.

अ. क्र.	तहसील	बा ब	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए कु ण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूर(श)	एकूण	316	163	153	181	93	88	497	256	241
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		नागरी	316	163	153	181	93	88	497	256	241
2	सावनेर	एकूण	37	19	17	25	13	12	62	32	29
		ग्रामीण	22	11	10	16	8	7	38	19	17
		नागरी	15	8	7	8	5	5	24	13	12
3	पारशिवनी	एकूण	23	12	11	13	9	8	41	21	19
		ग्रामीण	15	8	7	15	8	7	30	16	14
		नागरी	9	4	4	3	1	1	12	5	5
4	रामटेक	एकूण	17	8	8	47	24	23	64	32	31
		ग्रामीण	12	6	6	42	21	21	54	27	27
		नागरी	5	2	2	5	2	2	10	4	4
5	मौदा	एकूण	16	8	8	11	5	5	27	13	13
		ग्रामीण	16	8	8	11	5	5	27	13	13
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	एकूण	42	22	21	9	5	4	51	27	25
		ग्रामीण	12	6	6	5	3	3	17	9	9
		नागरी	30	15	15	3	2	2	33	17	17
7	कुही	एकूण	25	13	12	5	3	3	30	16	15
		ग्रामीण	25	13	12	5	3	3	30	16	15
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	एकूण	17	9	9	14	7	7	31	16	16
		ग्रामीण	17	9	9	14	7	7	31	16	16
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तत्का क्रमांक : 1.7 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमाती करिता आकडेवारी

जिल्हा : नागपूर

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	बा ब	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए कु ण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9 उमरुड	एकूण	ग्रामीण	25	13	12	30	15	15	55	28	27
		नागरी	19	10	9	20	10	10	39	20	19
		एकूण	6	3	3	9	5	5	15	8	8
10 नागपूर(गा)	एकूण	ग्रामीण	28	14	13	21	11	10	49	25	23
		नागरी	21	11	10	19	10	9	40	21	19
		एकूण	6	3	3	2	1	1	8	4	4
11 हिंमणा	एकूण	ग्रामीण	15	8	7	26	14	13	41	22	20
		नागरी	12	6	6	25	13	12	37	19	18
		एकूण	3	2	2	1	1	1	4	3	3
12 काटोल	एकूण	ग्रामीण	23	12	11	34	17	16	57	29	27
		नागरी	19	10	9	31	16	15	50	26	24
		एकूण	4	2	2	3	2	1	7	4	3
13 नरखेड	एकूण	ग्रामीण	21	11	10	25	13	12	46	24	22
		नागरी	17	9	8	22	11	10	39	20	18
		एकूण	4	2	2	3	1	1	7	3	3
14 कळमेश्वर	एकूण	ग्रामीण	15	8	7	13	7	6	28	15	13
		नागरी	13	7	6	11	5	5	24	12	11
		एकूण	2	1	1	3	1	1	5	2	2
जिल्हा	एकूण	619	320	299	458	236	222	1077	556	521	
एकूण	ग्रामीण	220	114	106	236	121	114	456	235	220	
	नागरी	399	206	193	222	115	107	621	321	300	

टीप : 1) " आकडेवारी केवळ अस्थायी " व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकित केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार : 1991 ची जनगणना.

.... ३१.....

तक्का क्रमांक : 1.8

भिंती / छवरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण
जिल्हा : नागपूर (1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा	ब	ए कू ण सं ह्या	ग्रा मी ण सं ह्या	ना म री सं ह्या
1	2		3	4	5
	एक : एकूण जनगणना घरे		773170	313700	459470
1	भिंतीची सामुग्री : गवत, पाने, वेळू व बांबू		66255	32540	33715
2	माती		252645	190635	62010
3	कचऱ्या विटा		76870	21250	55620
4	लाकूड		20770	2180	18590
5	पन्हाळी विटा		304385	60820	243565
6	गॅल्वनाईज्ड लोखंडी किंवा इतर धातूचे पत्रे		3760	830	2930
7	दगड		3090	1180	1910
8	सिमेंट काँक्रीट		44365	3955	40410
9	वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सामुग्री		1030	310	720
	<u>दोन: छवरांसाठी वापरलेली सामुग्री</u>				
1	गवत, पाने, वेळू, माती, कचऱ्या विटा किंवा बांबू		52820	33740	19080
2	कौले, तक्की दगड, कंकर		445105	234815	210290
3	पन्हाळीचे लोखंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे		37925	7035	30890
4	असबेसटॉस सिमेंटचे पत्रे		22270	3715	18555
5	विटा व चूना		10395	3530	6865
6	दगड		1260	375	885
7	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट		160215	13230	146985
8	इतर वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री		43180	17260	25920

टीप : " आकडेवारी केवळ अस्थायी " व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.
आधार : 1991 ची जनगणना.

आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण / नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण
जिल्हा : नागपुर (1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा	ब	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या	एकूण संख्या
1	2	3	4	5	
1	एक) एकूण कुटुंबे		244165	366630	610795
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		210155	233800	443955
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		20995	119420	140415
	क) बेघर कुटुंबे		-	-	-
	ड) इतर		13015	13410	26425
2	एक ते दोन व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		36315	46910	83225
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		26800	22055	48855
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		5975	22595	28570
	क) बेघर कुटुंबे		-	-	-
	ड) इतर		3540	2280	5800
3	तीन ते पाच व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		116790	175575	292365
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		99505	102965	202470
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		10525	65780	76305
	क) बेघर कुटुंबे		-	-	-
	ड) इतर		6760	6830	13590
4	सहा ते आठ व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		76930	111495	188425
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		70360	81315	151675
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		4145	26450	30595
	क) बेघर कुटुंबे		-	-	-
	ड) इतर		2425	3730	6155
5	नऊ व अधिक व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		14130	32650	46780
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		13490	27465	40955
	ब) भाड्याच्या घरात राहणरी		350	4595	4945
	क) बेघर कुटुंबे		-	-	-
	ड) इतर		290	590	880

टीप : "आकडेवारी केवळ अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.
आधार : 1991 ची जनगणना.

....23....

तक्ता क्रमांक : 1.10

जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर

जिल्हा : नागपूर

(1991 ची जनगणना)

अ. क्र.	बा ब	एकूण जनगणना घरे	जनगणनेच्या सुवातीची रिकामी असलेली घरे	जनगणना घरांचा वापर			इतर वापर रासह स्तंभ 6 व 7 मध्ये निर्देशित केलेल्या व्यतिरिक्त रहाणे	हॉटेल, धर्मशाळा, पर्यटन घरे इत्यादि
				रहाणे	दुकान आणि रहाणे	पंत्रशाळा (कुटीरोद्योगास हो) आणि रहाणे		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	एकूण	773170	51885	570675	9595	20930	7230	23175
2	ग्रामीण	313700	17110	266225	3210	8905	4440	425
3	नागरी	459470	34775	344450	6385	12025	2790	925

तक्ता क्र. 1.10 पुढे सुरु ..

अ. क्र.	बा ब	उपहार गृहे सोडून दुकाने	व्यवसायांची घरे आणि कार्यालये	कारखाने पंत्रशाळा छपरे इत्यादी	स्टॉरंट मिठाईची दुकाने आणि उपहार गृहे	करमणूक पंचायत घरे सांस्कृतिक केंद्र इ. पुजास्थाने सोडून	पुजास्थानां देवळे चर्च मंदिरे, मुसंडारा वगैरे	इतर
1	एकूण	23175	6900	17040	2495	1040	6160	54635
2	ग्रामीण	3495	1715	3875	525	340	3440	39995
3	नागरी	19680	5185	13165	1970	700	2720	14700

टीप : " आकडेवारी केवळ अस्थायी " व पुढील पडताळणीच्या अधीन राहून आहे.
आध.र : 1991 ची जनगणना.

... 21 ...
तबता क्र. 21

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1996 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		जानेवारी			फेब्रुवारी			मार्च		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नागपूर(श)	11.3	-	-	17.5	2	14.1	18.2	2	5.9
2	सांवनेर	13.7	3	7.0	16.2	3	7.6	17.4	3	4.2
3	पारशिवनी	14.9	1	3.6	20.0	1	10.3	17.3	1	8.1
4	रामटेक	14.6	-	-	21.2	3	22.2	18.8	2	10.0
5	मौदा	14.6	2	10.0	21.2	3	12.8	18.8	2	27.6
6	कामठी	14.3	-	-	6.6	2	11.0	21.0	1	24.3
7	कुही	12.1	-	-	17.2	2	18.7	14.7	2	14.5
8	भिवापूर	12.1	-	-	17.2	2	4.0	14.7	1	18.0
9	उमोडे	12.1	-	-	17.2	-	-	14.7	1	10.0
10	नागपूर(गा)	14.3	-	-	6.6	2	9.2	21.0	2	4.2
11	हिंगणा	14.3	-	-	6.6	2	6.0	21.0	2	7.0
12	काटोल	14.7	1	7.0	17.6	1	4.6	13.9	-	-
13	नरखेड	14.7	1	8.4	17.6	2	4.8	13.9	1	3.4
14	कळमेश्वर	13.7	-	-	16.2	2	31.8	17.4	1	4.6

तबता क्र. 21 पुढे सुरु...

....25....

तक्ता क्र. 2.1 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1996 (पर्जन्य मि.मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		एप्रिल			मे			जून		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	नागपूर [श]	16.3	3	62.0	20.4	-	-	204.5	4	13.3
2	सावनेर	11.9	4	10.6	14.4	-	-	172.2	2	27.2
3	पारशिवनी	9.9	3	12.4	11.7	-	-	159.1	2	34.0
4	रामटेक	15.3	2	31.0	13.3	-	-	201.1	2	55.0
5	मौदा	15.3	3	18.6	13.3	-	-	201.1	4	60.6
6	कामठी	21.8	1	12.1	14.7	-	-	165.6	5	44.6
7	कुही	13.2	1	20.4	14.3	-	-	192.2	4	43.3
8	भिवापूर	13.2	4	22.0	14.3	-	-	192.2	6	76.4
9	उमरुड	13.2	2	36.8	14.3	-	-	192.2	5	32.6
10	नागपूरगा	21.8	4	38.8	14.7	-	-	165.6	4	23.1
11	हिंगणा	21.8	4	26.2	14.7	-	-	165.6	3	17.0
12	काटोल	12.9	3	13.0	16.4	-	-	170.4	3	21.6
13	नरसेड	12.9	2	9.8	16.4	-	-	170.4	4	46.4
14	कळमेश्वर	11.9	3	10.4	14.4	-	-	172.2	2	30.6

तक्ता क्र. 2.1 पुढे सुरु....

.....26.....

तक्ता क्र. 2.1 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1996 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		जुलै			ऑगस्ट			सप्टेंबर		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	नागपूर (श)	368.3	22	248.3	238.4	25	247.3	186.9	15	135.1
2	सावनेर	305.1	19	242.4	231.3	17	200.2	205.5	10	208.8
3	पारशिवनी	343.4	22	243.2	249.0	22	236.6	174.7	14	153.9
4	रामटेक	372.9	18	210.5	297.3	20	220.7	197.7	16	154.2
5	मौदा	372.9	19	316.2	297.3	21	221.5	197.7	11	164.8
6	कामठी	341.3	22	396.9	271.5	21	183.7	212.6	13	160.1
7	कुही	393.2	19	326.3	324.1	19	194.2	219.9	14	157.2
8	भिवापूर	393.2	20	249.8	324.1	19	194.8	219.9	12	256.3
9	उमरेड	393.2	20	330.9	324.1	26	176.1	219.9	11	140.0
10	नागपूर(गा)	341.3	16	283.9	271.5	22	207.4	212.6	12	123.3
11	हिंगणा	341.3	16	213.7	271.5	23	194.6	212.6	7	100.0
12	काटोल	285.6	16	258.2	225.5	16	157.0	178.6	9	145.0
13	नरखेड	285.6	16	214.3	225.5	20	207.0	178.6	10	157.6
14	कळमेश्वर	305.1	20	305.6	231.3	20	162.6	205.5	9	87.6

तक्ता क्र. 2.1 पुढे सुरु...

....27....

तक्ता क्र. 21 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1996 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		ऑक्टोबर			नोव्हेंबर			डिसेंबर		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	30	31	32	33	34	35	36	37	38
1	नागपूर (श)	51.5	7	53.3	16.5	2	25.4	11.0	-	-
2	सावनेर	46.2	6	146.6	16.1	-	-	10.2	-	-
3	पारशिवनी	49.1	6	143.8	10.6	1	17.2	7.2	-	-
4	रामटेक	49.7	7	163.6	14.1	1	3.2	7.3	-	-
5	मौदा	49.7	5	47.2	14.1	1	3.8	7.3	-	-
6	कामठी	49.7	5	73.7	3.4	2	10.5	23.8	-	-
7	कुही	51.7	7	35.8	15.4	-	-	6.3	-	-
8	भिवापूर	51.7	5	69.6	15.4	-	-	6.3	-	-
9	उमरुड	51.7	7	45.2	15.4	-	-	6.3	-	-
10	नागपूर(गा)	49.7	7	99.3	3.4	1	16.8	23.8	-	-
11	हिंगणा	49.7	5	69.5	3.4	1	2.0	23.8	-	-
12	काटोल	43.7	8	83.6	16.4	1	14.2	8.4	-	-
13	नरसेड	43.7	9	149.6	16.4	1	7.0	8.4	-	-
14	कळमेश्वर	46.2	6	109.8	16.1	1	5.6	10.2	-	-

तक्ता क्र. 21 पुढे सुरु...

....28....

तक्ता क्र. 2.1 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1996 (पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	ए	कू	ण	1	9	9	6
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या					पर्जन्य
1	2	39	40					41
1	नागपूर (श)	1161.7	92					814.7
2	सावनेर	1060.2	67					854.6
3	पारशिवनी	1066.9	73					863.1
4	रामटेक	1223.3	71					870.4
5	मौदा	1223.3	71					883.1
6	कामठी	1146.3	72					916.9
7	कुही	1274.3	68					810.4
8	भिवापूर	1274.3	70					932.9
9	उमरेड	1274.3	72					771.6
10	नागपूरगा	1146.3	70					916.5
11	हिंगणा	1146.3	63					636.0
12	काटोल	1004.1	58					704.2
13	नरखेड	1004.1	66					808.3
14	कळमेश्वर	1060.2	64					748.6

आधार : जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

.....20.....
 तत्का क्रमांक : 22

निचडक केंद्रातील कमाळ व किमान तपमान (1995 व 1996)

जिल्हा : नागपूर

(आकडे सेल्सिअसमध्ये)

अ. क्र.	महिना	केंद्र : नागपूर विमानतळ				केंद्र : नागपूर शहर			
		कमाळ		किमान		कमाळ		किमान	
		1995	1996	1995	1996	1995	1996	1995	1996
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	जानेवारी	29.5	33.0	7.4	11.4	27.9	31.9	8.9	13.3
2.	फेब्रुवारी	34.4	36.6	11.1	11.7	32.7	34.7	12.7	13.4
3.	मार्च	38.3	42.2	15.9	13.5	37.7	40.8	16.4	15.5
4.	एप्रिल	42.0	45.2	19.2	16.2	41.7	44.1	21.0	18.4
5.	मे	45.3	45.6	21.4	23.6	44.0	43.9	22.5	25.0
6.	जून	47.0	46.8	23.0	25.1	45.7	44.7	22.4	25.0
7.	जुलै	37.4	38.6	21.9	21.4	38.0	37.1	22.0	20.9
8.	ऑगस्ट	34.0	34.4	21.8	22.3	33.8	33.5	22.4	22.6
9.	सप्टेंबर	34.2	35.6	21.8	21.6	35.4	N.A.	23.0	N.A.
10.	ऑक्टोबर	35.5	30.2	15.9	15.0	35.7	N.A.	16.7	N.A.
11.	नोव्हेंबर	33.0	33.8	12.4	10.3	32.2	N.A.	15.0	N.A.
12.	डिसेंबर	31.5	31.4	11.9	6.3	30.7	N.A.	14.5	N.A.
	वार्षिक	47.0	46.8	7.4	6.3	45.7	44.7	8.9	13.3

आधार : विभागीय हवामान शास्त्र कार्यालय, नागपूर

तक्ता क्र. 3.1 .

जमिनीचा वापर

जिल्हा - नागपूर

[वर्ष:- 1993-94 व 1995-96] (क्षेत्र'00'हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल-व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र	उपलब्ध नसलेले क्षेत्र	पडीत जमिनी	व्यतिरिक्त जमिनी	लागवडी जमिनी	व्यतिरिक्त जमिनी	लागवडी जमिनी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूरशहा	1993-94	209	-	12	72	84	45	29	-	74
		1995-96	209	-	23	71	94	43	9	-	52
2	सावनेर	1993-94	619	-	46	108	154	32	12	-	44
		1995-96	619	-	53	21	74	97	12	-	109
3	पारशिवनी	1993-94	787	270	63	22	85	28	25	5	58
		1995-96	787	270	30	32	62	40	20	4	64
4	रामटेक	1993-94	1143	610	16	87	103	52	16	25	93
		1995-96	1143	580	24	96	120	83	24	5	112
5	मौदा	1993-94	613	5	8	65	73	2	3	10	15
		1995-96	613	3	40	28	68	3	7	11	21
6	कामठी	1993-94	424	24	10	49	59	6	20	16	42
		1995-96	424	1	50	8	58	10	23	18	51
7	कुही	1993-94	829	17	15	55	70	3	27	-	30
		1995-96	829	17	60	-	60	55	13	15	83

....क्ष....

तक्ता क्र. 3.1.
जमिनीचा वापर

जिल्हा - नागपूर

(क्षेत्र'00' हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र		नसलेली जमीन	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न झालेली एकूण जमीन			
					बिगर शेती वापरातील जमीन	पडीत/लागवडी लागू नसलेली जमीन		एकूण (6+7)	लागवडी लागू नसलेली जमीन	कायम गुरे चरणवर्णाची जागा	कसलेल्या जमिनीत समाविष्ट नसलेली झाडे, झुडपे, फळबागा यासारखी जमीन
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	भिवापूर	1993-94	702	106	13	23	41	22	42	9	73
		1995-96	702	86	18	33	51	30	44	10	84
9	उमरेड	1993-94	979	235	7	59	66	37	125	21	183
		1995-96	979	186	53	24	77	51	122	22	195
10	नागपूरगावा	1993-94	620	37	25	63	88	42	29	8	79
		1995-96	620	17	48	53	101	45	29	8	82
11	हिंमणा	1993-94	786	100	63	47	110	63	96	11	170
		1995-96	786	100	60	19	79	60	92	15	167
12	काटोल	1993-94	842	87	2	42	44	32	22	-	54
		1995-96	842	87	13	18	31	35	25	-	60
13	नरसेड	1993-94	768	45	7	51	58	27	52	6	85
		1995-96	768	45	18	20	38	29	61	7	97
14	कळमेश्वर	1993-94	543	32	41	57	98	35	37	-	72
		1995-96	543	1	40	46	86	40	52	-	92
जिल्हा एकूण		1993-94	9864	1568	328	805	1133	426	535	111	1072
		1995-96	9864	1393	530	469	999	621	533	115	1269

तक्ता क्र. 3.1 पुढे चालू.

... 82 ...
 तक्ता क्र. 3.1 पुढे चालू

जमिनीचा वापर

जिल्हा & नागपूर

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडीत जमीन			लागवडीखालील क्षेत्र			लागवडीलायक क्षेत्र (9+11+15+16)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक क्षेत्र	एकूण क्षेत्र	
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19
1	नागपूरश	1993-94	11	8	19	33	5	38	97
		1995-96	6	24	30	33	6	39	106
2	सावनेर	1993-94	19	-	19	402	146	548	453
		1995-96	12	20	32	404	146	550	533
3	पारशिवनी	1993-94	14	22	36	338	30	368	407
		1995-96	18	35	53	338	30	368	435
4	रामटेक	1993-94	6	52	58	278	56	334	413
		1995-96	14	39	53	278	56	334	419
5	मौदा	1993-94	11	48	59	461	54	515	532
		1995-96	13	46	59	462	63	525	535
6	कामठी	1993-94	8	-	8	290	52	341	320
		1995-96	11	-	11	303	52	356	342
7	कुही	1993-94	4	101	105	608	56	665	716
		1995-96	15	45	60	609	56	665	739

तक्ता क्र. 3.1. पुढे सुरु...

.... ३३....
तक्ता क्र.३.१ पुढे चालू

जमिनीचा वापर

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडीत जमीन			लागवडीसालील क्षेत्र			लागवडीलायक क्षेत्र (९+११+१५+१६)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक क्षेत्र	एकूण क्षेत्र	
१	२	३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
८	भिवापूर	१९९३-९४	७	५६	६३	४२१	३९	४६०	५१५
		१९९५-९६	६	५३	५९	४२२	४२	४६४	५२१
९	उमरेड	१९९३-९४	७	८	१५	४३०	११४	५४५	५५३
		१९९५-९६	१३	२७	४०	४३१	११५	५४६	५९४
१०	नागपूर(गा)	१९९३-९४	३९	-	३९	३७७	३०	४०७	४६६
		१९९५-९६	३९	४	४३	३७७	३१	४०९	४७३
११	हिंमणा	१९९३-९४	१३	३०	४३	३६३	३०	३९३	४३०
		१९९५-९६	१६	६१	७७	३६३	३०	३९३	५१५
१२	काढोल	१९९३-९४	२५	-	२५	६३१	६४	६९६	६८३
		१९९५-९६	२७	५	३२	६३२	६५	६९७	६९९
१३	नरखेड	१९९३-९४	१०	-	१०	५७०	८३	६५३	६१३
		१९९५-९६	१०	५	१५	५७३	८३	६५६	६२४
१४	कळमेश्वर	१९९३-९४	२९	-	२९	३१२	४७	३५९	३७६
		१९९५-९६	३१	१९	५०	३१४	४८	३६२	४०४
जिल्हा		१९९३-९४	२०३	३२५	५२८	५५६४	८०६	६३७१	६६२९
एकूण		१९९५-९६	२३१	३८३	६१४	५५८९	८२५	६४१४	६९३९

टीप :- १९९३-९४ चे आकडे पूर्ण सुधारित आहेत. व १९९५-९६ ची आकडेवारी

जिल्हा ऋतू व पिके अहवाल वरून घेण्यात आली असून ती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

- आधार :
- १) कृषि आयुक्तालय, पुणे
  - २) जिल्हा ऋतू व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

.....34.....
 तक्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिशब्धा पिकांखालील क्षेत्र
 (वर्षे 1993-94 व 1995-96)

जिल्हा - नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरीप ज्वारी	रबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	वडी	नाचणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	जागपूर [श]	1993-94	118	488	864	-	864	-	27	-	-
		1995-96	111	651	1007	-	1007	-	22	-	-
2	सावनेर	1993-94	131	2470	13637	-	13637	-	2	-	-
		1995-96	109	3138	12926	-	12926	-	-	-	-
3	पारशिवनी	1993-94	1255	260	4858	2153	7011	-	21	-	-
		1995-96	1289	281	4849	2144	6993	-	21	-	-
4	रामटेक	1993-94	9665	3711	2920	3873	6793	-	416	-	-
		1995-96	9282	3980	3367	2966	6333	-	278	-	-
5	मौदा	1993-94	12254	9872	-	205	205	-	-	-	-
		1995-96	12589	9336	154	157	311	-	-	-	-
6	कामठी	1993-94	984	5934	1456	477	1933	-	29	-	-
		1995-96	989	5947	1519	437	1956	-	26	-	-
7	कुही	1993-94	9094	7590	708	8280	8988	-	-	-	-
		1995-96	9307	7669	953	7371	8324	-	-	-	-

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू.

तक्ता क्र. 3.2 नुढे चालु

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीसर्प ज्वारी	रबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	वरी	नाचणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	भिवापूर	1993-94	2780	5576	97	9975	10072	-	-	-	-
		1995-96	2856	5940	98	7903	8001	-	-	-	-
9	उमरुड	1993-94	2026	6378	3204	3669	4873	-	-	-	-
		1995-96	3128	7719	3854	4097	7951	-	-	-	-
10	नागपूर (गा)	1993-94	48	2777	8567	7	8574	-	1	-	-
		1995-96	36	2638	8684	22	8706	-	1	-	-
11	हिंगणा	1993-94	1	1292	10522	-	10522	-	2	-	-
		1995-96	1	1374	9153	-	9153	-	-	-	-
12	काटोल	1993-94	394	2321	17525	-	17525	47	24	-	-
		1995-96	395	2563	16012	-	16012	43	19	-	-
13	नरसेड	1993-94	245	2369	13396	-	13396	54	25	-	-
		1995-96	270	2479	14896	-	14896	72	33	-	-
14	कळमेश्वर	1993-94	41	2333	12585	-	12585	-	1	-	-
		1995-96	38	2603	11828	-	11828	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1993-94	39036	53371	90339	28639	118978	101	548	-	-
		1995-96	40400	56318	89300	25097	114397	115	400	-	-

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु...

.....56.....
 तक्रा क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराख्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर तृ- ण धान्य	एकूण तृण- धान्य	हरभ- रा	तूर	मूग	उडीद	वाल	कुळी- ध	मट- की
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	नागपूर (श)	1993-94	488	1985	80	110	13	-	-	-	-
		1995-96	200	1991	156	132	-	-	5	-	7
2	सावनेर	1993-94	-	16240	2274	7031	290	-	-	387	-
		1995-96	-	16173	1975	7413	224	28	144	315	60
3	पारशिवनी	1993-94	6	8553	2136	7710	104	-	-	1794	-
		1995-96	-	8584	2285	7736	93	19	6	575	21
4	रामटेक	1993-94	-	20585	2275	2338	344	-	-	11	-
		1995-96	-	19873	2282	2234	317	30	53	18	10
5	मौदा	1993-94	5	22336	3982	4047	27	-	-	-	-
		1995-96	1	22237	3562	4620	20	-	24	-	-
6	कामठी	1993-94	-	8880	1365	1566	32	-	-	9	-
		1995-96	-	8918	1423	1914	36	-	25	10	10
7	कुही	1993-94	-	25672	1825	2033	164	-	-	-	-
		1995-96	-	25300	1962	2230	165	88	5	-	-

तक्रा क्र. 3:2 पुढे सुरु.

तहसिलवार निरनिराव्या पिकांमालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर तृ ष. धान्य	एकूण तृण- धान्य	हरभ- रा	तूर	मूग	उडीद	वाल	कुळी- ध	मट- की
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
8	भिवापूर	1993-94	-	18428	1447	1020	53	-	-	-	-
		1995-96	-	16797	1348	1046	65	187	4	-	-
9	उमरुड	1993-94	-	15277	2831	2360	105	-	-	-	-
		1995-96	143	18941	3931	2228	152	63	14	-	-
10	नागपूर (ग्राम)	1993-94	-	11400	930	2610	358	-	-	37	-
		1995-96	-	11381	987	3419	453	21	3	-	17
11	हिंगणा	1993-94	-	11817	1413	6301	187	-	-	796	-
		1995-96	-	10528	1539	6444	245	17	7	748	20
12	काटोल	1993-94	3	20314	3133	5570	2252	-	-	3158	-
		1995-96	-	19032	3215	5654	2204	57	30	3121	164
13	नरसुड	1993-94	8	16097	2275	5075	1161	-	-	1536	-
		1995-96	-	17750	2302	4897	1089	15	23	1678	103
14	कळमेश्वर	1993-94	-	14960	1021	2394	196	-	-	1180	-
		1995-96	-	14469	1180	2698	206	95	76	1183	116
जिल्हा एकूण		1993-94	510	212544	23037	50665	5286	-	-	8918	-
		1995-96	344	211974	23197	52665	5269	620	419	7648	528

तहसिलवार निरनिराख्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर कडधान्य	एकूण कडधान्य	एकूण अन्नधान्ये	ऊस	मिरची	हळद	सुपारी	इतर मसाल्याचे पदार्थ	एकूण मसाल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	नागपूर [श 1]	1993-94	215	418	2403	1	-	-	-	-	43
		1995-96	115	415	2406	2	22	-	-	-	28
2	सावनेर	1993-94	356	10318	26558	32	-	-	-	-	437
		1995-96	346	10505	26678	38	323	-	-	-	439
3	पारशिवनी	1993-94	465	12209	20762	126	-	-	-	-	769
		1995-96	654	11389	19973	126	351	-	-	-	771
4	रामटेक	1993-94	210	5178	25763	-	-	-	-	-	694
		1995-96	307	5251	25124	143	584	1	-	-	733
5	मौदा	1993-94	302	8358	30694	222	-	-	-	-	3061
		1995-96	317	8543	30780	389	2100	-	-	-	3460
6	कामठी	1993-94	272	3244	12124	295	-	-	-	-	2624
		1995-96	687	4105	13023	446	965	-	-	-	2607
7	कुही	1993-94	1387	5409	31081	49	-	-	-	-	8563
		1995-96	655	5105	30405	71	8501	3	-	-	8598

.... 39....
 तक्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर क- उधान्य	एकूण कड धान्य	एकूण अन्न- धान्ये	ऊस	मिरची	हळद	सु- पारी	इतर मसा- ल्या- चे प- दार्थ	एकूण मसा- ल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
8	भिवापूर	1993-94	1284	3784	22212	-	-	-	-	-	540
		1995-96	288	2938	19735	1	3429	73	-	-	3755
9	उमरुड	1993-94	507	6803	22080	3	-	-	-	-	2964
		1995-96	609	6997	25938	3	2712	5	-	-	2920
10	नागपूर [गा]	1993-94	130	4115	15515	5	-	-	-	-	610
		1995-96	315	5215	16596	5	493	1	-	-	518
11	हिंगणा	1993-94	40	8737	20554	-	-	-	-	-	22
		1995-96	35	9105	19633	-	72	-	-	-	197
12	काटोल	1993-94	2040	16153	36467	8	-	-	-	-	402
		1995-96	2570	17015	36047	7	340	-	-	-	413
13	नरसेड	1993-94	790	10867	26964	8	-	-	-	-	383
		1995-96	798	10905	28655	5	290	12	-	-	480
14	कळमेश्वर	1993-94	533	5824	20784	14	-	-	-	-	545
		1995-96	497	6051	20520	15	289	3	-	-	587
जिल्हा एकूण		1993-94	8511	101417	313961	763	-	-	-	-	21657
		1995-96	8193	103539	315513	1251	20471	98	-	-	25506

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु....

तक्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	जाडा	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	सर्की र्ण साध पिके	एकूण साध पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भूईमूग
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	नागपूर (श)	1993-94	-	-	390	-	2837	19	-	19	4
		1995-96	2	-	384	-	2820	24	-	24	1
2	सावनेर	1993-94	-	-	3379	=	30406	8828	50	8878	2448
		1995-96	4	-	3440	-	30595	8891	51	8942	2475
3	पारशिवनी	1993-94	-	-	1044	-	22701	2155	57	2212	78
		1995-96	10	-	1248	-	22118	2574	61	2635	78
4	रामटेक	1993-94	-	-	1435	-	27892	109	50	159	4
		1995-96	30	-	1489	-	27489	142	72	214	2
5	मौदा	1993-94	-	-	2248	-	36220	-	50	50	3
		1995-96	12	-	2299	-	36928	2	42	44	3
6	कामठी	1993-94	-	-	1893	-	16936	-	-	-	33
		1995-96	13	-	1915	-	17991	445	1	446	24
7	कुही	1993-94	-	-	1220	-	40913	49	-	49	-
		1995-96	8	-	1224	49	40347	31	46	77	-

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु...

.... 41....
तक्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	आंबा	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	संकीर्ण खारपिके	एकूण साधपिके	कापूस	इतर तंतुपिके	एकूण तंतुपिके	भूईमूग
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
8	भिवापूर	1993-94	-	-	863	-	23415	425	83	508	-
		1995-96	2	-	728	10	24229	477	56	533	-
9	उमरुड	1993-94	-	-	968	-	26013	5847	-	5847	-
		1995-96	5	-	1012	14	29887	5663	5	5668	-
10	नागपूर (गा)	1993-94	-	-	3280	-	19410	9213	60	9273	40
		1995-96	17	-	2457	-	19576	8962	62	9024	32
11	हिंमणा	1993-94	-	-	2154	-	22730	13438	60	13498	112
		1995-96	15	-	1836	15	21731	14315	123	14438	117
12	काटोल	1993-94	-	-	5146	-	42023	3607	125	3732	8626
		1995-96	8	-	5141	-	41608	3374	127	4001	8652
13	नरसेड	1993-94	-	-	5337	-	32692	5722	137	5859	5688
		1995-96	2	-	5369	-	34509	5607	101	5708	5586
14	कळमेश्वर	1993-94	-	-	4364	-	25707	5431	-	5431	2645
		1995-96	5	-	4378	-	25500	5597	13	5610	2533
जिल्हा एकूण		1993-94	-	-	33514	-	369395	54343	672	55515	19631
		1995-96	133	-	32970	88	375328	56604	760	57364	19503

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या प्रिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	नारळ	इतर गळीत धान्ये	एकूण गळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
1	नागपूर (श)	1993-94	-	144	-	-	762	910	-	-
		1995-96	-	143	2	-	795	941	-	-
2	सावनेर	1993-94	-	102	-	-	12773	15323	116	-
		1995-96	-	105	164	-	12595	13391	16	-
3	पारशिवनी	1993-94	-	1141	-	-	10569	11788	-	25
		1995-96	23	1088	196	-	10669	12054	-	15
4	रामटेक	1993-94	-	1471	-	-	3857	5332	-	1
		1995-96	-	1619	122	-	3895	5638	-	4
5	मोदा	1993-94	13	1865	-	-	13312	15193	-	-
		1995-96	12	1897	134	-	13426	15472	-	-
6	कामठी	1993-94	26	2855	-	-	14216	17130	-	-
		1995-96	31	2626	78	1	14291	17051	-	-
7	कुही	1993-94	-	6329	-	-	19177	25506	-	-
		1995-96	-	6669	215	-	19141	26054	-	-

तक्ता क्र. 3.2 पुढे सुरु....

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	नारळ	इतर मळीत धान्ये	एकूण मळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
8	भिवापूर	1993-94	20	3622	-	-	18443	22085	-	-
		1995-96	43	3679	100	-	17756	21578	-	-
9	उमरुड	1993-94	5	2887	-	-	24675	27567	-	-
		1995-96	11	2967	399	-	20597	23974	-	-
10	नागपूर (गा)	1993-94	2	1480	-	-	10452	11974	-	-
		1995-96	1	1582	200	-	10395	12210	-	-
11	हिंमणा	1993-94	2	17	-	-	2603	2734	-	-
		1995-96	-	21	25	2	2665	2830	-	-
12	काटोल	1993-94	2	70	-	-	15043	23741	-	-
		1995-96	2	67	216	-	15075	24012	-	-
13	नरखेड	1993-94	2	102	-	-	20892	26684	-	-
		1995-96	3	87	133	-	19537	25346	-	-
14	कळमेश्वर	1993-94	-	-	-	-	2062	4707	-	-
		1995-96	-	178	153	-	2196	5060	-	-
जिल्हा एकूण		1993-94	72	22085	-	-	163636	210674	116	26
		1995-96	126	22728	2137	3	163033	207530	16	19

.....44.....
 तमता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिरवी पिके	संकीर्ण असाय पिके	एकूण असाय पिके	लागवडी खालील एकूण क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडीखालील क्षेत्र	लागवडी खालील क्षेत्र
1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
1	नागपूर शि	1993-94	-	12	-	52	993	3830	549	3281
		1995-96	-	15	60	45	1085	3905	604	3301
2	सावनेर	1993-94	116	88	-	3	24408	54814	14569	40245
		1995-96	16	95	5	5	24402	54997	14615	40382
3	पारशिवनी	1993-94	25	25	-	3	14053	36754	2985	33769
		1995-96	15	3	1	9	14717	36835	3051	33784
4	रामटेक	1993-94	1	-	-	-	5492	33384	5573	27811
		1995-96	4	-	35	15	5906	33395	5567	27828
5	मौदा	1993-94	-	21	-	1	15275	51495	5424	46071
		1995-96	-	26	5	16	15563	52491	6309	46182
6	कामठी	1993-94	-	10	-	58	17198	34134	5165	28969
		1995-96	-	12	85	12	17606	35597	5248	30349
7	कुही	1993-94	-	-	-	21	25576	66489	5639	60850
		1995-96	-	11	13	32	26158	66505	5632	60873

तमता क्र. 3.2 पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिर-वी पिके	संकीर्ण असाद्य पिके	एकूण असाद्य पिके	लागव-डी सा-लील एकूण क्षेत्र	एकापे-का अधि-क वेळा लागव-डीखालील क्षेत्र	लाग-वडी खालील क्षेत्र
1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
8	भिवापूर	1993-94	-	-	-	4	22597	46012	3902	42110
		1995-96	-	19	-	6	22136	46365	4151	42214
9	उमरुडे	1993-94	-	-	-	64	33478	59491	11448	48043
		1995-96	-	13	3	52	29710	59597	11540	48057
10	नागपूर (गा)	1993-94	-	-	-	39	21286	40696	3039	37657
		1995-96	-	15	41	29	21319	40895	3142	37753
11	हिंमणा	1993-94	-	-	-	252	16484	39214	2960	36254
		1995-96	-	19	46	251	17584	39315	2998	36317
12	काटोल	1993-94	-	14	-	45	27532	69555	6405	63150
		1995-96	-	19	17	38	28087	69695	6478	63217
13	नरसेड	1993-94	-	35	-	46	32824	65316	8285	57031
		1995-96	-	27	3	28	31107	65616	8358	57258
14	कळमेश्वर	1993-94	-	2	2	24	10164	35871	4671	31200
		1995-96	-	13	21	15	10719	36219	4847	31372
जिल्हा एकूण		1993-94	142	217	2	612	267160	637055	80614	556441
		1995-96	35	287	335	548	266099	641427	82540	558887

टीप :- 1993-94 चे आकडे पूर्ण सुधारित आहेत. व 1995-96 ची आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे.
2) जिल्हा कृषू व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

.....48.....

तक्ता क्र. 3.3

मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन

जिल्हा - नागपूर

वर्ष - 1996-97

1) दर हेक्टरी उत्पादन - किलोमध्ये, 2) एकूण उत्पादन - '00' मेटनात.

अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन	अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन
1	2	3	4	1	2	3	4
1	तांदूळ	1365	345	17	जवस	360	71
2	गहू	1190	602	18	भुईमूग	796	133
3	ज्वारी	1112	953	19	मोहरी	438	7
4	बाजरी	1000	2	20	तीळ	217	5
5	बाली	-	-	21	एंडी	-	-
6	मका	1000	8	22	ऊस	78545	854
7	नाचणी	-	-	23	नारळ	-	-
8	इतर धान्ये	-	-	24	कापूस (सरकी विरहीत)	194	675
9	एकूण धान्ये	1185	2036	25	ताग	125	1
10	हरभरा	624	209	26	मेस्टार(अंबाडी)	-	-
11	तूर	577	322	27	तंबाखू	1000	1
12	उडीद	281	9	28	एकूण औषधी व अमली पदार्थ	-	-
13	मुग	244	10	29	सुंठ (आले)	933	28
14	मसूर	500	1	30	मिरची (लाल)	169	26
15	इतर कडधान्ये	447	34	31	हळद	941	95
16	एकूण कडधान्ये	560	584	32	बटाटा	2909	32

टिप - 1) ऊसाचे उत्पादन ड्रेसड केनच्या स्वरूपात आहे.

2) सुंठ/आले व हळद या पिकांचे क्षेत्र हेक्टर मध्ये असून 1 गाठ = 170 कि. ग्रॅम असे आहे.

आधारा- कृषी आयुक्तालय, पुणे.

..... 47 .....
तक्ता क्र. 3.4

विविध साधनांचे ओलिता खालील क्षेत्र
जिल्हा : नागपूर [वर्ष- 1993-94 व 1995-96] (क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र पृष्ठ भागीय	विहिरी	ओलिता- खालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता- खालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील क्षेत्र	ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागव- डीखालील क्षे- त्राशी टक्के- वारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	नागपूर (श)	1993-94	-	563	563	917	3330	23.94
		1995-96	-	504	504	1661	3905	42.53
2	सावनेर	1993-94	1842	3310	5152	7776	54814	14.18
		1995-96	1657	3015	4672	12219	54997	22.21
3	पारशिवनी	1993-94	1781	-	1781	3149	36754	8.57
		1995-96	1545	1344	2880	7225	36835	19.61
4	रामटेक	1993-94	4685	1022	5707	6198	32384	18.56
		1995-96	4970	1365	6335	9022	33395	27.01
5	मौदा	1993-94	14049	419	14468	17620	51495	34.22
		1995-96	17276	923	18199	20836	52491	39.69
6	कामठी	1993-94	2663	1354	4017	5049	34134	14.79
		1994-95	1562	2780	4342	9222	35597	25.91
7	कुही	1993-94	6405	2297	8702	9763	66489	14.68
		1994-95	6235	3162	9397	20964	66505	31.52

तक्ता क्र. 3.4 पुढे सुरु....

..... 40 .....

तक्ता क्र. 3.4 पुढे चालू

विविध साधनांचे ओलिता सालील क्षेत्र

जिल्हा - नागपूर

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलितासालील क्षेत्र पृष्ट भागीय	विहिरी	ओलिता- सालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता- सालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी सालील क्षेत्र	ओलितासालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागव- डीसालील क्षे- त्राशी टक्के- वारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
8	भिवापूर	1993-94	2821	426	3047	3651	46012	7.93
		1995-96	1578	829	2407	5378	46365	11.60
9	उमरुड	1993-94	3801	751	4552	7165	59491	12.04
		1995-96	2476	1551	4027	10580	59597	17.75
10	नागपूर [गां]	1993-94	-	4542	4542	5702	40696	14.01
		1995-96	209	4654	4863	10167	40895	24.36
11	हिंमणा	1993-94	670	1071	1741	4132	39214	10.53
		1995-96	570	1754	2324	7116	39315	18.10
12	काटोल	1993-94	280	5040	5320	8674	69555	12.47
		1995-96	167	5335	5502	11306	69695	16.22
13	नरसेड	1993-94	686	4507	5193	9466	65316	14.49
		1995-96	-	5699	5699	12311	65616	18.76
14	कळमेश्वर	1993-94	1103	4250	5353	7614	35871	21.22
		1995-96	977	4556	5539	10833	36219	27.62
जिल्हा एकूण		1993-94	40586	29552	70138	96876	637055	15.21
		1995-96	39222	37471	76693	148840	641427	23.20

टीप :- 1993-94 चे आकडे पूर्ण सुधारित आहेत. 1995-96 ची आकडेवारी जिल्हा क्रुतू व पिके अहवालावरून घेण्यात आली असून ती अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार :- 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे

2) जिल्हा क्रुतू व पिके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

.....49.....
 तक्रा क्र. 3.5

जिल्हा : नागपूर
 निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र
 (वर्ष- 1993-94 व 1995-96) (क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीसर्प ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृण धान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूर (श)	1993-94	91	393	-	-	-	-	15	-	-
		1995-96	110	502	-	-	-	-	22	-	-
2	सावनेर	1993-94	1	2397	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	109	2338	270	-	270	-	-	-	-
3	पारशिवनी	1993-94	460	260	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	2699	2291	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	1993-94	3973	1131	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	4282	1980	288	147	415	-	278	-	-
5	मौदा	1993-94	11880	1829	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	13783	1680	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	1993-94	433	1973	-	2	2	-	28	-	-
		1995-96	739	2347	104	63	167	-	26	-	-
7	कुही	1993-94	3489	3326	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	5877	4069	290	2129	2419	-	-	-	-

तक्रा क्र. 3.5 पुढे सुरु...

....50....

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू.

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृणधान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
8	भिवापूर	1993-94	620	2157	-	33	33	-	-	-	-
		1995-96	669	2423	-	24	24	-	-	-	-
9	उमरुड	1993-94	1013	3123	-	3	3	-	-	-	-
		1995-96	1128	3819	354	15	369	-	-	-	-
10	नागपूरगा	1993-94	1	2092	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	26	2674	985	22	1007	-	1	-	-
11	हिंगणा	1993-94	-	1180	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	-	2361	15	-	15	-	-	-	-
12	काटोल	1993-94	-	2220	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	-	2574	-	-	-	-	-	-	-
13	नरखेड	1993-94	-	2232	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	-	2671	-	-	-	-	4	-	-
14	कळमेश्वर	1993-94	-	2105	-	-	-	-	-	-	-
		1995-96	51	2603	591	-	591	-	-	-	-
जिल्हा		1993-94	21961	26468	-	38	38	-	43	-	-
एकूण		1995-96	29473	34832	2877	2409	5277	-	331	-	-

तक्ता क्र. 3.5 पुढे सुरु....

..... ६१.....
 तक्ता क्र. ३.५ पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण तृण-धान्ये	हरभरा	तूर	काटाणा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये	ऊस	मसाल्याचे पदार्थ
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	नागपूरशह	1993-94	499	38	-	2	-	40	539	1	24
		1995-96	634	35	10	10	21	76	710	1	25
2	सावनेर	1993-94	2398	1092	-	5	63	1160	3558	32	332
		1995-96	3217	1290	1813	8	816	3927	7144	38	391
3	पारशिवनी	1993-94	720	372	-	2	14	388	1108	126	449
		1995-96	4990	281	15	9	65	670	5360	156	372
4	रामटेक	1993-94	5204	29	-	-	-	29	5133	-	261
		1995-96	6955	35	534	134	-	703	7658	137	153
5	मौदा	1993-94	13709	115	-	-	-	115	13824	222	1519
		1995-96	15463	123	85	9	55	272	15735	369	1676
6	कामठी	1993-94	2436	455	-	6	1	462	2898	295	401
		1995-96	3279	784	1214	99	21	2118	5397	346	607
7	कुही	1993-94	6815	-	-	-	-	-	6815	49	1874
		1995-96	12365	1962	1546	59	115	3682	16047	79	2565

तक्ता क्र. ३.५ पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण तृण-धान्ये	हरभरा	सूर	वाटाणा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये	ऊस	मसाऱ्याचे पदार्थ
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
8	भिवापूर	1993-94	2810	149	-	2	-	151	2961	-	343
		1995-96	3116	162	1300	2	109	1573	4689	1	279
9	उमरेड	1993-94	4139	271	-	13	-	284	4423	3	188
		1995-96	5316	393	1582	146	117	2238	7554	2	231
10	नागपूर(गा)	1993-94	2093	660	-	8	33	701	2794	5	343
		1995-96	3708	787	1615	3	152	2557	6265	4	409
11	हििंगणा	1993-94	1180	1002	-	-	21	1023	2203	22	55
		1995-96	2376	627	1005	2	211	1845	4221	-	91
12	काटोल	1993-94	2220	1208	-	29	4	1241	3446	8	340
		1995-96	2574	1422	1123	28	315	2888	5462	6	407
13	नरखेड	1993-94	2282	1274	-	33	4	1311	3593	8	364
		1995-96	2675	1328	1125	43	205	2701	5376	3	588
14	कळमेश्वर	1993-94	2105	727	-	1	13	741	2846	14	448
		1995-96	3245	980	515	20	405	1920	5165	16	485
जिल्हा		1993-94	48510	7392	-	101	153	7646	56156	763	6908
एकूण		1995-96	69913	12209	13482	572	2607	26870	96783	1153	8279

तक्ता क्र. 3.5 पुढे सुरु...

.... 52....

तकता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण साद्य पिके	एकूण साद्य पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भुईमूग	जवस सूर्य-फल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	नागपूरश	1993-94	118	142	-	824	3	-	3	-	4
		1995-96	122	163	-	1021	24	-	24	1	155
2	सावनेर	1993-94	1575	945	-	6442	809	-	809	489	-
		1995-96	1675	895	-	10143	850	12	862	316	117
3	पारशिवनी	1993-94	42	545	-	2270	324	-	324	3	12
		1995-96	172	237	56	6353	133	25	158	24	112
4	रामटेक	1993-94	532	219	-	6195	-	-	-	2	-
		1995-96	632	315	71	8966	-	-	-	12	-
5	मौदा	1993-94	184	404	-	16153	-	-	-	3	151
		1995-96	219	653	224	18876	1	-	1	3	338
6	कामठी	1993-94	612	49	-	4255	-	-	-	31	-
		1995-96	745	171	238	7504	445	1	446	24	372
7	कुही	1993-94	169	369	-	9276	-	-	-	-	-
		1995-96	220	637	49	19597	-	26	26	-	669

तकता क्र. 3.5 पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिसाव्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण खाद्य पिके	एकूण खाद्य पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भुईमूग	जवस सूर्यफल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
8	भिवापूर	1993-94	111	138	-	3553	-	-	-	-	-
		1995-96	153	164	-	5286	-	-	-	-	-
9	उमोड	1993-94	237	255	-	5106	632	-	632	-	2
		1995-96	289	415	-	8491	716	-	716	-	25
10	नागपूरगावा	1993-94	2087	422	-	5651	-	-	-	1	1
		1995-96	1995	591	91	9355	127	2	129	32	397
11	हिंमणा	1993-94	1104	53	-	3382	435	-	435	63	-
		1995-96	1237	475	-	6024	715	-	715	65	37
12	काटोल	1993-94	3745	694	-	8248	6	-	6	326	61
		1995-96	3991	938	123	10927	7	4	10	215	87
13	नरखेड	1993-94	4355	848	-	9168	93	-	93	185	4
		1995-96	4840	934	271	12012	215	1	216	21	15
14	कळमेश्वर	1993-94	2333	779	-	6420	432	-	432	737	3
		1995-96	2582	815	119	9182	580	-	580	985	45
जिल्हा		1993-94	17254	5862	-	86943	2734	-	2734	1840	238
एकूण		1995-96	18872	7403	1242	133737	3812	71	3883	1698	2369

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराख्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करड-ई	इतर गळी-ताची पिके	एकूण गळी-ताची पिके	तंबा-सू	इतर औष-धी व माद-क प-दार्थ	एकूण औष-धी व माद-क प-दार्थ	चा-या-ची पिके	संकीर्ण असाद्य पिके	एकूण असाद्य पिके	ओलि-ताखा-लील एकूण क्षेत्र
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1	नागपुराश	1993-94	-	35	39	-	-	-	6	45	93	917
		1995-96	-	415	571	-	-	-	-	45	640	1661
2	सांवनेर	1993-94	-	10	499	15	-	15	8	3	1334	7776
		1995-96	-	678	1111	5	-	5	98	-	2076	12819
3	पारशिवनी	1993-94	-	537	552	-	-	-	-	3	879	3149
		1995-96	-	337	473	-	-	-	-	241	872	7225
4	रामटेक	1993-94	-	-	2	-	1	1	-	-	3	6198
		1995-96	-	15	27	-	4	4	-	25	56	9022
5	मौजा	1993-94	-	1312	1466	-	-	-	-	1	1467	17829
		1995-96	-	1615	1956	-	-	-	-	3	1960	20836
6	कामठी	1993-94	-	705	736	-	-	-	-	58	794	5049
		1995-96	56	815	1267	-	-	-	5	-	1718	9222
7	कुही	1993-94	-	487	487	-	-	-	-	-	487	9763
		1995-96	14	612	1295	-	-	-	-	46	1367	20964

....56....

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : नागपूर

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करड- हं	इतर गळी- ताची पिके	एकूण गळी- ताची पिके	तंबा- सू	इतर औष- धी व माद- क प- दार्थ	एकूण औष- धी व माद- क प- दार्थ	चा- -या- ची पिके	संकीर्ण साय पिके	एकूण असा- य पिके	ओलि- ताखा- लील एकूण क्षेत्र
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
8	भिवापूर	1993-94	-	98	98	-	-	-	-	-	98	3651
		1995-96	5	87	92	-	-	-	-	-	92	5378
9	उमरेड	1993-94	-	1425	1427	-	-	-	-	-	2059	7165
		1995-96	11	1337	1373	-	-	-	-	-	2089	10580
10	नागपूरगा	1993-94	-	10	12	-	-	-	-	39	51	5702
		1995-96	3	251	683	-	-	-	-	-	812	10167
11	हिंमणा	1993-94	-	-	63	-	-	-	-	252	750	4132
		1995-96	-	275	377	-	-	-	-	-	1092	7116
12	काटोल	1993-94	-	11	398	-	-	-	2	20	426	8674
		1995-96	1	30	333	-	-	-	1	35	379	11306
13	नरसेड	1993-94	-	2	191	-	-	-	10	4	298	9466
		1995-96	2	16	54	-	-	-	13	16	299	12311
14	कळमेरुचेर	1993-94	-	-	740	-	-	-	-	22	1194	7614
		1995-96	-	15	1045	-	-	-	5	21	1651	10833
जिल्हा		1993-94	-	4632	6710	15	1	16	26	447	9933	96876
एकूण		1995-96	92	6498	10657	5	4	9	122	432	15103	148840

टिप : 1) 1993-94 चे आकडे सुधारित आहेत. व 1995-96 ची आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे.

..... 57. 19-2001
 तत्का क्रमांक : 3.6 (अ)
 तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी
 जिल्हा : नागपूर
 वर्ष : 1993-94 व 1995-96
 30-2001

क्र.	तहसिल	डिडी व र्थ	सिंचन विहिरीची एकूण संख्या	बापरात असलेल्या विहिरींची संख्या	वापरात नसलेल्या विहिरींची संख्या	इतर विहिरींची संख्या
1	नागपूर	1993-94	349	4	288	75
		1995-96	1390	4	255	75
2	सावनेर	1993-94	3826	-	3846	514
		1995-96	3971	-	3918	514
3	पारशिवनी	1993-94	900	107	715	314
		1995-96	1085	202	986	317
4	रामटेक	1993-94	1202	177	610	157
		1995-96	1352	180	488	172
5	मौदा	1993-94	1223	-	-	-
		1995-96	1049	-	-	-
6	कामठी	1993-94	1069	-	345	399
		1995-96	1697	28	1525	428
7	कुही	1993-94	1543	120	370	1325
		1995-96	2207	271	432	546
8	भिवापूर	1993-94	609	-	278	205
		1995-96	780	320	476	199

तत्का क्र. 3.6(अ) पुढे सुरु ....

तत्का क्रमांक : 3.6 (अ) पुढे सुरु ..

तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरीवर डिझेल पंप	बासविलेले विजेचे पंप	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरी संख्या	इतर विहिरींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
9	उमरुड	1993-94	2111	310	1225	558	562
		1995-96	2378	335	1267	530	566
10	नागपूरगा	1993-94	1373	30	815	239	10
		1995-96	1396	35	823	239	112
11	हिंगणा	1993-94	1858	-	2290	1803	380
		1995-96	2269	5	2632	858	392
12	काटोल	1993-94	40167	-	5957	1665	622
		1995-96	10182	13	6842	1397	674
13	नरखेड	1993-94	7392	64	6485	5257	1938
		1995-96	9772	15	7568	4915	2037
14	कळमेडवर	1993-94	7318	22	5490	2381	1163
		1995-96	7855	15	5415	2372	447
जिल्हा		1993-94	40940	834	28714	14892	7294
एकूण		1995-96	47383	1408	31627	12562	8404

टीप :- 1993-94 चे आकडे सुधारित आहेत. 1995-96 ची आकडेवारी अस्थायी स्वरूपाची आहे.

आधार 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे.

2) जिल्हा ऋतु पीके अहवाल, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

तालुकावार कुपनलिका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या
जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1996-97

अ. क्र.	तहसील	घशस्वी कुंप नलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युत पंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	नागपूर (श)	301	256	34	2395	607
2	सावनेर	8	8	-	201	11
3	पारशिवनी	28	27	-	246	24
4	रामटेक	36	36	-	487	21
5	मौदा	44	55	-	398	25
6	कामठी	21	21	-	272	23
7	कुही	16	16	-	441	28
8	भिवापूर	18	16	-	256	22
9	उमोड	18	18	-	244	19
10	नागपूर (ग्र)	58	58	-	329	25
11	हिंमणा	34	34	-	328	15
12	काटोल	25	19	-	343	27
13	नरखेड	16	16	-	306	37
14	कळनेश्वर	18	16	-	260	26
जिल्हा एकूण		641	596	34	6504	908

टिप : रकाना क्र. 6 व 7 मधील आकडेवारी संचीत असून रकाना क्र. 3 ते 5 मधील आकडेवारी 1996-97 करिता दिलेली आहे.

आधार : 1) वरिष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, नागपूर.

2) उप अभियंता, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, नागपूर.

3) कार्यकारी अभियंता, पाणीपुरवठा विभाग, महानगरपालिका, नागपूर.

..... 60.....

तक्ता क्र. 3.7

लघुपाटबंधा-यांची कामे

जिल्हा - नागपूर

वर्ष : 1996-97

अ. क्र.	तहसील	उपयोगात नसलेली कामे (संख्या) 31/3/97 पर्यंत				उपयोगात असलेली कामे (संख्या) 31/3/97 पर्यंत			
		जिल्हा परिषद	राज्य	स्वाजगी/ सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	स्वाजगी/ सहकार	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूर [श]	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	70	4	-	74
3	पारशिवनी	-	-	-	-	67	3	-	70
4	रामटेक	-	2	-	2	233	6	-	239
5	मौदा	-	-	-	-	39	1	-	40
6	कामठी	-	-	-	-	23	-	-	23
7	कुही	-	-	3	3	144	2	2	148
8	भिवापूर	-	3	-	3	120	7	-	129
9	उमरेड	-	5	-	5	62	7	3	72
10	नागपूर [ग्रा]	-	-	-	-	52	3	-	55
11	हिंणणा	-	2	2	4	106	5	-	111
12	काटोल	-	1	-	1	293	4	-	297
13	नरखेड	-	-	-	-	178	3	-	181
14	कळमेश्वर	-	-	-	2	69	2	-	71
जिल्हा एकूण		-	13	5	18	1456	47	5	1508

तक्ता क्र. 3.7 पुढे सुरु...

....६।....
नक्शा क्र. ३.७ पुढे चालू
लघुपाटबंधा-यांची कामे

जिल्हा :- नागपूर

वर्ष : 1996-97

अ. क्र.	तहसील	चापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)				ओलिताखालील निष्कळ क्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	नागपूर [श]	-	-	-	-	-	-	-	-
2	साचनेर	609	1503	-	2112	609	230	-	839
3	पारशिवनी	597	1008	-	1605	597	404	-	1001
4	रामटेक	4514	1628	-	6142	4514	392	-	4906
5	मौदा	744	194	-	938	744	167	-	911
6	कामठी	539	-	-	539	539	-	-	539
7	कुही	2770	941	290	3711	2770	766	240	3776
8	भिवापूर	2633	3063	-	5701	2633	2271	-	4909
9	उमोड	2156	3268	800	6224	2156	1396	800	4352
10	नागपूर (गा 1)	1020	639	540	2199	1020	301	405	1726
11	हिंगणा	1280	1867	-	3147	1280	388	335	2003
12	काटोल	2447	1419	-	3866	2447	423	-	2870
13	नरसेड	759	934	-	1693	759	213	-	972
14	कळमेश्वर	848	1558	-	2406	848	668	-	1516
जिल्हा एकूण		20921	13022	1630	40283	20921	7669	1730	30370

- आधार :
- 1) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, नागपूर.
  - 2) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, नागपूर.
  - 3) कार्यकारी अभियंता, लघुसिंचन विभाग, जिल्हा परिषद १ व २ नागपूर.
  - 4) जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून 1997-अखेरची

अ. क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प		मध्यम प्रकल्प		
1	2	1)	1)	2)	3)	
1	प्रकल्पाचे नांव	पेंच प्रकल्प	1) रामटेक	2) वेणा	3) कान्होलीबारा	
2	प्रकल्पाचे स्थान	नवेगांवखैरी	रामटेक	व्याहाडपेठ	कान्होलीबारा	
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1975	1914	1968	1978	
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-	
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	29419	29.12	97.66	288.09	
4	धरण					
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी)	44.50	22.19	18.18	21.10	
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	44.50	22.19	18.18	21.10	
5	कालवा	उजवा	डावा	उजवा	उजवा	
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	48.46	32.85	40.00	10.00	20.46
	ब) पूर्ण लांबी	48.46	32.85	40.00	10.00	20.46
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी)	-	-	-	23.567	21.520
7	30.6.97 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	5.57	-	-	5.61	1.34
8	एकूण लाभक्षेत्र	188150		उ. ना.	2500	9424
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	126913		उ. ना.	2000	6025
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	101200		उ. ना.	1214	3369
11	सध्या 96-97 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)					
	अ) बारमाही	472		उ. ना.	-	3
	ब) हंगामी	58487		उ. ना.	-	491

..... 69 .....
 तक्ता क्र. 3.8 पुढे चालू

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून 1997 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प				
1	2	4)	5)	6)	7)	
1	प्रकल्पाचे नांव	4) पांढराबोडी	5) मकरधोकडा	6) चंद्रभागा	5) उमरीनाला	
2	प्रकल्पाचे स्थान	कळमना	मकरधोकडा	डोरली	उमरी	
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1967	1978	1985	1971	
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-	
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	42.46	169.45	118.37	41.66	
4	धरण					
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी.)	15.24	19.01	20.13	20.51	
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	15.24	19.01	20.13	20.51	
5	कालवा	उजवा	डावा	डावा	उजवा	डावा
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	19.30	25.38	9.00	8.00	6.00
	ब) पूर्ण लांबी	19.30	25.38	9.00	8.00	6.00
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी.)	13.865	21.359	8.885	5.70	
7	30.6.97 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	1.39	उ. ना.	उ. ना.	0.14	
8	एकूण लाभक्षेत्र	1361	5182	3974	2469	
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	1030	3256	3181	1902	
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	862	2695	2226	963	
11	सध्या 96-97 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)					
	अ) बारमाही	1	1	138	62	
	ब) हंगामी	876	2285	116	284	

तक्ता क्र. 3.8 पुढे सुरु...

....64....
तक्ता क्र. 3.8

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून 1997 अखेरची

अ. क्र. बाब

मध्यम प्रकल्प

1	2	8)	9)	10)	11)
1	प्रकल्पाचे नांव	8) केसरनाला	9) मोरघाम	10) कोलारनदी	11) खेकरानाला
2	प्रकल्पाचे स्थान	तेलकामठी	लिंगा	जुनेवाणी	राजेगांव
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	1973	1979	1983	1985
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	66.08	74.05	1481.43	1034.62
4	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी)	19.32	16.54	30.155	21.50
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	19.32	16.54	30.155	21.50
5	कालवा	उजवा	उजवा	डावा	डावा
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	6.00	5.94	4.59	23.70
	ब) पूर्ण लांबी	6.00	5.94	4.59	23.70
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी)	4.30	4.44	35.380	26.134
7	30.6.97 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	ल. पा. खाली	0.38	3.84	0.22
8	एकूण लाभक्षेत्र	1052	1713	10255	4837
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	937	1413	8080	3028
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	607	960	5944	2610
11	सध्या 96-97 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)				
	अ) बारमाही	15	110	165	6
	ब) हंगामी	24	41	788	250

तक्ता क्र. 3.8 पुढे सुरु....

तकता क्र. 3.8 पुढे चालू

मौजे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : नागपूर

जून 1997 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प			
1	2	12)	13)	14)	15)
1	प्रकल्पाचे नांव	12) पेंढरीनाला	13) जामनदी	14) हिवरानाला	15) सायकी-मकर
2	प्रकल्पाचे स्थान	पेंढरी	रिधोरा	इंदापूर	सायकी
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	काम बंद	1996-97	अनु. अप्राप्त	1995-96
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे सर्च लाखांत	933.99	4174.41	-	1788.738
4	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी.)	20.89	24.00	-	15.245
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	-	24.00	-	15.245
5	कालवा				
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	2.32	39.00	-	22.41
	ब) पूर्ण लांबी	निरंक	25.00	-	22.41
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी.)	7.62	28.05	-	14.74
7	30.6.97 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	-	8.01	-	2.00
8	एकूण लाभक्षेत्र	-	10674	-	8519
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	-	8430	-	2543
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	-	7180	-	2320
11	सध्या 96-97 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)				
	अ) बारमाही	निरंक	निरंक	-	निरंक
	ब) हंगामी	निरंक	निरंक	-	1910

टीप :- रामटेक तलावाचे क्षेत्र हे पेंच प्रकल्पाच्या ओलिताखालील क्षेत्रामध्ये अंतर्भूत आहे.

आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, नागपूर मध्यम प्रकल्प विभाग, नागपूर.

2) कार्यकारी अभियंता, नागपूर पाटबंधारे विभाग, नागपूर.

3) प्रकल्प अधिकारी भू व जल व्यवस्थापन, पथदर्शी प्रकल्प, नागपूर.

..... 66.....
तक्ता क्रमांक :- 3.9

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलितासाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलितासालील निव्वळ क्षेत्र वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- नागपूर

वर्ष:- 1990-91

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		संस्था धारण		एकूण धारण		पूर्णपणे ओलितासालील	
		संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ	संख्या	क्षेत्र फळ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	0.02 हेक्टरसालील	237	1	1	0	0	0	238	1	22	0
2	0.02 - 0.5 हेक्टर	11040	3495	366	116	35	12	11441	3623	2697	876
3	0.5 - 1.0 -- "	29273	22935	897	695	49	36	30219	23666	4369	3459
4	1.0 - 2.0 -- "	69936	102566	2091	3039	78	114	72105	105769	5984	7976
5	2.0 - 3.0 -- "	36736	83704	1488	3624	58	141	38282	92469	1904	4208
6	3.0 - 4.0 -- "	20775	71788	888	3069	36	122	21699	74979	1463	4491
7	4.0 - 5.0 -- "	13656	60753	662	2932	23	101	14341	63796	420	1673
8	5.0 - 7.5 -- "	15888	95844	804	4848	57	364	16749	101056	333	1672
9	7.5 - 10.0 -- "	5576	47485	324	2764	12	102	5912	50351	106	705
10	10.0 - 20.0 -- "	3801	48362	264	3430	37	531	4102	52323	48	396
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	311	8443	30	796	24	1243	365	10482	0	0
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		207229	550376	7815	25363	409	2766	215453	578505	17846	25456

तक्ता क्र. 3.9 पुढे सुरु ....

तक्ता क्रमांक :- 3.9 पुढे सुरु ..

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन, आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित

जिल्हा:- नागपूर		धारण जमिनीची संख्या.					(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)				
		वर्ष:- 1990-91									
अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	पूर्णपणे जिरा-ईत धारण संख्या	जिरा-क्षेत्रफळ	अंशतः ओलिताखाली धारण संख्या	एकूण क्षेत्रफळ	ओलिताखालील क्षेत्र	ओलिताखालील क्षेत्र निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्र	संपूर्ण मालकीचे व कसलेले संख्या	क्षेत्रफळ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1	0.02 हेक्टरखालील	19	0	0	0	0	22	0	238	1	
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	8054	2275	445	168	109	3142	985	11441	3623	
3	0.05 - 1.0 -- "	22197	16370	2871	2200	1213	7740	4692	30215	23663	
4	1.0 - 2.0 -- "	53082	71858	12382	17670	8021	18366	15997	72066	105715	
5	2.0 - 3.0 -- "	27384	58833	8646	19753	7901	10550	12109	38244	92371	
6	3.0 - 4.0 -- "	14359	43537	5786	18579	6471	7249	10965	21637	74763	
7	4.0 - 5.0 -- "	9124	34552	4732	19077	7253	5152	8926	14293	63588	
8	5.0 - 7.5 -- "	10327	52234	6026	32766	10329	6359	12001	16715	100860	
9	7.5 - 10.0 -- "	3384	23578	2408	18308	5874	2514	6579	5892	50190	
10	10.0 - 20.0 -- "	2228	21800	1796	19034	5401	1844	5797	4084	52062	
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	142	2555	227	4785	1441	227	1441	359	10308	
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		150298	327592	45319	152340	54013	63165	79469	215184	577144	

तक्ता क्रमांक - 3.9 पुढे सुरु ..

वहित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- नागपूर

वर्ष:- 1990-91

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	संपूर्ण भाडेपट्टीचे धारण		संपूर्ण इतरामार्फत कसलेले धारण		अंशतः मालकीचे, अंशतः भाडेपट्टीचे व इतरामार्फत कसलेले धारण				एकूण क्षेत्रफळ
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	मालकीचे क्षेत्रफळ	भाडेपट्टीचे क्षेत्रफळ	इतरामार्फत कसलेले क्षेत्र	
1	2	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	0.02 हेक्टरखालील	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0.02 - 0.05 - हेक्टर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0.05 - 1.0 -- " --	4	3	0	0	0	0	0	0	0
4	1.0 - 2.0 -- " --	17	23	0	0	22	16	10	5	31
5	2.0 - 3.0 -- " --	0	0	7	15	31	47	17	19	83
6	3.0 - 4.0 -- " --	15	58	9	32	38	58	25	45	128
7	4.0 - 5.0 -- " --	10	46	10	42	28	66	16	28	110
8	5.0 - 7.5 -- " --	0	0	5	34	29	65	92	5	162
9	7.5 - 10.0 -- " --	0	0	0	0	20	94	67	0	161
10	10.0 - 20.0 -- " --	5	94	0	0	13	85	62	20	167
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	0	0	0	0	6	87	0	87	174
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		51	222	31	123	187	518	289	209	1016

आधार : महा. शासनाच्या कृषि विभागाने 1990-91 मध्ये घेतलेल्या कृषि गणनेतील सांख्यिकी तक्ते

....69....

तक्ता क्रमांक : 3.10

कृषिविषयक अवजारे- कृषि गणना

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1992

अ. क्र.	तहसील	नांगरांची संख्या		बैलगा-इया संख्या	ऊसाचे चरक		ओलीतासाठी		ट्रॅक्टर संख्या	तेलघाणी	
		लाक-डी	लोखंडी		शक्ति-चालणारे	बैल म-दतीने चालणारे	तेला-चालणारे	विद्युत पंप		विद्यु-त शक्ति-चालणारी	इतर शक्ति-चालणारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूरशा	191	120	163	-	-	31	109	9	-	-
2	सावनेर	5003	1102	5420	-	-	116	2995	19	1	-
3	पारशिवनी	5628	601	4136	-	-	137	561	36	1	-
4	रामटेक	8109	1190	3324	-	-	353	1017	76	-	-
5	मौदा	8411	1859	6542	-	7	464	1393	321	12	4
6	कामठी	4181	570	3570	4	-	83	1592	43	8	-
7	कुही	10384	476	6637	1	-	498	1451	42	1	-
8	भिवापूर	7142	9245	5828	-	41	289	867	29	6	15
9	उमरेड	6503	2130	5146	27	21	631	1092	29	9	-
10	नागपूरगा	2942	1033	3037	-	-	167	2255	49	1	-
11	हिंमणा	2654	1482	2831	-	1	99	2329	22	-	-
12	काटोल	10337	2424	2392	3	-	-	6693	27	-	-
13	नरखेड	4124	1371	4712	7	-	36	11655	47	7	-
14	कळमेश्वर	2092	767	4509	-	-	82	4753	40	39	-
जिल्हा एकूण		77701	24370	58247	42	70	2936	38762	789	85	19

आधार : पशुगणना, 1992 ची आकडेवारी

.....70.....
 तत्का क्रमांक : 3.11

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1996-97

अ. क्र.	तहसील	बा						ब			
		(अ) दुष्काळ		व		ति		टंचाई			
		एकूण गावे संख्या	गस्त गावे संख्या	गस्त कुटुंबे संख्या	जमीन महसूल पूर्ण व निलंबित बाँबन दिलेली गावे संख्या	अंदाजित हानी पिक न घेणे	पशुधन मालमत्ता इ.ची हानी	मदतीची हाती घेतलेली कामे	कामावर घेतलेल्यांची संख्या	केलेला खर्च रुपये	शेत जमिन अधिनियम खाली दिलेली तराई रुपये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	नागपूर (श)	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	मौदा	124	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	192	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंमणा	156	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	189	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	नरखेड	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण	1953	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तत्का क्र. 3.11 पुढे सुरु .....

अ. तहसील	ब												
	(ब)	अ	व	र्ष	ण	स	द्दृ	श	प	रि	स्थि	ती	
एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक संख्या	जमिन महसुल पूर्ण निलंबन दि-लेली गावे संख्या	अंदाजित हानी रु. पिक पशु-धन माल-मत्ता इ. ची हानी	मदती-ची हा-ती घे-तलेली कामे	कामा-वर घेतले-ल्यांची संख्या	केले-ला खर्च रुपये	शेत ज-मिन अधि-निय-माखा-ली दि-लेली तगाई रुपये					
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1 नागपूर (श)	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
2 सावनेर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
3 पारशिवनी	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
4 रामटेक	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
5 मौदा	124	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
6 कामठी	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
7 कुही	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
8 भिवापूर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
9 उमरेड	192	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
10 नागपूरसांगी	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
11 हिंगणा	156	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
12 काटोल	189	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
13 नरसेड	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
14 कळमेश्वर	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
जिल्हा एकूण	1953	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

तक्का क्रमांक : 3.11 पुढे सुरु ..

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1996-97

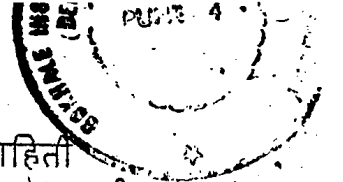
ज.	तहसील	बा		जमिन	अंदाजित	मदती-	कामा-	केले-	शेत ज-		
		(क)	पू							र	
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक-संख्या हजा-रात	महसु-ल पूर्ण निलंब-न दि-लेली गावे संख्या	हानी रु. पशु-धन माल-मत्ता इ.	ची हां-ती घे-तलेली कामे	वर घेतले-ल्यांची संख्या	ला स्वर्च-रुपये	मिन अधि-निय-मासा-ली दि-लेली तगाई रुपये	
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	नागपूर (श)	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	120	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	मौदा	124	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	186	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवांपूर	137	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	192	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंगणा	156	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	189	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	नरखेड	154	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा	1953	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण										

टिप - या तक्त्यात दर्शवलेली गावे सेटलमेंटचे असल्याने 1991 च्या जनगणनेच्या आधारावर गावांची संख्या जुळणार नाही.

आधार - मा. जिल्हाधिकारी (महसूल शाखा), नागपूर

.... 78 ....

तक्ता क्र. 3.12

टंचाईच्या पूर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती
जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1996-97

क्र.	तहसील	मंडळाने नांव	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
1	2	3	4	5
1	नागपूर (रा)	१) नागपूर I शहर	29	निःशुद्ध
		२) पारडी	25	---
2	सावनेर	१) सावनेर	46	---
		२) खापा	47	---
		३) केळवद	45	---
3	पारशिवनी	१) पारशिवनी	27	---
		२) नवेगांव	62	---
		३) कन्हान	31	---
4	रामटेक	१) रामटेक	59	---
		२) नगरधन	33	---
		३) देवलापार	65	---
5	मौदा	१) मौदा	41	---
		२) निमखडा	33	---
		३) खात	50	---
6	कामठी	१) कामठी	39	---
		२) बडोदा	39	---
7	कुही	१) कुही	50	---
		२) तितूर	38	---
		३) माढळ	43	---
		४) वेलतूर	55	---
8	भिवापूर	१) भिवापूर	54	---
		२) नांद	38	---
		३) कारगांव	45	---

तक्ता क्र. 3.12 पुढे सुरु...

तक्ता क्र. 3.12 पुढे चालू

टंचाईच्या पूर्वेतहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती

जिल्हा : नागपूर

वर्ष : 1996-97

अ. क्र.	तहसील	मंडळाचे नाव	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
1	2	3	4	5
9	उमरुड	१) उमरुड	45	निरंक
		२) सिरसी	40	---
		३) बेला	55	---
		४) पाचगांव	52	---
10	नागपूर (गा)	१) नागपूर (ग्रामीण)	48	---
		२) बोरी	61	---
		३) वाडी	52	---
11	हिंगणा	१) हिंगणा	42	---
		२) कान्होलीबारा	59	---
		३) गुमगांव	55	---
12	काटोल	१) काटोल	48	---
		२) पेनवा	42	---
		३) कोंढाळी	54	---
		४) मेटपांजरा	45	---
13	नरखेड	१) नरखेड	31	---
		२) सावरगांव	30	---
		३) जलालखेडा	51	---
		४) पारडसिंगा	42	---
14	कळमेश्वर	१) कळमेश्वर	39	---
		२) धापेवाडा	33	---
		३) मोहघा	38	---

जिल्हा एकूण

44

1953

टीप : 1) या तक्त्यात दर्शवलेली गावे सेटलमेंट 1 असल्याने 1991 च्या जनगणनेच्या आधारावर गावांची संख्या जुळणार नाही.

आधार : मा. जिल्हाधिकारी (महसूल शाखा), नागपूर.

.....75.....

तक्ता क्रमांक - 4.1

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा: नागपूर

अ. क्र.	तहसील	विदेशी/संकरीत गाई व बैल				
		अडीच वर्षांवरील बैल				
		केवळ पैदाशी करिता ठेवलेले वळ	पैदाशी व कामाकरिता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामा करिता उपयोगात आणलेले बैल	पैदाशीसाठी अथवा कामासाठी उपयोगात न आणलेले बैल	एकूण (3 ते 6)
1	2	3	4	5	6	7
1	नागपूर (शहर)	4	25	38	6	73
2	सावनेर	12	18	380	15	425
3	पारशिवनी	18	16	296	23	353
4	रामटेक	18	25	335	14	392
5	मौदा	29	18	330	47	424
6	कामठी	20	29	137	28	214
7	कुही	12	24	223	2	261
8	भिचापूर	5	7	350	28	390
9	उमरेड	63	77	397	51	588
10	नागपूर(गा)	12	33	240	7	292
11	हिंमणा	48	33	413	64	558
12	काटोल	42	27	1248	2	1319
13	नरसेड	12	6	236	15	269
14	कळमेश्वर	16	14	263	14	370
जिल्हा एकूण		311	352	4886	316	5865

तक्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु...

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	विदेशी / संकरित गाई व बैल					
		अडीच वर्षावरील गाई			विदेशी/संकरित अडीच वर्षांपर्यंत		
		दुभत्या	एकदाही न व्यायलेल्या व आटलेल्या	इतर	एकूण गाई	एकूण	शी संकरित गाई व बैल
1	2	8	9	10	11	12	13
1	नागपूर (शा)	451	195	-	646	532	1251
2	सावनेर	1600	1854	41	3495	3005	6925
3	पारशिवनी	611	647	23	1281	1322	2956
4	रामटेक	739	625	36	1400	1630	3422
5	मौदा	940	849	59	1848	1729	3999
6	कामठी	531	331	25	887	1079	2180
7	कुही	444	376	7	827	986	2054
8	भिवापूर	265	261	28	554	539	1533
9	उमरुड	375	449	28	852	767	2207
10	नागपूरगा	737	616	20	1373	1452	3117
11	हिंगणा	1040	891	123	2054	1959	4571
12	काटोल	2006	1644	30	3680	4032	9031
13	नरखेड	705	735	28	1468	1331	3068
14	कळमेश्वर	849	978	28	1855	1665	3827
जिल्हा एकूण		11293	10451	476	22220	22058	50143

तक्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु....

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल						
		तीन वर्षावरील बैल			तीन वर्षावरील गाई			
		केवळ पै- दाशीसा- ठी वापर- लेले वळ	पैदाशी व कामाकरि- ता उपयो- गात आण- लेले	केवळ कामा- करिता वापरलेले	इतर बैल	एकूण 3 वर्षाव- रील बै- ल(14+15 +16+17)	दुभत्या आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या गाई	
1	2	14	15	16	17	18	19	20
1	नागपूर (श)	36	19	1298	61	1414	4048	2800
2	सावनेर	89	100	15625	301	16115	4061	13285
3	पारशिवनी	502	311	14345	378	15536	3966	10538
4	रामटेक	193	298	16896	443	17830	5729	10145
5	मौदा	163	363	18180	711	19422	3739	6134
6	कामठी	302	452	10834	382	11970	3961	5369
7	कुही	99	283	22331	426	23139	4657	9340
8	भिवापूर	272	654	16365	1091	18382	2342	9166
9	उमरुड	247	665	17458	829	19199	4214	11146
10	नागपूर(गा)	206	46	13549	178	13979	5473	10878
11	हिंगणा	150	77	12213	313	12763	3680	9687
12	काटोल	102	29	17981	26	18138	7317	15449
13	नरसेड	65	108	16140	229	16542	5022	13338
14	कळमेश्वर	59	138	11873	332	12402	3227	8355
जिल्हा एकूण		2490	3543	205088	5700	216821	61435	136130

तक्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु...

....78....

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल				
		३ वर्षांवरील गाई इतर	एकूण गाई	तीन वर्ष व त्याखालील देशी वासरे	एकूण देशी गाई व बैल (18+22+23)	विदेशी / संकरीत व देशी एकूण गाई व बैल (13+24)
1	2	21	22	23	24	25
1	नागपूर (शा)	41	6889	4664	12967	14218
2	सावनेर	345	17691	13082	46888	53813
3	पारशिवनी	192	14696	12350	42582	45538
4	रामटेक	110	15984	15781	49595	53017
5	मौदा	112	9985	10640	40047	44046
6	कामठी	410	9740	8636	30346	32526
7	कुही	182	14179	13496	50814	52868
8	भिवापूर	417	11925	11114	41421	42954
9	उमरुड	229	15589	13372	48160	50367
10	नागपूरसागा	294	16645	12334	42958	46075
11	हििंगणा	94	13461	11495	37709	42280
12	काटोल	79	22845	14566	56549	65580
13	नरखेड	545	18905	15765	51212	54280
14	कळमेडवर	107	12188	8601	33191	37018
जिल्हा एकूण		3157	200722	166896	584439	634580

तक्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु....

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	म्हशी व डे						
		तीन वर्षावरील डे					३ वर्षावरील म्हशी	
		केवळ पैदाशी साठी ठेवलेले	पैदाशी साठी व कामासाठी ठेवलेले	केवळ कामा- साठी ठेवलेले	इतर	एकूण डे	दुभत्या	आटलेल्या व न व्याप- लेल्या
1	2	26	27	28	29	30	31	32
1	नागपूर (श)	74	5	1	6	86	4779	1479
2	सावनेर	95	10	84	15	204	1107	1412
3	पारशिवनी	132	61	5	18	216	1429	1378
4	रामटेक	145	13	195	16	369	1837	1909
5	मौदा	80	23	20	65	188	2542	2165
6	कामठी	166	56	61	52	335	2164	1069
7	कुर्ही	59	10	-	16	85	1187	1503
8	भिवापूर	89	26	21	31	167	645	1164
9	उमरेड	139	26	21	33	219	1434	2004
10	नागपूरगा	234	19	39	4	296	4292	3042
11	हिंमणा	173	25	18	28	244	1752	1867
12	काटोल	155	2	-	2	159	2539	3461
13	नरहेड	78	7	2	25	112	1824	2353
14	कळमेश्वर	66	11	3	18	98	1025	1395
जिल्हा एकूण		1685	294	470	329	2778	28556	26202

तक्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु....

.....20.....
 तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - नागपूर

क्र.	तहसील	म्हशी व रेडे			एकूण गोजातीय	
		२ वर्षावरील म्हशी इतर	एकूण म्हशी	रेडे २ वर्षे व त्याखालील		एकूण म्हशी व रेडे
1	2	33	34	35	36	37
1	नागपूर (श)	35	6293	2167	8546	22764
2	साकनेर	18	2537	1361	4102	57915
3	पारशिवनी	33	2840	1385	4441	49971
4	रामटेक	79	3325	2449	6643	59660
5	मौदा	68	4775	3050	8013	52059
6	कानडी	48	3281	2146	5762	38238
7	कुही	10	2700	1620	4405	57273
8	मिवापूर	39	1848	1222	3237	46191
9	उमरेड	30	3468	2264	5951	56313
10	नागपूर(गा)	57	7391	3621	11308	57383
11	हिंगणा	46	3665	1577	5486	47766
12	काटोल	13	6013	3128	9300	74880
13	नरसेड	77	4254	2871	7037	61317
14	कळमेश्वर	13	2438	1069	3605	40623
जिल्हा एकूण		571	55328	29730	87836	722408

तक्ता क्र. 4.1 पुढे सुरु....

.... 81....

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	मेंढ्या	बकऱ्या	घोडे व शिंगरे	इतर पशुधन	एकूण पशुधन	एकूण कॉबड्या	एकूण कुक्कुट पक्षी
1	2	38	39	40	41	42	43	44
1	नागपूर शहर	2	19254	65	2656	44741	75174	75284
2	सावनेर	1368	27987	13	1033	88316	34380	34432
3	पारशिवनी	421	23115	2	1083	74600	19482	19502
4	रामटेक	1	22535	14	819	83029	40217	40722
5	मौदा	7	21679	14	126	73385	59170	59180
6	कामठी	403	19168	1	1922	59780	21973	22031
7	कुही	1001	30953	149	894	90270	55108	55177
8	भिवापूर	1332	17356	23	378	65280	29887	29904
9	उमतेड	1963	20310	1	956	79548	54195	54195
10	नागपूरसांगी	12	21988	10	290	79683	49174	49174
11	हिंमणा	3128	20000	49	875	71818	35440	35440
12	काटोल	1635	24158	70	901	101644	48360	48741
13	नरखेड	2511	20316	43	440	84627	23960	23972
14	कळमेडवर	3357	18915	12	706	63613	51206	51224
जिल्हा एकूण		17141	307732	466	13089	1060836	597726	598973

आधार : पशुगणना 1992

.... 02....

तक्ता क्रमांक : 4.2

जिल्हयातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या 1996 - 97

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार								
		पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे	पशुरोग अन्वेषण केंद्रे/प्रयोगशाळा	फिरते पशुरोग नियंत्रण पथके	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	दक्षता पथके		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नागपूर(श)	1	1	1	-	-	1	1	-	-
2	सावनेर	-	-	3	3	-	-	-	-	1
3	पारशिवनी	-	-	3	4	-	-	-	-	-
4	रामटेक	-	-	5	4	-	-	-	1	-
5	मौदा	-	-	3	2	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	3	1	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	3	5	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	2	5	-	-	-	-	-
9	उमरुड	-	-	5	3	-	-	-	-	-
10	नागपूर(ग्रा)	-	-	2	3	-	-	-	-	-
11	हिंमणा	-	-	2	3	-	-	-	-	-
12	काटोल	-	-	5	3	-	-	-	1	-
13	बरसेड	-	-	3	6	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	3	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1	1	43	42	-	1	1	2	1

तक्ता क्र. 4.2 पुढे सुरु....

....३३....

तत्का क्रमांक : 4.2 पुढे चालू

जिल्हयातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या : 1996 - 97

जिल्हा : नागपूर

अ. तहसील		पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार										
क्र.		कृत्रिम म स्तन प्रशि- क्षण केंद्रे	विभा- गीय कृत्रिम म स्तन केंद्रे	जिल्हा कृत्रिम स्तन केंद्रे	आधार भूत ग्राम केंद्रे	कृत्रिम जिल्हा परिष- दा क- डील	स्तन केंद्रे आधार भूत ग्राम केंद्रा- साली	पशुपे- दास केंद्रे	सधन कुक्कु- ट वि- कास गट	मेघ पैदा- स केंद्रे	शेळी पैदा- स केंद्रे	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	नागपूरश.	-	1	1	1	1	3	3	1	1	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	6	1	8	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	6	-	3	-	-	-	-
4	रामटेक	-	1	-	-	6	-	5	-	-	-	-
5	मौढा	-	-	-	-	5	-	6	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	4	2	1	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	7	-	4	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	6	-	5	-	-	-	-
9	उमरेड	-	1	-	-	7	2	5	-	-	-	-
10	नागपूरगा	-	-	-	-	5	8	1	-	-	-	-
11	हिंगणा	-	1	-	-	5	-	7	-	-	-	-
12	काटोल	-	2	-	-	8	-	12	-	-	-	-
13	नरसेड	-	-	-	-	9	-	7	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	3	2	6	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		-	6	1	1	78	18	73	1	1	-	-

आधार : पशुसंवर्धन उपसंचालक, नागपूर.

... 84 ...
तक्ता क्रमांक 4.3

रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1996-97)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	संसर्गजन्य व बांडगुळजन्य रोग	लागण	मृत्यू
1	2	3	4
1.	एकूण पशूधनाची मृत्यू संख्या गाई, म्हशी व बैल	47	17
	अ) घटसप	9	7
	ब) लाळ्या (पायलाग)	28	-
	क) फण्या	10	10
	ड) फासी	-	-
	इ) सरा	-	-
	फ) देवी	-	-
	ग) हतर	-	-
	<u>एकूण :</u>	47	17
2.	मेंढ्या व बक्या		
	अ) फण्या	-	-
	ब) न्युमोनिया	-	-
	क) लाळ्या (पायलाग)	-	-
	ड) देवी	-	-
	इ) हतर	-	-
	<u>एकूण :</u>	-	-
3.	कोंबड्या		
	अ) राणीखेत (मानमोडी)	-	-
	ब) देवी	-	-
	क) बुळकांडी	-	-
	ड) हतर	-	-
	<u>एकूण :</u>	-	-

आधार :- 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, नागपूर

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि. प. नागपूर

तक्ता क्रमांक 4.3 (अ)

विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष (1996-97)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	सूचीकरण केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा अंतर्गत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या		लस टोचलेल्या जनावरांची संख्या
					एकूण वासरे	स्तंभ-6 पैकी संकरित वासरांची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर (श.)	42819	980	461	166	117	613978
2	सावनेर	25109	1775	2286	675	627	37368
3	पारशिवनी	23746	1938	1045	300	288	37368
4	रामटेक	56878	4486	4018	1565	1368	119835
5	मौदा	21281	1858	1987	587	499	37008
6	कामठी	22616	1324	1054	247	928	40953
7	कूही	22520	1333	1449	473	428	32211
8	भिवापूर	26591	1596	780	217	179	39816
9	उमरुह	48330	3420	3522	1119	962	73277
10	नागपुरागा	45030	5608	7962	2525	2376	115045
11	हिंमणा	30164	2289	1490	629	574	52706
12	काटोल	54444	6149	8534	2391	2498	120462
13	नरसेड	29504	1769	2816	513	454	34849
14	कळमेश्वर	24876	1190	1529	432	423	34642
	जिल्हा एकूण	473908	35715	38443	11839	11021	1389568

आधार : 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, नागपूर
2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि. प. नागपूर

तक्ता क्रमांक 4.4

मान्यताप्राप्त पशुवधगृह आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या(1996-97)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	पशुवध गृहांची संख्या	एकूण कत्तल केलेली जनावरे(संख्या)						एकूण
			गायी व बैल	म्हशी व डे	मेंढ्या	शेंळ्या/ बकऱ्या	डुकरे	इतर	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूरशा	2	-	-	8055	37327	-	-	45382
2	सावनेर	4	247	46	-	1447	-	-	1740
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	1	-	-	-	2956	-	-	2956
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कागठी	1	-	-	-	4260	-	-	4260
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापुर	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरुड	2	-	-	-	1090	-	-	1090
10	नागपूर [गा]	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंमण	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	2	-	-	14	2074	320	-	2408
13	नरसेड	3	-	-	-	814	198	-	1012
14	कळमेश्वर	2	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण	17	247	46	8069	49968	518	-	58848

आधार : 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उपसंचालक, नागपूर.

..... 87.....

तक्ता क्रमांक 4.5

जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष (1996-97)

जिल्हा :- नागपूर

(वनक्षेत्र चौ. कि. मी.)

अ. क्र.	विभाग	राखीव	संरक्षित	अवर्गीकृत	ए कू ण
1	2	3	4	5	6
1	महसूल विभाग	-	-	517	517
2	वन विभाग	1594	836	-	2430
	जिल्हा एकूण	1594	836	517	2947

टीप :- स्तंभ क्र. ३ मधील वनविभागासालील "राखीव" क्षेत्रात महाराष्ट्र वनविकास महामंडळाकडे हस्तांतरित केलेल्या वनक्षेत्राचा समावेश करण्यांत आलेला आहे.

आधार :- मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

तक्ता क्रमांक 4.6

जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने वर्ष (1996-97)

जिल्हा. नागपूर

अ. क्र.	वन उत्पादने	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील शिलकी उत्पादन धरून) (रु. हजारांत)
1	2	3	4	5
1	हमारती लाकूड (हजार घमी)	372.53	159.48	43066
2	जळाऊ लाकूड (हजार घमी)	3381.83	7435.55	12553
3	चंदन लाकूड (हजार घमी)	-	-	-
3A	फाटे (नग)	229063	182595	9247
4	<u>गौण वन उत्पादने</u>			
	अ) बांबू (संख्या)	594180	566681	2920
	ब) गवत इत्यादि (क्विंटल)	1700	1700	22
	क) विडी पाने (स्टॅ. बॅग)	63265	63265	47257
	ड) डिक (क्विंटल)	33	33	140
5	<u>इतर</u>			
	1. आपटा पाने	-	-	-
	2. मोहाची फुले (क्विं.)	-	-	-
	3. साणी व सनिजे	-	-	-
	4. हिरडा (क्विंटल)	-	-	-
	5. आंबा	-	-	-
	6. सिताफळ	-	-	82
	7. लाख (क्विंटल)	-	-	-
	8. इतर	-	-	122
6	एकूण गौण उत्पादने (4+5)	-	-	50544
	जिल्हा एकूण किंमत (1+2+3+6)	-	-	115410

आधार :- 1) उप वन संरक्षक, नागपूर

2) विभागीय व्यवस्थापक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ, नागपूर

.... ३९....
तक्ता क्रमांक 4.7

जिल्हयातील भुजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1996-97)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	नदीची लांबी (किमी)	मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्र (तळी, सरोवरे व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्र) (हेक्टर)	मत्स्यव्यवसायासाठी आणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भुजल मत्स्य उत्पादन (मॅ. टन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली किंमत (रुपये लाखांत)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखांत)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपुराशा	-	864	864	190	57.00	20
2	सावनेर	-	819	819	410	123.00	15
3	पारशिवनी	-	1832	1832	560	163.00	20
4	सामटेक	-	1729	1729	610	183.00	18
5	मौदा	-	130	130	40	12.00	10
6	कामठी	-	156	156	70	21.00	10
7	कुही	-	550	550	160	48.00	9
8	भिवापूर	-	494	494	130	39.00	7
9	उमरुड	-	2539	2539	790	237.00	20
10	नागपुरागा	-	111	111	100	30.00	10
11	हिंगणा	-	495	495	50	15.00	7
12	काटोल	-	450	450	110	33.00	10
13	नरखेड	-	237	237	100	30.30	8
14	कळमेश्वर	-	363	363	40	12.00	9
	जिल्हा एकूण	650	10769	10769	3360	1008.00	180

आधार : जिल्हा मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर

ल्हा ४ नागपूर

उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ ६ मधील कार- खान्यातील कामगार		
		नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या
2	3	4	5	6	7	8	9
कृषी उत्पादने	009	1	0	1	99	76	23
शेती सेवा विषयक धान्याची मळणी करणे, साफ करणे, पाणी देणे ह. जमीन साफ करणे, शेतीला बांध घालणे वगैरे	089	1	1	0	0	0	0
दुग्ध निर्मित पदार्थ	201	9	1	7	898	870	28
फळे व पालेभाज्या साठविणे	202	10	0	10	291	153	138
धान्य गिरणी उत्पादने	204	63	15	46	236	225	11
बेकरी उत्पादने	205	16	2	13	841	787	54
साखर उत्पादन व शुद्धीकरण कारखाने	206	1	0	1	284	284	0
घरगुती वापराचे मीठ तयार करणे	208	2	0	1	9	9	0
कोको, चॉकलेट व साखरेच्या पदार्थांचे उत्पादन	209	2	0	2	172	150	22
उदजन तेल, वनस्पती तूप तयार करणे	210	1	0	1	66	66	0
इतर स्नाय तैलाची उत्पादने व चरबी [उदा. तिळाचे, शेंगदाण्याचे, मोहरीचे तेल]	211	33	5	27	648	642	6
चहावरील प्रक्रिया इन्स्टंट घहासह	213	1	0	1	507	507	0
बर्फ तयार करणे	216	9	0	9	56	56	0
पशु पक्षांच्या स्नाय पदार्थांचे उत्पादन	217	4	0	4	74	71	3
स्नाय पदार्थांचे उत्पादन जे इतरत्र दिलेले नाही	219	8	1	7	192	150	42
स्पिरिट व मद्यार्कांचे शुद्धीकरण व प्रक्रिया	220	6	0	6	172	172	0
दारु कारखाने	221	3	0	3	220	219	1
माल्ट दारुचे उत्पादन	222	1	0	1	4	4	0
देशी दारुचे उत्पादन	223	6	1	5	332	285	47
सोडा लेमन व तत्सम पेयाचे उत्पादन	224	7	0	6	277	242	35
कापूस पिंजणे व साफ करणे	230	16	3	13	1028	525	501

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1998)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रयत्न पाठविणारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधील कारखान्यातील कामगार
1	2	3	10	11	12
1	कृषी उत्पादने	009	30	0	0
2	शेती सेवा विषयक धान्याची मळणी करणे, साफ करणे, पाणी देणे इ. जमीन साफ करणे, शेतीला बांध घालणे वगैरे	039	0	0	0
3	दुग्ध निर्मित पदार्थ	201	300	1	15
4	फळे व पालेभाज्या साठविणे	202	81	0	0
5	धान्य गिरणी उत्पादने	204	55	2	7
6	बेकरी उत्पादने	205	256	1	30
7	साखर उत्पादन व शुध्दीकरण कारखाने	206	47	0	0
8	घरगुती वापराचे मीठ तयार करणे	208	3	1	15
9	कोको, चॉकलेट व साखरेच्या पदार्थांचे उत्पादन	209	61	0	0
10	उदजन तेल, वनस्पती तूप तयार करणे	210	21	0	0
11	इतर साद्य तेलाची उत्पादने व चरबी (उदा. तिळाचे, भेंगदाण्याचे, मोहरीचे तेल)	211	155	1	4
12	चहावरील प्रो. ता. इन्स्टंट चहासह	213	152	0	0
13	बर्फ तयार करणे	216	17	0	0
14	पशु पक्षांच्या साद्य पदार्थांचे उत्पादन	217	22	0	0
15	साद्य पदार्थांचे उत्पादन जे इतरत्र दिलेले नाही	219	51	0	0
16	स्पिरिट व मद्यार्कांचे शुध्दीकरण व प्रक्रीया	220	52	0	0
17	दारु कारखाने	221	66	0	0
18	माल्ट दारुचे उत्पादन	222	1	0	0
19	देशी दारुचे उत्पादन	223	97	0	0
20	सोडा लेमन व तत्सम पेयांचे उत्पादन	224	84	1	20
21	कान्पूस पिंजणे व साफ करणे	230	133	0	0

तक्ता क्रमांक 5.1 (पुढे चालू)

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खाण्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
22	सूत कातणे (मिल व्यतिरिक्त)	231	2	1	1	1917	1837	80
23	हातमाग सूती कापडाचे उत्पादन	233	1	0	1	113	73	40
24	घंत्रमागावर सूती कापडाचे उत्पादन	234	1	1	0	0	0	0
25	मिल मध्ये सूती कापड तयार करणे व प्रक्रीया करणे	235	9	1	7	4881	4710	171
26	सूती कापडावर रंगाई, छपाई व प्रक्रीया करणे	236	8	1	6	141	136	5
27	लोकर पिंजणे व विणणे प्रक्रीया	242	1	0	1	313	313	0
28	रेशमी कापडाचे उत्पादन	245	3	1	2	31	6	25
29	कृत्रीम धाग्याचे विणकाम, सफाईकाम व प्रक्रीया	247	7	0	7	3428	3164	264
30	कृत्रीम धाग्यावर सफाई, रंगाई व छपाई करणे	248	1	0	1	184	184	0
31	विणकाम (मिलमध्ये)	260	1	0	1	61	61	0
32	सर्व प्रकारचे धागे, सुतळी, दोरे व जाळे तयार करणे	261	4	1	3	56	46	10
33	बल्लकेट, शाल, सतरंजी, दुसे प्रकारच्या कापडाचे उत्पादन	263	1	1	0	0	0	0
34	सर्व प्रकारचे तयार कपडे बनविणे	265	1	0	1	33	20	13
35	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या कापडाचे उत्पादन	269	2	0	2	53	32	21
36	लाकूड चिरणे व साफ करणे (प्लायवूड व्यतिरिक्त)	270	621	242	358	1393	1393	0
37	लाकडाच्या फळ्या, प्लायवूड व त्यापासून वस्तू बनविणे	271	12	3	9	504	502	2
38	इमारती बांधण्यासाठी लागणारे लाकडी सामान बनविणे (दरवाजे, सिडक्या इ.)	272	1	0	1	8	8	0
39	वैतकाम करणे	273	3	0	3	43	39	4
40	लाकडाची औद्योगिक उत्पादने	274	7	3	3	31	31	0
41	लाकडी फर्निचर/फळ्या तयार करणे	276	2	0	1	133	132	1
42	लाकूड, बांबू, केन व गवताची उत्पादने	279	2	1	0	0	0	0

तक्ता क्र. 5.1 पुढे सुरु

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू
कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 म ल कारखान तील का मार
1	2	3	10	11	12
22	सूत कातणे (मिल व्यतिरिक्त)	231	576	0	0
23	हातमाग सुती कापडाचे उत्पादन	233	34	0	0
24	यंत्रमागावर सुती कापडाचे उत्पादन	234	0	0	0
25	मिल मध्ये सुती कापड तयार करणे व प्रक्रीया करणे	235	1531	1	235
26	सुती कापडावर रंगाई, छपाई व प्रक्रीया करणे	236	27	1	22
27	लोकर पिंजणे व विणने प्रक्रीया	242	112	0	0
28	रेशमी कापडाचे उत्पादन	245	9	0	0
29	कृत्रीम धाग्याचे विणकाम, सफाईकाम व प्रक्रीया	247	1212	0	0
30	कृत्रीम धाग्यावर सफाई, रंगाई व छपाई करणे	248	56	0	0
31	विणकाम (मिलमध्ये)	260	8	0	0
32	सर्व प्रकारचे धागे, सुतळी, दोरे व जाळे तयार करणे	261	17	0	0
33	ब्लॅकेट, शाल, सतरंजी, दुसे प्रकारच्या कापडाचे उत्पादन	263	0	0	0
34	सर्व प्रकारचे तयार कपडे बनविणे	265	10	0	0
35	इतरत्र वर्गीकृत न केलेल्या कापडाचे उत्पादन	269	16	0	0
36	लाकूड चिरणे व साफ करणे (प्लायवूड व्यतिरिक्त)	270	336	21	78
37	लाकडाच्या फळ्या, प्लायवूड व त्यापासून वस्तू बनविणे	271	151	0	0
38	इमारती बांधण्यासाठी लागणारे लाकडी सामान बनविणे (दरवाजे, झिडक्या इ.)	272	2	0	0
39	वेतकाम करणे	273	13	0	0
40	लाकडाची औद्योगिक उत्पादने	274	9	1	10
41	लालुडी फर्निचर/फळ्या तयार करणे	276	40	1	18
42	लाकूड, बांबू, केन व गवताची उत्पादने	279	0	1	40

तक्ता क्रमांक 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
43	फलक कागद आणि कागदी बोर्ड, वर्तमान- यंत्राच्या कागदासह तयार करणे	280	14	2	12	400	397	3
44	कागदापासून व पेपर बोर्डापासून पेशण्या व डबबे तयार करणे	281	17	1	16	284	203	1
45	कागद व पेपर बोर्डाच्या वस्तू व पल्प पासूनची उत्पादने	282	9	1	8	145	120	25
46	विशेष उद्योगावरील कागद तयार करणे	283	3	0	2	61	60	1
47	वृत्तपत्रे प्रकाशन व छपाई	284	5	1	4	133	181	2
48	नियतकालिके, पुस्तके, जनरल अँटलॉस, नकाशे इ. चे उत्पादन व छपाई	285	19	1	18	1411	1344	67
49	पुस्तके बांधणी [इतरांकरिता]	288	1	1	0	0	0	0
50	मुद्रण व प्रकाशनासंबंधी इतर कामे, जी इतरत्र दर्शविली नाहीत	289	33	3	29	834	823	11
51	कातडीवर टॅनींग, क्युरींग, फिनीशिंग, रम्बोसिंग, जॅपासिंग करणे/चामडे कमविणे	290	1	0	1	8	8	0
52	चामड्याच्या इतर वस्तू बनविणे/पादत्राणे	293	1	0	1	13	13	0
53	औद्योगिक ऑरग्यानिक व इन ऑरग्यानिक रसायने तयार करणे	300	21	2	19	417	404	13
54	रसायने स्वते, किटकनाशक औषधांचे उत्पादन	301	8	0	8	231	214	17
55	प्राथमिके अक्स्थेत प्लास्टिक व सिंथेटिक रबराचे उत्पादन	302	4	0	4	268	267	1
56	पेंट, वारनिम व तत्संबंधी उत्पादने व व रंग, शाईचे उत्पादने	303	9	0	9	171	125	46
57	ड्रग व औषधी तयार करणे	304	21	1	20	1072	896	176
58	अत्तर, सुवासिक लोशन, हेअर ड्रेसिंग लोशन, टुथपेस्ट, शॉपू व इतर सौंदर्यप्र साधने	305	15	4	11	176	104	72
59	आगपेट्या तयार करणे	307	1	0	1	3	3	0
60	स्फोटक तयार करणे	308	11	2	9	305	283	22

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू
कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारत)	संख्या	
				प्रयत्न न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधील कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
43	फलक कामद आणि कामदी बोर्ड, वर्तमान- पत्राच्या कामदासह तयार करणे	280	127	0	0
44	कामदा पासून व पेपर बोर्डापासून विशेषज्ञ व उद्ये तयार करणे	281	62	0	0
45	कामद व पेपर बोर्डाच्या वस्तू व पल्प पासूनची उत्पादने	282	44	0	0
46	विशेष उद्योगावरील कामद तयार करणे	283	18	1	30
47	वृत्तपत्रे प्रकाशन व छपाई-	284	66	0	0
48	नियमावली, पुस्तके, जनरल अँटलॉस, नकाशे इ. चे उत्पादन व छपाई	285	433	0	0
49	पुस्तके इंधणी (हतरांकरिता)	288	0	0	0
50	मुद्रण व प्रकाशन तत्संबंधी हतर कामे जी इतरत्र दर्शविण्या नाहीत	289	246	1	30
51	कातडीवर ट्रेसिंग, चुंबींग, फिनीशिंग, एम्बॉसिंग, जॅम्बोसिंग करणे/चामडे कमविणे	290	2	0	0
52	चामडेच्या इतर वस्तू बनविणे/पादत्राणे	293	4	0	0
53	औद्योगिक आरग्यानिंक व इन आरग्यासिंग रसायने तयार करणे	300	129	0	0
54	रसायने सत्ते, विटकनाशक औषधांचे उत्पादन	301	69	0	0
55	प्राथमिक अचरगत प्लास्टिक व सिंथेटिक रबराचे उत्पादन	302	63	0	0
56	पेंट, वारनिस व तत्संबंधी उत्पादने व व रंग, शाईचे उत्पादने	303	51	0	0
57	ड्रग व औषधी तयार करणे	304	320	0	0
58	अन्तरे सुवासिक लोशन, हेअर ड्रेसिंग लोशन, दुधपेस्ट, शॉपू व इतर सौंदर्यप्र- साधने	305	51	0	0
59	आगपेटया तयार करणे	307	1	0	0
60	स्फोटक तयार करणे	308	85	0	0

तक्ता क्रमांक 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रयत्ने पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या
1.	2	3	4	5	6	7	8	9.
61	रासायनिक पदार्थ तयार करणे	309	10	1	9	116	114	2
62	टायर व टयूबज कारखाने	310	12	1	11	549	541	8
63	रबर प्लास्टिकची पादत्राणे तयार करणे	311	2	0	2	16	14	2
64	रबराची उत्पादने जे इतरत्र दिलेले नाहीत	312	10	3	7	715	692	23
65	प्लास्टिकची उत्पादने जे इतरत्र उपलब्ध नाहीत	313	45	4	39	2894	2617	77
66	ओहन कोळशाचे उत्पादन	318	7	2	5	76	59	17
67	इतर कोळशाची उत्पादने	319	7	0	7	61	58	3
68	बांधकामासाठी चिकन माती व विटाचे उत्पादन	320	59	17	41	2881	1797	1084
69	कांच व काचेचे साहित्य तयार करणे	321	5	1	4	465	446	19
70	चिकण मातीची भांडी तयार करणे	323	3	0	3	76	53	23
71	सिमेंट व चूना प्लास्टरचे उत्पादन	324	2	1	1	110	59	51
72	दगडाला आकार देणे, बारीक करणे व दगडाच्या वस्तू तयार करणे	326	10	4	6	94	88	8
73	अॅस्बेस्टॉस सिमेंट व इतर सिमेंटची उत्पादने	327	10	0	9	578	578	0
74	नॉन मेटॅलिक मिनरलची इतर उत्पादने	329	35	7	28	558	447	111
75	प्राथमिक स्वरूपाच्या लोखंड व पोलादाचे उत्पादन	330	21	5	16	1133	1115	18
76	लोखंड व पोलादाची आतकामे	331	45	5	38	2673	2622	51
77	फेरोअलाईची उत्पादने	332	5	0	5	703	697	6
78	तांब्याची उत्पादने	333	6	1	5	132	132	0
79	बातची उत्पादने	334	1	0	1	10	10	0
80	अॅल्युमिनिअमची उत्पादने	335	15	3	12	767	762	5
81	धातूचे कास्टिंग करणे	337	26	2	24	2738	2763	25
82	बांधकाम विषयक धातूचे उत्पादन	340	40	7	33	1026	1016	10
83	फेब्रीकेटेड धातूचे उत्पादन	341	34	3	31	1078	1065	13
84	धातूपासून फर्निचर व इतर वस्तू तयार करणे	342	11	1	10	96	96	0

तक्ता क्रमांक 5.1-पुढे चालू
कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 म ल कारखान तील काम गार
1	2	3	10	11	12
61	रासायनिक पदार्थ तयार करणे	309	35	0	0
62	टायर व टयूबज कारखाने	310	53	0	0
63	रबर प्लॉस्टीकची पादत्राणे तयार करणे	311	5	0	0
64	रबराची उत्पादने जे इतरत्र दिलेले नाहीत	312	216	0	0
65	प्लॉस्टीकची उत्पादने जे इतरत्र उपलब्ध नाहीत	313	820	2	22
66	ओहन कोळशाचे उत्पादन	318	23	0	0
67	इतर कोळशाची उत्पादने	319	17	0	0
68	बांधकामासाठी चिकन माती व विटाचे उत्पादन	320	621	1	10
69	कांच व काचेचे साहित्य तयार करणे	321	140	0	0
70	चिकण मातीची भांडी तयार करणे	323	23	0	0
71	सिमेंट व चूना प्लॉस्टरचे उत्पादन	324	34	0	0
72	दगडाला आकार देणे, बारीक करणे व दगडाच्या वस्तू तयार करणे	326	27	0	0
73	ऑबेस्टॉस सिमेंट व इतर सिमेंटची उत्पादने	327	175	1	20
74	नॉन मेटॅलिक मिनरलची इतर उत्पादने	329	156	0	0
75	प्राथमिक स्वरूपाच्या लोखंड व पोलादाचे उत्पादन	330	374	0	0
76	लोखंड व पोलादाची औतकामे	331	1198	2	47
77	फेरोअलाईची उत्पादने	332	233	0	0
78	तांब्याची उत्पादने	333	40	0	0
79	बासची उत्पादने	334	3	0	0
80	अॅल्युमिनिअमची उत्पादने	335	234	0	0
81	धातूचे कास्टिंग करणे	337	791	0	0
82	बांधकाम विषयक धातूचे उत्पादन	340	311	0	0
83	फेब्रीकेटेड धातूचे उत्पादन	341	324	0	0
84	धातूपासून फर्निचर व इतर वस्तू तयार करणे	342	28	0	0

तक्ता क्रमांक 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खाण्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद पाठ- विणारे चालू	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए- कू ण	पु- रु ष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9
85	सात अवजारे वजने व जनरल हार्डवेअर	343	19	0	19	637	630	7
86	एनामलींग, जॅपानिंग, व धातूच्या वस्तूवर गॅलव्हनाईझिंग, प्रोटींग व पॉलिश करणे	344	3	0	3	50	49	1
87	धातूला गिलावा करणे [पॉलिश कलई] मेटल कोटींग ट्रीटमेंट	345	2	0	2	18	18	0
88	धातूची भांडी तयार करणे [कढई, सराता व भांडी]	346	2	0	2	24	24	0
89	धातूची इतर उत्पादने [यंत्र व यांत्रिक अवजारा व्यतिरिक्त]	349	2	0	2	29	28	3
90	शेतीची यंत्रसामुग्री व सुटेभाग तयार करणे	350	5	1	4	167	161	6
91	बांधकाम व खाणीसंबंधी यंत्र सामुग्रीचे उत्पादन	351	1	0	1	80	80	0
92	बायलर बाष्प तयार करणे/प्लॅन्ट तयार करणे	352	2	0	2	148	148	0
93	कापडाच्या कारखान्याचे यंत्र उत्पादन	353	1	0	1	38	37	1
94	खाद्य पदार्थांचे व कापडाची उत्पादन या व्यतिरिक्त यंत्र सामुग्रीचे उत्पादन	354	2	0	2	80	80	0
95	यंत्र व यांत्रिक सामुग्रीचे उत्पादन	355	1	0	1	15	15	0
96	गैरवीज सर्वसाधारण यंत्राची दुरुस्ती	356	2	0	2	67	65	2
97	यांत्रिक अवजारे व सुटेभाग तयार करणे	357	9	0	9	146	143	3
98	यंत्र व यंत्र सामुग्रीचे उत्पादन	359	1	0	1	20	20	0
99	विद्युत उपयोगाकरीता यंत्र सामुग्री	360	19	2	17	346	343	3
100	इन्सुलेटेड वायर व केबल तयार करणे	361	6	0	6	473	460	13
101	सुकी व ओली बॅटरी व सेल तयार करणे	362	2	1	1	9	9	0
102	विद्युत लॅम्पसचे उत्पादन	363	5	1	4	44	19	25
103	विद्युत पंपे व घरगुती वापरासाठी विद्युत उपकरणे तयार करणे	364	2	0	2	34	34	0
104	रेडिओ ब्रॉडकास्टिंग, टेलिव्हिजन, ट्रान्स मिशन, रेडिओ, रिमोट कंट्रोलची उपकरणे तयार करणे	365	2	1	1	167	117	50
105	विद्युत वॉल ट्युबची निर्मीती	368	1	0	1	72	38	34

तक्ता क्र. 5.1 पुढे सुरू...

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1993)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या- तील काश्- मार
1	2	3	10	11	12
85	स्वात अचजारे वजन व जनरल हाउसिंग	343	192	0	0
86	एनामलिंग, जॅपानिंग, व धातूच्या कसूवर गॅलव्हनाईझिंग, प्रोटींग व पॉलिश करणे	344	15	0	0
87	धातूला गिलावा करणे (पॉलिश कलई) मेटल कोटींग ट्रीटमेंट	345	5	0	0
88	धातूची भांडी तयार करणे (कढई, सराता व भांडी)	346	6	0	0
89	धातूची इतर उत्पादने (यंत्र व यांत्रिक अवजारां न्यतिरिक्त)	349	9	0	0
90	इंतीची यंत्रसामुग्री व सुटेभाग तयार करणे	350	51	0	0
91	बांधकाम व साणीसंबंधी यंत्र सामुग्रीचे उत्पादन	351	24	0	0
92	वायतर बाष्प तयार करणे/प्लॅन्ट तयार करणे	352	45	0	0
93	कापडाच्या कारखान्याचे यंत्र उत्पादन	353	12	0	0
94	साद्य पदार्थांचे व कापडाची उत्पादन या न्यतिरिक्त यंत्र सामुग्रीचे उत्पादन	354	24	0	0
95	यंत्र व यांत्रिक सामुग्रीचे उत्पादन	355	5	0	0
96	गैरवीज सर्वसाधारण यंत्राची दुस्तती	356	19	0	0
97	यांत्रिक अवजारे व सुटेभाग तयार करणे	357	44	0	0
98	यंत्र व यंत्र सामुग्रीचे उत्पादन	359	6	0	0
99	विद्युत उपयोगाकरीता यंत्र सामुग्री	360	100	0	0
100	हन्सुलेटेड वायर व केबल तयार करणे	361	148	0	0
101	पुली व ओली बॅटरी व सेल तयार करणे	362	3	0	0
102	विद्युत लॅम्पसचे उत्पादन	363	13	0	0
103	विद्युत पंखे व धरगुती वापरासाठी विद्युत उपकरणे तयार करणे	364	10	0	0
104	रेडिओ बॉडकास्टिंग, टेलिव्हिजन, ट्रान्स मिशन, रेडिओ, रिमोट कंट्रोलची उपकरणे तयार करणे	365	59	0	0
105	विद्युत वॉल व टयुबची निर्मिती	368	22	0	0

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तिक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए दू ण	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
106	विहडीओगाफी, एक्सरे उपकरणे व विद्युत उपकरणे तयार करणे	369	5	0	5	147	145	2
107	लोकोमोटीव्ह वाहन व सुटेभाग तयार करणे	371	1	0	1	24	24	0
108	मोटरकार व इतर वाहनांचे वाहतुकीच्या तुलनेचे किमान दहा व्यक्ती वाहन नेता येईल अशा वाहनांचे उत्पादन	374	1	0	1	14	14	0
109	परिवहन सामुग्री व सुटेभाग तयार करणे जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत	379	1	0	1	12	12	0
110	मेडिकल सर्जिकल व सायंटिफिक उपकरणे तयार करणे	380	2	2	0	0	0	0
111	मनगटी घडपाळे व भितीची घडपाळे तयार करणे	382	1	0	1	15	6	9
112	दागदागिने तयार करणे	383	1	1	0	0	0	0
113	इतर उत्पादने जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत	389	10	3	7	291	247	44
114	लोकोमोटीव्ह व रेल्वे सामुग्रीची दुरुस्ती	397	3	0	2	658	643	15
115	जड मोटार वाहनांची दुरुस्ती	398	39	0	36	1856	1812	44
116	यंत्राची, यंत्रसामुग्रीची दुरुस्ती जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाही	399	1	1	0	0	0	0
117	विद्युत निर्मिती, ट्रान्समिशन व वितरण	400	1	1	0	0	0	0
118	विद्युत शक्तीचे वितरण	401	7	0	4	3315	3256	59
119	गॅस निर्माण करणे व वितरण करणे	410	3	0	1	120	120	0
120	पाणीपुरवठा (उदा. संकलन, शुध्दीकरण व वितरण)	420	4	0	2	51	50	1
121	इमारतीचे बांधकाम व देखभाल (ठेकेदार, गवंडी वगैरे)	500	1	0	1	16	16	0
122	पेट्रोल व मोबाईल तेलाच्या उत्पादनाचा घाऊक व्यापार	614	3	0	2	31	29	2

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मध ल कारखान्य तील काम गार
1	2	3	10	11	12
106	विहडीओगाफी, एकसरे उपकरणे व विपुत उपकरणे तयार करणे	369	45	0	0
107	लोकोमोटिव्ह वाहन व सुटेभाग तयार करणे	371	7	0	0
108	मोटारकार व इतर वाहनांचे वाहतुकीच्या तुलनेचे किमान दहा व्यक्ती वाहन नेता येईल अशा वाहनाचे उत्पादन	374	4	0	0
109	परिवहन सामुग्री व सुटेभाग तयार करणे जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत	379	4	0	0
110	मेडिकल सर्जिकल व सायंटिफिक उपकरणे तयार करणे	380	0	0	0
111	मनगटी घड्याळे व भितीची घड्याळे तयार करणे	382	4	0	0
112	दागदागिने तयार करणे	383	0	0	0
113	इतर उत्पादने जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाहीत	389	87	0	0
114	लोकोमोटिव्ह व रेल्वे सामुग्रीची दुरुस्ती	397	193	1	40
115	जड मोटार वाहनांची दुरुस्ती	398	566	3	90
116	यंत्राची, यंत्रसामुग्रीची दुरुस्ती जे इतरत्र वर्गीकृत केलेले नाही	399	0	0	0
117	विपुत निर्मिती, ट्रान्समिशन व वितरण	400	0	0	0
118	विपुत शक्तीचे वितरण	401	879	3	37
119	गॅस निर्माण करणे व वितरण करणे	410	18	2	31
120	पाणीपुरवठा (उदा. संकलन, शुध्दीकरण व वितरण)	420	18	2	50
121	हमारतीचे बांधकाम व देसभालाठेकेदार, गवंडी वगैरे	500	5	0	0
122	पेट्रोल व मोबाईल तेलाच्या उत्पादनाचा घाऊक व्यापार	614	10	1	35

तक्ता क्रमांक 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खाण्यातील कामगार		
			नोद- पी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि णा
1	2	3	4	5	6	7	8	9
123	लोसंडी भंगार, रवडी- वस्तुंचा धाऊक व्यापार	638	1	0	1	9	9	0
124	लाकूड, कागद, कातडी, चामडे, जळाऊ लाकूड, पेट्रोल रसायने, सुगंधीत वस्तु, काच, सनिजे व धातू	641	1	0	1	70	22	48
125	इलेक्ट्रीकचे सामान [घड्याळा सहीत]	675	1	0	1	14	10	4
126	मोटारीच्या जळणाचा किरकोळ व्यापार	682	82	2	75	427	426	1
127	इतरत्र वर्गीकृत न केलेली वस्तुंची गोदामे	749	2	0	2	46	46	0
128	रेडिओ, ट्रान्झिस्टर, टि. व्ही. व्ही. सी. आर. दुरुस्ती	972	1	0	1	73	73	0
129	मोटर सायकल, स्कुटर दुरुस्ती	974	2	0	2	28	18	0
130	दुरुस्ती करण्याचा उद्योग [अवर्गीकृत]	979	1	0	1	39	37	2
जिल्हा एकूण			1768	388	1322	54859	50975	3884

तक्ता क्र. 5.1 पुढे सुरु...

...103...

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग मट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या प्रयत्न न पाठवि- पारे चालू कारखाने	संख्या स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
123	लोखंडी भंगार, रूंदी वस्तुंचा धाऊक व्यापार	638	3	0	0
124	लाकूड, कामद, कातडी, चामडे, जळाऊ लाकूड, पेट्रोल रसायने, सुगंधीत वस्तू, काच, सनिजे व धातू	641	17	0	0
125	इलेक्ट्रीकचे सामान [घड्याळा सहित]	675	4	0	0
126	मोटारीच्या जळणाचा किरकोळ व्यापार	682	151	6	30
127	इतरत्र वर्गीकृत न केलेली वस्तुंची मोदामे	749	13	0	6
128	रेडिओ, टि. व्ही. व्ही. सी. आर. दुरुस्ती	972	22	0	0
129	मोटार सायकल, स्कुटर दुरुस्ती	974	5	0	0
131	दुरुस्ती करण्याचा उद्योग [अवर्गीकृत]	979	12	0	0
जिल्हा एकूण			16413	58	968

आधार :- संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

बालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1998

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	10 कामगारां- पेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	00 कृषि, वने, मत्स्य, खाण	0	0	0	0	0	0	1	99	0	0
2	20 साद्यपदार्थांचे उत्पादन	52	235	12	151	14	358	0	0	6	1398
3	21 वनस्पती तूप, तेल, उत्पा.	28	140	10	125	5	183	4	292	2	300
4	22 पेय, तंबाखू व तंबाखू पासूनचे उत्पादन	4	26	0	0	12	414	4	329	2	256
5	23 सुती कापडाचे उत्पादन	3	19	2	26	6	160	8	612	6	862
6	24 लोकर, रेशीम, कृत्रिम तंतूचे कापडाचे उत्पा.	0	0	3	35	2	70	0	0	5	1590
7	26 कापडाच्या वस्तूचे उत्पा.	1	7	2	31	3	104	1	61	0	0
8	27 तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तूचे उत्पादन	384	1485	10	140	3	87	0	0	2	546
9	28 कागद व कागदाच्या वस्तूचे उत्पा., प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन	16	113	39	522	27	853	2	153	6	1044
10	29 चामडी आणि केसाळ कातड्यांच्या वस्तूचे उत्पा.	1	8	1	13	0	0	0	0	0	0
11	30 रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम कोळसा पदार्थांचे उत्पा.	33	184	20	284	25	750	7	552	5	989
12	31 रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादने (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळता) उत्पा.	28	171	23	333	12	345	3	253	5	1289
13	32 अधातू, खनिज पदार्थांचे उत्पादन	20	149	29	392	18	557	12	775	15	2869
14	33 मूलभूत व मिश्र धातूचे उत्पादन	15	95	21	286	41	1312	4	267	18	3628
15	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भागाचे (यंत्र परिवहन सामुग्री वगळून) उत्पा.	38	264	42	594	9	283	3	223	9	1594

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1996

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	10 कामगारां- पेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
16	35 घंत्रसामुगी, तांत्रिक अव-जारे आणि सुटे भाग (विद्युत घंत्रसामुगी वगळून) उत्पादन.	6	39	6	83	6	161	3	208	2	270
17	36 विद्युत घंत्रसामुगीच्या सुटे भागाचे उत्पादन	10	77	12	168	8	243	4	308	3	496
18	37 परिवहन सामुगी व सुटे भागाचे उत्पादन	0	0	2	26	1	24	0	0	0	0
19	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	3	18	2	30	2	55	0	0	1	203
20	39 जडघंत्र दुरुस्ती	6	39	5	71	22	727	4	275	4	909
21	40 वीज उत्पादन	1	9	2	28	1	41	0	0	1	125
22	41 वायू व वाफ	0	0	2	31	0	0	0	0	1	120
23	42 पाणी पुरवठा	1	7	1	15	2	79	0	0	0	0
24	50 बांधकामे	0	0	1	16	0	0	0	0	0	0
25	61 घाऊक व्यापार	1	8	0	0	2	58	0	0	0	0
26	63 इतरप्र वर्गीकृत न केलेले घाऊक व्यापार	1	9	0	0	0	0	0	0	0	0
27	64 दलाल व कमिशन एजंट	0	0	0	0	0	0	1	70	0	0
28	67 किरकोळ जळण आणि इतर जीवनोपयोगी वस्तूंचा किरकोळ व्यापार	0	0	1	14	0	0	0	0	0	0
29	68 किरकोळ व्यापार	76	410	4	47	0	0	0	0	0	0
30	74 भांडार व गोदाम	0	0	0	0	2	46	0	0	0	0
31	97 दुरुस्ती सेवा (किरकोळ)	1	6	1	12	1	39	1	73	0	0
जिल्हा एकूण		729	3518	254	3473	224	6949	62	4550	93	18483

तक्ता क्र. 5.2 पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1996

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संकेतांक	500 ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		ए क ण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1	00 कृषि, वने, मत्स्य, खाण	0	0	0	0	0	0	1	99
2	20 खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	1	636	0	0	0	0	85	2773
3	21 वनस्पती तूप, तेल उत्पा.	1	507	0	0	0	0	50	1547
4	22 पेय, तंबाखू व तंबाखूपा- सूनचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	22	1025
5	23 सुती कापडाचे उत्पादन	3	2061	2	4595	0	0	30	8335
6	24 लोकर, रेशीम, कृत्रिम तंतूचे कापडाचे उत्पादन	0	0	1	2261	0	0	11	3956
7	26 कापडाच्या वस्तूंचे उत्पा.	0	0	0	0	0	0	7	203
8	27 तयार लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	399	2258
9	28 कागद व कागदाच्या वस्तूंचे उत्पादन, प्रकाशन व तत्संबंधीचे उत्पादन	1	613	0	0	0	0	91	3598
10	29 चामडी आणि केसाळ कातड्याच्या वस्तूंचे उत्पा.	0	0	0	0	0	0	2	21
11	30 रबर, प्लॅस्टिक पेट्रोलियम कोळसा पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	90	2759
12	31 रासायने व रासायनिक प- दार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलि- यम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळता) उत्पादन	1	554	1	1188	0	0	73	4133
13	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	94	4742
14	33 मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	4	2665	0	0	0	0	103	8253
15	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भा- गाचे यंत्र परिवहन सामुग्री वगळून) उत्पादन	0	0	0	0	0	0	102	2958

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1996

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संकेतांक	500 ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		ए. कृ. ण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
16	35 यंत्रसामुग्री, तांत्रिकअवजारे आणि सुटे भागां(विद्युत यंत्र सामुग्री वगळून) उत्पादन	0	0	0	0	0	0	23	761
17	36 विद्युत सामुग्रीच्या सुटे भागांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	37	1292
18	37 परिवहन सामुग्री व सुटे भागांचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	3	50
19	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग.	0	0	0	0	0	0	8	306
20	39 जडयंत्र दुरुस्ती	1	623	0	0	0	0	42	2644
21	40 वीज उत्पादन	0	0	2	3149	0	0	7	3352
22	41 वायू व वाफ	0	0	0	0	0	0	3	151
23	42 पाणी पुरवठा	0	0	0	0	0	0	4	101
24	50 बांधकाम	0	0	0	0	0	0	1	16
25	61 घाऊक व्यापार	0	0	0	0	0	0	3	66
26	63 इतर वर्गीकृत केलेले घाऊक व्यापार	0	0	0	0	0	0	1	9
27	64 दलाल व कमिशन एजंट	0	0	0	0	0	0	1	70
28	67 जळण आणि इतर जीवनी-पयोगी वस्तूंचा किरकोळ व्यापार	0	0	0	0	0	0	1	14
29	68 किरकोळ व्यापार	0	0	0	0	0	0	80	457
30	74 भांडार व गोदाम	0	0	0	0	0	0	2	46
31	97 दुरुस्ती सेवा (किरकोळ)	0	0	0	0	0	0	4	130
जिल्हा एकूण		12	7659	6	11193	0	0	1330	55825

टिप : अ) कारखान्यांची संख्या,
ब) कामगारांची संख्या.

आधार : संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		अनुलेखित		60 दिवस व त्यापेक्षा कमी		61 ते 120 दिवस		121 ते 180 दिवस	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	00 कृषी, वने, मत्स्य उत्पादने	0	0	0	0	0	0	0	0
2	20 खाद्य वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	6	30	11	300
3	21 वनस्पती तूप, तेल, खाद्य वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	5	126
4	22 तंबाखू/तंबाखूची उत्पादने	0	0	0	0	0	0	0	0
5	23 कापड उत्पादने	0	0	0	0	5	274	9	787
6	24 लोकरीप्राप्त कापड उत्पादने	0	0	0	0	0	0	0	0
7	25 तयार कापड्याचे उत्पादन (विणकाम कापडासह) पायमोजे वगैरे सोडून	0	0	0	0	0	0	1	61
8	27 लाकडी वस्तूंचे फर्निचर	0	0	2	6	1	3	8	21
9	28 कागद व कागदाच्या वस्तू मुद्रण प्रकाशन इ. उद्योग	0	0	1	10	0	0	1	4
10	29 कातड्यांच्या आणि केसाळ कातड्यांच्या सर्व वस्तूंचे उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
11	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम, कोळसा इ. उत्पादन	0	0	0	0	1	19	3	17
12	31 रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व कोळसाचे पदार्थ वगळून)	0	0	0	0	0	0	1	7
13	32 अर्धाट्ट रसायन पदार्थ	0	0	0	0	2	60	6	478
14	33 मूलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	0	0	1	27	0	0	1	40
15	34 धातूंच्या वस्तू, सुटे भाग (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	0	0	0	0	0	0	2	19
16	35 यंत्रसामुग्री/यांत्रिक अवजारे आणि सुटे भागाचे (विद्युत सामुग्री वगळून) उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या						एकूण	
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अ- धिक दिवस		अ	ब
		अ	ब	अ	ब	अ	ब		
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	00 कृषि, वने, मत्स्य उत्पादने	0	0	0	0	1	99	1	99
2	20 खाद्य वस्तूंचे उत्पादन	15	120	26	178	22	2078	80	2706
3	21 वनस्पती तूप, तेल, खाद्य वस्तूंचे उत्पादन	3	285	19	781	22	351	49	1543
4	22 पेये, तंबाखू आणि तंबाखूच्या पदार्थांचे उत्पादन	1	47	8	448	12	510	21	1005
5	23 सूती कापडाचे उत्पादन	2	82	4	691	8	6244	28	8078
6	24 लोकर, रेशिम व कृत्रिम तंतूच्या कापडाचे उत्पादन	0	0	3	35	8	3921	11	3956
7	26 कापडाच्या वस्तूंचे उत्पादन (पादत्राणाशिवाय परिधान करावयाच्या वस्तू)	0	0	0	0	6	142	7	203
8	27 लाकूड व लाकडाच्या वस्तूंचे उत्पादन	39	153	261	1019	64	910	375	2112
9	28 कागद, कागदाच्या प्रकाशन व संबंधित वस्तूंचे उत्पादन	2	17	41	1900	44	1307	89	3238
10	29 कातडी, कातडीच्या आणि केसाळ कातडीच्या वस्तूंचे (दुरुस्ती सोडून) उत्पादन	0	0	1	8	1	13	2	21
11	30 रबर, प्लास्टिक, पेट्रोलियम व को- ळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	4	67	23	814	59	1842	90	2759
12	31 रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम व कोळसा यांचे पदार्थ वगळून)	2	32	19	322	49	3750	71	4111
13	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	19	1815	23	410	42	1949	92	4712
14	33 मूलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	2	635	20	686	77	6818	101	8206
15	34 धातूंच्या वस्तू व सुटे भागाचे (यंत्र व परिवहन सामुग्री वगळून) उत्पादन	2	10	16	137	82	2792	102	2958
16	35 यंत्र सामुग्री, तांत्रिक अवजारे आणि सुटे भागाचे (विद्युत यंत्र सामुग्री वगळून) उत्पादन	0	0	5	44	18	717	23	761

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		अनुल्लेखित		60 दिवस व त्यापेक्षा कमी		61 ते 120 दिवस		121 ते 180 दिवस	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17	36 विद्युत पंपसामुग्री, साधने, उपकरणे पुरवठा आणि सुटे भाग उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
18	37 परिवहन सामुग्री व सुटे भाग	0	0	0	0	0	0	0	0
19	38 इतर उत्पादनांचे उद्योग	0	0	0	0	0	0	0	0
20	39 पंपसामुग्रीदुरुस्ती(अवजड)	0	0	0	0	0	0	0	0
21	40 बीज उत्पादन	0	0	0	0	0	0	0	0
22	41 घरगुती गॅस वितरण	0	0	0	0	0	0	0	0
23	42 जलदाय व्यवस्था	0	0	0	0	0	0	0	0
24	50 बांधकामे	0	0	0	0	0	0	0	0
25	61 घाऊक व्यापार	0	0	0	0	0	0	0	0
26	63 इतरत्र वर्गीकृत न केलेले घाऊक व्यापार	0	0	0	0	0	0	0	0
27	64 दलाल	0	0	0	0	0	0	0	0
28	67 किरकोळ जळण आणि इतर जीवोपयोगी वस्तूंचा किरकोळ व्यापार	0	0	0	0	0	0	0	0
29	68 किरकोळ व्यापार	0	0	0	0	0	0	1	2
30	74 कोठार व वस्त्र	0	0	0	0	0	0	0	0
31	97 दुरुस्ती सेवा	0	0	0	0	0	0	0	0
जिल्हा एकूण		0	0	4	43	15	388	49	1882

...III...

तक्ता क्रमांक 5.3 पुढे चालू

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष 1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
17	36 विद्युत यंत्र सामुग्री व साधने उपकरणे पुरवठा आणि इतर भागाचे उत्पादन	0	0	5	154	32	1133	37	1292
18	37 परिवहनसामुग्री व सुटे भागाचे उत्पादन	0	0	0	0	3	50	3	50
19	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	1	22	0	0	7	284	8	306
20	39 भांडवली वस्तुची दुस्तती	0	0	12	1171	28	1343	38	2514
21	40 वीज	0	0	0	0	4	3315	4	3315
22	41 वायू व वाफ	0	0	1	120	0	0	1	120
23	42 जलदाय व्यवस्था	0	0	0	0	2	51	2	51
24	50 बांधकामे	0	0	0	0	1	16	1	16
25	61 घाऊक व्यापार	0	0	0	0	2	31	2	31
26	63 इतरत्र वर्गीकृत न केलेले घाऊक व्यापार	0	0	0	0	1	9	1	9
27	64 दलाल	0	0	1	70	0	0	1	70
28	67 किरकोळ जळण आणि इतर जीवोपयोगी वस्तूंचा किरकोळ व्यापार	0	0	0	0	1	14	1	14
29	68 किरकोळ व्यापार	0	0	0	0	74	425	75	427
30	74 कोठार व वस्त्र	0	0	1	25	1	21	2	46
31	97 दुस्तती सेवा	0	0	0	0	4	130	4	130
जिल्हा एकूण		92	3235	489	9013	673	40270	1322	54859

आधार : संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची आकडेवारी (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1995-96)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	स्थिर भां- उवल रु.	सेवते भां- उवल रु.	कामगार संख्या	कर्मचारी संख्या	कामगारांचे वेतन
1	2	3	4	5	6	7
1	20 व 21 साय पदार्थांचे उत्पादन	605488	616706	2131	2885	70084
2	22 पेय, तंबाखु पदार्थांचे उत्पादन	55459	127769	694	956	11248
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	403630	-489780	5948	6769	180894
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	14084514	1526133	2348	3241	48939
5	26 कापडी वस्तूंचे उत्पा. (पादत्राणा- शिवाय परिधान करण्याच्या वस्तू)	87496	-17402	66	110	1098
6	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	62873	11813	361	458	9493
7	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	120669	57387	1486	1953	63126
8	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व कोळ- सा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	117363	135333	1150	1554	31333
9	31 रसायने, रसा. पदार्थांचे उत्पा. (पेट्रो- लियम, कोळश्यांचे पदार्थ वगळून)	414460	350633	2208	2771	67963
10	32 अधातू स्निज पदार्थांचे उत्पादन	81814	126766	1992	2286	25295
11	33 मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	6028082	19998265	4762	6334	139396
12	34 धातूंच्या वस्तूंच्या सुटेभागांचे उत्पा (यंत्र व परिवहन सामुग्री शिवाय)	136924	122107	884	1202	27809
13	35 यंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे सुटेभा- गांचे उत्पा. (विद्युत यंत्रसामुग्री वग.)	218019	63630	487	742	21179
14	36 विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उप- करणे पुरवठा व सुटेभागांचे उत्पा.	19159	72798	131	191	1396
15	37 परिवहन सामुग्री, सुटेभागांचे उत्पा.	22330	39507	327	455	24595
16	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	14582	11959	106	167	3261
17	39 सर्व प्रकारच्या यंत्रांची दुरुस्ती	9290	87317	832	1008	38130
18	41 गॅस आणि कोळसा उत्पादन आणि घाईपट्टारे वाटप	26223	9657	10	24	422
19	97 दुरुस्ती व सेवा	897	1286	57	72	1841
20	इतर	6883133	1979094	11985	17217	286133
जिल्हा एकूण		29392405	24850978	37965	50395	1053637

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	एकूण मिळकत	एकूण उत्पादन	एकूण निविष्टी	मूल्य वृद्धी
1	2	8	9	10	11
1	20 व 21 साद्य पदार्थांचे उत्पादन	147760	4387290	5233003	789913
2	22 पेय, तंबासु पदार्थांचे उत्पादन	22828	721834	845568	114073
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	329653	1040560	1304115	235657
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	161779	8029909	9517540	973085
5	28 कापडी वस्तूंचे उत्पा. (पादत्राणा- शिवाय परिधान करण्याच्या वस्तू)	6519	35788	32193	-8142
6	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	16174	141808	161347	16072
7	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	107052	356978	498569	124221
8	30 रबर, प्लॅस्टिक, पेट्रोलियम व कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	61804	669169	840074	159188
9	31 रसायने, रसा. पदार्थांचे उत्पा. (पेट्रोलियम, कोळसांचे पदार्थ वगळून)	135716	1642293	2010702	311851
10	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	36432	156689	246576	83082
11	33 मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	343091	7960160	10151457	1884981
12	34 धातूंच्या वस्तूंच्या सुटेभागांचे उत्पा. (घंत्र व परिवहन सामुग्री शिवाय)	65969	408636	540216	121521
13	35 घंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे, सुटेभागांचे उत्पा. (विद्युत घंत्रसामुग्री वग.)	69951	634799	800976	151563
14	36 विद्युत घंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे पुरवठा व सुटेभागांचे उत्पा.	3940	144244	171152	25686
15	37 परिवहन सामुग्री, सुटेभागांचे उत्पा.	38300	54714	151583	95666
16	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	11188	106671	125899	17457
17	39 सर्व प्रकारच्या घंत्रांची दुरुस्ती	52425	49980	105345	53352
18	41 गॅस आणि कोळसा उत्पादन व पाईपद्वारे वाटप	1126	17667	18942	-1123
19	37 दुरुस्ती व सेवा	2919	1278	12493	11102
20	इतर	639861	11339224	14132915	2297163
जिल्हा एकूण		2254487	37899889	46900666	7456368

टिप :- उद्योगनिहाय माहिती मोठ्या कारखान्यांसाठी दिली असून लहान कारखान्यांची (नमुना निवडीवर) माहिती 'इतर' समोर देण्यात आलेली आहे.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1996

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बा ब	वर्ष 1996
1	2	3
1	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	3025
2	सेवायोजन कार्यालयाचा उपयोग करणारे मालक	556
3	नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	39733
4	वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	246732
5	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	1211
	(अ) साजगी क्षेत्र	32
	(ब) सार्वजनिक क्षेत्र	1179
	(क) एकूण	1211
6	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	884
	(ब) इतर	327
	(क) एकूण	1211
7	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	1) व्यवसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	1937
	ब) नोकरी दिलेले	103
	2) प्रशासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	1406
	ब) नोकरी दिलेले	213
	3) लेखनिक व तत्संबंधीचे कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	2622
	ब) नोकरी दिलेले	112
	4) विक्री कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
	5) शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	231
	ब) नोकरी दिलेले	16

तकता क्रमांक 5.5 पुढे चालू

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1996

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बा ब	वर्ष 1996
1	2	3
7	6) खाण कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	124 61
	7) वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	1026 67
	8) क्राफ्टसूमन, उत्पन्न प्रक्रिया कामगार व इतर अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	192 24
	9) सेवा, खेळ व तत्सम कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	16127 198
	10) इतर काठेही वर्गीकरण न केलेले कामगार अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	16068 417
	11) एकूण अ) नोंदणी केलेले ब) नोकरी दिलेले	39733 1211

आधार : उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1996-97

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बा ब	परिमाण	वर्ष 1995-96
1	2	3	4
1	<u>सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र</u> (1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या (2) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा (3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या संख्या संख्या	1574 2 3047
2	<u>विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन</u> (1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या (2) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा (3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या संख्या संख्या	855 18 690

आधार : 1) उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर

.....117.....

तक्ता क्रमांक 5.7

जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1996)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बाब [वेतनश्रेणीनुसार पदाची श्रेणी]	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
1	2	3	4	5
1.	अ	1791	93	2
2.	ब	3336	471	61
3.	क	22021	8362*	1050
4.	ड	12378	1264	950
5.	एकूण अ ते ड	39526	10190	2063
6.	इ [इतर वर्ग]	3502	3325	543
7.	एकूण - अ ते इ	43028	13515	2606

टिप :- "इ" इतर घामध्ये कार्यरत असणाऱ्या वरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील, अंशकालिक, मानसेवी आणि वरील वर्गीरणात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी व तसेच जुन्या वेतनश्रेणीनुसार वेतन घेण्या-या कर्मचा-याचा समावेश होतो.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च 97 ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा :- नागपूर

अ. क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी संख्या			
				शासकीय	निम शासकीय	स्वाजगी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषि	00	31	3194	369	-	3563
2	स्वाणकाम	10	10	-	13342	-	13342
3	वस्तू निर्माण	20 ते 21	285	9963	8346	27949	46258
4	वीज निर्मिती, गॅस, पाणी व सांडपाणी सेवा	40 ते 42	11	-	8004	-	8004
5	बांधकाम	50	51	5780	3565	98	9443
6	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	60 ते 69	81	-	623	2145	2768
7	परिवहन, गोदामे, आणि दळणवळण	70 ते 75	22	41312	5352	38	46702
8	वित्त पुरवठा, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	80 ते 83	211	-	8631	2635	11266
9	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	90 ते 96	743	39616	37654	17844	95114
10	इतर (दुरुस्ती सेवा)	98 ते 99	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण		1445	99865	85886	50709	236460

आधार :- उपप्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, नागपूर

....119....

तक्ता क्रमांक 5.9

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या
31 मार्च 1997 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	यंत्रणा	वर्ष	जिल्हयातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे	
			गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ	31. 3. 61	1897	12	216	235631
		31. 3. 71	1897	12	655	380000
		31. 3. 81	1883	13	1309	793000
		31. 3. 91	1878	23	1878	1256225
		31. 3. 96	1878	23	1878	1256225
		31. 3. 97	1878	23	1878	1256225
2	खाजगी विद्युत कंपन्या	31. 3. 61	1897	12		
	जिल्हा एकूण	31. 3. 61	1897	12	216	235631
		31. 3. 71	1897	12	655	380000
		31. 3. 81	1883	13	1309	793000
		31. 3. 91	1878	23	1878	1256225
		31. 3. 96	1878	23	1878	1256225
		31. 3. 97	1878	23	1878	1256225

तक्ता क्रं. 5.9 पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक : 5.9 पुढे चालू..

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

31 मार्च 97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	यंत्रणा	वर्ष	विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे संख्या	
			संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	8	9	10	11
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ	31-03-61	11	144041	227	379672
		31-03-71	12	787700	667	1167700
		31-03-81	13	1081000	1322	1874000
		31-03-91	23	2030914	1901	3287139
		31-03-96	23	2030914	1901	3287139
		31-03-97	23	2030914	1901	3287139
2	साजगी विद्युत कंपनी	31-03-61	1	643659	1	643659
जिल्हा एकूण		31-03-61	12	787700	228	1023331
		31-03-71	12	787700	667	1167700
		31-03-81	13	1081000	1322	1874000
		31-03-91	23	2030914	1901	3287139
		31-03-96	23	2030914	1901	3287139
		31-03-97	23	2030914	1901	3287139

टीप :- 1) 31 मार्च 1961 नंतर साजगी कंपनी नागपूर जिल्ह्यात अस्तित्वात नाही.

2) 31 मार्च 1987 अखेरपर्यंत जिल्ह्यातील गावांचे व शहरांचे संपूर्णपणे

विद्युतीकरण करण्यात आले. यात प्रकल्पग्रस्त गावांचा समावेश नाही.

आधार :- अधीक्षक अभियंता, नागपूर (ग्रामीण) वी विभाग, म. रा. वि. मंडळ, नागपूर.

विजेची वापर 1996-97 या वर्षाकरिता

जिल्हा : नागपूर

(हजार किलोवॅट तासामध्ये)

अ. क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेच्या प्रकाराचा वापर							कनेक्शन्सची संख्या
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी लघु-शक्तीसाठी	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवा-बत्ती	कृषि	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	धर्मल	384617 (40.71)	74036 (7.84)	80631 (8.54)	21160 (2.24)	20791 (2.19)	364295 (38.57)	944543	607045
2	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
3	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	384617 (40.71)	74036 (7.84)	80631 (8.54)	21160 (2.24)	20791 (2.19)	364295 (38.57)	944543	607045

टिप : केंसातील आकडे एकूणशी टक्केवारी दर्शवितात.

- आधार :
- 1) मुख्य अभियंता, नागपूर शहर परिमंडळ, म. रा. वि. म. मंडळ, नागपूर.
  - 2) कार्यकारी अभियंता, बांधकाम नि संचालन व सुव्यवस्था विभाग क्र. 1 म. रा. वि. मं., नागपूर.
  - 3) कार्यकारी अभियंता, बांधकाम नि संचालन व सुव्यवस्था विभाग क्र. 2 म. रा. वि. मं., नागपूर.
  - 4) कार्यकारी अभियंता, बांधकाम नि संचालन व सुव्यवस्था विभाग क्र. 1 म. रा. वि. मं., काटोल.

.....122.....
 तक्ता क्रमांक - 5.11

(आर्थिक गणना-1990)

कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	* कृषि उद्योग			बिगर कृषि उद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	उद्योगाची संख्या									
	अ. स्वकार्यरत उद्योग **	5025	1087	6112	20943	50533	71476	25968	51620	77588
	ब. आस्थापना ***	1021	329	1350	7051	27888	34939	8072	28217	36289
	क. एकूण	6046	1416	7462	27994	78421	106415	34040	79837	113877
2.	मालकीच्या प्रकारां नुसार एकूण उद्योग [संख्या]									
	अ. सहकारी	40	6	46	620	1041	1661	660	1047	1707
	ब. सार्वजनिक	15	22	37	3443	3231	6674	3458	3253	6711
	क. खाजगी	5991	1388	7379	23931	74149	98080	29922	75537	105459
3.	मालकाचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संस्थेची टक्केवारी)									
	अ. अनु जाती	8.03	5.79	7.61	12.10	8.23	9.25	11.38	8.19	9.14
	ब. अनु जमाती	15.78	10.45	14.77	11.10	10.76	10.85	11.94	10.75	11.10
4.	जागेविरहित कार्यान्वीत असलेल्या उद्योगाची एकूणशी टक्केवारी	34.51	42.65	36.06	15.23	13.14	13.69	18.66	13.66	15.15
5.	शक्तीवर चालणा-या उद्योगाची एकूण संस्थेची टक्केवारी	5.17	3.38	4.83	23.17	18.10	19.44	19.97	17.84	18.48

....123....

तक्ता क्रमांक - 5.11 पुढे चालू

(आर्थिक गणना-1990)

कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बाब	* कृषि उद्योग			बिगर कृषिउद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.	सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या									
	अ) एकूण कामगार	9547	2993	12540	84642	308556	393198	94189	311549	405738
	ब) वेतनावर काम करणारे कामगार	1414	963	2377	53083	214424	267507	54497	215387	269884
	क) वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी	14.91	32.17	18.95	62.73	69.49	68.03	57.85	69.13	66.51
	ड) कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	2	2	2	3	4	4	3	4	4

टीप : * कृषि-उत्पादन व मळे वगळून कृषि संबंधित उद्योग.

** पगारावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग.

*** ज्या उद्योगात कमीत कमी एकतरी व्यक्ती पगारावर काम करते असे उद्योग.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.

प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे
नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)
(कृषी व बिगर कृषी उद्योग)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	कृषि	6046	9547	1418	2993	7462	12540
2.	स्वनिज उत्पादन व स्वणकाम	272	4886	22	1266	294	6152
3.	वस्तूनिर्माण	8505	39643	16699	67956	25204	107599
4.	बीज, गॅस आणि पाणी- पुरवठा	90	794	207	5130	297	5924
5.	बांधकाम	181	451	884	2819	1065	3270
6.	घाऊक व्यापार	132	598	1200	5373	1332	5971
7.	किरकोळ व्यापार	7264	10162	31247	66160	38511	76322
8.	उपहारगृहे आणि हॉटेल्स	1381	2858	3461	13025	4842	15883
9.	वाहतूक	182	577	2340	16084	2522	16661
10.	साठवण आणि गोदाम विषयक	122	488	1353	3694	1475	4182
11.	दळणवळण	140	380	133	4060	273	4440
12.	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यवसायिक सेवा	550	1293	2552	16496	3102	17789
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9168	21307	18221	105458	27389	126765
14.	इतर सेवा [इतरत्र वर्गीकरण न केलेल्या]	7	1205	102	1035	109	2240
15.	सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण	34040	94189	79837	311549	113877	405738

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना -1990)

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि व बिगर कृषि अस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	अस्थापना		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1.	कृषि	0	1021	329	1350
2.	खाणकाम व दगडकाम	1	132	19	151
3.	वस्तुनिर्माण	2 व 3	1234	5055	6289
4.	बीज, गॅस व पाणीपुरवठा	4	89	203	292
5.	बांधकाम	5	17	206	223
6.	घाऊक व्यापार	6	28	683	711
7.	किस्कोळ व्यापार	6	807	8779	9586
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	6	343	1733	2076
9.	वाहतूक	7	109	679	788
10.	साठवण व गोदामविषयक	7	103	870	973
11.	दळणवळण	7	139	125	264
12.	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता व धंदेविषयक	8	208	1234	1442
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	3835	8239	12074
14.	इतर	10	7	63	70
एकूण			8072	28217	36289

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1990)

तक्ता क्र. 5.14

महत्वाच्या उद्योगगटानुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनातील
कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अं. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापनेतील कामगार		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	कृषि	0	2575	1328	3903
2	खाणकाम व दगडकाम	1	4743	1261	6004
3	वस्तुनिर्माण	2 व 3	28502	47270	75772
4	बीज व गॅस पाणी	4	793	5126	5919
5	बांधकाम	5	253	1989	2242
6	घाऊक व्यापार	6	472	4645	5117
7	किरकोळ व्यापार	6	2130	37447	39577
8	निवासगृहे व उपहारगृहे	6	1409	10407	11816
9	वाहतूक	7	485	14264	14749
10	साठवणूक व वस्त्र	7	466	3108	3574
11	दळणवळण	7	379	4050	4429
12	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता	8	888	14799	15687
13	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	14946	92502	107448
14	इतर	10	1205	974	2179
एकूण			59246	239170	298416

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई. (आर्थिक गणना - 1990)

....197....

तक्ता क्रमांक - 5.15

द्विगर कृषि सहकारी आस्थापना [सर्व उद्योग गट एकत्र (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5
1.	सहकारी औद्योगिक आस्थापनांची संख्या	620	1041	1661
2.	विजेवर चालणा-या आस्थापनांची एकूण संस्थेशी टक्केवारी	21.77	9.31	13.98
3.	सहकारी आद्योगिक आस्थापनात सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार			
	अ) एकूण संख्या	8925	18970	27895
	ब) प्रति आस्थापना कामगारांची संख्या	14	18	17

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या
(आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार	आस्थापना	रोजगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	कृषि	40	131	6	83	46	214
2.	खाणकाम व दगडकाम	-	-	3	962	3	962
3.	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा	136	6340	79	5885	215	12225
4.	बीजबत्ती गॅस व पाणी	5	57	13	87	18	144
5.	बांधकाम	1	1	10	92	11	93
6.	घाऊक व्यापार	8	20	13	706	21	726
7.	किरकोळ व्यापार	86	182	159	647	245	829
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	9	45	25	380	34	425
9.	वाहतूक	2	21	5	1251	7	1272
10.	साठवणूक व वस्त्र	24	138	41	216	65	354
11.	दळणवळण	2	3	4	59	6	62
12.	अर्थ पुरवठा, विमा, मालमत्ता, धंदे	66	289	172	1938	238	2227
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	280	1407	517	6747	797	8154
14.	इतर सेवा	1	422	-	-	1	422
15.	प्रमुख - उद्योग गट एकूण	660	9056	1047	19053	1707	28109

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	सेजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	6728	9135	9834	13750	16562	22835
2.	3	326	978	957	2871	1283	3349
3.	4	142	568	529	2116	671	2684
4.	5	33	190	166	830	204	1020
5.	6 ते 9	33	230	145	989	178	1219
6.	10 व अधिक	4	40	13	130	17	170
सर्व आकारमान गट		7271	11141	11644	20684	18915	31827

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	423	789	1535	2637	1958	3476
2.	3	101	303	984	2952	1085	3255
3.	4	77	308	719	2376	796	3184
4.	5	87	435	493	2465	580	2900
5.	6-9	157	1136	718	5013	875	6149
6.	10-19	169	2227	376	4786	545	7013
7.	20-49	118	3420	133	3795	251	7215
8.	50-199	75	7428	73	6892	148	14320
9.	200-399	11	2911	12	3375	23	6286
10.	400 व त्यापेक्षा जास्त	16	9545	12	12429	28	29974
सर्व आकारमान गट		1234	28502	5055	47270	6289	75772

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

....191....

तक्ता क्रमांक - 5.18 [अ]

घाऊक व किरकोळ व्यापारांमधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम

करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	6416	7625	22010	26049	28426	33674
2.	3	98	294	690	2070	788	2364
3.	4	23	92	188	752	211	844
4.	5	9	45	49	245	58	290
5.	6-9	14	92	46	305	60	397
6.	10 व अधिक	1	10	2	20	3	30
सर्व आकारमान गट		6561	8158	22985	29441	29546	37599

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम

करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1. 1-2		561	1016	4917	8926	5478	9942
2. 3		155	465	2090	6270	2245	6735
3. 4		35	140	978	3912	1013	4052
4. 5		32	160	457	2285	489	2445
5. 6-9		38	255	647	4508	685	4763
6. 10-19		9	112	202	2453	211	2565
7. 20-49		2	69	56	1472	58	1541
8. 50-199		3	385	113	11459	116	11844
9. 200-399		-	-	1	265	1	265
10. 400 आणि त्यापेक्षा जास्त		-	-	1	542	1	542
सर्व आकारमान गट		835	2602	9462	42092	10297	44694

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	5221	5878	9509	11209	14730	17087
2.	3	67	201	310	930	377	1131
3.	4	10	40	86	344	96	384
4.	5	10	50	41	205	51	255
5.	6 ते 9	18	122	29	198	47	320
6.	10 व अधिक	7	70	7	70	14	140
सर्व आकारमान गट		5333	6361	9982	12956	15315	19317

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

....184....
 तक्ता क्रमांक - 5.19 [ब]

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम
 करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1. 1-2		2505	3736	3739	6313	6244	10049
2. 3		326	978	1223	3669	1549	4647
3. 4		206	824	641	2564	847	3338
4. 5		164	820	395	1975	559	2795
5. 6-9		348	2468	677	4844	1025	7312
6. 10-19		186	2392	692	9343	878	11735
7. 20-49		82	2291	540	16256	622	18547
8. 50-199		18	1437	290	25924	308	27361
9. 200-399		-	-	29	7917	29	7917
10. 400 व त्यापेक्षा जास्त		-	-	13	13697	13	13697
सर्व आकारमान गट		3835	14946	8239	92502	12074	107448

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

....185....

तक्ता क्रमांक - 5.20 [अ]

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	24766	30546	47911	58663	72677	89209
2.	3	784	2352	2233	6699	3017	9051
3.	4	254	1016	913	3652	1167	4669
4.	5	73	365	295	1475	368	1840
5.	6 ते 9	76	514	245	1660	321	2174
6.	10 व अधिक	15	150	23	230	38	380
सर्व आकारमान गट		25968	34943	51620	72379	77588	107322

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1990)

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	4735	7813	12214	21280	16949	29093
2.	3	943	2829	5278	15834	6221	18663
3.	4	462	1848	2952	11808	3414	13656
4.	5	379	1895	1747	8735	2126	10626
5.	6-9	676	4805	2663	18738	3339	23543
6.	10-19	489	6301	1688	22079	2177	28380
7.	20-49	239	6914	988	29214	1227	36128
8.	50-199	113	10582	593	54942	706	65524
9.	200-399	16	4300	53	14572	69	18872
10.	400 आणि त्यापेक्षा जास्त	20	11959	41	49968	61	53927
सर्व आकारमान गट		8072	59246	28217	239170	36289	298416

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना - 1990)

....137....

तत्ता क्रमांक : 6.1

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था 31-3-97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या
1	2	3
1.0	सहकारी पतसंस्था (एकूण)	
1.1	जिल्हामध्यवर्ती सहकारी बँका	1
1.2	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	583
1.3	शेतकरी सेवा संस्था	-
1.4	लॅम्पस सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	13
1.5	धान्य बँका	-
1.6	इतर (संस्थेचा प्रकार ध्यावा)	-
2.0	बिगर कृषि पत संस्था (एकूण)	
2.1	प्राथमिक सहकारी बँका	
अ.	नागरी बँका	12
ब.	कर्मचारी पत संस्था	331
2.2	इतर बिगर कृषि पत संस्था	
अ.	कर्मचारी पत संस्था	-
ब.	नागरी पत संस्था आणि इतर (भिशी, थ्रिप्ट आणि पतसंस्था वगैरे)	344
क.	इतर	-
3.0	पणन संस्था (एकूण)	
3.1	जिल्हा पणन संस्था	
अ.	सर्वसाधारण उद्देश	2
ब.	विशेष उद्देश	-
3.2	प्राथमिक पणन संस्था	
अ.	सर्वसामान्य तालुका सख्दी विक्री संघ	13
ब.	विशेष	-
3.3	इतर	1
4.0	उत्पादक संस्था(एकूण)(तपशील 6.13 मध्ये पहावा)-अवलोकनार्थ	1154
5.0	सामाजिक सेवा संस्था (तपशील 6.13 मध्ये पहावा)-अवलोकनार्थ	1442
	एकूण	3896

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक , सहकारी संस्था , नागपूर

जिल्हयातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती
(31-03-1997 ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा :- नागपूर

[रूपये व सभासद संख्या हजारात]

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	संस्था	3396
2	एकूण सभासद	1037
3	भरणा झालेले भागभांडवल	1337617
4	वरील तीन पैकी अ. शासकीय भाग भांडवल ब. स्वतःचा निधी	1927 707292
5	ठेवी	3353389
6	खेळते भांडवल	8673184
7	निव्वळ दिलेली कर्जे	3902405
8	खरेदीची किंमत	691035
9	विक्रीची किंमत	901848
10	नफा निव्वळलेल्या अ. संस्था ब. रक्कम	1938 410
11	तोट्यातील अ. संस्था ब. रक्कम	967 47
12	नफा किंवा तोटा नसलेल्या संस्था	991

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर.

.....199.....

तत्का क्रमांक : 6.3

जिल्हयातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	लेखा परीक्षणानुसार वर्गवारी				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परीक्षा न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	नागपूर (शा.)	-	-	-	-	-	-	2042
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-	248
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	105
4	रामटेक	-	-	-	-	-	-	130
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	144
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	140
7	कुही	-	-	-	-	-	-	85
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	69
9	उमरुड	-	-	-	-	-	-	142
10	नागपूरगावा	-	-	-	-	-	-	179
11	हिंगणा	-	-	-	-	-	-	130
12	काटोल	-	-	-	-	-	-	172
13	नरखेड	-	-	-	-	-	-	138
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	172
जिल्हा एकूण		160	323	1458	18	14	1923	3896

टीप :- जिल्हा पातळीवर एकत्रिकरण (वैयक्तिक लेखा परीक्षा नुसार) होत असल्यामुळे तालुकानिहाय माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- 1) जिल्हा विशेष लेखा परीक्षक, वर्ग - १, सहकारी संस्था, नागपूर.

2) जिल्हा विशेष लेखा परीक्षक, सहकारी संस्था, (दुग्धा), नागपूर.

.....140....

तक्ता क्रमांक : 6.4

जिल्हयातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	बँकाचा प्रकार	बँक शाखा	सभासद		भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	खेजले भांडवल
			संस्था सभा.	वैयक्तिक सभासद				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	महाराष्ट्र राज्य सह. बँक, मुंबई.	-	-	-	-	-	-	-
2	जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक, लि.	86	2421	162	64674	207660	1668147	2148941
3	जिल्हा औद्योगिक सह. बँक,	-	-	-	-	-	-	-
4	राज्य भूविकास बँकेची जिल्हा शाखा,	-	-	-	-	-	-	-
5	राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक	14	41	25103	25090	-	3884	-

तक्ता क्रमांक : 6.4 पुढे सुरु .....

अ. क्र.	अल्प मुदतीचे कर्जे			मध्यम दीर्घ		येणे कर्जे			थकलेली कर्जे			
	रोख पत	वटविलेली बिले	एकूण शेतीच्या कामासाठी	मुदतीची कर्जे	दीर्घ मुदतीची कर्जे	अल्प मुदतीची	मध्यम मुदतीची	दीर्घ मुदतीची	अल्प मुदतीची	मध्यम मुदतीची	दीर्घ मुदतीची	
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	782185	603474	1365659	246722	41765	1272	888240	317616	28366	389076	95072	10672
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-	44869	-	-	272556	-	-	53384

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

** स्तंभ क्र.13 मधील कर्जे स्तंभ क्र.12 पैकी आहेत.

.... 141....

तक्ता क्रमांक : 6.5

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.97 अखेर

• जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण सातेदारांची संख्या	सभासद संख्या			भाग भांडवल	स्तंभ ९ पैकी शासकीय भाग भांडवल	
				एकूण	लहान सातेदार	मोठे सातेदार			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	66	21730	20141	17030	2546	515	3897	53
3	पारशिवनी	46	16011	15309	5639	10214	-	4637	35
4	रामटेक	11	12982	7912	1930	5131	851	5770	41
5	मौदा	54	16760	16033	8390	7513	135	7198	509
6	कामठी	35	9616	9387	1466	7333	588	3644	12
7	कुही	46	22301	13591	7730	10861	-	5467	-
8	भिवापूर	29	12167	11827	5003	6633	141	3476	293
9	उमोड	37	14370	13472	4133	8003	1336	5183	17
10	नागपूरशगा	59	14933	14914	5235	9546	133	4190	-
11	हिंगणा	53	16337	14758	4599	9791	368	5901	64
12	काटोल	41	27357	22730	5706	9926	7098	5330	195
13	नरसेड	58	17235	17152	10671	6008	473	7330	31
14	कळमेश्वर	48	18023	16431	7721	6744	2016	4168	255
जिल्हा एकूण		583	219822	199306	35353	100299	13654	66196	1505

तक्ता क्र. 6.5 पुढे सुरु...

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)	
					कर्जेदार	कर्जाची रक्कम (रु.)	बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रु.)
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	नागपूरश	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	724	23677	36091	2336	14445	5205	24449
3	पारशिवनी	704	43284	59143	6448	21828	5784	39587
4	रामटेक	206	27581	44869	467	12708	3498	39144
5	मौदा	780	62697	92377	1961	23196	6480	57836
6	कामठी	130	20423	26336	2156	12768	1859	21795
7	कुही	132	35977	61634	2710	22153	5416	49987
8	भिवापूर	483	17891	29881	1976	14665	4266	18826
9	उमरेड	683	15904	33068	2523	16443	2643	16585
10	नागपूरगा	614	15870	24798	2225	16731	3823	12848
11	हिंगणा	264	26391	40561	4704	24557	3609	13980
12	काटोल	302	41472	53416	3020	18723	6237	31749
13	नरखेड	341	60708	73910	3438	27064	8520	46663
14	कळमेश्वर	176	29563	46481	1844	14766	4508	31044
जिल्हा एकूण		5539	421438	622565	35808	240047	61848	404496

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रु.)	थकबाकी- दार	रक्कम (रु.)	थकबाकी- दार	रक्कम (रु.)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	नागपूरश	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	2992	21902	1399	8339	1593	13522
3	पारशिवनी	2999	29204	2045	14221	1954	14962
4	रामटेक	1755	28902	1315	25631	439	3329
5	मौदा	4556	24509	2235	10691	2321	13791
6	कामठी	1955	13760	972	8276	983	5418
7	कुही	3786	22892	1140	11784	2646	11209
8	भिवापूर	2492	14404	1330	7164	1162	7160
9	उमरेड	3203	11510	2154	7191	1049	4265
10	नागपूरगा	1288	7029	1143	6390	145	620
11	हिंमणा	2426	14957	1639	9940	787	5024
12	काटोल	4202	22425	1996	12735	2206	9796
13	नरसेड	4840	27714	1946	17340	2894	10517
14	कळमेश्वर	2125	20179	626	10473	1439	9595
जिल्हा एकूण		39619	259387	20001	150175	19618	109292

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

....144....

तक्का क्रमांक : 6.7

जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण स्वातेदा-रांची संख्या	सभासद संख्या			इतर सभासद	भाग भांडवल (रुपये)	स्तंभ 9 पैकी शासकीय भाग भांडवल
				एकूण	लहान स्वातेदार	मोठे स्वातेदार			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	नागपूर	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	10	4063	4203	1860	1695	653	646	310
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूरगंगा	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंमगंगा	-	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	3	4917	5277	3061	1699	547	291	112
13	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा	एकूण	13	8980	9485	4921	3364	1200	937	422

तक्का क्र. 6.7 पुढे सुरु

....145....

तक्ता क्रमांक : 6.7 पुढे सुरु . . .

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रुपये)	खेळते भांडवल (रुपये)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) कर्जदार	कर्जाची रक्कम (रुपये)	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची) बाकी असलेली सभासद	रक्कम (रुपये)
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	नागपूर	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	5	14032	12795	76	9728	295	10061
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(गा)	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंगणा	-	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	110	2	3250	3375	897	1612	2187
13	नरसेड	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		115	16034	16045	3451	10625	1907	12278

तक्ता क्र. 6.7 पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		3 वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		3 वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	नागपूर	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	214	2352	105	1060	109	1292
5	मौदा	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	-	-	-	-	-	-
10	नागपूरगा	-	-	-	-	-	-
11	हिंगणा	-	-	-	-	-	-
12	काटोल	332	1563	306	909	76	659
13	नरखेड	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		596	3920	411	1969	185	1951

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

....147....

तत्का कमांक : 6.8

जिल्हयातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना ४ ते १३	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापूस	गळी- ताची धान्ये	ऊस	ताग व मेष्टा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	नागपूर(श)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	13418	-	-	3944	412	2980	6082	-	-	-	-
3	पारशिवनी	9443	216	3794	410	-	-	4222	354	447	-	-
4	रामटेक	3349	223	3082	-	-	-	-	-	44	-	-
5	मौदा	19892	577	9523	-	-	-	-	5512	115	-	4165
6	कामठी	11732	-	295	-	-	-	410	4560	-	-	6467
7	कुही	12650	-	675	-	-	9412	-	3483	-	-	30
8	भिवापूर	13215	12	510	-	-	-	393	6795	-	-	5315
9	उमरेड	21352	200	304	360	-	3050	7006	9930	-	-	-
10	नागपूर(गा)	12779	47	-	2356	18	-	4439	5157	-	-	762
11	हिंमणा	19124	6043	-	241	364	-	129	526	8013	-	3318
12	काटोल	17327	131	-	2568	-	-	2889	5614	-	-	6125
13	नरखेड	23636	-	-	-	-	16432	7234	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	17710	-	-	2298	-	3852	5860	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		201555	7449	18133	13277	794	40726	38664	46931	8619	-	33912

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

.....148...

तत्का क्रमांक : 6.10

जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापू स	गळी- ताची धान्ये	ऊस	ताग व मेष्टा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	नागपूर(श)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	रामटेक	638	-	477	-	-	-	-	-	-	-	161
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	नागपूर(ग्रा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	हिंगणा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	कांटोल	1390	46	-	208	-	-	234	580	-	-	322
13	नरसेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2028	46	477	208	-	-	234	580	-	-	433

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

.....149....

तत्का क्रमांक : 6.11

जिल्ह्यातील बिगर कृषि सहकारी पत संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	प्रकार.	संस्था संख्या	सभा-सद संख्या	भाग-भांडवल (रु.)	राखीव व इतर निधी (रु.)	ठेवी (रु.)	सेवते भांडवल (रु.)	कर्ज			
								अग्रिम (रु.)	वसूल झालेले (रु.)	घणे (रु.)	धर्ती-त (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1 प्राथमिक सहकारी बँका											
1.	नागरी बँका	12	118964	99222	141084	2248430	3033678	1511332	4394729	1691573	108302
2.	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	331	311123	391711	49334	56088	930555	470248	403635	613184	39303
2 इतर बिगरकृषि											
1.	नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	कर्मचारी पतपेढी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	इतर (नागरी पतपेढी)	344	90407	490399	2510	25199	736788	86518	78617	605492	33346

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

....150....

तक्ता क्रमांक : 6.12

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्था संख्या	सभासदांची संख्या	खेळते भांडवल (रु.)	खेडीची किंमत(रु.)			विक्रीची किंमत(रु.)		
					कृषि उत्पादन	शेतीच्या जेव्या वस्तू	उपभोग्याच्या वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	1	374	5622	12	7100	2117	-	-	-
3	पारशिवनी	2	1427	5597	85	14048	3474	40073	-	40073
4	रामटेक	1	1772	2480	760	6435	7722	-	-	-
5	मौदा	1	690	4442	-	10898	2577	-	-	-
6	कामठी	1	419	796	-	-	-	-	-	-
7	कुही	1	1701	970	723	703	4467	-	-	-
8	भिवापूर	1	734	2461	667	3437	3250	-	-	-
9	उमरुड	1	1810	4659	-	5368	3093	-	-	-
10	नागपुरागा	1	895	5982	57	80	255	-	78860	78860
11	हिंगणा	1	865	5362	3083	8368	2837	87211	73551	160762
12	कांटोल	1	3055	7259	15307	11321	8126	28011	12	28023
13	नरखेड	1	1516	2235	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	1	2072	3500	-	15927	6152	21875	5309	27184
जिल्हा एकूण		14	17330	51365	20694	83685	43970	177170	157732	334902
जिल्हा पातळीवरील संस्था		2	605	15071	670	24260	30681	534145	-	534145

तक्ता क्रं. 6.12 पुढे सु...

....161....

तक्ता क्रमांक : 6.12 पुढे सुरु . . .

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.97 अखेर

जिल्हा नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	कृषि उत्पादनाची विक्री (अडते व मालक म्हणून)							
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्न-धान्ये	कापूस	गळी-ताची धान्ये	डाळी	इतर	एकूण
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19
1	नागपूर (श)	-	-	-	-	-	-	-	-
2	सावनेर	-	614	-	-	-	-	-	614
3	पारशिवनी	-	-	3252	-	-	-	-	3252
4	रामटेक	-	507	2298	-	806	-	-	3611
5	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-
6	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-
7	कुही	2590	-	4489	-	-	20	-	7099
8	भिजापूर	-	556	782	-	100	-	-	1438
9	उमोड	-	-	480	-	-	-	-	480
10	नागपूर(गा)	-	95	34	-	-	-	-	129
11	हिंमणा	-	587	-	129524	-	-	-	130111
12	काटोल	-	110	510	37115	15061	228	-	53024
13	नरसेड	-	-	-	-	-	-	-	-
14	कळमेश्वर	-	-	1506	72654	-	-	-	74160
जिल्हा एकूण		2590	2469	13351	239293	15967	248	617	273918
जिल्हा पातळी-वरील संस्था		-	-	-	-	-	-	617	617

तक्ता क्र. 6.12 पुढे सुरु.

जिल्हा : नागपूर

(रुपये-हजारात)

तहसील	शेतीला आवश्यक वस्तुंची विक्री (आडते व मालक म्हणून)					उपभोग्य वस्तुंची एकूण विक्री
	सते	बियाणे	कृषि अवजारे	इतर	एकूण	
2	20	21	22	23	24	25
1 नागपूर [श]	-	-	-	-	-	-
2 सावनेर	5897	2040	124	564	8425	-
3 पारशिवनी	8212	4363	149	196	12920	-
4 रामटेक	6128	883	28	6370	13909	-
5 मौदा	10713	696	95	495	11999	-
6 कामठी	-	-	-	-	-	-
7 कुही	8632	980	958	962	11532	364
8 भिवापूर	4536	497	115	2256	7404	-
9 उमरेड	3738	1477	259	63	5537	-
10 नागपूरग्रा	-	114	209	-	323	-
11 हिंगणा	12065	4082	8	2417	18572	-
12 काटोल	4639	2028	707	7402	14826	718
13 नरखेड	270	-	-	90	360	-
14 कळमेश्वर	13975	2478	33	1790	18281	-
जिल्हा एकूण	78655	19638	2690	23105	124088	1082
जिल्हा पातळी-वरील संस्था	4334	2653	4904	22010	33901	3032

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग भांडवल (रुपये)	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	सेवते भांडवल (रुपये)
1	2	3	4	5	6	7
1	<u>उत्पादक संस्था</u>					
1.1	साखर कारखाने	3	19769	209411	117380	654607
1.2	इतर शेती प्रक्रिया संस्था	14	7569	5437	9194	22965
1.3	विणकर संस्था (हातमाग, चंत्रमाग)	424	40267	15560	10024	453267
1.4	सूत गिरण्या	9	10242	227739	204037	230691
1.5	औद्योगिक वसाहती/संस्था	4	237	896	584	2548
1.6	इतर औद्योगिक संस्था	181	14680	3210	469	28567
1.7	दुग्ध व्यवसाय संस्था	279	16044	586	3049	13626
1.8	दुग्ध व्यवसाय संघटना	1	126	1159	9124	24358
1.9	मत्स्यव्यवसाय संस्था/संघ	89	8431	201	1178	896
1.10	शेती संस्था	4	823	41	15	1379
1.11	उपसा जलसिंचन संस्था	37	4116	760	57	32421
1.12	वन कामगार संस्था	33	2386	819	1850	74871
1.13	इतर संस्था (पशुधन संस्था)	76	5596	4476	252	9567
2	<u>सामाजिक सेवा संस्था</u>					
2.1	ग्राहक भांडारे	276	91104	9176	3633	77361
2.2	गृह निर्माण संस्था	874	64811	23694	7442	1796371
2.3	कामगार कंत्राटदार संस्था	106	6151	4101	476	9140
2.4	परिवहन संस्था	10	438	634	14	1097
2.5	अ) महिला सहकारी संस्था	144	5668	2416	154	6129
	ब) जिल्हा सहकारी मंडळ	1	725	-	-	-
	क) इतर	31	4153	3070	2176	7947

आधार : 1) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर.

2) प्रादेशिक उपसंचालक, हातमाग, चंत्रमाग व सहकारी वस्त्रोद्योग, नागपूर.

3) जिल्हा दुग्ध व्यवसाय विकास अधिकारी, नागपूर.

4) प्रादेशिक सहसंचालक, (साखर) नागपूर विभाग, नागपूर.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र	संस्थांचे प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य
1	2	3	4	5
1	साखर कारखाने	अ. गाळलेल्या ऊसाचे वजन ब. गाळलेल्या ऊसाची किंमत क. उत्पादित साखरेचे वजन ड. उत्पादित साखरेची किंमत	हजार मे. टन लाख रुपये हजार मे. टन लाख रुपये	18 60 1 118
2	प्राथमिक विणकर सहकारी संस्था	अ. चालू माग ब. सूत खरेदी क. उत्पादन ड. विक्री	संख्या लाख रुपये लाख रुपये लाख रुपये	18538 2771 4193 3539
3	सूत गिरण्या	अ. चात्यांची संख्या ब. उत्पादित सूत	संख्या '00' हजार टन	1824 191496
4	इतर औद्योगिक संस्था	अ. कच्चा माल खरेदी ब. उत्पादन क. विक्री	लाख रुपये लाख रुपये लाख रुपये	42 40 32
5	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ. दुध खरेदीची किंमत ब. दुध विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	1025 1027
6	दुग्ध व्यवसाय संघटना	अ. खरेदीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	714 742
7	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	802 1250
8	मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये लाख रुपये	9 27
9	कृषि संस्था	अ. कसलेले क्षेत्र ब. उत्पादन	"00" हेक्टर लाख रुपये	5 3
10	उपसा सिंचन संस्था	भिजलेले क्षेत्र	"00" हेक्टर	33
11	वन कामगार संस्था	अ. दिलेली कुपे ब. वन उत्पादन मूल्य	संख्या लाख रुपये	निरंक निरंक
12	घाऊक ग्राहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	-- " -- -- " --	359 370
13	प्राथमिक ग्राहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत ब. विक्रीची किंमत	-- " -- -- " --	1243 1041
14	कामगार कंत्राटदार संस्था	अ. वर्षात हाती घेतलेली कामे ब. हाती घेतलेल्या कामांची अदा. किं. क. दिलेली मजुरी	संख्या लाख रुपये -- " --	उ. ना. 255 81
16	गृह निर्माण संस्था	बांधलेल्या घरांची/ गाळ्यांची संख्या	संख्या	437

....185....

तत्ता क्रमांक : 6.15

जिल्हयातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 30.6.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रुपये हजारात)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					भात	तांदूळ	परिमाण	मूल्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	नागपूर	नागपूर(शा) हिंगणा कामठी	प्राथमिक	10	-	-	43878	438548
2	सावनेर	सावनेर	--	1	-	-	-	-
3	पारशिवनी	पारशिवनी	--	1	-	-	[x]	12
4	रामटेक	रामटेक	--	-	1013	4536	-	-
5	मौदा	मौदा	--	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुंही	--	1	-	-	-	-
7	भिवापूर	भिवापूर	--	2	-	-	-	-
8	उमरेड	उमरेड	--	3	-	-	672	6601
9	काटोल	काटोल	--	1	-	-	-	-
10	नरसेड	नरसेड	--	2	-	-	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	--	3	-	-	-	-
एकूण				24	1013	4536	44550	445161

तत्ता क्रं. 6.15 पुढे चालू .....

....156....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार, समितीचे नाव	सहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					गहू परिमाण	मूल्य (रुपये)	ज्वारी परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	10	11	12	13
1	नागपूर	नागपूरशाहिंगणा कामठी	प्राथमिक	10	12274	89227	4423	19397
2	सावनेर	सावनेर	-- "	1	235	1485	1480	4756
3	पारशिवनी	पारशिवनी	-- "	1	8	54	2	7
4	रामटेक	रामटेक	-- "	-	-	-	-	-
5	मौदा	मौदा	-- "	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	-- "	1	29	186	1	3
7	भिवापूर	भिवापूर	-- "	2	14	75	5	23
8	उमसेड	उमसेड	-- "	3	614	4301	81	371
9	काटोल	काटोल	-- "	1	76	521	116	369
10	नरसेड	नरसेड	-- "	2	-	-	[x]	13
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-- "	3	-	-	6	19
एकूण				24	13250	95849	6114	24958

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू ....

....167....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार सल्लेची नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					कापूस परिमाण	मूल्य (रुपये)	तर परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	14	15	16	17
1	नांगपूर	नांगपूरशाहिंगणाकामठी	प्राथमिक	10	16337	200925	4578	61613
2	सावनेर	सावनेर	--	1	10107	127315	1573	19714
3	पारशिवनी	पारशिवनी	--	1	4692	57711	125	1565
4	रामटेक	रामटेक	--	-	-	-	-	-
5	मौदा	मौदा	--	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	--	1	-	-	7	78
7	भिवापूर	भिवापूर	--	2	-	-	138	504
8	उमरुड	उमरुड	--	3	7492	89020	375	4638
9	काटोल	काटोल	--	1	-	-	230	2631
10	नरखेड	नरखेड	--	2	704	8630	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	--	3	4711	57856	7	89
एकूण				24	44043	541463	6933	90830

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू ....

....168....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार साम-तीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					मूग परिमाण	मूल्य (रुपये)	उडीद परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	18	19	20	21
1	नागपूर	नागपूरशाहिगणा कामठी	प्राथमिक	10	273	3976	99	1204
2	सावनेर	सावनेर	-- "	1	-	-	[x]	626
3	पारशिवनी	पारशिवनी	-- "	1	-	-	-	-
4	रामटेक	रामटेक	-- "	-	-	-	-	-
5	मौदा	मौदा	-- "	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	-- "	1	-	-	[x]	3
7	भिवापूर	भिवापूर	-- "	2	1	10	1	15
8	उमरेड	उमरेड	-- "	3	2	30	6	63
9	काटोल	काटोल	-- "	1	-	-	41	479
10	नरसेड	नरसेड	-- "	2	-	-	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-- "	3	-	-	-	-
एकूण				24	276	4016	147	2393

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू ....

.....159.....

तक्ता क्रमांक ६.१५ पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					हरभरा परिमाण	हरभरा मूल्य (रुपये)	जवस परिमाण	जवस मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	22	23	24	25
1	नागपूर	नागपूरशाहिमणाकामठी	प्राथमिक	10	4684	60753	482	7507
2	सावनेर	सावनेर	--	1	1280	14501	5	67
3	पारशिवनी	पारशिवनी	--	1	95	1158	-	-
4	रामटेक	रामटेक	--	-	-	-	-	-
5	मौदा	मौदा	--	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	--	1	10	110	11	153
7	भिवापूर	भिवापूर	--	2	23	240	64	1010
8	उमरेड	उमरेड	--	3	666	8453	65	1008
9	काटोल	काटोल	--	1	1723	19778	-	-
10	नरसेड	नरसेड	--	2	1x1	5	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	--	3	2	18	-	-
एकूण				24	8483	105020	627	9745

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू ....

....100....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार सभे तीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					भुईमूग परिमाण	मूल्य (रुपये)	तीळ परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	26	27	28	29
1	नागपूर	नागपूरशाहिगणा कामठी	प्राथमिक	10	69	773	8	127
2	सावनेर	सावनेर	-- " --	1	552	6652	5	85
3	पारशिवनी	पारशिवनी	-- " --	1	-	-	-	-
4	रामटेक	रामटेक	-- " --	-	-	-	-	-
5	मौदा	मौदा	-- " --	-	-	-	-	-
6	माढळ	कुही	-- " --	1	-	-	-	-
7	भिवापूर	भिवापूर	-- " --	2	-	-	-	-
8	उमसेड	उमसेड	-- " --	3	-	-	-	-
9	काटोल	काटोल	-- " --	1	548	8481	-	-
10	नरसेड	नरसेड	-- " --	2	351	4281	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	-- " --	3	[x]	4	-	-
एकूण				24	1520	20191	13	212

तक्ता क्र. 6.15 पुढे चालू ....

.....161.....

तक्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु . . . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	द्विदिवसीय आवक			
					सोयाबीन		मिरची	
1	2	3	4	5	29	31	32	33
					परिमाण	मूल्य (रुपये)	परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	नागपूर	नागपूर हिंगणा कामठी	---	---	75336	773254	29795	557846
2	सावनेर	सावनेर	---	1	4850	12545	-	-
3	पारशिवनी	पारशिवनी	---	---	807	8386	-	-
4	रामटेक	रामटेक	---	---	322	3051	-	-
5	मौदा	मौदा	---	---	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	---	1	1223	11887	1229	21915
7	भिवापूर	भिवापूर	---	2	4025	41476	2815	20068
8	उमरुड	उमरुड	---	3	12194	125943	373	6399
9	काटोल	काटोल	---	1	15243	118032	-	-
10	नरखेड	नरखेड	---	2	285	6811	-	-
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	---	3	6	63	-	-
एकूण				24	114199	1137448	34072	612228

तक्ता क्रं. 6.15 पुढे चालू . . . . .

....162....

तत्ता क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	कृषि उत्पादन बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					संत्रे परिमाण	मूल्य (रुपये)	एकूण परिमाण	एकूण मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	34	35	36	37
1	नागपूर	नागपूरशाहिगणाकामठी	प्राथमिक	10	6368	49507	198604	2264657
2	सावनेर	सावनेर	--	1	934	6768	20829	230514
3	पारशिवनी	पारशिवनी	--	1	-	-	5729	68893
4	रामटेक	रामटेक	--	-	-	-	1335	7587
5	मौदा	मौदा	--	-	-	-	-	-
6	मांडळ	कुही	--	1	-	-	2570	34337
7	भिवापूर	भिवापूर	--	2	27	203	6808	69624
8	उमरेड	उमरेड	--	3	-	-	22540	246827
9	काटोल	काटोल	--	1	8351	12345	26328	162636
10	नरसेड	नरसेड	--	2	38185	117611	39925	137380
11	कळमेश्वर	कळमेश्वर	--	3	21958	104444	26690	162493
एकूण				24	75823	290878	351363	3384923

टीप :- [x] परिमाण १ टनापेक्षा कमी.

आधार :- 1) नागपूर जिल्हयातील सर्व कृषी उत्पादन बाजार समित्या.

2) जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, नागपूर

....168....

तक्का क्रमांक : 6.16

जिल्हयातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.7.97 अखेर

जिल्हा : नागपूर

(रुपये - हजाराला)

अ.	तहसील	सावकारांची संख्या	व्यापा-याना दिलेली कर्जे	व्यापा-यां- व्यतिरिक्त दिलेली कर्जे	एकूण.
1-	2	3	4	5	6
1	नागपूर (शहर)	595	-	306195	306195
2	सावनेर	32	-	7187	7187
3	पारशिवनी	16	-	10482	10482
4	रामटेक	17	-	4454	4454
5	मौदा	10	-	3227	3227
6	कामठी	30	-	9214	9214
7	कुही	28	-	395	395
8	भिवापूर	18	-	198	198
9	उमरेड	58	-	45006	45006
10	नागपूर(गा)	10	-	3244	3244
11	हिंगण	4	-	675	675
12	काटोल	32	-	7714	7714
13	नरसैड	5	-	383	383
14	कळमेश्वर	5	-	1690	1690
जिल्हा एकूण		880	-	400062	400062

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, नागपूर

.....164....
 तक्ता क्रमांक - 7.1

सार्वजनिक व अर्थसहाय्यीत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय
 सुविधांची माहिती-1996

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	रुग्णालये	दवाखाने	प्रसुतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	डॉक्टर	परिचारिका
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	नागपूर (शहर)	13	57	11	-	370	1456
2.	सावनेर	1	3	1	5	15	59
3.	पारशिवनी	1	4	1	5	12	39
4.	रामटेक	2	1	2	4	17	158
5.	मौदा	-	5	-	3	10	30
6.	कामठी	2	4	2	2	15	43
7.	कुही	1	10	1	3	18	44
8.	भिवापूर	-	5	-	3	11	28
9.	उमरुड	1	2	1	4	15	41
10.	नागपूरग्रामीण	-	6	1	2	8	26
11.	हिंगणा	-	6	-	4	6	35
12.	काटोल	1	7	1	3	10	44
13.	नरखेड	1	8	1	4	13	56
14.	कळमेश्वर	-	3	1	3	8	32
जिल्हा एकूण		23	121	23	45	528	1991

तक्ता क्र. 7.1 पुढे सुरु....

....165....

तक्ता क्रमांक - 7.1 पुढे चालू

अ. क्र.	तालुका	खाटांची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (00)			उपचार केलेले बाह्यरुग्ण(00)		
		एकूण	स्त्रियां साठी	मुलां साठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
1		9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	नागपूर (शहर)	4182	1772	503	2273	2065	240	14340	13477	4516
2.	सावनेर	49	20	29	80	146	75	208	271	302
3.	पारशिवनी	85	40	34	37	38	10	144	251	274
4.	रामटेक	113	51	28	63	71	13	535	348	453
5.	मौडा	34	12	-	4	3	1	103	90	124
6.	कामठी	75	53	25	23	53	-	316	532	307
7.	कुर्ही	79	32	5	14	14	8	198	264	158
8.	भिवापूर	41	12	-	4	8	-	142	170	91
9.	उमरेड	78	36	10	8	28	6	267	347	300
10.	नागपूर (ग्रामीण)	12	8	4	2	1	-	69	93	73
11.	हिंगणा	36	16	20	1	3	2	101	98	107
12.	काटोल	60	32	28	6	9	3	192	192	185
13.	नरसेडे	119	50	20	7	10	2	244	288	141
14.	कळमेश्वर	48	12	12	6	7	2	108	115	105
एकूण जिल्हा बेरीज		5011	2152	718	2528	2449	365	16967	16511	7136

अधार :- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प.,
3) आरोग्य अधिकारी, महानगरपालिका,

नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या-1996

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नागपूरश	एकूण	10779	16121	34900	5500	3034	8534	132	108	280
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	सावनेर	एकूण	1867	1603	3470	569	376	945	11	19	30
		ग्रामीण	751	590	1341	340	233	603	1	14	18
3.	पारशि- वनी	एकूण	1060	924	1984	341	198	539	-	5	5
		ग्रामीण	730	638	1368	270	151	421	-	4	4
4.	रामटेक	एकूण	943	848	1791	439	294	733	22	12	34
		ग्रामीण	577	502	1079	351	232	583	15	8	23
5.	मौदा	एकूण	978	822	1800	217	174	391	7	7	16
		ग्रामीण	978	822	1800	217	174	391	7	7	16
6.	कोमठी	एकूण	2057	1898	3955	601	334	935	20	6	26
		ग्रामीण	503	432	935	200	140	340	20	6	26
7.	कुही	एकूण	941	820	1761	454	329	783	14	8	22
		ग्रामीण	941	820	1761	454	329	783	14	8	22
8.	भिवापूर	एकूण	629	671	1300	262	218	480	13	7	20
		ग्रामीण	629	671	1300	262	218	480	13	7	20
9.	उमरेड	एकूण	1273	1149	2422	444	276	720	1	4	8
		ग्रामीण	606	553	1159	213	160	373	1	1	2
10.	नागपूर गिरा	एकूण	1357	1078	2435	467	300	767	6	7	12
		ग्रामीण	1175	954	2129	415	267	682	5	7	12
11.	हिंगणा	एकूण	978	829	1807	312	248	560	4	11	15
		ग्रामीण	978	829	1807	312	248	560	4	11	15
12.	काटोल	एकूण	1391	1153	2544	501	321	822	9	7	13
		ग्रामीण	681	524	1205	322	233	555	6	6	11
13.	नरखेड	एकूण	1114	936	2050	386	246	632	12	3	15
		ग्रामीण	731	625	1356	276	196	472	11	3	14
14.	कलमे- श्वर	एकूण	949	799	1748	41	236	577	10	4	15
		ग्रामीण	598	502	1100	246	181	427	10	3	13
जिल्हा बेरीज		एकूण	34316	29651	63967	10834	6584	17418	133	208	491
		ग्रामीण	9878	8462	18340	3873	2792	6670	111	85	196

....167....

तखता क्रमांक - 7.3

विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या-1996

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	मृत्यूचे कारण	मृत्यूंची संख्या
1	2	3
1.	हिवताप	5
2.	पेटकी	-
3.	देवी	-
4.	क्षय	408
5.	न्युमोनिया	113
6.	अमांश, अतिसार, गैस्ट्रो	32
7.	हृदय विकार	1113
8.	विषमज्वर	16
9.	ककरोग	319
10.	इतर तय क्रियेसंबंधी	438
11.	<u>अपघात</u>	
	अ) आत्महत्या	103
	ब) रहदारी वाहतूक	34
	क) इतर अपघात	968
12.	इतर कारणे	13869
13.	एकूण मृत्यू	17418

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

अ. क्र.	तहसील	बा-ब	त्रिगुणी लस ति. डो.	पोलिओ	बीसीजी	गोवर	द्विगुणी (डीटी)	विष-मज्जर	१० वर्षे	१६ वर्षे	ध. लस	गरोदर स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	नागपूर [शहर]	गा. ए.	33756	33756	55983	35615	29345	-	20559	184931	37541	
2.	सावनेर	गा. ए.	4073	4039	3840	4058	5640	-	5746	4024	3457	
		ए.	4552	4518	4712	4521	6199	-	6412	4632	4369	
3.	पारशि-वनी	गा. ए.	2787	2790	2937	2788	2603	-	2792	2140	2586	
		ए.	2787	2790	2937	2788	2603	-	2792	2140	2586	
4.	रामटेक	गा. ए.	2722	2749	2790	2585	2939	-	2809	2778	2660	
		ए.	3241	3272	3305	2927	3384	-	3136	3033	2993	
5.	मौदा	गा. ए.	3168	3171	2895	2985	3091	-	3050	3400	2935	
		ए.	3168	3171	2895	2985	3091	-	3050	3400	2935	
6.	कामठी	गा. ए.	2436	2516	2384	2465	2514	-	2224	1971	2470	
		ए.	4389	4430	4883	4166	3923	-	3861	3774	3989	
7.	कुही	गा. ए.	2858	2856	2715	2762	3070	-	2391	2726	3416	
		ए.	2858	2856	2715	2762	3070	-	2391	2726	3416	
8.	भिवा-पूर	गा. ए.	1997	2001	2049	1868	2289	-	2192	1830	1931	
		ए.	1997	2001	2049	1868	2289	-	2192	1830	1931	
9.	उमोडे	गा. ए.	2161	2166	2138	2119	2106	-	2153	1874	2276	
		ए.	2678	2675	2842	2560	3071	-	3267	2914	2828	
10.	नागपूर [गा]	गा. ए.	2859	2857	2970	2426	2355	-	2525	1980	2745	
		ए.	2859	2857	2970	2426	2355	-	2525	1980	2745	
11.	हिंगणा	गा. ए.	2934	2885	2821	2756	2730	-	2605	2363	2771	
		ए.	2934	2885	2821	2756	2730	-	2605	2363	2771	
12.	काटोल	गा. ए.	2421	2440	2341	2377	2828	-	2427	1890	2378	
		ए.	2925	2964	3080	2788	3620	-	2891	2303	2974	
13.	नरखेड	गा. ए.	2406	2409	2253	2243	2445	-	2112	1857	2601	
		ए.	3045	3048	2942	2842	3086	-	2680	2478	3278	
14.	कळमे-श्वर	गा. ए.	1088	1074	913	494	1075	-	1911	2219	1882	
		ए.	2339	2325	2348	2294	2451	-	2463	2932	2482	
जिल्हा	गा.		33910	33953	33046	31925	35685	-	34937	31052	34108	
एकूण	ए.		73348	73548	93512	73297	71217	-	60824	221436	76769	

आधार- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प. आरोग्य अधिकारी, महानगरपालिका, नागपूर

जिल्हयातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या-1996-97

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	२२-२९७ रोजी असलेल्या केंद्रांची संख्या	निर्वीजीकरण केलेल्यांची संख्या			लूपपध्दती I. U. C. D. संख्या	जननक्षम जोडण्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	एकूण नसबंदी		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	नागपूर (शहर)	एकूण	19	170	10186	10356	9723	54250
		ग्रामीण	-	-	-	-	-	-
2.	सावनेर	एकूण	6	21	1326	1347	1317	21030
		ग्रामीण	5	17	1063	1080	1218	21030
3.	पारशिवनी	एकूण	5	9	943	952	770	18733
		ग्रामीण	5	9	943	952	770	18733
4.	रामटेक	एकूण	6	23	969	992	860	16563
		ग्रामीण	4	22	779	801	722	16563
5.	मौदा	एकूण	3	7	724	731	852	18826
		ग्रामीण	3	7	724	731	852	18826
6.	कामठी	एकूण	3	26	1015	1041	761	15038
		ग्रामीण	2	3	525	528	562	15038
7.	कुही	एकूण	3	7	847	854	715	19673
		ग्रामीण	3	7	847	854	715	19673
8.	भिवापूर	एकूण	3	10	540	550	550	13062
		ग्रामीण	3	10	540	550	550	13062
9.	उमरुड	एकूण	5	14	879	893	722	14727
		ग्रामीण	4	11	729	740	640	14727
10.	नागपूर (ग्रामीण)	एकूण	2	45	717	762	696	17594
		ग्रामीण	2	45	717	762	696	17594
11.	हिंमणा	एकूण	4	5	773	778	700	19857
		ग्रामीण	4	5	773	778	700	19857
12.	काटोल	एकूण	4	21	855	876	952	17777
		ग्रामीण	3	6	742	748	751	17777
13.	नरसेड	एकूण	4	6	862	868	904	16943
		ग्रामीण	2	5	648	653	753	14622
14.	कळमेश्वर	एकूण	3	6	804	810	696	14674
		ग्रामीण	1	6	652	658	492	11662
एकूण जिल्हा बेरीज		एकूण	70	370	21440	21810	20218	278747
		ग्रामीण	41	153	9682	9835	9421	219164

आधार - जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प. कार्यालय, नागपूर

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता

जिल्हा : नागपूर.

अ. क्र.	तालुका	साक्षरांची संख्या (हजारात)								
		ग्रामीण			नागरी			एकूण		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	नागपूर (श)	-	-	-	638	496	1134	638	496	1134
		[-]	[-]	[-]	[88.24]	[75.04]	[81.94]	[88.24]	[75.04]	[81.94]
2	सावनेर	36	22	59	26	18	44	62	40	103
		[72.00]	[48.89]	[62.10]	[83.87]	[64.29]	[74.58]	[76.54]	[54.79]	[66.23]
3	पारशिवनी	26	16	42	12	8	20	38	24	62
		[68.42]	[45.71]	[57.53]	[80.00]	[57.14]	[68.96]	[70.37]	[48.98]	[60.78]
4	रामटेक	28	16	45	11	8	19	40	24	64
		[68.29]	[42.11]	[56.25]	[84.62]	[61.54]	[73.08]	[72.73]	[47.06]	[60.95]
5	मौदा	33	21	54	-	-	-	33	21	54
		[-]	[-]	[-]	[73.36]	[38.89]	[60.67]	[73.33]	[38.89]	[60.67]
6	कामठी	22	14	36	42	31	72	64	45	109
		[73.33]	[48.28]	[61.02]	[86.72]	[70.45]	[78.26]	[81.01]	[62.50]	[72.19]
7	कुही	32	21	54	-	-	-	32	21	54
		[-]	[-]	[-]	[69.56]	[46.67]	[58.24]	[69.56]	[46.67]	[58.24]
8	भिवापूर	23	15	38	-	-	-	23	15	38
		[-]	[-]	[-]	[71.78]	[46.88]	[59.38]	[71.88]	[46.88]	[59.38]
9	उमरेड	27	17	45	17	12	28	44	29	73
		[71.05]	[48.57]	[61.64]	[85.00]	[66.67]	[73.68]	[77.19]	[54.72]	[66.36]
10	नागपूर (ग्र)	36	25	61	8	6	14	44	21	75
		[73.47]	[56.82]	[65.59]	[80.00]	[75.00]	[77.78]	[74.58]	[59.62]	[67.57]
11	हिंमणा	32	20	52	7	4	11	39	24	63
		[74.42]	[52.63]	[65.00]	[87.50]	[66.67]	[78.57]	[76.47]	[55.81]	[67.02]
12	काटोल	36	24	60	11	8	19	47	32	79
		[73.47]	[53.33]	[63.83]	[91.67]	[72.73]	[82.61]	[77.05]	[57.14]	[67.52]
13	नरखेड	33	23	56	10	7	17	43	30	73
		[73.33]	[56.10]	[65.12]	[83.33]	[63.64]	[73.91]	[91.49]	[57.69]	[66.97]
14	कळमेश्वर	26	18	44	7	5	12	34	23	57
		[74.29]	[56.25]	[66.67]	[87.50]	[71.43]	[75.00]	[77.07]	[58.97]	[69.51]
जिल्हा एकूण		391	253	645	789	603	1392	1180	856	2037
		[72.15]	[50.39]	[61.68]	[81.60]	[73.55]	[80.91]	[81.79]	[64.74]	[73.64]

टिप : 1) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

2) कंसातील आकडे साक्षरतेची टक्केवारी दर्शवितात.

3) "आकडे केवळ अस्थायी" व पुढील पदांताळणीच्या अधीन राहू शकतात.

आधार : 1991 जनगणना प्रकाशन.

....171....

तत्का क्रमांक : 8.2

शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1995 - 96

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक संख्या				विद्यार्थी संख्या	प्रति शिक्षक विद्यार्थी संख्या
			एकूण	रकाना 4 पैकी शिक्षका	प्रशिक्षित	रकाना 6 पैकी शिक्षका		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	पूर्व प्राथमिक शाळा	1023	1207	1207	-	-	38616	32
2	प्राथमिक शाळा :-							
	अ) एक शिक्षकी शाळा	-	-	-	-	-	-	-
	ब) कनिष्ठ प्राथ. शाळा	1712	6456	3830	6279	3662	219698	34
	क) उच्च प्राथमिक शाळा	702	7066	4555	6870	4374	219543	31
	ड) एकूण (अ+ब+क)	2414	13522	8385	13149	8036	439241	32
3	माध्यमिक शाळा	505	7603	3184	7284	3083	228126	30
4	उच्च माध्यमिक शाळा	145	4685	1764	4661	1760	158412	34
5	सामान्य शिक्षणाची महा-विद्यालये (कला, शास्त्र, वाणिज्य)	54	2062	762	-	-	67728	33
जिल्हा एकूण		4141	29079	15302	25094	12879	932123	32

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरानुसार संख्या आणि
मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1995 - 96

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		पूर्वप्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	3	4	5	6	7	8
1	पूर्व प्राथमिक	38616	19135	-	-	-	-
2	इयत्ता 1 ते 4	-	-	369558	177123	338	155
3	इयत्ता 5 ते 7	-	-	69683	34007	168757	80064
4	इयत्ता 8 ते 10	-	-	-	-	186691	87674
5	इयत्ता 11 व 12	-	-	-	-	30752	13769
6	उच्च माध्य. नंतर	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		38616	19135	439241	211140	336538	181662

पुढे सुरु...

तत्ता क्रमांक ४.४ पुढे सुरु...

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		सा. शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण			
		एकूण	मुली	एकूण	मुली		
1	2	9	10	11	12		
1	पूर्व प्राथमिक	-	-	38616	19135		
2	इयत्ता 1 ते 4	-	-	333896	177288		
3	इयत्ता 5 ते 7	-	-	253440	114071		
4	इयत्ता 8 ते 10	-	-	186691	87674		
5	इयत्ता 11 व 12	26910	12825	57662	26594		
6	उच्च माध्यमिक नंतर	40818	20471	40818	20471		
जिल्हा एकूण		67728	33296	952123	445233		

तत्ता क्रं. ४.३ पुढे सुरु...

.....173....
 तक्ता क्रमांक : 8.3 पुढे सुरु . . .

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या-आणि

मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1995 - 96

जिल्हा : नागपूर

अ. क.	शैक्षणिक स्तर	मागासवर्गीय विद्यार्थी संख्या								
		अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय		
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	पूर्व प्राथमिक	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	इयत्ता 1 ते 4	84356	39536	68081	33104	171177	81853	323614	154493	
3	इयत्ता 5 ते 7	51364	24616	37026	17519	98054	47930	186444	90065	
4	इयत्ता 8 ते 10	42013	19482	26324	11880	169877	38526	148149	69888	
5	इयत्ता 11 व 12	13707	6286	8005	2617	28437	10846	43149	19749	
6	उच्च माध्य. नंतर	9488	4588	2994	1340	14466	6800	26948	12708	
	एकूण	200928	94488	140430	66460	477011	185955	728304	346903	

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या							
			अनु. जाती		अनु. जमाती		इ.मा. व.		एकूण मा. व.	
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	18	424	79	171	34	1503	992	2098	405
2	विधी महाविद्यालये	1	307	116	71	26	438	184	368	326
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	3	226	80	73	23	200	74	499	177
4	आयुर्वे. महाविद्यालये	2	57	29	17	4	166	63	206	88
5	आभि. महाविद्यालये	8	302	153	120	24	1148	191	2070	368
6	इतर									
	अ. तंत्रनिकेतन	10	474	60	275	56	1444	165	2193	281
	ब. आय. टी. आय.	38	514	123	253	65	1051	170	1818	358
	क. डी. एड.	20	248	146	10	7	701	390	969	543
	ड. जी. सी. डी.	2	12	6	5	3	28	14	45	23

तक्का क्रमांक : 8.4 पुढे सुरु...

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	विद्यार्थ्यांची संख्या				एकूण शि. क्ष क शिक्षिका	
		बिगर मागास		एकूण विद्यार्थी		एकूण	शि. क्ष क शिक्षिका
		एकूण	मुली	एकूण	मुली		
1	2	12	13	14	15	16	17
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	1083	305	3481	710	120	35
2	विधी महाविद्यालये	1189	460	2055	786	8	2
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	1087	435	1586	662	430	170
4	आयुर्वेदिक महाविद्यालये	262	141	468	229	101	25
5	अभियांत्रिकी महाविद्यालये	6811	840	8881	1208	634	92
6	इतर : अ. तंत्रनिकेतन	2075	263	4268	544	284	47
	ब. आय. टी. आय.	757	114	2575	472	349	25
	क. डी. एड.	704	371	1663	914	150	73
	ड. जी. सी. डी.	32	17	77	40	5	-

आधार : 1) उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे, 2) तंत्रशिक्षण संचालनालय, पुणे, 3) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई.

.....175....

तक्का कमांक : 8 : 5

आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती 1995-96

जिल्हा : नागपुर

अ. क्र.	माध्यमिक	कनिष्ठ महाविद्यालये 11 वी, 12 वी	ला भा उच्च शिक्षण	ध्या. चि अभियांत्रिकी महाविद्यालये	ची वैद्यकीय महाविद्यालये	सं इतर महाविद्यालये	रुया इतर संस्था	एकूण	प्रत्यक्ष खर्च (रुपये हजारात)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	17027	20353	21955	175	640	135	-	62285	4530

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

जिल्हा : नागपूर

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	यंत्रणा	योजनेतर				योजनांतर्गत			
		आवर्ती	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	जिल्हा परिषद	565730	-	-	565730	51563	-	6623	58186
2	नगरपरिषद	39906	-	-	39906	950	-	-	950
3	कटक मंडळ	949	-	-	949	-	-	-	-
4	महानगरपालिका	63600	-	-	63600	-	-	-	-
5	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		670185	-	-	670185	52513	-	6623	59136

तत्का क्रमांक ४ ४. ६ पुढे सुरु . . .

अ. क्र.	यंत्रणा	एकूण खर्च			
		आवर्ती	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
1	2	11	12	13	14
1	जिल्हापरिषद	617293	-	6623	623916
2	नगरपरिषद	40856	-	-	40856
3	कटक मंडळ	949	-	-	949
4	महानगरपालिका	63600	-	-	63600
5	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		722698	-	6623	729321

आधार : 1) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

2) उपसंचालक, शिक्षण विभाग, नागपूर.

.....177.....

तत्का क्रमांक : 8.7

जिल्हयातील व्यवसाय मार्गदर्शन(कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा(आठवी ते बारावी)

जिल्हा : नागपूर

1996 - 97

अ. क्र.	बा	ब	पं. रि. मा. ण	माहिती
1	2		3	4
1	शाळांची संख्या		संख्या	78
2	पटावरील संख्या	अ. मुले ब. मुली	संख्या संख्या	9096 1726
	एकूण (अ + ब)		संख्या	10822
	एकूण स्वर्ग		रूपये हजारात	32598

टिप:- 1) तांत्रिक शाळा 8 वी 12 वी मधील विद्यार्थी समाविष्ट आहे.

2) कनिष्ठ महाविद्यालयातील 11 वी 12 वी मधील + 2 स्तरावरील

किमान कौशल्यावर आधारित अभ्यासक्रम व द्विलक्षी अभ्यास

क्रमांतर्गत व्यावसायिक शिक्षण घेणारे विद्यार्थी समाविष्ट आहे.

आधार : जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, नागपूर

....178....

तत्का क्रमांक : 8.9

शिक्षांकरीता प्रशिक्षण संस्था 1995-96

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बा	ब	परिमाण	माहिती
1	2	3	4	
1	<u>शिक्षांकरीता प्रशिक्षण संस्था संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	संख्या	18
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	---	20
	क.	शाळास्तर	---	-
2	<u>पटावरील संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	---	3483
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	---	1663
	क.	शाळास्तर	---	-
3	<u>एकूण खर्च (रूपये)</u>			
	अ.	पदवीस्तर	रूपये	उ. ना.
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	---	उ. ना.
	क.	शाळास्तर	---	उ. ना.

उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार : 1) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

....179....

तक्ता क्रमांक-9.1 (अ)

रेल्वे मार्गाची लांबी [31 मार्च 1997 चा वर्षाअखेर]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मीटर मध्ये
1	2	3
1.	ब्राडगेज.	
	1) एकेरी	69.71
	2) दुहेरी	186.27
	3) तिहेरी व अधिक	-
2.	मिटर गेज	-
3	नॅरो गेज	135.00
एकूण रेल्वे मार्ग		390.98

आधार :- 1) विभागीय व्यवस्थापक, मध्यरेल्वे, नागपूर.

2) विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण-पूर्व रेल्वे, नागपूर.

टीप :- संबंधीत कार्यालयाकडून सुधारीत माहिती प्राप्त झाल्यामुळे सदर माहिती मागील वर्षाच्या माहितीशी जुळणार नाही.

तक्ता क्रमांक-9.1(ब)

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी [31 मार्च 1997 या दिवशीची]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नाव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्र विभाग
1	2	3	4	5
1	नागपूरश्री	1)इतवारी 2) कळमना 3)अजनी 4)नागपूर 5) भरतवाडा 6) भांडेवाडी	ब्रॉड-गेज ब्रॉड-गेज नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे मध्य-रेल्वे दक्षिण-पूर्व रेल्वे
2	सावनेर	1)पिंपळा 2)पाटणसावंगी 3)टाकळी(भंसाळी) 4)मालेगाव 5)सावनेर 6)केळवद 7) खापा	नॅरो-गेज नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
3	पारशिवनी	1)कन्हान 2)डुंबरी खुर्द	ब्रॉड-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
4	रामटेक	1)रामटेक 2)मनसर	ब्रॉड-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
5	मौदा	1)सालवा 2)चाचेर 3)थारसा 4)खेराल 5)खात	ब्रॉड-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
6	कामठी	1)कामठी 2)दिघोरी 4)कोराडी	ब्रॉड-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
7	कुही	4)खापरखेडा 1)तितूर 2)भाळणी 3)कुही 4)मोहदरा	नॅरो-गेज नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे दक्षिण-पूर्व रेल्वे
8	भिवापूर	1)भिवापूर (कारगांव) 2)ठाणा	नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
9	उमखेड	1)उमखेड 2)ब्राम्हणी	नॅरो-गेज	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
10	नागपूरग्रा	1)खापरी 2)बोरखेडी 3)बुटीबोरी 4)गोधनी	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
11	हिंगणा	1) गुमगांव	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
12	काटोल	1)काटोल 2)मेटपांजरा 3)कळंबा 4)सोनखांब	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
13	नरखेड	1)नरखेड 2)तीनखेडा	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे
14	कळमेश्वर	1)कळमेश्वर 2)कोहळी	ब्रॉड-गेज	मध्य-रेल्वे

आधार : मध्य रेल्वे वेळापत्रक, भारतीय रेल्वे, नागपूर.

अ. क्र.	बाब	स्त्याचा प्रकार							
		राष्ट्रीय महा-मार्ग	प्रमुख राज्य महा-मार्ग	राज्य महा-मार्ग	प्रमुख जिल्हा स्ते	इतर जिल्हा स्ते	सेड्या-तील स्ते	इतर योजने-तर	एकूण स्त्यांची लांबी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	सिमेंट काँक्रीट								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	की न. पा. /म. न. पा.	16	-	-	-	-	-	11	27
2	डांबरी								
	अ) सा. बां. वि.	230	129	786	360	251	220	-	1976
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	251	175	202	46	674
	की न. पा. /म. न. पा.	41	120	13	15	2	-	368	559
3	खडीचे								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	56	409	854	1158	-	2477
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	178	695	902	667	2442
	की न. पा. /म. न. पा.	-	-	-	31	-	44	202	277
4	इतर माल वापरून केलेले								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	11	87	193	572	-	813
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	13	106	281	647	1053
	की न. पा. /म. न. पा.	-	-	-	-	-	-	166	166
5	इतर								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	की न. पा. /म. न. पा.	-	-	-	-	-	-	54	54
	एकूण लांबी								
	अ) सा. बां. वि.	230	129	853	806	1298	1950	-	5266
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	448	976	1385	1360	4169
	की न. पा. /म. न. पा.	57	120	13	46	2	44	801	1083
	जिल्हा एकूण	287	249	866	1300	2276	3379	2161	10518

टिप:- योजनेतर योजनेमधील स्ते योजनेतर्गत योजनेमधील स्थानांतरीत झाल्यामुळे एकूण स्त्याच्या लांबीत वाढ झालेली आहे.

२) मनपा/न. पा. स्त्याच्या लांबी संबंधीत कार्यालयाकडून सुधारीत आकडेवारी प्राप्त झाल्यामुळे त्यानुसार मनपा/न. पा. स्त्यांची लांबी नमूद करण्यात आली आहे.

आधार : 1) अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर. 2) महा. न. पा. नागपूर. 3) कटक मंडळ, कामठी. 4) जिल्ह्यातील सर्व न. पालिका.

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1.	मोटर सायकली, स्कुटर्स/मोपेड इत्यादी	312069
2.	मोटारी/जीपस/स्टेशन वॅग्स	25165
3.	टॅक्सी कॅब्स	1261
4.	स्वयंचलित रिक्शा	9508
5.	स्टेट कॅसेस	
	1) डिझेलवर चालणा-या	1570
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	-
	कंत्राटी वाहने	
	1) डिझेलवर चालणा-या	198
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	-
6.	मालमोटारी-स्वाजगी वाहने	
	1) डिझेलवर चालणा-या	1639
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	163
	मालमोटारी-सार्वजनिक वाहने	
	1) डिझेलवर चालणा-या	11784
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	3462
7.	रुग्णवाहिका	177
8.	शाळेच्या बसेस	30
9.	स्वाजगी सेवा देणारी वाहने [अनुयान]	314
10.	जोड वाहने	2990
11.	ट्रॅक्टर्स	3321
12.	इतर	464
	जिल्हा एकूण	373915

आधार - प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, नागपूर.

....183....

तक्ता क्रमांक 9.4

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी (1996-97 वर्षाकरिता)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	उपक्रमाचे नांव
		महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर
1	2	3
1	वर्षाअखेरीस मार्गांची संख्या	505
2	मार्गांची एकूण लांबी [कि.मी.]	30291
3	मार्गांची सरासरी लांबी [कि.मी.]	59.98
4	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	568
5	रस्त्यावर धावणा-या बसगाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	491
6	प्रवाशांची दैनिक सरासरी [लाखात]	2.35
7	वाहतुकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न [रु. हजारात]	441079
8	दर प्रवाशांमागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न पैशामध्ये	514

आधार - विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, नागपूर
विभाग, नागपूर

तक्ता क्रमांक 9.5

महत्त्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1996 चा वर्षाकरीता
(वाहतूक गणना डिसेंबर, 1996)

जिल्हा - नागपूर

पृष्ठ भाग्या प्रकार	रस्त्या- ची रुंदी	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप्सू	बस- गा- डया	माल- मोटा- र, ट्रक्स	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- साय- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

राष्ट्रीय महामार्ग (वाहतूक गणना 16/12/96 ते 22/12/96)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/खेडे									
नागपूर-अमरावती रोड राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६	60/00	सापरी									
डांबरी 7.00	1599	550	4861	685	7995	213	299	1420	1932	56414	
डांबरी 7.00	1887	453	4498	1187	8025	48	773	25	846	54082	
नागपूर-रायपूर रोड राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ६	540/00	कापसी-महागांव									
डांबरी 7.00	1260	280	4040	962	6542	14	465	1	480	45892	
नागपूर-जबलपूर रोड राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७	710/00	कन्हान चौकी									
डांबरी 7.00	6514	531	5314	5865	18224	14	12654	40	12708	65054	
डांबरी 7.00	424	98	1624	75	2221	12	63	62	137	18250	
नागपूर-हैद्राबाद रोड राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७	19/00	डोंगरगांव									
डांबरी 7.00	3195	816	4244	2636	10891	196	789	-	937	60243	

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 15/12/96 ते 22/12/96)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/खेडे									
नागपूर-सावनेर-बैतूल रोड राज्य मार्ग क्र. ९	5/0	मानकापूर									
डांबरी 23	3209	541	2498	4053	10301	19	2279	39	2337	42939	
डांबरी 23	4289	477	1824	5964	12554	-	3572	-	3572	43389	
डांबरी 23	2964	321	-	1573	3428	8286	-	-	-	34804	
डांबरी 5.50	4751	263	1329	8137	14480	1250	1477	-	2727	37558	

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालु

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
डांबरी	5.50	2464	259	1380	3098	7201	280	2035	-	2315	26590
जलालखेडा-मोवाड रोड क्र. २४५				36/00		सावनेर					
डांबरी	3.75	665	70	282	525	1522	569	487	-	1056	6632
कांजा-भारशिमी-जलालखेडा- मोवाड रोड क्र. २४५				11/800		मोवाड					
डांबरी	3.75	626	37	361	515	1539	247	-	-	247	6438
सावरगांव-नरखेड रोड क्र. २४६				3/00		जामगांव फाटा					
डांबरी	3.75	450	39	113	331	933	212	421	-	633	3214
नरखेड-मोवाड रोड क्र. २४६				0/200		नरखेड					
डांबरी	3.75	692	53	259	490	1494	509	616	-	2125	6271
खरांगणा-कोंढाळी-काटोल- सावरगांव-चिंचोली रोड क्र. २४७				35/800		कोंढाळी					
डांबरी	5.50	518	63	315	361	1257	284	557	41	882	6188
डांबरी	3.75	788	50	522	582	1942	522	691	26	1239	9641
डांबरी	3.75	1048	145	677	1620	4390	511	1877	53	2441	13917
नागपूर-काटोल-जलालखेडा- वरुड जिल्हा सिमेपर्यंत रोड क्र. २४८				69/600		सावरगांव					
डांबरी	23	3915	660	1387	4414	10376	539	6462	754	7755	37254
डांबरी	23	1284	317	1149	2057	4807	-	1120	377	6788	21581
डांबरी	5.50	917	234	958	805	2914	305	917	-	1222	15316
डांबरी	3.75	1016	179	811	721	2727	295	689	-	984	14037
डांबरी	3.75	967	186	751	656	2580	225	639	-	864	13005
धुबडमेट-झिलपा-सावनेर-खापा- पारशिवनी-रामटेक-तुमसर रोड क्र. २४९				54/800		काटोल नाका					
डांबरी	3.75	930	61	691	895	2577	389	437	-	826	11364
डांबरी	5.50	597	12	251	414	1274	300	329	-	629	5495
डांबरी	5.50	211	22	135	226	594	193	222	-	415	2938
				19/200		धुबडमेट					
				0/400		सावनेर					

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालु

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
खापा-पारशिवनी रोड क्र. २४९				0/0 ते 22/200		खापा वन-नाका					
डांबरी	3.75	543	78	401	431	1453	380	344	-	724	7627
डांबरी	3.75	545	83	392	523	1543	334	356	-	690	7509
आमडी-पारशिवनी रोड क्र. २४९				00/400		पारशिवनी चौकी					
डांबरी	5.50	351	60	479	344	1234	15	417	-	432	7399
डांबरी	5.50	534	73	458	557	1622	209	856	-	1065	7644
मनसर-रामटेक-तुमसर रोड क्र. २४९				5/800		पेंच वन-नाका					
डांबरी	5.50	2931	293	573	2799	6596	143	2765	69	2977	17572
जिल्हा सिमेंटासून केळवद- सावनेर-मोहपा-डोरली- बाजारगांव-दाभा रोड क्र. २५०				9/650		सावनेर					
डांबरी	3.75	973	44	468	614	2099	662	423	-	1085	10345
डांबरी	5.50	2198	131	2106	1691	6126	1048	1334	-	2382	32815
डांबरी/	3.75	95	43	223	23	384	42	-	-	42	545
खडीचे पवनी-हिवरा-सालई रोड क्र. २५१				1/0		ऐरण गावाजवळ					
डांबरी	3.75	240	4	263	179	686	186	545	-	731	4478
रामटेक-खात-भंडारा रोड क्र. २५२				1/0		पवनी फाटा					
डांबरी	3.75	733	28	906	876	2543	344	623	-	967	13391
डांबरी	3.75	1225	21	866	1121	3233	1093	686	-	1779	15616
रामटेक-मौदा रोड क्र. २५३				0/0 ते 21/600		कोदा मेंढी					
डांबरी	5.50	990	29	997	876	2892	29	717	-	746	13974
डांबरी	5.50	930	48	903	983	2864	26	2355	-	2381	13719
पाचगांव-कुही-मांडळ-आंभोरा रोड क्र. २५४				21/400 ते 30/00		तारसा फाटा					
डांबरी	3.75	447	65	361	214	1087	260	97	-	397	6675
डांबरी	3.75	447	65	361	214	1087	260	97	-	397	6675

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
				0/00		पाचगांव कुही फाटा					
डांबरी	3.75	381	57	965	510	1913	9	14	-	23	9131
				0/200		मांडळ					
डांबरी	3.75	21	7	102	94	224	178	54	-	232	434
				38/20		पचखेडी					
डांबरी	3.75	198	36	235	199	668	211	1	-	212	2789
				46/500		वेलतूर					
डांबरी	3.75	213	33	234	248	728	254	2	-	256	3063
				15/600		हिंमणा					
नामपूर-हिंमणा- हिंमणी रोड क्र. २५५											
डांबरी	3.75	1306	850	2712	443	5311	1485	-	-	1485	7949
				0/0		उमखेड					
उमखेड-गिरड रोड क्र. २५८											
डांबरी	3.75	1024	765	3586	374	5749	129	-	-	129	6823
				0/0		मांगरूर					
मांगरूर-भिसी रोड क्र. २६१											
डांबरी	3.75	437	243	1518	134	2332	82	-	-	82	2559
व खडीचे कुही-सिल्ली-आपतूर रोड क्र. २६१				0/200		कुही					
डांबरी	3.75	306	7	335	253	901	175	-	-	175	4039
व खडीचे				10/00		आपतूर नाका					
डांबरी	3.75	246	6	323	271	846	368	-	-	368	3742
कुही-भूगांव-वडोदा रोड क्र. २६१				0/100		कुही नाका					
डांबरी	3.75	353	7	413	255	1028	153	-	-	153	4777
				5/00		आंबाडी नाका					
डांबरी	3.75	430	5	471	307	823	310	-	-	310	5215
				14/900		वडोदा					
डांबरी	3.70	428	5	323	380	1136	310	282	-	592	5669
				8/400		भूगांव					
डांबरी	3.70	419	5	322	382	1128	310	281	-	591	5636
				7/800		जयताळा					
नामपूर-अंबाझरी-हिंमणा रोड											
डांबरी	23	1226	181	256	2905	4568	110	3572	-	3682	9793
				0/200							
बाजारगाव-डोरली रोड रोड क्र. २५०											
	3.75	96	5	54	81	236	60	2	51	113	1066

तक्ता क्रमांक 9.5पुढे चालु

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
कामठी-अजनी-मुसळ्या				0/200		खेळे क्राँसिंग					
रोड क्र. २६१											
डांबरी	3.70	1234	6	1049	1114	3403	861	808	-	1669	77431
उमरेड-बुटीबोरी		रोड		23/400		मकर धोकडा					
क्र. २६२											
डांबरी	3.75	1997	207	4026	210	5640	465	-	-	465	7140
भिवापूर-जावळा-				0/0		भिवापूर					
नांद रोड- क्र. २६३											
सडीचे	3.75	282	54	9350	125	9811	337	-	-	337	2071
नांद-बेसूर रोड क्र. २६४				0/200		पांजगाव					
डांबरी	3.75	523	126	2035	140	2824	548	-	-	548	3812
कुही-मांदळ-आंबोरा				46/200		वेलतूर					
रोड क्र. २६४											
डांबरी	3.75	1174	387	4049	293	5903	405	-	-	405	7292
भिवापूर-पूलर-पचखेडी				16/00		गोठेणगाव					
रोड क्र. २६०											
डांबरी	3.75	79	16	169	111	375	201	-	-	201	2041

आधार :- 1) अधीक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प मंडळ, नागपूर.

2) सहाय्यक अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर.

....189....

तक्ता क्रमांक-9.6

पोस्ट, तारघरे व दुग्धवनी सेवा व दुरदर्शन संघ यांची आकडेवारी (31.3.97 अखेर)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	पोस्टांची संख्या	344
2	तारघरांची संख्या	88
3	पत्र पेट्यांची संख्या	1551
4	<u>पोस्टमनांची संघ संख्या</u>	
	अ) नियमित आस्थापने वरिल	369
	ब) नियमित आस्थापने व्यतिरिक्त	352
5	दुग्धवनी संख्या	98576
6	पोस्टाची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	1177
7	शासनाने वाटप केलेल्या दुरदर्शन संचाची संख्या	927

टीप :- अ. क्र. २ व ६ मधील माहिती सुधारीत आहे.

- आधार :-
- 1) प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपूर, शहर विभाग, नागपूर.
  - 2) प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपूर ग्रामीण मंडळ, नागपूर.
  - 3) मुख्य अधीक्षक, केंद्रीय तारघर, नागपूर.
  - 4) महा प्रबंधक, नागपूर दूरसंचार विभाग, नागपूर.
  - 5) विभागीय अभियंता, ग्रामीण धवनीक्षेपण, नागपूर.

....190....

तक्ता क्रमांक-10.1

स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

[वर्ष 1996-97 करिता]

जिल्हा : नागपूर

[रुपये हजारात]

अ. क्र.	बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
1	2	3	4	5
	<u>संख्या</u>	775	1	12
अ)	<u>प्राप्ती</u>			
	1) सुरुवातीची शिल्लक	33377	9498	57218
	2) अनुदाने व वर्गणी	82218	1103824	398183
	3) चालू वर्षातील उत्पन्न	27216	910250	1426294
	<u>एकूण प्राप्ती</u>	<u>142811</u>	<u>2023572</u>	<u>1881695</u>
ब)	<u>खर्च</u>			
	1) चालू वर्षातील खर्च	91083	2020620	1692208
	2) अखेरची शिल्लक	51728	2952	189487
	<u>एकूण खर्च</u>	<u>142811</u>	<u>2023572</u>	<u>1881695</u>

टीप:- रकाना क्र. 5 मध्ये महानगरपालिका व कटक मंडळ प्रत्येकी 1 व 10 नगरपरिषदा यांचा समावेश आहे.

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, नागपूर.

.....191.....
 तक्ता क्रमांक 10.2

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च (1996-97 या वर्षाकरीता)

जिल्हा - नागपूर

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्रामपंचायतीची संख्या	उत्पन्न			
			सुरुवातीची शिल्लक	सहाय्यक शासकीय अनुदाने इतर	अंशदान	
1	2	3	4	5	6	7
1.	सावनेर	76	2789	200	3022	290
2.	पारशिवनी	53	4423	834	4544	45
3.	रामटेक	45	1169	835	3826	303
4.	मौदा	63	2093	647	2933	-
5.	कामठी	48	2657	424	2489	129
6.	कुही	60	1831	269	3602	541
7.	भिवापूर	56	2422	295	46	3899
8.	उमखेड	48	556	972	208	-
9.	नागपूर (गा)	69	5921	2053	9785	417
10.	हिंगणा	54	3543	158	2228	1658
11.	कांटोल	83	1566	297	5297	176
12.	नरखेड	69	2071	227	3814	62
13.	कळमेश्वर	51	2336	370	2639	34
जिल्हा बेरीज		775	33377	7581	44433	7554

तक्ता क्र. 10.2 पुढे सुरु.

.....192....
 तक्ता क्रमांक-10.2 पुढे चालू

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्राम-पंचायतीची संख्या	उत्पन्न					
			देणगी	कर	शुल्क	इतर	एकूण 5 ते 11	एकूण 4+12
1	2	3	8	9	10	11	12	13
1.	सावनेर	76	192	2556	10	922	7192	9981
2.	पारशिवनी	53	25	2641	-	5257	13346	17769
3.	रामटेक	45	25	1430	-	818	7237	8406
4.	मौदा	63	419	2172	-	1267	7438	9531
5.	कामठी	48	61	1679	723	206	5711	8368
6.	कुही	60	88	1387	-	1071	6958	8789
7.	भिवापूर	56	86	835	-	929	6090	8512
8.	उमखेड	48	512	1214	-	511	3417	3973
9.	नागपूर (गा.)	69	250	3186	850	3048	19589	25510
10.	हिंगणा	54	1110	3720	-	4382	13256	16799
11.	काटोल	83	126	1222	54	465	7637	9203
12.	नरखेड	69	210	1356	-	523	6192	8263
13.	कळमेश्वर	51	113	1055	5	1155	5371	7767
जिल्हा बेरीज		775	3217	24453	1642	20554	109434	142811

तक्ता क्र. 10.2 पुढे सुरु...

....193....

तक्ता क्रमांक- 10.2 पुढे सुरु.....

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च 1996-97 यावर्षाकरिता

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	पंचायत समिती	खर्च										
		आरो- म्य सेवा	सार्वज- निक बांध- काम	सामा- जिक, नैतिक वृद्धी	प्रशा- सन	समा- ज क- ल्याण	पशुध- नाचे संव- र्धन	जमीन महसू- ल व देख- भाल	इतर	स्तंभ 14 ते 21 ची बेरीज	अखेर- ची शिल्ल- क (13- 22)	एकूण 22+23
1	2	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	सावनेर	3334	3717	803	897	39	3	20	72	8885	1100	9985
2	पारशिवनी	5770	2169	974	3334	-	-	-	8	12255	5514	17769
3	रामटेक	1847	2671	262	848	-	-	204	12	5844	2562	8406
4	मौदा	2591	1780	538	933	112	-	4	8	6016	3516	9532
5	कामठी	1949	2134	233	893	33	-	1	89	5362	3008	8370
6	कुही	2455	1698	671	889	7	-	6	94	5820	2969	8789
7	भिवापूर	1904	566	1787	529	-	-	218	-	5004	3512	8516
8	उमरड	850	1387	118	756	-	-	-	-	3111	863	3974
9	नागपूरग्रा	4034	3985	3458	1113	498	-	28	140	13256	12251	25507
10	हिंगणा	2211	4538	1443	1324	372	-	29	84	10001	6795	16796
11	काटोल	2330	2355	165	825	-	-	-	-	5675	3527	9202
12	नरखेड	718	3818	488	692	70	-	32	-	5818	2438	8256
13	कळमेश्वर	903	1494	464	700	234	-	228	13	4036	3673	7709
जिल्हा एकूण		30896	32312	11434	13733	1365	3	770	519	91083	51728	142811

आधार : उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, (ग्रामपंचायती) जिल्हा परिषद, नागपूर.

तबता क्रमांक-10.3

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च [1996-97 या वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1995-96	सुधारित 1996-97	अंदाज 1997-98
1	2	3	4	5
एक	जमा			
	1) स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ) स्थानिक उपकर मुद्रांक शुल्कासह	15092	8645	14049
	ब) शिक्षण	2083	10206	500
	क) कृषि	449	91	75
	ड) इमारत व दळणवळण	5987	6746	2400
	इ) इतर	2508	6188	11654
	एकूण (1)	26119	31876	28678
	2) शासकीय अनुदाने			
	अ) सहेतुक अनुदान	591629	701234	706675
	ब) आस्थापना अनुदान	104087	144189	134832
	क) योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	196973	186168	88439
	ड) इतर	-	72238	76114
	एकूण (2)	892689	1103824	1006140
	3) कर्जे			
	अ) कर्जे व अगीम	157418	(-)52410	16650
	ब) ठेवी व अगीम	42722	276022	110350
	क) वित्त प्रेषण	548410	654762	750000
	ड) इतर	-	-	-
	एकूण (3)	748550	878374	877000
	4) आरंभीची शिल्लक	40612	9498	4498
	एकूण (1 ते 4)	1707970	2023572	1916316

तक्ता क्रमांक 10.3 [पुढे चालू]

अ. क्र.	लेखा शीर्ष	प्रत्यक्ष 1995-96	सुधारित 1996-97	अंदाज 1997-98
1	2	3	4	5
दोन	खर्च			
	आ सामान्य प्रशासन	106916	128499	122732
	बा शिक्षण	492616	570904	543519
	का वैद्यकीय	4695	5347	121171
	ड पशुसंवर्धन	10057	11016	9540
	इ इमारती व दळणवळण	69036	74461	87222
	फा समाज कल्याण	20417	20402	28267
	गा सिंचन	82042	76100	41902
	हा कृषि	1507	798	-
	ना इतर	168307	242203	56787
	एकूण (अ ते न)	955523	1129730	1006140
	कर्ज			
	आ कर्ज व अग्रीम	-	-	-
	बा ठेवी व अग्रीम	194441	235552	127000
	का वित्त प्रेषण	548508	655338	750000
	इ इतर	-	-	-
	एकूण (अ ते ड)	742949	890890	877000
	अखेरची शिल्लक	9498	2952	998
	एकूण	1707970	2039572	1884133
	[खर्च + अखेरची शिल्लक]			

आधार :- मुख्य लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर

....196....

तक्ता क्रमांक 10.4

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च

[1996-97 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

रुपये-हजारात

अ. क्र.	महानगरपालिका/कटक मंडळे/नगरपालिका	उत्पन्न							नगरपालिकेच्या मालमत्ते पासून मिळालेला एकूण महसूल	इतर
		सुरुवातीची शिल्लक	अनुदाने, वर्गणी शासकीय		जकात	नगरपालिकेचे दर व कर घर व जमीन यावरील कर इतर कर एकूण				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	म. न. पा. नागपूर	23316	277876	-	784804	204273	131837	1120914	19289	157285
2	छा. परिषद कामठी	8319	3413	4971	522	-	75	597	365	2779
	<u>नगरपरिषदा</u>									
3	सावनेर	4056	7396	-	6144	2086	11	8241	843	8343
4	खापा	1203	7048	-	1182	420	41	1643	296	3832
5	रामटेक	816	8478	-	3431	889	1	4321	849	3400
6	कामठी	4303	23857	-	13411	2871	1117	17399	2938	-
7	उमरेड	6861	13628	88	7239	3376	9	10624	2434	3292
8	काटोल	2533	14196	-	10351	2913	235	13499	3347	5975
9	नरखेड	1304	11185	-	3069	1202	40	4311	1112	17420
10	मोवाड	106	9378	-	482	480	1	963	319	656
11	कळमेश्वर	2653	8043	-	2995	1195	523	4713	837	1531
12	मोहपा	1748	8626	-	648	288	266	1202	219	506
	<u>जिल्हा एकूण</u>	<u>57218</u>	<u>393124</u>	<u>5059</u>	<u>834278</u>	<u>219993</u>	<u>134156</u>	<u>1188427</u>	<u>32848</u>	<u>205019</u>

तक्ता क्र. 10.4 पुढे सुरु....

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
[1996-97 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	महानगरपालिका/कटक मंडळे/नगरपालिका	एकूण उत्पन्न [4+5+9+10+11]	सामान्य प्रशासन	कर व सुली या खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण [13 ते 19]	अखेरची शिल्लक [3+12-20]
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	म. न. पा. नागपूर	1575364	151909	36658	85610	495828	316450	149958	200212	1436620	162060
2	छा. परिषद कामठी नगरपरिषदा	12125	621	144	154	4346	4366	837	2307	12805	7639
3	सावनेर	24823	1737	1970	692	3619	413	4339	10920	23690	5289
4	सापा	12819	369	621	80	1648	938	2495	5627	11778	2244
5	रामटेक	17048	837	1208	452	2441	482	3693	7877	16990	874
6	कामठी	44194	4163	1564	1858	11047	11228	9968	4238	44066	4431
7	उमखेड	30066	1168	1200	760	7620	3937	5046	13636	33367	3560
8	काटोल	37017	2844	2552	570	10693	5900	8956	7043	38558	992
9	नरखेड	34028	1520	1417	853	2749	9935	3887	14419	34730	552
10	मोवाड	11316	957	585	124	1098	3711	2959	1695	11129	293
11	कळमेश्वर	15124	880	2257	224	5740	4003	2829	1349	17232	495
12	मोहया	10553	287	735	89	1512	6328	1509	683	11143	1158
जिल्हा एकूण		1824477	167292	50911	91466	548336	367691	196506	270006	1692208	189487

टिप: 1) नगरपरिषद सापा यांनी 1995-96 या वर्षी सादर केलेली उत्पन्न व खर्चाबाबतची माहिती अंदाजपत्रकावरून घेण्यात आली होती. परिणामतः 1996-97 या वर्षी सादर केलेल्या माहितीमधील प्रारंभिक शिल्लक मागील वर्षाच्या अखेरच्या शिल्लकेपेक्षा वाढ झाली आहे.
2) नगरपरिषद कळमेश्वर मधील 1995-96 या वर्षी प्राप्त झालेला रु. 3000 चा अनुदानाचा धनादेश 1996-97 मध्ये शासनास परत गेल्यामुळे मागील वर्षातील अखेरच्या शिल्लकेतील रकमेपेक्षा चालू वर्षातील प्रारंभिक शिल्लकेत रु. 3000 नी घट दर्शविण्यात आली आहे.

आधार : नागपूर जिल्ह्यातील महानगरपालिका, कटकमंडळे व सर्व नगरपालिका.

जिल्हा - नागपूर

[रुपये लाखात]

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवरील खर्च -			
		जिल्हा वार्षिक योजना बिगर आदिवासी, आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील योजना मिळून	स्टेट-पूल	अनु-शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
[एका]	कृषी संलग्न सेवा				
	1) पीक संवर्धन	51.16	-	-	51.16
	2) फलोत्पादन	22.92	-	-	22.92
	3) मृदा व जलसंधारण	171.31	-	-	171.31
	4) पशुसंवर्धन	28.45	-	-	28.45
	5) दुग्ध व्यवसाय विकास	0.80	-	-	0.80
	6) मत्स्य व्यवसाय	16.35	-	-	16.35
	7) वने	29.33	-	-	29.33
	8) पणन, कौठारे व वखारी	-	-	-	-
	9) सहकार	33.80	-	-	33.80
	एकूण [एका]	354.02	-	-	354.02
[दोन]	ग्रामीण विकास				
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	84.65	-	-	84.65
	2) अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	1.00	-	-	1.00
	3) जवाहर रोजगार योजना	185.47	-	-	185.47
	4) रोजगार हमी योजना	212.10	-	-	212.10
	5) जमीन सुधारणा	-	-	-	-
	6) सामुहिक विकास	153.54	-	-	153.54
	7) आश्वासीत रोजगार योजना	20.05	-	-	20.05
	एकूण [दोन]	656.81	-	-	656.81
[तीन]	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण				
	1) लघु पाटबंधारेकोल्हापूर पद्धतीचे बंधारे	1066.52	-	-	1066.52
	2) जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-	-
	3) आयाकट विकास	29.70	-	-	29.70
	4) पूर नियंत्रण कामे	-	-	-	-
	एकूण [तीन]	1096.22	-	-	1096.22
[चार]	विद्युत विकास	209.79	-	-	209.79
[पाच]	उद्योग व खाणकाम				
	1) मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-	-
	2) ग्रामीण व लघु उद्योग	126.79	-	-	126.79
	एकूण [पाच]	126.79	-	-	126.79

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना	स्टेट-पूल	अनु-शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
[सहा]	<u>वाहतुक व दळणवळण</u>				
	1) मोठी व लहान बंदरे	-	-	-	-
	2) अंतर्देशीय जलवाहतुक	-	-	-	-
	3) रस्ते विकास	392.96	-	171.37	564.33
	एकूण [सहा]	392.96	-	171.37	564.33
[सात]	<u>सामान्य आर्थिक सेवा</u>				
	1) पर्यटन	-	-	-	-
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	760.53	-	-	760.53
	एकूण [सात]	760.53	-	-	760.53
[आठ]	<u>सामाजिक आणि सामुहिक सेवा</u>				
	1) सामान्य शिक्षण	605.49	-	-	605.49
	2) क्रिडा व युवक कल्याण	5.13	-	-	5.13
	3) कला व संस्कृती	1.64	-	-	1.64
	4) तांत्रिक शिक्षण	16.34	-	13.76	30.10
	5) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-
	6) आरोग्य सेवा	154.47	-	58.30	212.77
	7) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	348.75	-	-	348.75
	8) गृहनिर्माण	32.91	-	-	32.91
	9) नगर विकास	121.64	-	-	121.64
	10) माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-	-
	11) मागासवर्गीयांचे कल्याण	171.93	-	-	171.93
	12) कामगार व कामगार कल्याण	251.32	-	-	251.32
	13) समाज कल्याण	68.53	-	-	68.53
	14) पोषण	186.86	-	-	186.86
	15) स्थानिक विकास कार्यक्रम	-	-	-	-
	एकूण [आठ]	1965.13	-	72.06	2037.07
	एकूण [एक ते आठ]	5562.13	-	144.12	5706.25
[नऊ]	<u>न्युकलीअस बजेट</u>	89.00	-	-	89.00

आधार: 1) जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर

2) प्रकल्प अधिकारी ए.आ. वि. प्र. नागपूर.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
एक	कृषी व संलग्न सेवा	1) पीक संवर्धन			
		1) सधन कापूस विकास कार्यक्रम			
		अ) अंतर् झोन बियाणे वाटप	क्विंटल	83	10
		2) तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम			
		अ) मिनिटकट	संख्या	24997	869
		3) कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम			
		अ) प्रात्यक्षिक	हेक्टर	442	20
		4) आदिवासी शेतकऱ्यांना	लाभार्थी		
		दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी	संख्या	-	22
		अर्थ सहाय्य			
		5) विशेष अन्नधान्य उत्पादन			
		कार्यक्रम (भात)			
		अ) प्रमाणित बिजोत्पादन कार्यक्रम	लाभार्थी	2400	125
		6) तुषार ठिबक सिंचन			
		अ) संच वाटप	संख्या	39	-
		7) एकात्मिक तृणधान्य विकास कार्यक्रम			
		अ) प्रमाणित बियाणे	क्विंटल	1722	45
		2) फलोत्पादन			
		1) अल्प व सिमांतिक शेतकऱ्यांना			
		फलोत्पादन विकासासाठी भांडवली			
		अनुदान			
		अ) लाभार्थी	संख्या	-	-
		ब) क्षेत्र	हेक्टर	39.40	-
		2) बागायती रोपमळ्याचे बळकटीकरण			
		योजना			
		अ) कलमे/रोपे	संख्या	6.44	2.52
		3) गावठी बोरआंबा व काजू झाडाचे	[लाक्षात]		
		सुधारित जातीत रूपांतर करणे			
		अ) बोरझाडे	संख्या	15778	3569
		3) मुदसंधारण			
		1) एकात्मिक पाणलोट क्षेत्र विकास			
		कार्यक्रम			
		अ) जैविक बांध	संख्या	54	26
		ब) नाला बांध	संख्या	-	7
		क) मजगी क्षेत्र	हेक्टर	250	-
		ड) भात खाचरे	हेक्टर	82.12	250

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		4) पशुसंवर्धन			
		1) पशुवैद्यकीय दवाखाना व प्रथमोचार केंद्र बांधणे अ) बांधकाम	संख्या	3	-
		2) पशु प्रथमोपचार केंद्र/आधारभूत ग्राम केंद्र कृत्रीम स्तन केंद्राचा दर्जा वाढविणे अ) दर्जावाढ	संख्या	7	-
		5) दुग्ध व्यवसाय विकास			
		1) सहकारी संस्थांना आर्थिक मदत संस्था	संख्या	5	-
		2) निविष्टा कार्यक्रम आदिवासी/अनुजार्ता, जमाती तसेच दुर्बल घटकातील कुटूंबांना प्रशिक्षण	संख्या	-	97
		3) भाकड/गाभण दहर्शीचा पुरवठा	लाभार्थी संख्या	-	-
		4) मुंबईच्या तबेल्यातील १ वर्ष वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारंग्याचा पुरवठा	संख्या	-	20
		6) मत्स्य व्यवसाय			
		1) मत्स्य बीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना अ) मत्स्यबीज	संख्या (लाखात)	29.80	-
		2) अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्य संवर्धन अ) संचयन (लाखात) ब) मत्स्योत्पादन	संख्या मे. टन	7.20 2350	20 600
		3) मत्स्यव्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या खरेदीसाठी सहाय्य अ) नायलॉन सूत ब) नौका	किलो संख्या	177 -	84 -
		4) मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थापन करणे/मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा अ) मत्स्योत्पादन ब) प्रशिक्षणार्थी	मे. टन संख्या	100 97	- -

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधे		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		7) वने			
		1) औद्योगिक व व्यापारी उद्योगासाठी लागणा-या वन झाडांच्या जातींच्या लागवडीची योजना अ) सागवान 4 थे वर्ष ब) बांबू 4 थे वर्ष	हेक्टर हेक्टर	- -	- 150
		2) निकृष्ट वनाचे पुनर्वनीकरण अ) रोपवन	हेक्टर	67.50	18
		3) किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास अ) चंदन व खैर लागवड	हेक्टर	37	9
		8) सहकार			
		1) आदिवासी/अनुसूचित जाती/जमाती/नवबौध्द योजना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग खरेदीसाठी अर्थसहाय्य	लाभार्थी	-	300
		2) पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना अ) सभासद	संख्या	8611	752
दोन	ग्रामीण विकासाकरिता विशेष कार्यक्रम	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास व संलग्न सेवा अ) लाभार्थी	संख्या	2306	769
		2) अवर्षणप्रवण क्षेत्र कार्यक्रम			
		1) गट वनीकरण	हेक्टर	-	-
		2) रस्ता दुतर्फीकरण वनीकरण	कि. मी.	-	-
		3) अववन वनाचे पुनर्वनीकरण	हेक्टर	-	-
		4) नाला बंडींग	संख्या	-	-
		5) गाव तळी	संख्या	-	-
		6) तलाव दुतर्फी वनीकरण	कि. मी.	-	-
		3) जवाहर रोजगार योजना अ) मनुष्य दिन	लाखात	1.55	6.32
		4) रोजगार हमी योजना अ) मनुष्य दिन	लाखात	0.28	-
		5) जमीन सुधारणा अ) अतिरिक्त जमीन दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थसहाय्य	लाभार्थी	-	-
		6) सामुहिक विकास अ) महिला व बाल कल्याण समिती	लाभार्थी	-	-

.....203.....
तक्ता क्रमांक 11 . 2 पुढे चालु

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बाब	भौतिक साध्ये		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
		7) ग्रामीण सफाई कार्यक्रम अ)लाभार्थी	संख्या	-	-
		ब)सार्वजनिक सौचालय	संख्या	5372	-
तीन	पाटबंधारे व पुरनिर्घरण	1)लघुपाटबंधारे 1)लघुपाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र) अ)सिंचन तलाव	संख्या	41	1
		2)लघुपाटबंधारे (राज्यक्षेत्र) अ)नहर	संख्या	8	-
		3)अग्रशस्वी विहीरींना अनुदान अ)लाभार्थी	संख्या	-	-
		4)कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	संख्या	28	16
		5)कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (राज्यक्षेत्र)	संख्या	9	-
		2)आयाकट विकास अ)भूविकास कामे	संख्या	-	-
चार	विद्युत विकास	1)विद्युत विकास (ग्रामीण) अ)घरगुती दिवे ब)औद्योगिक कोस्ते दिवे ड)लहान विद्युत वाहिनी	संख्या संख्या संख्या कि. मी.	2468 - - 19.42	988 - - 11.22
		2)विद्युत विकास (शहरी) अ)घरगुती दिवे/पंपे	संख्या	4675	-
		3)पध्दतीसुधार (ग्रामीण) अ)ट्रान्सफार्मर उभारणी ब)मोठी विद्युत वाहिनी	संख्या कि. मी.	14 0.31	- -
पाच	ग्रामीण लघु उद्योग	1)रेशिम उत्पादन अ)उद्योग	संख्या	45	-
		2)सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज भांडवल अर्थसहाय्य अ)सुशिक्षित बेकार	संख्या	173	15
		3)जिल्हा उद्योग केंद्र छोट्या उद्योगाकरिता कर्ज योजना अ)लघुउद्योग	संख्या	5	-
		4)औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य भागभांडवल अ)संस्था	संख्या	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साध्ये		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		5) प्राथमिक हातमाग विणकर संस्थांना काटकसर अंशदान निधी			
		अ) संस्था	संख्या	5	-
सहा	वाहतुक व दळणवळण	1) जिल्हा रस्ते (किमान गरजा कार्यक्रम सोडून)			
		अ) रस्ते	कि. मी.	3.50	-
		ब) मोरीकाम	संख्या	6	2
		2) किमान गरजा कार्यक्रमाखाली जिल्हा रस्ते			
		अ) रस्ते	कि. मी.	5.00	-
		ब) पूल/मो-या	संख्या	4	2
		3) हरिजन वस्त्यांना जोडणारे जोडरस्ते (वि. घ. योजना)			
		अ) रस्ते	कि. मी.	-	-
सात	सामाजिक व सामुहिक सेवा	1) सामान्य शिक्षण			
		1) प्राथमिक शाळेत बालवाइया सुरु करणे			
		अ) बालवाइया	संख्या	50	-
		2) प्राथमिक शाळेत पुस्तक पेढ्या सुरु करणे			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	2307	10807
		3) शैक्षणिक दृष्ट्या, मागासलेल्या भागांमधील प्राथमिक शाळेतील अनु-जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	10000	7500
		4) माध्यमिक शाळेतून पुस्तक पेढ्या उघडणे			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	2325	3100
		5) नुतन महाविद्यालयांना अनुदान व विद्यमान अशासकीय महाविद्यालयांना त्यांच्या विस्तार कार्यक्रमासाठी परिक्षा अनुदान			
		अ) महाविद्यालय	संख्या	4	-
		6) प्राथमिक शाळांच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी जिल्हा ग्रामीण विकास प्राधिकरणांना अनुदान			
		अ) खोली	संख्या	95	17

अ. क्र.	विकास शीर्षक/उपशीर्षक	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	निघमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		7)साजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान अ)शाळा	संख्या	61	-
		8)दुर्बल घटकातील मुलींना शाळेत नियमित येण्यासाठी उपस्थिती भत्ता अ)विद्यार्थी	संख्या	946	-
		9)प्राथमिक शिक्षणाच्या स्वाभाविक विस्तारामुळे शिक्षकांच्या नियुक्ती करिता नगरपरिषदांना अनुदान. अ)शिक्षक	संख्या	-	-
		2)क्रिडा व युवक कल्याण			
		1)जिल्हा क्रिडा प्रशिक्षण कार्यक्रम व प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना अ)सेळाडू	संख्या	1200	-
		3)तांत्रिक शिक्षण			
		1)+2 स्तरांवरील व्यवसाय शिक्षण व राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणांतर्गत किमान कौशल्यावर आधारित कार्यक्रम अ)संस्था	संख्या	15	-
		4)आरोग्य सेवा			
		1)राष्ट्रीय हिक्ताप निर्मूलन अ)रुग्ण	संख्या	-	-
		ब)रक्तगट नमुने गोळा करणे	संख्या	360893	360147
		2)प्राथमिक आरोग्य केंद्रे/उपकेंद्रे/ग्रामिण रुग्णालये बांधणे अनुशेष/शव-विच्छेदन केंद्रे अ)प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	3	-
		3)ग्रामीण रुग्णालयाची स्थापना व दुरुस्ती	संख्या	-	1
		4)ग्रामीण रुग्णालयाच्या औषध अनुदानात वाढ अ)प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	6	1
		5)प्राथमिक आरोग्य उप केंद्राच्या औषध अनुदानात वाढ अ)उपआरोग्य केंद्रे	संख्या	278	11
		6)प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या औषध अनुदानात वाढ अ)प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	42	3

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधये		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1.	2	3	4	5	6
		5) ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता			
		1) नळाने पाणी पुरवठा (खास उपाय) अंनळ योजना	संख्या	-	2
		2) जी. एस. डी. ए. चा नलीका खणण्याचा कार्यक्रम			
		अ) विधन विहीरी	संख्या	74	23
		3) विहीरी बांधणे (साधे उपाय)	संख्या	-	-
		6) गृहनिर्माण			
		1) भू-संपादन व भू-विकास			
		अ) भू-संपादन क्षेत्र	हेक्टर	-	-
		2) खेड्यातील गावठाण्यांचा विस्तार व घरे बांधण्यासाठी गावाची तरतूद			
		अ) गावे	संख्या	18	-
		7) नगर विकास			
		1) गलिच्छ वस्ती सुधार कार्यक्रम			
		अ) लोकसंख्या	संख्या	-	-
		8) मागासवर्गीयांचे कल्याण			
		1) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	4988	-
		2) विमुक्त व भटक्या जमातीसाठी - भारत सरकार शिष्यवृत्ती			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	2986	-
		3) मुला-मुलींसाठी शासकीय वसतीगृहे उघडणे			
		अ) वसतीगृहे	संख्या	-	1
		4) व्यावसायिक शिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या वसतीगृहातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता			
		अ) विद्यार्थी	संख्या	65	-
		5) मागासवर्गीयांच्या सरकारी गृहनिर्माण मंडळाला वित्तीय सहाय्य			
		अ) संस्था	संख्या	-	-
		6) हरिजन वस्त्यांची सुधारणा.			
		अ) वस्त्या	संख्या	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष	बाब	भौतिक साधने		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उपयोजना
1	2	3	4	5	6
		7) अंतरजातीय विवाहास प्रोत्साहन अ) जोडपे	संख्या	-	-
		8) गलिच्छवस्ती व्यवसायात असलेल्या मुलांना शालांत पूर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती अ) विद्यार्थी	संख्या	-	-
		9) मागासवर्गीयांना मंगलौरी कौले, जी. आय. शीट्स बदलण्यासाठी, व्यक्तीगत आर्थिक सहाय्य देणे अ) लाभार्थी	संख्या	22	-
		9) समाजकल्याण			
		1) स्त्रियांसाठी पुरस्कृत योजना आणि निराश्रीत स्त्रियांसाठी विविध व्यवसायातील व्यावसायिक प्रशिक्षण अ) लाभार्थी	संख्या	58	-
		2) निराश्रीत मुलांसाठी संस्था बाह्य सेवा बालसदनाला सहाय्यक अनुदान अ) संस्था	संख्या	-	-
		3) 7वी व 8वी पर्यंतच्या शारिरीकदृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य शिष्यवृत्त्या अ) लाभार्थी	संख्या	798	-
		4) अपंगांना लघु उद्योग सुरु करण्यासाठी अर्थसहाय्य अ) लाभार्थी	संख्या	-	-
		5) स्वयंरोजगार योजनेखाली व्यक्तीगत अनुदान अ) लाभार्थी	संख्या	-	-
		10) पोषण			
		1) शालेय आहार कार्यक्रम अ) विद्यार्थी	संख्या	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष	बाब	भौतिक साध्ये		
			परिमाण	नियमित योजना	आदिवासी उप-योजना
1	2	3	4	5	6
		11) कामगार व कामगार कल्याण			
		1) चालू औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील उपकरणांची तृटी भरून काढणे			
		अ) संस्था	संख्या	-	-
		2) जागतिक बँक प्रकल्पांतर्गत महिलां साठी नवीन औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेची स्थापना			
		अ) संस्था	संख्या	-	-
		3) संजय गांधी स्वावलंबन योजना			
		अ) लाभार्थी	संख्या	678	-
		4) कामगार कंत्राट सहकारी संस्थांना अर्थसहाय्य/भागभांडवल संस्था			
		अ) संस्था	संख्या	-	-

आधार :- 1) जिल्हा नियोजन अधिकारी, नागपूर.

2) प्रकल्प अधिकारी ए.आ. वि. प्र. नागपूर.

रोजगार हमी योजना (1996-97 वर्षाकरिता)

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	कामाचा प्रकार					
		सिंचन	सार्वजनिक कामे(रस्ते)	कृषि	वनीकरण	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	नियोजित कामाची संख्या	606	462	943	346	-	2357
2.	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	105	347	99	342	-	893
3.	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	78	84	63	268	-	493
4.	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	34	33	50	64	-	181
5.	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	-	-	-	-	-	-
6.	कामासाठी केलेली तरतूद (रु. लाखात)	437.45	606.30	664.83	143.33	-	1851.91
7.	कामावर झालेला एकूण खर्च (रु. लाखात)	7.64	102.74	13.80	32.82	-	157.00
8.	रोजगार निर्मिती(मनुष्य दिवस लाखात)	0.21	3.63	0.38	1.07	-	5.29

टीप :- बाब क्र. 5 पावसाळ्यात रस्त्याची कामे व इतर कामे तात्पुरती बंद ठेवण्यात येतात. पावसाळा संपताच सर्व कामे परत सुरु करण्यात येतात. त्यामुळे कामाच्या प्रकारप्रमाणे बंद केलेल्या कामांची संख्या उपलब्ध नाही.

अधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, नागपूर.

....210....

तक्ता क्रमांक 11.4

रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च

1996-97 या वर्षाकरिता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	महिना	खर्च [रुपये - लाखात]		मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेखालील कामाची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
1	2	3	4	5	6
1.	एप्रिल 1996	0.19	0.19	0.011	229
2.	मे 1996	15.00	15.19	0.452	274
3.	जून 1996	38.04	53.23	0.781	350
4.	जुलै 1996	5.26	58.49	0.121	468
5.	ऑगस्ट 1996	5.36	63.85	0.245	270
6.	सप्टेंबर 1996	12.55	76.40	0.394	406
7.	ऑक्टोबर 1996	6.20	82.60	0.276	252
8.	नोव्हेंबर 1996	10.22	92.82	0.276	329
9.	डिसेंबर 1996	24.34	117.16	0.556	358
10.	जानेवारी 1997	6.76	123.92	0.220	199
11.	फेब्रुवारी 1997	16.54	140.46	0.480	305
12.	मार्च 1997	16.54	157.00	0.475	310

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, नागपूर.

.... 211....
 तक्ता क्रमांक 11.5

पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना [1996-97] वर्षाकरीता

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाबी	तहसील				
		नागपूर(श)	सावनेर	पारशिवनी	रामटेक	मौदा
1	2	3	4	5	6	7
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या (91 च्या जनगणनेनुसार)	-	126	109	139	122
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	-	126	109	139	122
3	बारा महिने पुढे पाणी उपलब्ध असलेल्या					
	अ] गावांची संख्या	-	125	68	109	122
	ब] त्याखालील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	125	68	109	122
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
	अ] टॅंकरने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	1	2	-	-
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	1	2	-	-
	3. टॅंकरची संख्या	-	1	2	-	-
	ब] बैलगाडीने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	2. त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	3. बैलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-
	क] इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	-	39	30	-
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	39	30	-
	3. साधने					

विहीरी खोल करून पाणीपुरवठा तात्पुरती नळयोजना, बुडक्या खोदणे, विहीरींचे अधिग्रहण, नवीन हातपंप बसविणे.

..... 212 .....

तक्ता क्रमांक 11.5 पुढे चालू

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाबी	तहसील				
		कामठी	कुही	भिवापूर	उमरुड	नागपूर(गा)
1	2	8	9	10	11	12
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या 91 च्या जनगणनेनुसार	73	155	108	138	151
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	73	155	108	138	151
3	बारा महिने पुढे पाणी उपलब्ध असलेल्या					
	अ) गावांची संख्या	38	62	77	98	84
	ब) त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	38	62	77	98	84
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
	अ) टँकरने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	2	3	2	5	-
	2. गावातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	2	3	2	5	-
	3. टँकरची संख्या	2	2	2	3	-
	ब) बैलगाडीने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-
	2. त्यातील वाड्या/वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-
	3. बैलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	33	90	29	35	67
	2. गावातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	33	90	29	35	67
	3. साधने					

विहीरी खोल करून पाणीपुरवठा, तातपुरती नळयोजना, बुडक्या खोदणे, विहीरींचे अधिग्रहण, भवीन हातपंप बसविणे.

तक्ता क्रमांक 11.5 पुढे चालू

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाबी	तहसील				
		हिंमणा	काटोल	नरसेड	कळमेवर	जि. एकूण
1	2	13	14	15	16	17
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या 1991 च्या जनगणनेनुसार	121	168	133	92	1635
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	121	168	133	92	1635
3	बारा महिने पुरेसे पाणी उपलब्ध असलेल्या					
	अ) गावांची संख्या	35	139	94	71	1122
	ब) त्यासाठी वाड्या व वस्त्यांची संख्या	35	139	94	71	1122
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना					
	अ) टँकरने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	4	8	14	7	48
	2. गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	4	8	14	7	48
	3. टँकरची संख्या	3	5	8	2	30
	ब) बॅलगाडीने पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	1	-	-	-	1
	2. त्यातील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	1	-	-	-	1
	3. बॅलगाडीची संख्या	2	-	-	-	2
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या					
	1. गावांची संख्या	81	21	25	14	463
	2. गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	81	21	25	14	463
	3. साधने					
			साजगी विहीरींचे	अधिग्रहण, बुडक्या तोंदणे, पुरक		
			योजना.			

टिप : एकूण वस्तीच्या गावांची संख्या 1991 च्या जनगणनेनुसार दर्शविण्यात आली आहे.
 आधार : 1) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, जिल्हा परिषद, नागपूर.
 2) नागपूर जिल्ह्यातील सर्व पंचायत समिती

.... 214....

तक्ता क्र. 11.6

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1996-97 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर (श)	-----		निरंक		-----	
2	सावनेर	गहू	2785	ज्वारी	11108	ज्वारी	100
		हरभरा	2136	कापूस	9465	भात	75
						तूर	8835
						मूग	920
						उडीद	545
						इतर डाळी	916
						भुईमूग	2465
						तीळ	78
						सोयाबीन	15905
						कापूस	850
						गहू	65
						हरभरा	275
						जवस	95
						करडई	25
						इतर गळीत धान्ये	25
3	पारशिवनी	भात	1040	ज्वारी	3950	तूर	6400
		गहू	3750	कापूस	2620	मूग	340
		हरभरा	1830			उडीद	260
						इतर डाळी	230
						भुईमूग	80
						सोयाबीन	11050
						कापूस	350
						गहू	280
						हरभरा	350
						जवस	360
						करडई	35
						तीळ	350
						इतर गळीत धान्ये	760

डिस्ट्रिक्ट
जिल्हा
पंचायत

.....215.....

तक्ता क्र. 11.6 (पुढे चालू)

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1996-97 वर्षाकरीता]

जिल्हा सुमनूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

क्र.	सुधारित पिके	अधिक उत्पादन देणा-या पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
3	4	5	6	7	8	9	10
4	सामटेक	भात	5485	ज्वारी	600	ज्वारी	873
		गहू	7000	कापूस	200	तूर	1481
		हरभरा	4950			मूग	100
						उडीद	25
						इतर डाळी	475
						सोयाबीन	6500
						जवस	1100
						तिळ	37
						करडई	4
						इतर गळीत धान्ये	47
5	मौदा	भात	11600	ज्वारी	250		
		गहू	8500	तूर	1200		
		हरभरा	3000	मूग	85		
		सूर्यफूल	2625	उडीद	28		
				इतर डाळी	250		
				सोयाबीन	16500		
				गहू	-		
				जवस	1050		
				तिळ	250		
				करडई	5		
				इतर गळीत धान्ये	10		

तक्ता क्र. 11.6 पुढे सुरु.....

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
6 कामठी		भात	1855	ज्वारी	950	ज्वारी	190
		गहू	3870	कापूस	376	तूर	1950
		हरभरा	1520			मूग	80
						उडीद	30
						इतर डाळी	95
						तीळ	20
						सोयाबीन	12870
						कापूस	55
						गहू	-
						हरभरा	-
						जवस	1740
						करडई	1
						इतर गळीत	645
				धान्ये			
7 कुही		भात	6240	ज्वारी	142	तूर	3142
		गहू	4210			मूग	304
		हरभरा	2916			उडीद	153
						सोयाबीन	23510
						गहू	-
						हरभरा	-
						इतर डाळी	933
						जवस	4256
						तीळ	25
						ज्वारी	9142
						करडई	27
						इतर गळीत	56
						धान्ये	

....217....

तक्ता क्र. 11.6 [पुढे चालु]

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1996-97 वर्षाकरीता]

जिल्हा = नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
8	भिवापूर	भात	3025	ज्वारी	55	ज्वारी	8282
		गहू	2195	कापूस	850	तूर	1780
		हरभरा	2402			मूग	84
						उडीद	83
						इतर डाळी	327
						सोयाबीन	18400
						कापूस	39
						गहू	-
						हरभरा	-
						जवस	3840
						करडई	152
						तीळ	63
						इतर गळीत धान्ये	28
9	उमरुड	भात	1890	ज्वारी	1943	ज्वारी	3482
		गहू	4102	कापूस	4960	तूर	3489
		हरभरा	3210			मूग	138
						उडीद	133
						इतर डाळी	590
						सोयाबीन	20842
						कापूस	485
						गहू	-
						हरभरा	-
						जवस	3215
						करडई	10
						तीळ	207
						इतर गळीत धान्ये	121

तक्ता क्र. 11.6 पुढे सुरु...

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र
[1996-97 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
10	नागपूर [गा]	महू	4350	ज्वारी	7000	ज्वारी	15
		हरभरा	2650	कापूस	4950	भात	50
						तूर	5550
						मूग	310
						उडीद	120
						इतर डाळी	240
						भूईमूग	52
						सीळ	120
						सोयाबीन	11600
						कापूस	300
						जवस	1240
						करडई	35
						इतर गळीत धान्ये	96
11	हिंमंगा	महू	1970	ज्वारी	11405	ज्वारी	25
		हरभरा	1760	कापूस	10000	भात	25
						तूर	6540
						मूग	175
						उडीद	187
						इतर डाळी	670
						भूईमूग	73
						सीळ	14
						सोयाबीन	10340
						कापूस	2480
						जवस	2
						करडई	-
						इतर गळीत धान्ये	21

....219....

तक्ता क्र. 11.6 (पुढे चालू)

संकरित व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1999-97 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
12	कांटोल	गहू हरभरा	1350 2800	ज्वारी कापूस	10700 3200	ज्वारी भात तूर मूग उडीद इतर डाळी भुईमूग तीळ सोयाबीन कापूस हरभरा जवस करडई इतर गळीत धान्ये	45 120 6200 650 427 460 6050 145 24440 1300 - 40 - 97
13	नरखेड	गहू हरभरा सूर्यफूल	2940 2205 -	ज्वारी कापूस	350 8200	भात तूर मूग उडीद इतर डाळी भुईमूग तीळ सोयाबीन जवस करडई इतर गळीत धान्ये	70 5012 710 445 301 4180 70 22177 65 1 63

तक्ता क्र. 11.6 पुढे सुरु....

....220...

तक्ता क्र. 11.6 (पूढे चालू)

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्यांसाठीील क्षेत्र
[1999-97 वर्षाकरीता]

जिल्हा - नागपूर

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके		
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	
1	2	3	4	5	6	7	8	
14 कळमेश्वर		गहू	3710	ज्वारी	7350	ज्वारी	200	
			3400	कापूस	6417	भात	30	
		हरभरा					तूर	4775
							मूग	355
							उडीद	225
							इतर डाळी	425
							भूईमूग	2800
							तीळ	185
							सोयाबीन	16480
							हरभरा	-
							जवस	55
							करडई	4
							इतर गळीत धान्ये	44

आधार :- जिल्हा कृषी विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर.

..... 221:.....
 तबता क्रमांक 11.7

जिल्हयांतील रासायनिक खतांचे वाटप [वर्ष 1996-97 या वर्षाकरिता.]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसील	रासायनिक खतांचे वाटप (मै. टनात)			शेरा
		नियंत्रित संस्थाकडून	खाजगी संस्थाकडून	एकूण	
1	2	3	4	5	6
1	नागपूर (शहर)	2584	4081	6665	
2	सावनेर	2411	3785	6196	
3	पारशिवनी	2467	3570	6037	
4	राजदेऊ	2703	3866	6569	
5	मौदा	3383	6294	10177	
6	कामठी	2891	3639	6530	
7	कुही	2127	3746	5873	
8	भिकापूर	2565	4733	7298	
9	उमरुह	4398	4782	9180	
10	नागपूर (ग्रामीण)	2711	3867	6578	
11	हिंगणा	3476	4778	8254	
12	काटोल	3800	4957	8757	
13	नरखेड	2739	4596	6335	
14	कळमेश्वर	2975	4701	7676	
जिल्हा एकूण		41730	61395	103125	

आधार : कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर

.....222.....

तत्का क्रमांक : 11.8

जिल्हयातील साखर कारखाने : 1996 - 97 " गाळप हंगामासाठी "

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	तहसील	साखर कारखान्याचे नाव	सहकारी/खाजगी	गळीत क्षमता [मे. टन]	प्रत्यक्ष गाळप [मे. टन]	साखरेचे उत्पादन [क्विंटल]
1	2	3	4	5	6	7
1	मौदा	श्रीराम सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, बाबदेव.	सहकारी	1250	29740	23700
2	हिंगणा	विदर्भ शेतकरी सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, मोहगांव.	सहकारी	2500	-	-
3	सावनेर	राम गणेश गडकरी सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, सावनेर.	सहकारी	2500	-	-
जिल्हा एकूण				6250	29740	23700

टीप :- अनुक्रमांक 2 व 3 समोरील नवीन कारखाने उभारणीखाली असल्याने स्तंभ 6 व साठी माहिती निरंक आहे.

आधार : प्रादेशिक सहसंचालक, (साखर), नागपूर.

.... 223....

तबता क्र. 11.9

दुग्ध संस्थांची संख्या [वर्ष 1996-97]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	तहसिल	दुग्ध सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण सभासदांची संख्या	मोळा केलेले दुग्ध एकूण [1000 लिटर]	प्रतिदिन सरासरी [1000 लिटर]	शीत गृहांची संख्या	शीत गृहांची क्षमता [1000 लिटर]
1	2	3	4	5	6	7	8
1	नागपूर(श)	1	25	73	-	-	-
2	सात्रनेर	28	2527	2000	5	1	20
3	पारशिवनी	11	620	730	2	-	-
4	रामटेक	29	1755	2372	8	1	10
5	मौदा	27	1145	1095	3	-	-
6	कामठी	6	710	73	-	-	-
7	कुही	17	803	73	-	-	-
8	भिवानपूर	16	790	73	-	-	-
9	उमरेड	13	761	365	1	-	-
10	नागपूर(गा)	13	348	73	-	-	-
11	हिंगणा	22	1361	365	1	-	-
12	काटोल	39	2232	3140	8	-	-
13	नरखेड	27	1419	552	1	-	-
14	कळमेश्वर	30	1573	620	1	-	-
जिल्हा एकूण		279	16094	11604	28	2	30

आधार : जिल्हा दुग्धशाखा विकास अधिकारी, नागपूर.

..... 224.....

तक्ता क्रमांक 11.10

अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता [वर्ष - 1996-97]

जिल्हा - नागपूर

जिल्ह्यातील या कार्यक्रमांतर्गत	1] केंद्रीय पुस्तकृत	] 50 %	
निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या - १ कुही	2] राज्य पुस्तकृत		50 %
	3] एकूण		100 %

अ. क्र.	विकास शीर्ष	उपलब्ध असलेली आर्थिक तरतूद रुपये लाखात	झालेला खर्च रु. लाखात	खर्चाची टक्केवारी	बाब	भौतिक साध्याचा तपशील पस्माण	लक्ष्य	साध्य	साध्यांची टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2501	23.87	2.00	8	-	-	7	2	28
	एकूण	23.87	2.00	8	-	-	7	2	28

टीप :- झालेला खर्च पाणलोट क्षेत्र विकास कामावरील आहे.

आधार :- प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास संस्था, नागपूर.

तक्ता क्रमांक - 11.11

जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती
त्यावरील तरतूद व खर्च [वर्ष 1996-97]

जिल्हा - नागपूर

कार्यक्रमासाठी	1) तालुक्यांची संख्या-	1	4) 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे-	35928
असणा-या	2) गावांची संख्या-	98	अनुसूचित जमातीची	
	3) एकूण लोकसंख्या-	64435	लोकसंख्या	

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	1996-97 साठी झालेली तरतूद	1996-97 मध्ये झालेला खर्च	टक्केवारी
1	2	3	4	5
[एका]	कृषी संलग्न सेवा			
	1) पीक संवर्धन	10.38	10.91	105.11
	2) फलोत्पादन	3.27	2.83	86.540
	3) मृद व जलसंधारण	62.00	55.80	90.00
	4) पशुसंवर्धन	12.78	2.75	21.52
	5) चुग्ध व्यवसाय विकास	0.72	0.72	100.00
	6) मत्स्य व्यवसाय	0.80	0.80	100.00
	7) वने	20.98	20.59	98.14
	8) वजन, कोठारे व वखारी	-	-	-
	9) महकार	13.54	13.54	100.00
	एकूण [एका]	124.47	107.94	86.72
[दोना]	ग्रामीण विकास			
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	24.06	2.84	54.93
	2) जवाहर रोजगार योजना	37.00	21.44	107.20
	3) रोजगार हमी योजना	37.10	13.26	43.74
	4) जमीन सुधारणा	0.03	31.10	100.00
	5) सामुहिक विकास	-	1.39	99.28
	6) इंदिरा आवास योजना	11.77	33.23	282.33
	7) इशालक्ष विहिरी	5.48	5.48	118.87
	8) आश्वसित रोजगार कार्यक्रम	17.00	8.56	50.35
	एकूण [दोना]	88.19	70.03	79.40
[तीना]	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण			
	1) लघु पाटबंधारे	208.30	204.57	98.21
	2) जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-
	3) अध्याकट विकास	-	-	-
	4) पूर नियंत्रण कामे	-	-	-
	एकूण [तीना]	208.30	204.57	98.21
[चार]	विद्युत विकास	34.50	34.53	100.09
[पाच]	उद्योग व खाणकाम			
	1) मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-
	2) ग्रामीण व लघु उद्योग	2.30	2.34	101.74

तक्ता क्रमांक - 11.11 [पूढे चालु]
जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती
त्यावरील तरतूद व खर्च [वर्ष 1996-97]

जिल्हा - नागपूर

[रुपये- हजारात]

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	1996-97 साठी झालेली तरतूद	1996-97 मध्ये झालेला खर्च	टक्केवारी
1	2	3	4	5
[सहा]	<u>वाहतूक व दळणवळण</u>			
	1) मोठी व लहान बंदरे	-	-	-
	2) अंतर्देशीय जलवाहतूक	-	-	-
	3) रस्ते विकास	125.52	143.40	114.24
	एकूण [सहा]	125.52	143.40	114.24
[सात]	<u>सामान्य आर्थिक सेवा</u>			
	1) पर्यटन	-	-	-
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	-	-	-
	एकूण [सात]	-	-	-
[आठ]	<u>सामाजिक आणि सामुहिक सेवा</u>			
	1) सामान्य शिक्षण	44.10	36.37	82.47
	2) क्रिडा व युवक कल्याण	1.51	1.37	90.73
	3) कला व संस्कृती	-	-	-
	4) तांत्रिक शिक्षण	-	-	-
	5) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-
	6) आरोग्य सेवा	22.44	24.39	108.69
	7) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	40.74	39.07	95.90
	8) गृहनिर्माण	0.77	0.77	100.00
	9) नगर विकास	-	-	-
	10) माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-
	11) मागासवर्गीयांचे कल्याण	110.36	110.26	99.91
	12) कामगार व कामगार कल्याण	45.52	23.27	51.12
	13) समाज कल्याण	17.00	16.96	99.76
	14) पीषण	50.44	45.94	91.08
	एकूण [आठ]	332.88	298.40	89.64
	एकूण [एक ते आठ]	959.54	920.15	95.89
[नऊ]	<u>न्युक्लीस बजेट</u>	89.00	89.00	100.00

टिप : यात वार्षिक उपयोजना [टीएसपी], अनुशेष अंतर्गत योजना, राज्यस्तरीय योजना [टीएसपी] अंतर्भूत आहे.

आशाया प्रकल्प अधिकारी ए.आ. वि.प्र. नागपूर

जिल्हा - नागपूर

कलम	बाब	परिमाण.	उद्दिष्ट	साध्य
1	2	3	4	5
1.	अ) एकात्मिक गांभीण विकास कार्यक्रम	लाभधारकांची संख्या	3780	4094
	ब) जवाहर रोजगार योजना	लाख मनुष्य दिवस	16.38	15.70
	क) लघु उद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	3000	3520
5.	अ) अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	हेक्टर	309.99	-
	ब) लाभधारक	संख्या अनु. जमाती	-	-
		अनु. जमाती	-	-
		इतर	-	-
7.	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	सेडी संख्या	200	224
8.	मुलांची रोग प्रतिकार शक्ती वाढविणे			
	1) डी. पी. टी.	मुले संख्या	83166	73528
	2) पोलिओ	मुले संख्या	83166	73548
	3) बी. सी. जी.	मुले संख्या	83166	96482
9.	अ) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया	शस्त्रक्रिया संख्या	25124	21810
	ब) असमत्तुल्य शस्त्रक्रिया			
	1) आयुडी	लाभार्थी संख्या	22824	20118
	2) सी. सी. युझर्स	-----	32670	23408
	3) ओ. पी. वापरणारे	-----	23134	18336
11.	अ) अनुसूचित जातीच्या कुटुंबांना	लाभार्थी संख्या	4943	4496
	अर्थसहाय्य			
	ब) अनुसूचित जमातीच्या कुटुंबांना	लाभार्थी संख्या	14257	15485
	अर्थसहाय्य			
14.	सर्व सामान्यांसाठी गृहनिर्माण			
	क) इंदिरा आवास योजना	लाभार्थी संख्या	2194	2196
	ड) आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	लाभार्थी संख्या	-	-
	घर बांधणी			
	इ) कमी उत्पन्न घटकांसाठी घर बांधणी	लाभार्थी संख्या	-	-
15.	गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	12500	14512
16.	स्वाजगी जमिनीवरील रोप लागवड	संख्या लाखात	25.00	23.93
	(सामाजिक वनिकरण)			
17.	रोप लागवड उपवन संरक्षक	संख्या लाखात	4.79	13.74
19.	खेड्यासाठी ऊर्जा			
	ब) पंप संचाचे विद्युतीकरण	पंप संख्या	1557	2248
	क) सुधारित चुली	चुली संख्या	5100	5100
	ड) बायोगॅस संच. बसविणे	संयंत्र संख्या	250	251

..... 228.....
तबता क्रमांक-11.18

विशेष घटक योजना [1996-97 वर्षाकरिता]

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	मुख्य विकास शिर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद [रुपये लाखात]	झालेला खर्च [रुपये लाखात]	खर्चाची टक्केवारी
1	2	3	4	5
1.	कृषि व संलग्न सेवा	664.40	664.29	100.00
2.	ग्रामीण विकास	283.32	226.47	80.00
3.	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण [*)	-	97.76	-
4.	विद्युत विकास	836.85	862.86	103.00
5.	उद्योग व स्थाणकाम	19.73	19.66	100.00
6.	वाहतूक व ढळणवळण	148.01	148.01	100.00
7.	सामाजिक व सामुहिक सेवा	789.23	733.49	93.00
8.	आरोग्य	-	-	-
9.	गृहनिर्माण	-	-	-
10.	पाणीपुस्वठा	-	-	-
11.	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना	-	-	-
जिल्हा एकूण		2877.54	2888.54	100.00

[*) मार्च ९७ अखेर तरतूद कपात करण्यात आली परंतु त्याअगोदर सधर योजनेवर खर्च करण्यात आला होता.

आधार :- जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, [वर्ग - 1], नागपूर.

तक्ता क्रमांक 11.14

जिल्हयाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम वर्ष - 1996-97

जिल्हा - नागपूर

[रुपये - हजारात]

अ. क्र.	लोकसभा/राज्यसभा/विधानसभा/विधान परिषद मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर कामांची संख्या	जुनी/अपुणे कामी तील नवीन कामे	संदर्भ वर्षांतील झालेला एकूण खर्च	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत
---------	--	--------------------------	----------------------	-------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------

1 2 3 4 5 6 7 8

अ) लोकसभा व राज्यसभा सदस्य

1	श्री. दत्ताजी मेघे	7400	-	-	-	उ. ना.	-
2	श्री. ब. पुरोहित	10000	-	-	-	उ. ना.	-
3	श्री. श्री. जिचकार	10000	-	-	-	उ. ना.	-
4	श्री. एन. के. पी. साळवे	10000	-	9	9	उ. ना.	3089
5	श्रीमती स. खापर्डे	10000	-	-	-	उ. ना.	-
6	श्री. सं. निरूपम	10000	-	-	-	उ. ना.	-
एकूण		57400	-	9	9		3089

ब) विधानसभा सदस्य

7	पूर्व नागपूर	5400	32	48	80	5050	विधानसभा
8	पश्चिम नागपूर	5400	7	28	30	5362	मतदार संघ
9	दक्षिण नागपूर	5400	27	42	69	5680	निहाय झाले-
10	उत्तर नागपूर	5400	24	-	24		ल्या खर्चाची
11	मध्य नागपूर	5400	19	42	61	6431	माहिती
12	कामठी	5400	24	30	54	4676	उपलब्ध
13	रामटेक	5400	15	20	35	6492	नाही.
14	उमरुड	5400	21	52	73	5090	
15	काटोल	5400	37	50	87	6781	
16	कळमेश्वर	5400	8	49	57	6230	
17	सावनेर	5400	5	32	37	8290	
एकूण		63140	219	388	607	60132	20081

तक्ता क्र. 11.14 पुढे सुरू ....

जिल्हा - नागपूर

[रुपये -हजारात]

अ. क्र.	लोकसभा/राज्यसभा/ विधानसभा/विधान- परिषद मतदार संघाचे नांव	मतदार संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर जुनी/अपूर्ण कामे	कामांची संख्या संदर्भ वर्षा- तील नवीन कामे	एकूण	मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण खर्च
1	2	3	4	5	6	7	8
क।	विधान परिषद सदस्य						
18	नामदार गडकरी	3900	15	35	50	2680	विधानपरिषद
19	श्रीमती. देशमुख	5000	-	5	5	500	मतदार संघ
20	श्री. डायगव्हाणे	10000	-	2	2	217	निहाय झाले-
21	श्री. किन्मतकर	5400	17	17	34	2485	ल्या खर्चाची
22	श्री. गुप्ता	3600	-	30	30	4000	माहिती
23	श्री. अ. नाईक	700	-	3	3	696	उपलब्ध
24	श्री. काशीकर	5400	10	14	24	2768	नाही.
25	श्री. हजारे	4400	2	15	17	3635	
26	श्री. डावखरे	10000	-	2	2	998	
	एकूण	48400	44	123	167	17979	6769

* नविन कामे मंजूर न झाल्याने अंदाजीत किंमत दिलेली नाही.

आधार - जिल्हा नियोजन व विकास परिषद, नागपूर.

..... 231.....
 तक्ता क्र. 12.1

जिल्हयातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती

एप्रिल-1996 ते मार्च-1997.

जिल्हा:- नागपूर

(प्रती क्विंटल मूल्य रुपयात)

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	एप्रिल 1996	मे 1996	जून 1996	जुलै 1996	ऑगस्ट 1996	सप्टेंबर 1996
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	तांदूळ	लुचई	733	785	792	862	885	878
2.	गहू	कल्याण	566	566	520	602	622	641
3.	ज्वारी	संकरित	359	375	376	401	420	421
4.	हरबरा	देशी	1084	1208	1152	1081	1163	1065
5.	तूर	गावरान	1610	1750	1679	1531	1542	1532
6.	मूग	गावरान	1651	1578	1660	1554	1495	1398
7.	उडीद	काळा	1708	1667	1753	1495	1325	1530
8.	भूईमूग	अकोला	1264	1134	1262	1265	1371	1398
9.	तीळ	पांढरा	2130	2000	2138	-	-	-
10.	जवस	गावरान	1544	1576	1655	1716	1790	1836
11.	कापूस	एच- ४	2100	2100	2100	2100	2100	2100
12.	कापूस	१००७	1990	1990	1990	1990	1990	1990
13.	मसूर	गावरान	1318	1335	1434	1378	1210	1203
14.	मिरची	भिवापूर	2694	2810	3162	3255	2890	2759
15.	संत्रा	नागपुरी	718	-	-	-	-	650
16.	एरंडी	स्थानिक	832	858	841	876	932	907
17.	कुलथा	स्थानिक	-	-	-	-	-	-
18.	सोया-बीन	स्थानिक	1046	1112	1122	1094	1106	1134

तक्ता क्र. 12.1 पुढे चालू .....

जिल्हा- नागपूर

[प्रती क्विंटल मूल्य रुपयात]

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	ऑक्टोबर 1996	नोव्हेंबर 1996	डिसेंबर 1996	जानेवारी 1997	फेब्रुवारी 1997	मार्च 1997	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1,	2	3	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	लांदूळ	लुचई	901	884	897	897	908	890	862	701
2.	गहू	कल्याण	693	716	786	839	825	747	677	442
3.	ज्वारी	संकरित	406	424	445	457	490	451	419	362
4.	हरबरा	देशी	1055	1104	1119	1077	1089	1062	1105	780
5.	तूर	गावरान	1498	1453	1429	1439	1337	1262	1505	1393
6.	मूग	गावरान	1334	1310	1200	1262	1307	1552	1442	1052
7.	उडीद	काळा	1340	1210	1228	1202	1188	1265	1409	1211
8.	भुईमूग	अकोला	1096	1148	1196	1195	1277	1286	1241	1556
9.	तीळ	पांढरा	1782	1920	1716	1809	1708	1686	1877	1445
10.	जवस	गावरान	1656	1561	1592	1470	1647	1534	1631	1359
11.	कापूस	एच- 8	2100	2100	2100	2100	2100	2100	2100	2100
12.	कापूस	10009	1990	1990	1990	1990	1990	1990	1990	2000
13.	मसूर	गावरान	1203	1235	1245	1260	1225	1062	1260	973
14.	मिरची	भिवापूर	2784	2629	2220	1963	1933	1558	2554	2952
15.	संत्रा	नागपूर	715	646	730	691	507	434	638	768
16.	एरंडी	स्थानिक	908	915	900	824	900	930	885	766
17.	कुलथा	स्थानिक	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	सोया-बीन	स्थानिक	995	979	1011	1069	1068	1085	1068	847

टीप :- स्तंभ 17 मधील सरासरी 30 जून 1996 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी देण्यात आलेली आहे.

आधार :- 1) कृषि उत्पन्न बाजार समित्या, नागपूर जिल्हा.

2) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कापूस उत्पादन पणन महासंघ मर्यादित, नागपूर.

....233....
तक्ता क्र. 12.2

जिल्ह्यातील मुख्यालयांच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक

सरासरी किरकोळ किंमती. [किंमत "0.00" रु.त]

वर्ष:- 1996.

जिल्हा:- नागपूर

अ. क्र.	वस्तूचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 1996	फेब्रु. 1996	मार्च 1996	एप्रिल 1996	मे 1996	जून 1996
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

धान्ये:-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00
2.	तांदुळ	मध्यम	"	10.00	10.00	10.00	10.00	9.50	9.50
3.	तांदुळ	हलका	"	9.00	9.00	9.00	9.00	8.50	8.50
4.	गहू	उत्तम	"	7.50	7.50	7.50	7.50	6.50	7.50
5.	गहू	मध्यम	"	6.50	6.50	6.50	6.50	6.50	7.00
6.	ज्वारी	रुबी	"	7.00	7.00	7.00	7.90	7.90	7.90
7.	ज्वारी	संकरित	"	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00
8.	बाजरी	मध्यम	"	6.00	6.00	6.40	6.40	6.50	6.50

डाळी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	32.00	32.00	28.60	30.75	30.00	30.00
10.	चना डा.	"	"	10.00	10.00	11.20	12.50	14.00	14.00
11.	मुग डा.	"	"	24.00	24.00	24.00	24.25	25.00	28.00
12.	उडीद डा.	"	"	25.50	25.75	26.00	26.25	27.00	32.00
13.	मसूर डा.	"	"	22.00	22.00	22.00	22.00	22.00	24.00

साखर व गूळ :-

14.	साखर	खु.बा.	किलो	13.00	13.00	13.00	14.00	14.00	15.00
15.	साखर	स्वधादु	"	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म./पि.	"	15.00	15.00	16.00	16.00	16.00	14.25

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू .....

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक

सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत "0.00" रु.त)

वर्ष:- 1996.

जिल्हा:- नागपूर.

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1996	ऑगस्ट 1996	सप्टें. 1996	ऑक्टो. 1996	नोव्हें. 1996	डिसे. 1996	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

धान्ये:-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	14.24
2.	तांदुळ	मध्यम	"	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	9.92	9.93
3.	तांदुळ	हलका	"	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	9.00	8.92	8.34
4.	गहू	उत्तम	"	8.50	8.50	8.50	8.00	8.00	8.00	7.75	7.25
5.	गहू	मध्यम	"	8.00	8.15	8.20	8.20	9.75	9.75	7.63	5.04
6.	ज्वारी	रूबी	"	9.00	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	7.98	6.82
7.	ज्वारी	संकरित	"	7.50	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	6.96	5.74
8.	बाजरी	मध्यम	"	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	7.15	6.60

डांबी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	31.00	30.00	30.00	31.00	31.00	31.00	30.61	26.87
10.	चना डा.	"	"	16.00	16.00	16.00	17.00	16.40	15.50	14.03	14.22
11.	मुग डा.	"	"	28.00	28.00	28.00	28.00	28.00	26.50	47.31	22.58
12.	उडीद डा.	"	"	30.00	30.00	30.00	28.00	28.00	26.50	27.91	31.75
13.	मसूर डा.	"	"	25.00	25.00	25.00	25.00	25.00	25.75	23.72	16.91

साखर व गूळ :-

14.	साखर	खु.बा.	किलो	14.40	14.60	14.60	14.60	14.20	13.20	13.96	13.62
15.	साखर	स्वधादु	"	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म./पि.	"	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.00	15.19	15.41

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक

सरासरी किस्कोळ किमती. (किमंत "0.00" रु. ता)

जिल्हा:- नागपूर.

वर्ष:- 1996.

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने 1996	फेब्रु 1996	मार्च 1996	एप्रिल 1996	मे 1996	जून 1996
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

तेल:-

17.	गोडतेल	भूईमूग	किलो	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00	42.00
18.	खो. तेल	सुटे	-	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
19.	वन. तुप	डालडा	-	47.55	47.55	47.55	45.00	45.00	45.00

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00
21.	शुद्ध तुप	-	किलो	136.00	136.00	136.00	136.00	136.00	136.00

मांस व मासे:-

22.	मांस (बोकडाचे)	-	किलो	60.00	60.00	60.00	75.00	75.00	75.00
23.	ताजे मासे रुधा. म.	-	-	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00
24.	अंडी/कोबडीची	डझन	-	18.00	18.00	18.00	15.00	14.00	14.00

मसाल्याचे पदार्थ:-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	25.00	25.00	25.25	26.00	24.00	24.00
26.	खोबरे	सु. वाटी	-	46.00	46.00	46.00	46.00	45.00	50.00
27.	मिरची	सु. संके.	-	42.00	40.00	40.00	40.00	36.00	36.00

फळे व भाजीपाला:-

28.	केळी म.	जळगाव	डझन	6.00	6.00	6.00	6.00	5.00	6.00
29.	कांदे	मध्यम	किलो	5.25	5.00	5.00	5.00	5.00	5.75
30.	बटाटे	मध्यम	-	5.25	5.00	6.00	6.00	6.00	6.00

पेये:-

31.	चहा	OTCपत्ती	किलो	80.00	85.00	80.00	80.00	80.00	82.50
32.	काँफी	पावडर	100. ग्र	12.50	12.50	12.50	12.50	12.50	12.50

..... 286.....
 तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्त्वाच्या वस्तूंच्या मासिक

सरासरी किंमती. [किंमत "0.00" रु. ता]

जिल्हा:- नागपूर

वर्ष:- 1996.

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1996	ऑगस्ट 1996	सप्टें 1996	ऑक्टो. 1996	नोव्हें. 1996	डिसे. 1996	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

तेल:-

17.	गोडतेल	भूईमूग	किलो	42.75	44.00	46.50	46.00	43.60	39.50	42.86	43.93
18.	सो. तेल	सुटे	-	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	65.00	60.41	59.75
19.	वन. तुप	डालडा	-	46.00	46.00	46.00	45.00	45.00	45.75	45.95	49.99

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	10.50	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.54	11.00
21.	शुद्ध तुप	-	किलो	136.00	136.00	136.00	136.00	136.00	136.00	136.00	136.00

मांस व मासे:-

22.	मांस (बोकडाचे)		किलो	76.25	80.00	80.00	80.00	80.00	90.00	74.27	58.26
23.	ताजे मासे	रुधा. म.	-	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	48.50	48.50
24.	अंडी/कोबडीची		डझन	18.00	16.00	16.00	16.00	18.00	18.00	16.58	15.09

मसाल्याचे पदार्थ:-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	25.00	25.00	25.00	25.00	28.00	28.00	25.43	24.00
26.	सोबरे	सु. वाटी	-	45.00	48.00	52.50	55.00	55.00	50.00	48.70	50.00
27.	मिरची	सु. संके.	-	55.00	55.00	55.00	55.00	55.00	50.00	46.58	41.62

फळे व भाजीपाला:-

28.	केळी म.	जळगाव	डझन	6.00	6.00	5.50	5.00	5.75	7.00	5.85	6.52
29.	कांदे	मध्यम	किलो	7.75	8.00	8.00	6.00	7.00	6.50	6.18	5.58
30.	बटाटे	मध्यम	-	6.50	7.00	6.00	6.00	7.00	6.50	6.10	6.00

पेये:-

31.	चहा	CTCपत्ती	किलो	87.50	90.00	90.00	90.00	90.00	90.00	85.41	72.00
32.	काफी	पावडर	100 ग्र	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	13.50	13.00	12.04

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू .....

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक

सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत "0.00" रु. ता)

जिल्हा:- नागपूर

वर्ष:- 1996.

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परि-माण.	जाने. 1996	फेब्रु. 1996	मार्च. 1996	एप्रिल 1996	मे 1996	जून 1996
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

जळण व दिवाबत्ती:-

33.	रॉकेल	--	लिटर	2.80	2.80	2.80	2.80	2.80	3.00
34.	लाकूड	जळाऊ	40की.	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
35.	कोळसा	लाकडी	--	200.00	200.00	200.00	200.00	200.00	240.00

कापडे:-

36.	साडी	4.5 मी.	1 नग	125.00	125.00	125.00	125.00	125.00	125.00
37.	शर्टींग	टेरीकॉ.	मिटर	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00
38.	पोलका कापड	2 X 2	1 नग	45.00	45.00	45.00	45.00	45.00	45.00

भांडी:-

39.	पातेले	स्टील	किलो	110.00	110.00	110.00	110.00	110.00	110.00
40.	पातेले	पितळ	--	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00

वापरातील संकीर्ण वस्तू:-

41.	प्रसाधन साबण	लक्स	100 ग्रॅम	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00
42.	धुण्याचा साबण	501	250 ग्रॅम	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
43.	टुथपेस्ट	कोलगेट	100 ग्रॅम	18.40	18.40	18.40	18.40	18.40	18.40
44.	केशतेल	टाटा हे. ऑ.	100 ग्रॅम	14.10	14.10	14.10	14.10	14.10	22.50
45.	सुपारी	मध्यम	किलो	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00
46.	विडी	--	25नग	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50
47.	सिगार	पनामा	10नग	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00

जिल्हयातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक

सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत '0.00' रु. ता)

जिल्हा:- नागपूर

वर्ष:- 1996.

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1996	ऑगस्ट 1996	सप्टें. 1996	ऑक्टो. 1996	नोव्हें. 1996	डिसे. 1996	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

जळन व दिवाबत्ती:-

33. रॉकेल	---	लिटर		2.90	2.90	2.90	2.90	2.90	2.90	2.86	2.80
34. लाकूड	जळाऊ	40की.		60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	60.00
35. कोळसा	लाकडी	-		240.00	240.00	240.00	240.00	240.00	240.00	223.00	200.00

कपडे:-

36. साडी	4.5 मी.	1 नग		126.00	125.00	125.00	125.00	125.00	125.00	125.00	123.43
37. शर्टिंग	टेरीकॉ.	मिटर		50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	49.00	48.00
38. पोलका	2 X 2	1 नग		45.00	45.00	45.00	45.00	45.00	45.00	45.00	45.00

कापड

भांडी:-

39. पातेले	स्टील	किलो		110.00	110.00	110.00	110.00	110.00	110.00	110.00	110.00
40. पातेले	पितळ	-		120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00

वापरातील संकीर्ण वस्तू:-

41. प्रसाधन	लक्स	100		8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	7.50	6.42
	साबण	गॅम									
42. धुण्याचा	501	250		14.00	14.00	14.00	16.00	16.00	16.00	13.50	12.72
	साबण	गॅम									
43. दुधपेस्ट	कोलगेट	100		19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	18.95	16.58
		गॅम									
44. केशतेल	टाटा	100		22.75	22.75	22.75	22.75	22.75	22.75	19.13	14.10
	हे. ऑ.	गॅम									
45. सुपारी	मध्यम	किलो		130.00	130.00	130.00	130.00	130.00	130.00	125.00	120.00
46. विडी	--	25नग		2.50	2.50	2.50	2.80	2.80	2.80	2.58	2.50
47. सिगार	पनामा	10नग		5.00	6.00	6.00	6.00	6.00	6.00	5.42	5.00

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, नागपूर.

.... 239....

तक्ता क्र. 12.3

कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक सन 1996-97.

[पायाभूत वर्ष :- 1982 = 100]

जिल्हा :- नागपूर

केंद्र :- नागपूर

अ. क्र.	महिना	वर्ष	अन्न गट	धान, सुपारी तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घरबा- धणी	कापड, बिछाने व पादत्राणे.	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	एप्रिल	1996	336	462	237	393	240	329	331
2.	मे	1996	334	477	238	393	240	329	336
3.	जून	1996	349	496	239	393	240	330	339
4.	जुलै	1996	352	476	313	412	245	336	346
5.	ऑगस्ट	1996	355	457	314	412	244	339	347
6.	सप्टेंबर	1996	359	454	314	412	247	339	350
7.	ऑक्टोबर	1996	374	468	319	412	249	349	360
8.	नोव्हेंबर	1996	371	468	319	412	249	349	359
9.	डिसेंबर	1996	376	459	319	412	251	350	361
10.	जानेवारी	1997	380	461	323	420	251	357	366
11.	फेब्रुवारी	1997	383	483	363	420	253	370	374
12.	मार्च	1997	384	488	365	420	253	372	374
वार्षिक सरासरी			363	471	318	409	247	346	354

आधार :- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.

जिल्ह्यातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या,

सन 1996-97.

जिल्हा:- नागपूर

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3

1.	पोलिस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या:-	
	क) पोलिस उप महानिरीक्षक. [वर्ग-1]	1
	ख) पोलिस आयुक्त.	1
	ग) पोलिस उप आयुक्त.	5
	घ) पोलिस सह आयुक्त.	7
	च) पोलिस अधिक्षक/समादेशक.	4
	छ) पोलिस सहाय्यक अधिक्षक.	7
	ज) पोलिस उप अधिक्षक.	7
	झ) पोलिस निरीक्षक.	82
	ट) पोलिस उप निरीक्षक.	477
	ठ) पोलिस जमादार.	685
	ड) पोलिस हवालदार.	1670
	ढ) पोलिस शिपाई.	5996

एकूण पोलिस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या 8942

2.	पोलिस ठाणे.	42
3.	आऊट पोस्ट.	41
4.	सब पोस्ट.	13
5.	लॉकअप्स.	63
6.	पोलिस ठाणे, आऊट पोस्ट व सब पोस्ट आदिंची सोय असलेली गावे व शहरे.	40
7.	पोलिस दलांचा एकूण खर्चीरु. लाखांत	5039

- आधार :- 1) पोलिस आयुक्त, नागपूर शहर, नागपूर.
 2) पोलिस अधिक्षक [ग्रामीण], नागपूर.
 3) पोलिस अधिक्षक, लोहमार्ग, नागपूर.
 4) समादेशक, राज्य राखीव पोलिस बलगत
 क्र. 4 व 13, नागपूर.

जिल्ह्यातील गुन्ह्या संबंधीची आकडेवारी, सन 1996-97.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	गुन्ह्यांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.	दखलपात्र गुन्ह्यात मदत करणे.	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	दखलपात्र गुन्ह्याबाबत कट करणे.	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायाबाबतचे गुन्हे.	397	102	1934	295	256	84	25	1864
4.	व्यक्तीविषयक गंभीर गुन्हे.	2734	705	18478	2029	228	77	149	20053
5.	व्यक्ती व मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्तेविषयक गंभीर गुन्हे.	1162	541	3651	621	225	136	56	3855
6.	व्यक्तीविषयक किरकोळ गुन्हे.	3080	310	5772	2570	2937	1321	318	3766
7.	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे.	2634	1222	9318	1412	1488	675	166	8401
8.	वर न नोंदलेले इंडियन पिन्लकोड स्यालिल इतर गुन्हे.	3679	394	5083	3285	2826	1000	1037	3505
एकूण (1 ते 8)		13636	3474	44236	16212	7960	3293	1751	41444

जिल्ह्यातील गुन्ह्या संबंधीची आकडेवारी, सन 1996-97.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	गुन्ह्याचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली; शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रतीबंदी प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. वार नमूद न केलेले इतर गुन्हे.

काविशेष किंवा स्थानिक कायद्या- खालील दखलपत्र ठरलेले गुन्हे.	10769	546	49795	10223	17960	2346	9701	30011
सा. बी. एच. आ. आर, 1947 या कायद्याखालील गुन्हे.								

एकूण (9 (क+ख))	10769	546	49795	10223	17960	2346	9701	30011
----------------	-------	-----	-------	-------	-------	------	------	-------

एकूण 1 ते 8 व 9 (क+ख)	24455	4020	94031	20435	25920	5639	11452	71455
-----------------------	-------	------	-------	-------	-------	------	-------	-------

आधाराः 1) सहाय्यक पोलीस आयुक्त गुन्हे शाखा - 1, नागपूर.

2) पोलीस अधीक्षक, [नागपूर ग्रामीण], नागपूर.

..... 248.....

तबता क्र. 13.3

तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार, सन 1996-97.

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5

1.	रुवे अधिनियम.	432	3	435
2.	मुंबई पोलिस अधिनियम.	602	14	616
3.	मुंबई दारुबंदी अधिनियम.	112	9	121
4.	क्रिमीनल प्रोसीजर कोड अधिनियम.	41	-	41
5.	घरफोडी आणि चोरी.	106	4	110
6.	सोट दस्तऐवज व फसवणूक.	-	-	-
7.	खून.	51	3	54
8.	डाके आणि दरोडे.	4	-	4
9.	हरला व दुसापत करणे.	24	-	24
10.	फुस लावून पळविणे व बलात्कार.	8	-	8
11.	लष्करी गुन्हे.	-	-	-
12.	इतर.	324	2	326

एकूण:- 1704 35 1739

आधार - अधीक्षक, मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर.

तुरुंगात दाखल केलेल्या मुन्हेगाराचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक

पात्रतेनुसार वर्गीकरण, सन 1996-97.

जिल्हा - नागपूर

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5

1.	18 वर्षाखालील.			
	1.1) अशिक्षित.	14	-	14
	1.2) अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	1.3) वाचता व लिहिता येणारे	102	-	102
2.	18 ते 21 वर्ष.			
	2.1) अशिक्षित.	47	-	47
	2.2) अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	2.3) वाचता व लिहिता येणारे	112	1	113
3.	22 ते 30 वर्ष.			
	3.1) अशिक्षित.	201	2	203
	3.2) अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	3.3) वाचता व लिहिता येणारे	287	2	289
4.	31 ते 40 वर्ष.			
	4.1) अशिक्षित.	191	7	198
	4.2) अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	4.3) वाचता व लिहिता येणारे	332	10	342
5.	41 ते 60 वर्ष.			
	5.1) अशिक्षित.	51	4	55
	5.2) अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	5.3) वाचता व लिहिता येणारे	290	6	296
6.	61 वर्षावरील.			
	6.1) अशिक्षित.	24	3	27
	6.2) अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	6.3) वाचता व लिहिता येणारे	53	-	53
7.	एकूण.			
	7.1) अशिक्षित.	528	16	544
	7.2) अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	-	-	-
	7.3) वाचता व लिहिता येणारे	1176	19	1195

आधार:- अधीक्षक, मध्यवर्ती कारागृह, नागपूर.

.... 245....

तक्ता क्र. 13.5

दिवानी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे,

सन 1996-97:

जिल्हा- नागपूर

दिवानी				फौजदारी			
मूळ		अपील		मूळ		अपील	
नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
1	2	3	4	5	6	7	8
5611+	2830+	662	652	312295	2526+	141	4358
876*	128*				2369*		

* हस्तांतरीत कौटुंबिक न्यायालय

टीप :- जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या प्रकरणावर निर्णय दिलेला आहे अशा प्रकरणाचा यात समावेश नाही.

आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, नागपूर.

.....246.....
तक्ता क्र. 14.1

जिल्हयातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची संख्या, ठेवी व कर्ज 1996-97 करिता

जिल्हा :- नागपूर

अ. क्र.	तहसील	बँकांची कार्यालये असलेली गांवे व शहरे	बँकेतील कर्मचा-यांची संख्या	वर्गी-कृत बँका	वर्गीकृत बँकांची शाखा, कार्यालये	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी [रु. लाखात]	वर्गीकृत बँकांच्या अगाऊ रकमा [रु. लाखात]	सहकारी बँका व त्यांच्या शाखा
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	नागपूरश	1	6579	33	152	उ. ना.	उ. नु.	53
2.	सावनेर	10	201	-	10	---	---	8
3.	पारशिवनी	6	96	-	6	---	---	4
4.	रामटेक	10	144	-	10	---	---	5
5.	मौदा	8	112	-	8	---	---	10
6.	कामठी	9	212	-	9	---	---	5
7.	कुही	9	83	-	9	---	---	5
8.	भिवापूर	5	58	-	5	---	---	5
9.	उमरुड	12	180	-	12	---	---	8
10.	नागपूरगा	7	155	-	7	---	---	6
11.	हिंगणा	9	123	-	9	---	---	8
12.	काटोल	9	165	-	9	---	---	7
13.	नरखेड	10	163	-	10	---	---	8
14.	कळमेश्वर	5	90	-	5	---	---	5
जिल्हा बेरीज-		110	8361	33	261	57875	44634	137

टीप :- 1) स्तंभ 7 व 8 ची माहिती तालुकावार उपलब्ध नसल्यामुळे फक्त जिल्हयाची माहिती दर्शविलेली आहे,

2) स्तंभ क्र. ९ मधील बँकांची माहिती नागपूर शहर वगळता उर्वरित तालुक्यासाठी उपलब्ध नाही

आधार :- अग्रणी जिल्हा प्रबंधक, बँक ऑफ इंडिया, नागपूर.

....247....

तक्ता क्र. 14.2

जिल्हयातील 31 मार्च 1997 रोजी चालू असलेल्या
संयुक्त भांडवली संस्था.

जिल्हा : नागपूर

मर्यादित भागभांड- वल असलेल्या संस्था		हमीद्वारे मर्यादित असलेल्या आणि नफ्यांसाठी काम न करणाऱ्या संस्था		एकूण
सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	
1	2	3	4	5
241	1932	14	4	2191

आधारः कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार,
नवी दिल्ली.

तक्ता क्र. 14.3

उत्तरविलेच्या विमापत्रांची संख्या व
विम्याची रक्कम, सन 1996-97.

जिल्हा : नागपूर

अ. क्र.	बाब	परिमाण	तपशिल 1995-96
1	2	3	4
1.	शाखा.	संख्या	13
2.	उत्तरविलेली विमापत्रे.	संख्या	77945
3.	व्यपगत विमापत्रे.	संख्या	उ. ना.
4.	विम्याची रक्कम.	रु. हजारात	3985761

आधारः भारतीय जीवन बिमा निगम, नागपूर

जिल्हयातील चित्रपटगृहाविषयी आकडेवारी, सन 1996-97.

जिल्हा :- नागपूर

अ. क्र.	तहसील	कायमस्वरुपाची चित्रपटगृहे		फिरती चित्रपट गृहे		विहडीओ केंद्रे		वसूल केलेला करमणूक कर [रु. "000"]
		संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

1.	नागपूरशा	28	19479	-	-	-	-	38143
2.	सावनेर	-	-	1	460	6	325	128
3.	पारशिवनी	-	-	1	450	5	245	86
4.	रामटेक	1	440	-	-	9	385	158
5.	मौदा	-	-	-	-	4	230	26
6.	कामठी	2	1155	-	-	9	535	954
7.	कुही	-	-	-	-	3	130	40
8.	भिवापूर	-	-	1	100	1	40	69
9.	उमरेड	2	1263	-	-	3	120	585
10.	नागपूरगा	-	-	-	-	2	115	30
11.	हिंगणा	-	-	1	400	4	260	117
12.	काटोल	1	500	1	140	5	300	183
13.	नरखेड	-	-	1	400	8	315	91
14.	कळमेश्वर	-	-	1	400	4	215	152

जिल्हा बेरीज :- 29 22837 7 2350 63 3215 40762

टिप:- 1) नागपूर येथील शाम, भारत व आनंद आणि कामठी येथील सुदामा व कृष्णा ही चित्रपटगृहे पूर्णपणे बंद आहेत.

2) वसूल करमणूक कर प्राप्तीत स्तंभ 8 मध्ये डिश केबल आयोजकांकडील प्राप्त करमणूक कराच्या रकमेचा समावेश आहे.

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, [करमणूक शाखा], नागपूर.

गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या, सन 1996-97.

जिल्हा :- नागपूर

[रु. लाखात]

अ. क्र.	योजनेचे नाव	सन 1996-97 अखेर खाते- दारांची संख्या	सन 1995-96 मधील गुंतवणूक		सन 1996-97 मधील गुंतवणूक	
			ढोबळ	नकत	ढोबळ	नकत
1	2	3	4	5	6	7

1.	टपाल बचत खाते.	-	4495.25	303.37	5135.52	145.01
2.	संचित मुदत ठेव.	-	-9.87	-87.97	0.8	-5.94
3.	पुनरावर्ती ठेव.	463506	3734.17	1512.49	4468.63	1319.32
4.	समयबद्ध ठेव.	187353	446.21	-59.46	448.53	-5.50
5.	सार्वजनिक भ. नि. निधि स्टेट बँक.	-	3169.58	1656.74	5275.90	2204.34
6.	सार्वजनिक भ. नि. निधि टपाल खाते.	44026	163.97	148.12	219.46	157.79
7.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (2 ते 7 मालिका) आ 8 वी मालिका.	-	-	-865.91	-	-3.32
8.	इंदिरा विकास पत्रे.	-	3148.32	2296.85	3965.26	2862.11
9.	किसान विकास पत्रे.	-	965.76	378.36	1017.19	219.49
10.	मासिक प्राप्त्य योजना.	5143	4670.20	2822.00	3715.61	1651.24
11.	रा. ब. यो. -37.	-	1631.71	1069.79	1203.67	369.20
12.	सामाजिक सुरक्षा पत्रे.	-	-	-1366.20	-	-733.94
13.	इतर सर्व योजना.	-	-	-	-	-
14.	राष्ट्रीय बचत योजना-1992.	1727	24.94	21.98	8.11	5.67
एकूण :-		701755	22440.74	8330.16	25458.75	8542.47

जिल्ह्यातील अल्पबचतीचे लक्ष्य रु. 6215.00 लाख 1995-96 या वर्षाकरीता
जिल्ह्यातील अल्पबचतीचे लक्ष्य रु. 6215.00 लाख 1996-97 या वर्षाकरीता
नागपूर जिल्ह्यातून आर्थिक वर्ष 1996-97 या मध्ये 85.42 कोटी टक्केवारी 137%
इतकी झालेली आहे.

आधार :- सहायक संचालक, अल्पबचत योजना, जिल्हाधिकारी कार्यालय,
नागपूर.

तहसीलनिहाय गोळा केलेला जमीन महसूल, सन 1996-97.

जिल्हा - नागपूर

[रु. हजारात]

अ. क्र.	तहसील	या लु वर्षाची जमीन महसूलीची एकत्रित मागणीपूर्वीची जमा रक्कम सोडून	एकत्रित जमीन महसूलाची थकबाकी [अधिकृत व अनाधिकृत]	एकत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी	सूट	निलंबित वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	जमीन महसूल देणा-या ज्ञातेदारांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	नागपूरशा	34	43	77	-	-	77	97	22855
2.	सावनेर	126	159	285	-	-	285	227	11861
3.	पारशिवनी	61	120	181	-	-	181	154	6782
4.	रामटेक	21	59	80	-	-	80	80	12977
5.	मौदा	76	139	215	-	-	215	173	12934
6.	कामठी	18	116	134	-	-	134	134	4252
7.	कुही	61	155	216	-	-	216	202	11619
8.	भिवापूर	20	77	97	-	-	97	99	8336
9.	उमखेड	13	152	165	-	-	165	110	4158
10.	नागपूरगा	29	106	135	-	-	135	114	3397
11.	हिंगणा	34	74	108	-	-	108	113	7482
12.	काटोल	42	103	145	-	-	145	120	8154
13.	नरखेड	88	136	224	-	-	224	184	7974
14.	कळमेश्वर	104	131	235	-	-	235	211	16334
जिल्हा एकूण :-		727	1570	2297	-	-	2297	1928	139416

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, [महसूल शाखा], नागपूर.

.... 251....

तक्ता क्र. 15.4

मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.3.1997 या दिवशी.

जिल्हा- नागपूर

अ. क्र.	तहसील	मुद्रणालयांची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
			दैनिक					साप्ताहिक				
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	नागपूरशा	628	19	14	5	-	38	90	27	-	3	120
2.	सावनेर	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	पारशिवनी	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	रामटेक	4	-	-	-	-	-	3	-	-	3	6
5.	मौदा	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	कामठी	14	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
7.	कुही	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	भिवापूर	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	उमरुड	9	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
10.	नागपूरगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	हिंमणा	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
12.	काटोल	7	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
13.	नरसुड	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	कळमेश्वर	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण-		695	20	14	5	-	38	98	27	-	6	125

तक्ता क्र. 15.4 पुढे सुरु.....

.... 252 ....

तक्ता क्र. 15.4 पुढे चालू..

मुद्रणालये आणि त्यांत छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.3.1997 या दिवशी.

जिल्हा- नागपूर

अ. क्र.	तहसील	मुद्रणालयांची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके									
			पाक्षिक					मासिक				
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण
1	2	3	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
1.	नागपूरशहा	628	8	-	-	-	8	30	6	4	-	40
2.	सावनेर	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	पारशिवनी	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	रामटेक	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	मौदा	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	कामठी	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	कुही	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	भिवापूर	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	उमरुड	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	नागपूरगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	हिंमणा	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	काटोल	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	नरखेड	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	कळमेश्वर	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण-		695	8	-	-	-	8	30	6	4	-	40

आधार:- 1) जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर (गृहशाखा).

2) जिल्हा माहिती अधिकारी, नागपूर.

....253....

तक्ता क्र. 15.5

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखर,

सन 1996-97.

जिल्हा - नागपूर

[आकडे '00' टनामध्ये]

तांदूळ			गहू			साखर			नियमित
जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्या- तील इतर ठिकाणी	एकूण [1+2]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्या- तील इतर ठिकाणी	एकूण [4+5]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्ह्या- तील इतर ठिकाणी	एकूण [7+8]	स्वस्त धान्य वाटप दुकाने [संख्या]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
42	46	88	266	179	445	100	95	195	1342

तक्ता क्र. 15.6

जिल्ह्यातील मागणी व वसुली केलेले धान्य,

सन 1996-97.

जिल्हा - नागपूर

[आकडे '00' मेटनामध्ये]

मागणी	लेव्ही						मागणीशी वसुलीची टक्केवारी
	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	एकूण	
सर्व एकूण धान्याची मागणी	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	एकूण	टक्केवारी
1	2	3	4	5	6	7	8
800	817	-	-	-	-	817	102.12

आधार - जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

जिल्हयातील 1997 मधिल लोकसभा व 1996 मधिल विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा - नागपूर

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			मतदारांची टक्केवारी	पक्षनिहाय मते मिळालेल्यांची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण		काँग्रेस आय	भा. ज. पा.	शिवसेना
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

लोकसभा निवडणूक -

1. रामटेक	1033	329	230	559	54.11	207	-	181
2. नागपूर	1514	442	343	785	51.84	232	354	-

लोकसभा एकूण -

लोकसभा एकूण	2547	771	573	1344	52.76	439	354	181
-------------	------	-----	-----	------	-------	-----	-----	-----

विधानसभा निवडणूक -

1. उमरुड	167	74	66	140	83.83	34	13	-
2. कामठी	202	81	70	150	74.25	37	-	8
3. नागपूर-उत्तर	245	83	75	158	64.48	-	63	-
4. नागपूर-पूर्व	312	118	96	214	68.58	69	-	48
5. नागपूर-दक्षिण	209	73	67	140	66.98	36	49	-
6. नागपूर-मध्य	156	53	47	100	64.10	35	27	-
7. नागपूर-पश्चिम	340	124	104	228	67.05	52	95	-
8. कळमेश्वर	194	79	66	145	77.74	24	-	24
9. काटोल	151	65	55	120	79.47	20	8	-
10. सावनेर	173	76	69	145	83.81	39	22	-
11. रामटेक	192	79	69	149	77.60	40	30	-

विधानसभा एकूण

विधानसभा एकूण	2841	905	784	1889	72.14	386	307	80
---------------	------	-----	-----	------	-------	-----	-----	----

....255....

तक्ता क्र. 15.7 पुढे चालू...

जिल्हयातील 1997 मधील लोकसभा व 1996 मधील विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- नागपूर

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नांव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		दूरदर्शी	स्वतंत्र पार्टी	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी	जनता दल	बहुजन समाजवादी पार्टी	लोक दल	भारतीय समाजवादी काँग्रेस	महाराष्ट्र इंदिरा काँग्रेस
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18

लोकसभा निवडणूक :-

1. रामटेक	-	55	-	101	-	-	-	-	-
2. नागपूर	-	19	2	1	163	-	-	-	-

लोकसभा एकूण :-

	-	74	2	102	163	-	-	-	-
--	---	----	---	-----	-----	---	---	---	---

विधानसभा निवडणूक :-

1. उमरुड	-	64	9	-	23	-	-	-	-
2. कामठी	-	68	3	30	4	-	-	-	-
3. नागपूर-उत्तर	-	30	44	-	16	-	-	-	-
4. नागपूर-पूर्व	-	27	-	66	-	-	-	-	-
5. नागपूर-दक्षिण	0.1	41	0.1	2	9	-	-	-	-
6. नागपूर-मध्य	-	16	-	18	3	-	-	-	-
7. नागपूर-पश्चिम	-	43	-	33	-	-	-	-	-
8. कळमेश्वर	-	86	-	7.1	-	-	-	-	-
9. काटोल	-	83	-	-	4	-	-	-	-
10. सावनेर	-	70	-	0.9	11	-	-	-	-
11. रामटेक	-	63	-	2	9	-	-	-	-

विधानसभा एकूण:-

	0.1	591	41	159	79	-	-	-	-
--	-----	-----	----	-----	----	---	---	---	---

तक्ता क्र. 15.7 पुढे सुरु....

....: 256...

तक्ता क्र. 15.7 पुढे चालू ..

जिल्ह्यातील 1997 मधिल लोकसभा व 1996 मधिल विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- नागपूर

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		जनता पार्टी	सोशिल समाज पार्टी	भारतीय मायना-रिटी सुरक्षा म. संघ	इंडियन काँग्रेस (एस)	समाजवादी पार्टी	सत्य मार्ग पार्टी	तिवारी ऑल इंडिया काँग्रेस	बोलेसे-निक पार्टी ऑफ इंडिया
1	2	19	20	21	22	23	24	25	26

लोकसभा निवडणूक :-

1. रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	0.2	3.2
2. नागपूर	0.8	0.7	0.7	2	0.4	0.8	0.8	0.8	0.8

लोकसभा एकूण :-

	0.8	0.7	0.7	2	0.4	0.8	1	4	
--	-----	-----	-----	---	-----	-----	---	---	--

विधानसभा निवडणूक :-

1. उमरेड	-	-	-	1.6	-	-	-	-	-
2. कामठी	-	-	-	0.2	-	-	-	-	-
3. नागपूर-उत्तर	-	-	-	0.4	-	-	-	-	-
4. नागपूर-पूर्व	-	-	-	0.2	-	-	-	-	-
5. नागपूर-दक्षिण	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. नागपूर-मध्य	0.2	-	-	-	-	-	-	-	-
7. नागपूर-पश्चिम	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. कळमेश्वर	-	-	-	0.6	-	-	-	-	-
9. काटोल	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11. रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	-	-

विधानसभा एकूण:-

	0.2	-	-	3	-	-	-	-	-
--	-----	---	---	---	---	---	---	---	---

तक्ता क्र. 15.7 पुढे सुरू.

.....257.....

तकता क्र. 15.7 पुढे चालू ..

जिल्ह्यातील 1997 मधिल लोकसभा व 1996 मधिल विधानसभा

निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- नागपूर

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या				
		विदर्भ प्रजा पार्टी	पिपल्स डेमोक्रेटिक लीग ऑफ इंडिया	ऑल इंडिया ट्राईब मायनाँरिटी सुरक्षा महासंघ	कम्युनिस्ट पार्टी ऑफ इंडिया	नाग विदर्भ आंदोलन समिती
1	2	27	28	29	30	31

लोकसभा निवडणूक :-

1. रामटेक	-	-	-	-	-
2. नागपूर	-	1	-	-	0.1

लोकसभा एकूण :-

-	1	-	-	0.1
---	---	---	---	-----

विधानसभा निवडणूक :-

1. उमरुड	-	-	-	-	-
2. कामठी	-	-	-	-	-
3. नागपूर-उत्तर	-	-	-	-	-
4. नागपूर-पूर्व	-	-	-	-	-
5. नागपूर-दक्षिण	-	-	-	-	-
6. नागपूर-मध्य	-	-	0.3	-	-
7. नागपूर-पश्चिम	0.4	-	1.2	-	-
8. कळमेश्वर	-	-	-	-	-
9. काटोल	-	-	-	2	-
10. सावनेर	-	-	-	-	-
11. रामटेक	-	-	-	-	-

विधानसभा एकूण:-

0.4	-	1.5	2	-
-----	---	-----	---	---

आधार : जिल्हा निर्वाचन अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, नागपूर.

जिल्ह्यातील 31.3.97 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या

विश्रामगृहांची तालुकानिहाय यादी.

जिल्हा: नागपूर.

अ. क्र.	तहसील	विश्रामगृहाचे नांव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
1	नागपूरश	1) रविभवन नागपूर [सा. बा. विभाग]	45
		2) सर्किट हाऊस, नागभवना [-----]	7
		3) जुने आमदार निवास, नागपूर [-----]	44
		4) नवीन आमदार निवास [-----]	405
		5) स्ट हाऊस, सेमिनरी हिल्स, [वन विभाग]	2
		6) स्ट हाऊस, अंबाझरी, [म. न. पा. नागपूर]	3
		7) डाक बंगला, गोस्वाडा, [म. न. पा. नागपूर]	3
2	सावनेर	8) विश्रामगृह, सावनेर [सा. बा. विभाग]	4
		9) निरीक्षण बंगला, सापा [वन विभाग]	2
		10) डाक बंगला, पिंपळा [सा. बा. विभाग]	2
3	पारशिवनी	11) विश्रामगृह, पारशिवनी [जि. प. नागपूर]	2
		12) पेंच विश्रामगृह, नवेगांव-सैरी [पाटबंधारे]	5
		13) पर्यटक निवास, सिंडसी-रामटेका [म. रा. प. म.]	10
4	रामटेक	14) विश्रामगृह, चोरबाहुली [राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग ४९]	2
		15) विश्रामगृह, देवलापार [-----]	2
		16) निरीक्षण बंगला, सिंडसी-रामटेका [पाटबंधारे]	4
		17) डाक बंगला, सालेघाट [वन विभाग]	2
		18) निरीक्षण बंगला, तोतलाडोह [वन विभाग]	2
		19) विश्रामगृह, तोतलाडोह [पाटबंधारे विभाग]	6
		20) निरीक्षण बंगला, सिल्लोरी [वन विभाग]	2
		21) विश्रामगृह, राणी-डोह [वन विभाग]	-
		22) विश्रामगृह, मागरकसा [वन विभाग]	4
		23) डाक बंगला, मनसाराष्ट्रीय महामार्ग	2
5	मौदा	----- निरंक	

अ. क्र	तहसील	विश्रामगृहाचे नाव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
6	कामठी	24) स्ट हाऊस, कामठी [सा. बां. विभाग]	2
7	कुही	25) विश्रामगृह, कुही [जिल्हा परिषद] 26) विश्रामगृह, अंभोज [जिल्हा परिषद]	2 2
8	भिवापूर	27) विश्रामगृह, भिवापूर [सा. बां. विभाग] 28) विश्रामगृह, वोटेशरी [वन विभाग] 29) विश्रामगृह, नवेगाव [वन विभाग]	2 2 2
9	उमरुड	30) विश्रामगृह, उमरुड [सा. बां. विभाग]	4
10	नागपूरगा	निष्क	
11	हिंमणा	31) स्ट हाऊस, हिंमणा [जि. प. नागपूर]	2
12	काटोल	32) विश्रामगृह, काटोल [सा. बां. विभाग] 33) विश्रामगृह, कोढाळी [राष्ट्रीय महामार्ग उप विभाग ५४] 34) विश्रामगृह, कोलाबडी [वन विभाग]	4 2 2
13	नरसेड	35) विश्रामगृह, चमेली [वन विभाग] 36) विश्रामगृह, नरसेड [जि. प. नागपूर]	2 2
14	कळमेश्वर	37) विश्रामगृह, कळमेश्वर [सा. बां. विभाग]	2

टिप :- विश्रामगृह, रागी-डोह बंद करण्यात आले आहे.

- आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नागपूर
2) कार्यकारी अभियंता (बांधकाम), जिल्हा परिषद, नागपूर
3) महानगरपालिका, नागपूर.
4) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, नागपूर
5) महाराष्ट्र राज्य पर्यटन महामंडळ, नागपूर
6) वन विभाग, नागपूर
7) राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग, 13, 49, 54 नागपूर
8) राष्ट्रीय महामार्ग उपविभाग, क्रं. 55, भंडारा

निवडक निर्देशांकाचे कल, 1996-97

जिल्हा:- नागपूर

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1994-95	1995-96	1996-97
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

[1] क्षेत्रफळ व लोकसंख्या:- (1961, 1971, 1981 व 1991)

1. क्षेत्रफळ	चौकिमी	9930	9928	9928	9931	9931	9931	9931
2. एकूण लोकसंख्या	संख्या "000"	1512	1942	2589	3287	3534	3604	3674
3. लोकसंख्येची घनता		152	196	261	331	331	363	370
[दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या]								
4. शेतकरी व एकूण शेतमजूर रांची एकूण काम करणा-यांशी टक्केवारी	टक्केवारी	53.73	50.09	47.05	42.38	42.38	42.38	42.38

[2] कृषी व सिंचन:-

1. जंगलाखालील क्षेत्र	हेक्टर "00"	1840	1830	1830	1610	1402	1393	उ. ना.
2. लागवडीलायक क्षेत्र	"-	7320	6220	6130	6590	6394	6939	उ. ना.
3. प्रत्येक कृषी काम करणा-या मागे शेतमजूर व शेतकरी लागवडी योग्य क्षेत्र	हेक्टर	1.4	1.8	1.6	1.33	1.35	1.40	उ. ना.
4. एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हेक्टर "00"	5380	5570	5600	6590	5890	6414	उ. ना.
क) अन्नधान्याखालील क्षेत्र	"-	5310	5430	3620	3340	3608	3155	उ. ना.
ख) उसाखालील क्षेत्र	"-	उ. ना.	1	2	5	12	13	उ. ना.
ग) भूईमूगाखालील क्षेत्र	"-	50	140	130	170	143	195	उ. ना.
घ) कापसाखालील क्षेत्र	"-	700	930	800	640	412	566	उ. ना.
5. निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र	"-	उ. ना.	5436	5600	5612	5331	5589	उ. ना.
6. प्रत्येक कृषी काम करणा-या मागे शेतकरी व शेतमजूर नेरलेले निव्वळ क्षेत्र	हेक्टर	0.76	1.60	1.20	1.04	1.17	1.12	उ. ना.
7. एकापेक्षा अधिकवेळा नेरलेल्या क्षेत्राची निव्वळ नेरलेल्या क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	1.60	2.53	11.08	9.29	10.23	14.76	उ. ना.
8. सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	हेक्टर "00"	270	390	680	1710	1555	1488	उ. ना.

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1994	1995	1996
			-61	-71	-81	-91	-95	-96	-97
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. एकूण सिंचनाखालील क्षेत्राची एकूण पिकाखालील क्षेत्राशी टक्केवारी.		5.2	7.3	10.3	30.42	58.30	23.20	उ.ना
0. निव्वळ सिंचन क्षेत्र.	हेक्टर'00"	270	370	430	490	816	767	उ.ना
1. कालव्याद्वारे सिंचित क्षेत्र.	--	60	100	190	230	336	392	उ.ना
2. विहिरींद्वारे सिंचित क्षेत्र.	--	140	190	250	260	431	375	उ.ना
3. इतर साधनाने सिंचित क्षेत्र.	--	80	90	168	199	385	392	उ.ना
4. सिंचनाखालील क्षेत्र.								
का अन्नधान्ये.	हेक्टर'00"	150	150	400	1010	944	968	उ.ना
खा उस.	--	उ.ना.	उ.ना.	2	5	९	12	उ.ना
गा भुईमूग.	--	उ.ना	उ.ना.	उ.ना	30	14	17	उ.ना
घा कापूस.	--	उ.ना	20	10	24	38	38	उ.ना
चा फळे व भाजीपाला.	--	उ.ना	10	140	170	215	263	उ.ना
(3) मृदसंधारणाची कामे-								
का बांधबंधिस्त केलेली जमीन हेक्टर'00" उ.ना		220	70	उ.ना	*2.34	4.08	6.48	
खा मजगीखालील क्षेत्र.	--	उ.ना	उ.ना	उ.ना	उ.ना	*13.42	5.29	5.29
गा पुनःप्राप्त केलेले क्षेत्र.	--	उ.ना.	उ.ना	उ.ना	उ.ना	*2.75	उ.ना	उ.ना
(4) कृषि अवजारे-								
1. का लाकडी नांगर	संख्या'000	70	61	72	90	75	75	78
खा लोखंडी नांगर	--'000	2	4	5	12	24	24	24
2. सिंचनाकरीता तेलावर चालणारे पंप.	--'00"	10	20	30	30	30	30	30
3. सिंचनाकरीता विद्युत पंप.	--'00"	20	80	180	250	390	387	388
4. उसाचे चरक.								
का शक्तीवर चालणारे	संख्या	उ.ना.	25	29	30	42	42	42
खा बैलाच्या मदतीने चालणारे-	--	उ.ना	36	40	45	63	63	70

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1994	1995	1996
			-61	-71	-81	-91	-95	-96	-97
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(5) पशुधन:-

1. एकूण पशुधन	संख्या "000"	818	871	1070	1121	1048	1061	1061
2. प्रत्येक बैलजोडींमागे लागू वड केलेले निव्वळ क्षेत्र	हेक्टर	5.04	5.10	5.06	5.12	4.95	5.09	5.09
3. दुभत्या गाधी.	संख्या "000"	64	67	75	91	73	73	73
4. दुभत्या म्हशी.	"	17	18	22	27	29	29	29
5. शेळ्या व मेंढ्या.	"	196	149	257	323	325	325	325
6. कॉंबड्या व तत्सम पक्षी.	"	220	237	377	432	591	599	599

(6) मत्स्य व्यवसाय:-

1. समुद्रातील मत्स्य उत्पादन.	मे. ट. "000"	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.
2. गोड्या पाण्यातील मत्स्य ऊ.	मे. टन	उ. ना.	उ. ना.	926	4617	3710	3270	3360
3. मत्स्य व्यवसायाच्या सहकारी संस्था.	संख्या	उ. ना.	उ. ना.	38	74	84	88	89

(7) नोंदणीकृत कारखाने व कर्मचारी:-

1. चालू कारखाने.	संख्या	284	426	459	1279	1348	1373	1380
2. कामगारांची दे. स. उपस्थिती.	" " "00"	320	350	360	490	540	540	558
3. दर लाख लोकसंख्येमागे नोंद केलेल्या कामगारांची संख्या.	संख्या	2586	1649	1836	1906	1532	1646	1698

(8) विद्युत:-

1. विद्युत निर्मिती [हजार कि. वॅ. तास]	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	
2. वापरलेली वीज.	"	22	277	605	789	1195	1183	945
3. विद्युतीकरण झालेली शहरे	संख्या	79	12	13	23	23	23	23
4. विद्युतीकरण झालेली गावे.	"	78	655	1309	1878	1878	1878	1878

(9) सहकार:-

1. संस्था.								
क) शेती पतसंस्था.	संख्या	829	643	611	597	597	597	597
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	"	521	113	204	541	692	732	687
ग) बिगर शेती बिगर पतसंस्था	"	उ. ना.	1175	1300	2884	3203	3175	2613
2. सभासद.								
क) शेती पतसंस्था.	संख्या "000"	उ. ना.	89	129	193	212	204	229
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	"	उ. ना.	13	36	348	413	451	520
ग) बिगर शेती बिगर पतसंस्था	"	उ. ना.	111	352	290	317	319	288

अ. क्र.	राज्य	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1994-95	1995-96	1996-97
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. खेळते भांडवल.

क्र. शेती पतसंस्था.	रु. लाखात उ. ना	113	125	1148	1909	1703	2783
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	उ. ना	31	36	1557	3033	3511	4751
ग) बिगर शेती बिगर पतसंस्था	उ. ना	130	441	1276	3140	3275	1139

4. दिलेली कर्जे.

क्र. शेती पतसंस्था.	रु. लाखात उ. ना	107	35	467	765	896	1330
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	उ. ना	उ. ना	उ. ना	848	1972	2353	2069
ग) बिगर शेती बिगर पतसंस्था.	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	560	402	593

(10) शिक्षण-

1. प्राथमिक.

क्र. संस्था.	संख्या	659	1718	1796	2092	2334	2414	2441
ख) विद्यार्थी.	संख्या '000'	73	216	323	416	433	439	441
ग) शिक्षक.	संख्या '000'	2	7	8	10	13	14	14
घ) प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	37	31	41	42	33	32	32

2. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक.

क्र. संस्था.	संख्या	83	289	303	522	644	645	650
ख) विद्यार्थी.	संख्या '000'	43	128	205	306	330	387	383
ग) शिक्षक.	संख्या '000'	2	7	7	9	12	12	12
घ) प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	22	18	29	34	32	32	31

3. महाविद्यालयीन.

क्र. संस्था.	संख्या	उ. ना	22	24	49	107	117	126
ख) विद्यार्थी.	संख्या '000'	उ. ना	21	32	56	62	64	69
ग) शिक्षक.	संख्या	उ. ना	2000	2023	1760	2539	2937	3399
घ) प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	-	11	16	32	24	22	21

4. साक्षरतेची टक्केवारी.

क्र. पुरुष.	टक्केवारी	48.1	56.1	56.1	81.79	81.79	81.79	81.79
ख) स्त्रिया.	-	31.8	33.5	33.5	64.74	64.74	64.74	64.74
ग) एकूण.	-	35.1	45.9	45.9	73.64	73.64	73.64	73.64

अ. क्र.	जाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960 -61	1970 -71	1980 -81	1990 -91	1994 -95	1995 -96	1996 -97
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

[11] वैद्यकीय व आरोग्य सेवा-

1. दवाखाने.	संख्या	67	125	140	135	140	140	121
2. रुग्णालये.	--	10	20	23	28	30	30	23
3. प्रा. आ. केंद्र.	--	11	13	13	45	45	45	45
4. खाटा.	--	1567	1846	4275	4938	4672	5011	5011
5. दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा.	--	103	95	220	191	132	140	136
6. उपचार केलेले रुग्ण.								
का बाह्य रुग्ण.	--'000'	1230	2939	4503	7682	4938	4451	4061
ख) आंतर रुग्ण.	--'000'	30	69	532	426	491	447	534
7. जन्माचा दर.	दर हजार	28.0	22.5	20.8	25.79	15.43	18.22	17.41
8. मृत्यू दर.	--	6.9	6.2	6.7	6.45	4.77	4.74	4.74

[12] वाहतूक व दळणवळण-

1. रस्ते लांबी [न. पा. वगळून]	कि. मी.	745	1159	3633	5792	6471	6561	9435
2. दर 100 चौ. कि. मी. क्षेत्रामागे रस्त्याची लांबी [न. पा. रस्ते वगळून]	--	8	12	37	58	65	66	95
3. रस्त्याची लांबी, दर लाख लोकसंख्येमागे.	--	49	60	142	224	193	245	286
4. एकूण रेल्वेमार्गाची लांबी.	कि. मी.	322	343	350	383	454	457	391
5. डाक कार्यालये.	संख्या	156	266	339	323	338	338	344
6. तार कार्यालये.	संख्या	33	47	71	84	84	91	88

[13] स्थानिक स्वराज्य संस्था-

1. पंचायत समिती.	संख्या	13	13	13	13	13	13	13
2. ग्रामपंचायत.	--	196	659	699	765	775	775	775
3. नगरपालिका.	--	10	10	10	10	10	10	10
4. कटक मंडळे.	--	1	1	1	1	1	1	1
5. महानगरपालिका.	--	1	1	1	1	1	1	1

[14] संकीर्ण:-

बँक शाखा [सर्व बँका]	संख्या	30	80	148	369	389	389	388
----------------------	--------	----	----	-----	-----	-----	-----	-----

टीप :- 1) पशुधनाची आकडेवारी 1961, 1966, 1978, 1987 व 1992 च्या पशुगणनेवर आधारित आहे.

2) ह्यां चिन्हाने दर्शविलेली माहिती परिमाणाच्या निम्त्यापेक्षा कमी.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.